

Kontrollutvalget i Gjøvik kommune

Sekretariatet

Gjøvik, 11. april 2017.

J.nr./referanse: 14-17/GK/ks

TIL KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Roar Løken Lunder, leder (H)

Undis Scheslien, nestleder (Sp)

Thomas Longva (V)

Hans Olav Lahlum (Sv)

Irene Kalrasten (Ap)

Kopi sendt:

- Ordfører og rådmann
- Innlandet Revisjon IKS

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Det innkalles herved til møte i kontrollutvalget:

Dato: Torsdag 20. april 2017

Tid: Kl. 0845 – ca 1500

Sted: Møterom Gjøvik, rådhuset – Øvre Torvgate 26

Vedlagt følger sakliste og saksdokumenter.

Vedr. vedlegg til sak 28 – Årsregnskap 2016 for Gjøvik kommune:

- Revisjonsberetningen (vedlegg 1) ettersendes, evt. deles ut direkte i møtet.
- Papirutgave av årsregnskap og årsrapport 2016 (vedlegg 2 og 3) er sendt ut til utvalgsmedlemmene direkte fra kommunen.

Dokumenter unntatt offentlighet – sak 25/17:

- Vedlegget til saken er unntatt fra offentlighet, jf. offentlighetslovens § 13, og er kun distribuert på papir til møtedeltakerne.

Deltakelse fra andre i møtet:

Sak 28/17 Årsregnskap 2016:

- Innlandet Revisjon IKS v/oppdragsansvarlig revisor Unn Romundgard m.fl. presenterer gjennomført revisjon i første del av saken (fra kl. 1000).
- Administrasjonen v/rådmann Magnus Mathisen, økonomisjef Jan Ove Moen og regnskapsleder Stein Tore Hagen deltar under andre del av saken og presenterer årsregnskap, årsrapport mv. (fra kl. 1200).

Eventuelt forfall til møtet bes meddelt snarest til undertegnede på telefon/sms til 995 77 903, eller e-post til kjetil@kontrollutvalget.no

Med hilsen

For leder i kontrollutvalget

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

SAKSLISTE

FOR MØTE I GJØVIK KOMMUNE

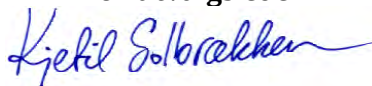
Torsdag 20. april 2017 kl. 0845

(Møterom Gjøvik, rådhuset)

SAK NR. 24/2017	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 30.03.17
SAK NR. 25/2017	HENVENDELSE TIL KONTROLLUTVALGET VEDR. UTLÅN AV KOMMUNALE KJØRETØY OG UTSTYR
SAK NR. 26/2017	REVIDERT FORANALYSE – GJØVIK KRISESENTER IKS
SAK NR. 27/2017	REVISJONSPLAN 2017 FOR RÅDMANNENS INTERNREVISJON
SAK NR. 28/2017	ÅRSREGNSKAP 2016 FOR GJØVIK KOMMUNE – KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE
SAK NR. 29/2017	REFERATSAKER

Gjøvik, 10. april 2017.

For utvalgsleder

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

Kopi til orientering:

- Rådmannen
- Vararepresentantene til kontrollutvalget

SAK NR. 24/2017

Gjøvik kommune

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 30.03.17

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	20.04.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Møteprotokoll fra møte 30.03.17

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 30.03.17 godkjennes.

SAKSOPPLYSNINGER:

Møteprotokoll fra forrige møte i kontrollutvalget legges herved frem til formell godkjenning.

MØTEPROTOKOLL

KONTROLLUTVALGET I GJØVIK KOMMUNE

Torsdag 30. mars 2017 holdt kontrollutvalget møte i Gjøvik rådhus fra kl. 0845 – 1330.

Som medlemmer møtte:

Roar Løken Lunder, leder (H)
Undis Scheslien, nestleder (Sp)
Hans Olav Lahlum (Sv)
Irene Kalrasten (Ap)
Thomas Longva (V)

Ellers møtte:

Fra administrasjonen: Rådmann Magnus Mathisen og organisasjonsrådgiver Lene Melbye (begge deltok under sak 18/2017).

Fra Innlandet Revisjon IKS: Daglig leder Bjørg Hagen (hele møtet) og oppdragsansvarlig revisor Kristian Lein (sakene 19/2017 og 20/2017).

Sekretariatet: Kjetil Solbrækken og Ole Kristian Rogndokken.

Møteprotokollen er sendt til:

Kommunestyret v/ordfører, kontrollutvalgets medlemmer og varamedlemmer, rådmannen, Innlandet Revisjon IKS, Oppland Arbeiderblad og Gjøviks Blad.

**Utvalgsmøtet ble satt kl. 0845 med Roar Løken Lunder som møteleder.
Innkalling og sakliste ble enstemmig godkjent.**

Til behandling:

SAK NR. 17/2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 23.02.17

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 23.02.17 godkjennes.
---------------------------	---

SAK NR. 18/2017

**PRESENTASJON AV GJENNOMFØRTE
INTERNREVISJONER 2016**

Fra behandlingen:

Organisasjonsrådgiver og revisjonsleder for internrevisjonen Lene Melbye presenterte organiseringen av internrevisjon i Gjøvik kommune, revisjonsplan for 2017 og gjennomførte revisjoner i 2016. Rådmann Magnus Mathisen supplerte.

Følgende internrevisjoner ble presentert:

- Informasjonssikkerhet – planlagt revisjon (reviderte enheter: HR-avdelingen, korttidsavdelingen v/Haugtun omsorgssenter, barnevernet og Grande skole).

- Utbetaling av tilskudd til private barnehager i Gjøvik kommune – hendelsesbasert revisjon (revidert enhet: Sektor Oppvekst, tjeneste Barnehage).

Vedtak, enstemmig:

1. Kontrollutvalget stiller seg svært positivt til at rådmannen har etablert et system for gjennomføring av årlige internrevisjoner. Kontrollutvalget mener dette er et godt tiltak for å styrke kommunens internkontrollsystem og som bidrag til læring og forbedring i organisasjonen.
2. Presentasjon av følgende gjennomførte internrevisjoner tas til orientering:
 - Informasjonssikkerhet (reviderte enheter: HR-avdelingen, korttidsavdelingen v/Haugtun omsorgssenter, barnevernet og Grande skole).
 - Utbetaling av tilskudd til private barnehager i Gjøvik kommune (revidert enhet: Sektor Oppvekst, tjeneste Barnehage).
3. Kontrollutvalget etablerer rutine med en årlig presentasjon av internrevisjoner gjennomført foregående år.
4. Kontrollutvalget ber om å få tilsendt revisjonsplanen for 2017.
5. Internrevisjonsrapporten «Utbetaling av tilskudd til private barnehager i Gjøvik kommune» oversendes Innlandet Revisjon IKS til orientering. Innlandet Revisjon IKS bes om å ta hensyn til denne i sitt arbeid med kontrollutvalgets bestilling av gjennomgang innenfor samme område.

SAK NR. 19/2017

INDUSTRIBYGG AS OG OFFENTLIGHETSLOVEN

Vedtak, enstemmig:

Fylkesmannens konklusjon om at Industribygg AS ikke er omfattet av offentlighetsloven tas til orientering.

SAK NR. 20/2017

FORANALYSE – GJØVIK KRISESENTER IKS

Fra behandlingen:

Utvalgssekretær orienterte om dialog med styreleder i Gjøvik Kriesenter IKS i forkant av kontrollutvalgets møte, herunder tilbakemelding fra styreleder etter gjennomført styremøte i selskapet den 28.03.2017. Følgende ble delt ut i møtet:

- E-post av 29.03.2017 fra styreleder i Gjøvik Kriesenter IKS med tilsvaer fra styret i selskapet mht. kontrollutvalgets vedtak i sak 10/2017.

Kontrollutvalget drøftet særlig selskapets tilbakemelding om at:

«Når det gjelder saken om medarbeiderundersøkelse, vedtok styret i styremøtet 28.03.2017 å engasjere selskapet Stamina Helse AS for å gjennomføre en psykososial arbeidsmiljøundersøkelse. Arbeidsmodellen og gjennomføringen av dette arbeidet oversendes i egen mail.»

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Kontrollutvalget tar til orientering at styret i Gjøvik Kriesenter IKS har vedtatt å gjennomføre en egen arbeidsmiljøundersøkelse, jf. vedtak i styret den 28.03.2017. 2. Kontrollutvalget går videre med planleggingen av en egen undersøkelse av arbeidsmiljøet i Gjøvik Kriesenter IKS. Innlandet Revisjon IKS bes om å ta kontakt med selskapet for å avstemme kontrollutvalgets planlagte undersøkelse mot selskapets egne planer i regi av selskapet Stamina Helse AS. 3. Saken følges opp på neste møte.
---------------------------	--

SAK NR. 21/2017

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT 2016

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	INNSTILLING TIL KOMMUNESTYRET: Kontrollutvalgets årsrapport for 2016 tas til orientering.
---------------------------	--

SAK NR. 22/2017

KONTROLLUTVALGETS SEKRETARIAT: OPPGAVER OG FORVENTNINGER 2017-2020 (NY AVTALEPERIODE)

Fra behandlingen:

Sekretariatet ved Kjetil Solbrækken og Ole Kristian Rogndokken orienterte og svarte på spørsmål.

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Kontrollutvalgets sekretariat sin presentasjon av sine oppgaver og dialog omkring forventninger tas til orientering. 2. Kontrollutvalget ber sekretariatet styrke sitt arbeid i 2017 i tråd med fremlagt forslag innenfor følgende områder: a) Oppfølging av politiske vedtak. b) Eksterne tilsyn (orienteringer om gjennomførte tilsyn og oppfølging). 3. Kontrollutvalget ønsker å styrke kontrollutvalgets bestillerfunksjon knyttet til forvaltningsrevisjon. Målet er forbedret beslutningsgrunnlag for bestilling av relevante og nyttige forvaltningsrevisjoner. Sekretariatet bes om å utarbeide et forslag til hvordan man kan nå dette målet.
---------------------------	---

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	Saken utsettes.
---------------------------	-----------------

Gjøvik, 30. mars 2017.

Roar Løken Lunder
leder

RETT UTSKRIFT:
Gjøvik, 30. mars 2017.

Kjetil Solbrækken
utvalgssekretær

NESTE MØTE

Dato:

TORSDAG 20. APRIL 2017

Tidspunkt:

KL. 0845

Aktuelle saker:

- Årsregnskap 2016 for Gjøvik kommune – kontrollutvalgets uttalelse
- Planlegging av undersøkelse – Gjøvik Krisesenter IKS

Saker til oppfølging senere møter:

- Juni: Kontrollutvalgskonferansen 2017 (utsatt sak)
- Oppdrag til sekretariatet (KU-sak 22/17):
 - Oppfølging av politiske vedtak (forundersøkelse).
 - Eksterne tilsynsrapporter (kartlegging/orientering).
 - Forslag til styrking av kontrollutvalgets bestillerfunksjon.
- Orienteringer fra administrasjonen:
 - Finansforvaltning i Gjøvik kommune – presentasjon av revidert finansreglement
 - Formidlingslån/startlån: Forvaltning av ordningen – rutiner og risiko (KU-sak 72/16)
 - Tidlig høst 2017: Status økonomisystem og deltakelse i pilotprosjekter Framsikt (KU-sak 66/16)

- Tidlig høst 2017: Kostra-analyse v/bruk av Framsikt Analyse.
- Høsten 2017: Presentasjon av endringer i sykefraværarbeidet v/rådmannen og ny vurdering av forvaltningsrevisjonsprosjekt (KU-sak 79/16)
- Internkontroll: Risikovurderinger på tjenestenivå (KU-sak 12/16)
- Høsten 2017: Ny foranalyse psykiatri (KU-sak 70/16)
- Høsten 2017: Ny vurdering av forvaltningsrevisjonsprosjekt – Målstyring (KU-sak 77/16)
- 2020: Anbudskonkurranse sekretærtjenester – klargjøring av kontrollutvalgets rolle (KU-sak 74/16)

Bestillinger (Innlandet Revisjon IKS):

- Oppfølging etter Helsetilsynets rapport (KU-sak 70/16)
- Forvaltningsrevisjonsprosjekt: Kommunens rusomsorg (KU-sak 78/16)
- Gjennomgang av feil i utbetaling av tilskudd til private barnehager + kartlegging av bruk av regneark (KU-sak 76/16)
- Opplegg for medarbeiderundersøkelse Gjøvik Krisesenter (KU-sak 02/17).

Møteplan for 2017:

- Torsdag 19.01.17 kl. 0845
- Torsdag 23.02.17 kl. 0845 – i tillegg til opprinnelig møteplan
- ~~Torsdag 09.03.17 kl. 0845 - avlyst~~
- Torsdag 30.03.17 kl. 0845 – i tillegg til opprinnelig møteplan
- Torsdag 20.04.17 kl. 0845
- Torsdag 11.05.17 kl. 0845
- Torsdag 15.06.17 kl. 0845
- Torsdag 24.08.17 kl. 0845
- Torsdag 12.10.17 kl. 0845
- Torsdag 30.11.17 kl. 0845

Gjøvik kommune

HENVENDELSE TIL KONTROLLUTVALGET

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	20.04.16	Kjetil Solbrækken	Ja, vedlegget i saken er unntatt offentlighet.

Saksdokumenter:

1. Anonym henvendelse til kontrollutvalget i Gjøvik kommune Vedlegg 1
(UNNTATT OFF. – jf. offentlighetslovens § 13)

FORSLAG TIL VEDTAK:

--

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalgets har mottatt en henvendelse som gjelder kommunens utlån av kjøretøy og utstyr.

I første omgang er det kun lagt opp til å drøfte om henvendelsen ligger innenfor kontrollutvalgets mandat/kompetanseområde og om man ønsker å prioritere saken.

Saken er en drøftingssak og legges frem uten forslag til vedtak.

Kontrollutvalget behandling av henvendelser fra andre:

I departementets kommentarer til § 4 i forskrift om kontrollutvalg går det frem at kontrollutvalget ikke har plikt til å behandle andre enn de saker som det får seg forelagt fra kommunestyret/fylkestinget, eller der det framgår av forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Når det gjelder henvendelser fra andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalget selv vurdere om saken hører under utvalgets kompetanseområde og om det vil prioritere saken.

Kontrollutvalget er et eget forvaltningsorgan, som er underlagt forvaltningsloven. Dette betyr bl.a. at alle som henvender seg til kontrollutvalget skal få svar om hvordan saken er behandlet. I og med at det ikke fattes noe enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, kreves det heller ikke at man begrunner et eventuelt avslag om å prioritere en sak. I praksis forsøker man som regel å grunngi hvorfor man eventuelt ikke prioriterer å gå videre med saken

Gjøvik kommune**REVIDERT FORANALYSE – GJØVIK KRISESENTER
IKS**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	20.04.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:

1. Revidert foranalyse – Gjøvik Kriresenter IKS (utarbeidet av Innlandet Revisjon IKS den 10.04.2017) Vedlegg 1
2. Foranalyse – Gjøvik Kriresenter IKS (utarbeidet av Innlandet Revisjon IKS den 22.02.2017) Ikke vedlagt

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Revidert foranalysen tas til orientering.
2. Saken følges opp i kontrollutvalgets møte den 15. juni 2017.

SAKSOPPLYSNINGER:

Foranalyse ble fremlagt og drøftet i kontrollutvalgets møte den 30. mars 2017. Nedenfor følger utdrag fra protokollen fra møtet:

SAK NR. 20/2017**FORANALYSE – GJØVIK KRISESENTER IKS****Fra behandlingen:**

Utvalgssekretær orienterte om dialog med styreleder i Gjøvik Kriresenter IKS i forkant av kontrollutvalgets møte, herunder

tilbakemelding fra styreleder etter gjennomført styremøte i selskapet den 28.03.2017. Følgende ble delt ut i møtet:

- E-post av 29.03.2017 fra styreleder i Gjøvik Krisesenter IKS med tilsvarende fra styret i selskapet mht. kontrollutvalgets vedtak i sak 10/2017.

Kontrollutvalget drøftet særlig selskapets tilbakemelding om at:

«Når det gjelder saken om medarbeiderundersøkelse, vedtok styret i styremøtet 28.03.2017 å engasjere selskapet Stamina Helse AS for å gjennomføre en psykososial arbeidsmiljøundersøkelse. Arbeidsmodellen og gjennomføringen av dette arbeidet oversendes i egen mail.»

<u>Vedtak, enstemmig:</u>	1. Kontrollutvalget tar til orientering at styret i Gjøvik Krisesenter IKS har vedtatt å gjennomføre en egen arbeidsmiljøundersøkelse, jf. vedtak i styret den 28.03.2017. 2. Kontrollutvalget går videre med planleggingen av en egen undersøkelse av arbeidsmiljøet i Gjøvik Krisesenter IKS. Innlandet Revisjon IKS bes om å ta kontakt med selskapet for å avstemme kontrollutvalgets planlagte undersøkelse mot selskapets egne planer i regi av selskapet Stamina Helse AS. 3. Saken følges opp på neste møte.
---------------------------	--

Revidert foranalyse følger vedlagt saken (se vedlegg 1).

I hovedsak er det gjort følgende endringer (tillegg), sammenlignet med foranalyse fremlagt i møte den 30. mars 2017:

Nytt pkt. 2.4:

2.4 ARBEIDSMILJØUNDERSØKELSE I REGI AV STYRET I GJØVIK KRISESENTER IKS

Rett i forkant av kontrollutvalgets møte 30.3 ble kontrollutvalget gjennom e-post 29.3 fra styreleder Odd Inge Sanden gjort kjent med at styret i Gjøvik Krisesenter i sitt møte 28.3 hadde vedtatt å engasjere selskapet Stamina Helse AS for å gjennomføre en psykososial arbeidsmiljøundersøkelse. Opplegget for denne undersøkelsen var ikke beskrevet ut over at den skulle omfatte alle ansatte.

Umiddelbart etter kontrollutvalgets møte 30.3 tok Innlandet Revisjon kontakt med styreleder med sikte på å hente inn mer informasjon om den planlagte undersøkelsen, jf kontrollutvalgets vedtak. Mottatt informasjon refereres nedenfor.

Arbeidsmiljøundersøkelsen ble gjennomført 3. og 4. april og omfattet alle som arbeider på Kriesesenteret i dag. Undersøkelsen skal rapporteres skriftlig, og vil bli behandlet av styret i Gjøvik Kriesesenter i møte 15.5.17.

Undersøkelsen bygger på arbeidsmiljøkartleggingen «Arbeidsmiljøprofil II» i regi av Stamina Helse AS. Målet med Arbeidsmiljøprofil II «er å kartlegge og analysere psykososiale og fysiske faktorer på arbeid og skape et arbeidsmiljø til beste for alle parter»¹. Spørsmålene om psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøforhold vektlegger «arbeidskrav, rolle, jobben i seg selv, relasjoner, plussfaktorer, belastninger, mestring og generell tilfredshet». I tillegg er det en del spørsmål om fysiske arbeidsmiljøforhold som omhandler inneklima og ergonomi.

Undersøkelsen er basert på at spørreskjema fylles ut av de ansatte, og at det deretter gjennomføres en samtale basert på skjemaets innhold. Vi har fått oversendt spørreskjemaet som er blitt benyttet, jf vedlegg.

Nytt pkt. 3.2:

3.2 VIDERE PROSESS

Vi mener det vil være riktig å forholde seg til at styret i Gjøvik Kriesesenter har bestilt en arbeidsmiljøundersøkelse. Undersøkelsen er allerede blitt gjennomført, og vil ventelig bli rapportert i løpet av ganske kort tid. Som nevnt vil styret i kriesesenteret behandle denne i sitt møte 15.5.

Etter vår vurdering vil det være formålstjenlig å avvente en beslutning, når det gjelder gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse, til styret i Gjøvik Kriesesenter har behandlet rapporten fra arbeidsmiljøundersøkelsen i regi av Stamina Helse. Vi mener det vil være uryddig å sette verk en ny undersøkelse uten å ta hensyn til hvordan styret tolker og evt vil følge opp resultatene, ikke minst opp mot de ansatte ved Gjøvik Kriesesenter.

I tråd med ovennevnte vil vi kunne legge fram en prosjektplan for en medarbeiderundersøkelse til kontrollutvalgets møte 15. juni. Prosjektplanen vil også inneholde en vurdering av hvordan resultatene fra kriesesenterets egen undersøkelse kan nyttiggjøres, samt på hvilken måte en eventuelt skal ta hensyn til styrets vurderinger rundt denne. Utarbeidelse av en prosjektplan med dette innholdet forutsetter at styrevedtak, og øvrig relevant informasjon knyttet til styrets behandling av saken, innhentes.

Innen kontrollutvalgets møte 15. juni kan det foreligge nye opplysninger knyttet til endringer i organiseringen av kriesesenteret, jf kommunestyrets vedtak 30.3.17.

Når det gjelder metode og innhold for en eventuell medarbeiderundersøkelse, vil vi måtte komme tilbake til dette i prosjektplanen. Foranalysen av 22.3.17 vil danne utgangspunkt for beskrivelse av opplegg og metode i en slik undersøkelse.

Foranalyse

GJØVIK KRISESENTER IKS

Innlandet Revisjon IKS

Revidert utgave

10.4.17

2017-294/KL

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	3
1.1	KONTROLLUTVALGETS BESTILLING	3
1.2	GJENNOMFØRING AV FORANALYSEN	4
2	FAKTAGRUNNLAG	5
2.1	OM GJØVIK KRISESENTER IKS	5
2.2	OPPSUMMERING AV VARSLINGEN	6
2.3	DET JURIDISKE GRUNNLAGET FOR SELSKAPSKONTROLL	7
2.4	ARBEIDSMILJØUNDERSØKELSE I REGI AV STYRET I GJØVIK KRISESENTER IKS	8
3	MEDARBEIDERUNDERSØKELSE I GJØVIK KRISESENTER IKS.....	9
3.1	REVISJONENS VURDERINGER	9
3.2	VIDERE PROSESS	10
	REFERANSER	11
	VEDLEGG SPØRRESKJEMA – STAMINA HELSE AS.....	12

1 INNLEDNING

1.1 KONTROLLUTVALGETS BESTILLING

I kontrollutvalgets møte 19.1.17, sak 02/2017 ga daglig leder Heidi Olden Eng en presentasjon av Gjøvik Krisesenter IKS med utgangspunkt i Krisesenterets årsrapport for 2015. Under andre del av saken orienterte styreleder Odd Inge Sanden om rammeverket for selskapet (lovverk, selskapsavtale mv.), styrets ansvar og dialogen mellom selskapet og eierkommunene (eierstyring). Styreleder orienterte deretter om varslingssak knyttet til personalkonflikter ved senteret, samt styrets arbeid med oppfølging av denne fra 2012 og til i dag.

Kontrollutvalget vedtok en oppfølging av saken i fire punkter:

- «a) Leder av representantskapet (ordfører i Gjøvik kommune) inviteres til neste møte for å orientere om representantskapets arbeid med fokus på kommunenes oppfølging og dialog med selskapet (eierstyring).*
- b) Kontrollutvalget ber om få oversendt aktuelle dokumenter som underbygger styrets oppfølging av varslingssaken.*
- c) Innlandet Revisjon IKS bes om å utarbeide et forslag til opplegg for gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse ved Gjøvik Krisesenter IKS der de ansattes anonymitet ivaretas fullt ut. Forslag til opplegg bes fremlagt på neste møte.*
- d) Kontrollutvalget har notert seg at styret har vedtatt å gjennomføre en brukerundersøkelse (spørreundersøkelse rettet mot nåværende og tidligere beboere ved senteret) og at undersøkelsen skal gjennomføres av utenforstående for å sikre uavhengighet. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatene fra brukerundersøkelsen når den er gjennomført.»*

I kontrollutvalgets møte 23.2.17 ble vedtaket om gjennomføring av medarbeiderundersøkelse fulgt opp:

«3. Nærmere vurdering av gjennomføring av medarbeiderundersøkelse i Gjøvik Krisesenter IKS følges opp på neste møte, jf. kontrollutvalgets vedtak i møte 19/1-17, sak 02/17.»

Til kontrollutvalgets møte 30.3.17 hadde Innlandet Revisjon utarbeidet en foranalyse, jf refererte pkt c) ovenfor. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak (sak 20/2017):

- 1. Kontrollutvalget tar til orientering at styret i Gjøvik Krisesenter IKS har vedtatt å gjennomføre en egen arbeidsmiljøundersøkelse, jf. vedtak i styret den 28.03.2017.*
- 2. Kontrollutvalget går videre med planleggingen av en egen undersøkelse av arbeidsmiljøet i Gjøvik Krisesenter IKS. Innlandet Revisjon IKS bes om å ta kontakt med selskapet for å*

avstemme kontrollutvalgets planlagte undersøkelse mot selskapets egne planer i regi av selskapet Stamina Helse AS.

3. *Saken følges opp på neste møte.*

1.2 GJENNOMFØRING AV FORANALYSEN

Denne foranalysen er en revidert utgave av foranalyse lagt fram til møte 30.3. Tekst som er endret eller lagt til i forhold til den opprinnelige versjonen er skrevet med rødt.

2 FAKTAGRUNNLAG

2.1 OM GJØVIK KRISESENTER IKS

Gjøvik Kriesesenter IKS ble stiftet i 17.10.2011. Før dette var kriesesenteret drevet som en stiftelse.

Kriesesenteret i Gjøvik har 9 faste ansatte som utgjør 6,2 årsverk. Selskapet hadde i 2015 en omsetning på 5,9 mill kr og et årsresultat på 0,2 mill kr.

Styret har fire medlemmer, samt en observatør fra de ansatte. Styreleder Odd Inge Sanden har vært medlem av styret siden 2012, og styreleder siden 2014. Representantskapet består ifølge selskapsavtalen av én representant fra hver av de fem kommunene. Leder av representantskapet er for tiden ordfører Bjørn Iddberg i Gjøvik kommune.

Selskapets formål er å drive Gjøvik Kriesesenter IKS. Senteret skal inneholde et midlertidig botilbud og rådgivning for kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Kriesesenteret er et lavterskeltilbud – dvs. direkte hjelp uten henvisning, venting og lang saksbehandling. Det er tilgjengelig for alle og gratis. Ellers skal senteret fylle de kravene som følger av lov om kommunale kriesesentertilbud (Kriesesenterloven).

Kriesesenteret i Gjøvik IKS eies av kommunene Gjøvik, Nordre Land, Søndre Land, Vestre Toten og Østre Toten med like andeler. Kriesesenteret ligger i Gjøvik, og drives i dag i en eiendom i som opprinnelig ble bygd av en privatperson som generasjonsbolig. Det er nylig vedtatt bygging av nytt kriesesenter.

Kriesesenteret har heldøgnstilbud 365 dager i året til kvinner, barn og menn. Kriesesenteret drives etter Kriesesenterlovens bestemmelser, og det er Fylkesmannen i Oppland som er tilsynsmyndighet.

Kriesesenteret i Gjøvik hadde i 2015 35 voksne beboere og 53 dagbrukere. I 2015 bodde det kvinner totalt 1061 døgn ved senteret, barn 1296 døgn og menn 20 døgn.

Botiden ved senteret har de siste årene økt. Årsaken til dette er at brukerne har vansker med å skaffe seg bolig, samt at sakene ofte er sammensatte og omfattende. 68 % av beboerne har annen etnisk bakgrunn enn norsk. Kriesesenteret har også tilbud til trafikkerte kvinner (utsatt for menneskehandel) som trenger beskyttelse i refleksjonstiden, samt har brukere som søker beskyttelse ifm tvangsekteskap.

Kriesesenteret samarbeider med en rekke andre instanser, slik som NAV, Barnevernstjenesten, Advokater, Politiet, ROSA-prosjektet, Familievernkontor, Helsetjenester og andre kriesesentre.

Det foreligger planer om oppføring av nybygg for kriesesenteret ettersom dagens lokaler ikke tilfredsstiller senterets behov.

Ordfører Bjørn Iddberg i Gjøvik kommune opplyste i kontrollutvalgets møte 23.2.17 at det planlegges en omdanning av Gjøvik Kriesesenter fra et interkommunalt selskap til interkommunalt samarbeid etter vertskommunemodell, med Gjøvik som vertskommune.

Sak angående endring av organisasjonsmodell ble behandlet i kommunestyret 30.3.17, og følgende vedtak ble fattet (enstemmig):

*«1. Forslag til endring av organisasjonsmodell for Gjøvik kriesesenter, med forberedende saksutredning, legges ut på høring, med høringsfrist 15. mai 2017.
2. Høringsinstanser er representantskapet, styret ved Gjøvik kriesesenter, ansattes organisasjoner og andre interesseorganisasjoner.»*

2.2 OPPSUMMERING AV VARSLINGEN

Vi har gått gjennom skriftlig dokumentasjon oversendt fra varsler til kontrollutvalget. I tillegg inngår orientering fra styreleder i kontrollutvalgets møte 19.1.17 i informasjonsgrunnlaget. Vi gjengir ikke sakskomplekset i sin fulle bredde, men legger til grunn følgende:

- Den aktuelle saken har ifølge styreleder sitt opphav i en konflikt siden 2012, da senteret ble omdannet fra stiftelse til IKS. Ifølge klager har konflikter og uheldige sider ved arbeidsmiljøet pågått siden 2002, og styret har kjent til dette siden 2011.
- Ifølge personen som har varslet kontrollutvalget går saken ut på adferd fra daglig leder, både overfor beboere og ansatte ved senteret. Dette er belagt med eksempler i dokumentasjonen oversendt kontrollutvalget.
- 3-4 personer var etter 2011/2012 «ute i kulden» og ble sykemeldt. Noen sluttet, og pr i dag er 1 person sykmeldt og 1 i permisjon.
- Styret engasjerte KS konsulent i 2013 til å støtte administrasjon og styre i håndtering av personalsaker.
- Senere i prosessen har styret søkt bistand fra advokat i KS Bedrift.
- Rådmannen ble varslet i 2016, som har svart varsler at ansvaret for å «håndtere varslingsaken på hensiktsmessig måte» tillegges styret i selskapet.
- Varsler kontaktet styret v/alle styremedlemmer 2.11.16 der det ble gitt en skriftlig redegjørelse for hvordan vedkommende oppfattet situasjonen på senteret.
- Styreleders og daglig leder oppfatter at arbeidsmiljøet er godt og at de ansatte trives.
- Styreleder opplyser at alle som har sitt virke ved kriesesenteret i dag stiller seg bak daglig leder.
- Ifølge styreleder skal brukerundersøkelse gjennomføres så snart personal-/arbeidsmiljøet er avsluttet.

Det framgår av kontrollutvalgets vedtak 19.1.17 (pkt 3) at styret i Gjøvik Kriesesenter IKS anser seg ferdig med saken. Styreleder opplyser av personalsaken var oppe i møte i representantskapet høsten 2016. Representantskapet valgte ikke å forfølge saken vidare.

2.3 DET JURIDISKE GRUNNLAGET FOR SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er hjemlet i kommuneloven (koml.) § 77 nr. 5 og er nærmere omtalt i forskrift om kontrollutvalg kap. 6 (§§ 13 – 15). I henhold til § 13 skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Selskapskontrollens innhold beskrives slik i § 14: *«Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/ fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.»*

Forvaltningsrevisjon i selskaper har tilsvarende definisjon som forvaltningsrevisjon i kommuner, det vil si «systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger», jf § 7 i forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Forvaltningsrevisjon er per definisjon revisjon, og kan derfor kun utføres av en revisor.

Forvaltningsrevisjon i selskaper beskrives slik i Kontrollutvalgsboken (s 62): *«Forvaltningsrevisjon vil være aktuelt dersom funn fra den obligatoriske eierskapskontrollen, eventuelt andre tips og politiske vedtak og/eller føringer, gjør at kontrollutvalget mener det er forhold som trenger å bli nærmere undersøkt.»* Som eksempler på tema for forvaltningsrevisjon angis

- måloppnåelse
- offentlige anskaffelser
- habilitet
- etikk og samfunnsansvar
- arbeidsmiljø
- økonomisk drift

Selskapskontroll kan utføres i alle typer selskaper, herunder IKSer. Kommuneloven § 80 gir innsynsrett i selskaper som fullt ut – direkte eller indirekte – er eid av kommuner/fylkeskommuner. Denne retten gjelder for kommunens/fylkeskommunens kontrollutvalg og den som på utvalgets vegne utfører selskapskontroll.

Dersom selskapet som skal kontrolleres eies av flere kommuner, vil det være hensiktsmessig at kontrollutvalgene i eierkommunene samordner kontrollen for å unngå unødig belastning for selskapet.

2.4 ARBEIDSMILJØUNDERSØKELSE I REGI AV STYRET I GJØVIK KRISESENTER IKS

Rett i forkant av kontrollutvalgets møte 30.3 ble kontrollutvalget gjennom e-post 29.3 fra styreleder Odd Inge Sanden gjort kjent med at styret i Gjøvik Kriesesenter i sitt møte 28.3 hadde vedtatt å engasjere selskapet Stamina Helse AS for å gjennomføre en psykososial arbeidsmiljøundersøkelse. Opplegget for denne undersøkelsen var ikke beskrevet ut over at den skulle omfatte alle ansatte.

Umiddelbart etter kontrollutvalgets møte 30.3 tok Innlandet Revisjon kontakt med styreleder med sikte på å hente inn mer informasjon om den planlagte undersøkelsen, jf kontrollutvalgets vedtak. Mottatt informasjon refereres nedenfor.

Arbeidsmiljøundersøkelsen ble gjennomført 3. og 4. april og omfattet alle som arbeider på Kriesesenteret i dag. Undersøkelsen skal rapporteres skriftlig, og vil bli behandlet av styret i Gjøvik Kriesesenter i møte 15.5.17.

Undersøkelsen bygger på arbeidsmiljøkartleggingen «Arbeidsmiljøprofil II» i regi av Stamina Helse AS. Målet med Arbeidsmiljøprofil II «er å kartlegge og analysere psykososiale og fysiske faktorer på arbeid og skape et arbeidsmiljø til beste for alle parter»¹. Spørsmålene om psykososiale og organisatoriske arbeidsmiljøforhold vektlegger «arbeidskrav, rolle, jobben i seg selv, relasjoner, plussfaktorer, belastninger, mestring og generell tilfredshet». I tillegg er det en del spørsmål om fysiske arbeidsmiljøforhold som omhandler inneklima og ergonomi.

Undersøkelsen er basert på at spørreskjema fylles ut av de ansatte, og at det deretter gjennomføres en samtale basert på skjemaets innhold. Vi har fått oversendt spørreskjemaet som er blitt benyttet, jf vedlegg.

¹ Jf skriftlig beskrivelse fra Stamina Helse AS.

3 MEDARBEIDERUNDERSØKELSE I GJØVIK KRISESENTER IKS

3.1 REVISJONENS VURDERINGER

Gjøvik Kriesesenter IKS er et heleid kommunalt selskap og ligger dermed under ordningen for selskapskontroll i kommunalt eide selskaper. Kommunale eiere har alle eierandeler i selskapet, slik at kontrollutvalg og revisjon har innsynsrett i selskapet. Vi har dessuten forstått det slik at sekretær har lagt fram, eller vil legge fram saker i kontrollutvalgene i de øvrige eierkommunene, slik at disse delegerer til kontrollutvalget i Gjøvik kommune å foreta nærmere vurdering av behovet for kontroller og eventuelt iverksette slike².

Kontrollutvalgets vedtak om opplegg for gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse, skjer innenfor rammeverket av selskapskontrollen. En oppfølging/undersøkelse av arbeidsmiljøet vil etter vårt syn gå lengre enn å «kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll)». En oppfølging med hensyn til arbeidsmiljøet i Gjøvik Kriesesenter anses derfor å ligge innenfor rammen av forvaltningsrevisjon i selskaper.

På denne bakgrunn mener vi at innretningen av en medarbeiderundersøkelse, slik kontrollutvalget har bedt om, bør ses i sammenheng med hvilket formål og innretning utvalget tenker at en eventuell selskapskontroll tenkes å ha. Noen ulike vinklinger kan være:

- styrets håndtering av varslingssak
- styrets oppfølging av daglig leder og arbeidsmiljø
- styrets oppfølging av personalsaker
- arbeidsmiljøet ved senteret i dag

Vi tolker det slik at kontrollutvalget foreløpig ønsker en medarbeiderundersøkelse, uten i denne omgang å sette denne opp mot formålet med en eventuell selskapskontroll. En medarbeiderundersøkelse vil være å anse som en form for kartlegging, og ikke en kontroll i henhold til bestemmelsene for selskapskontroll.

I tillegg til vedtakene referert i kapittel 1 oppfatter vi at følgende føringer er gitt fra kontrollutvalget med hensyn til medarbeiderundersøkelsen:

- Medarbeiderundersøkelsen bør omfatte alle ansatte de siste fem år (unntatt vikarer og ekstravakter).

² Jf pkt 7 i vedtaket.

- Gjelder også ansatte som er sluttet, eller blitt permitterte/sykmeldte, de siste fem år.
- De ansatte må sikres anonymitet i rapportering fra undersøkelsen.

Vurdering av videre prosess følger i kapittel 3.2 nedenfor.

3.2 VIDERE PROSESS

Vi mener det vil være riktig å forholde seg til at styret i Gjøvik Kriesesenter har bestilt en arbeidsmiljøundersøkelse. Undersøkelsen er allerede blitt gjennomført, og vil ventelig bli rapportert i løpet av ganske kort tid. Som nevnt vil styret i kriesesenteret behandle denne i sitt møte 15.5.

Etter vår vurdering vil det være formålstjenlig å avvente en beslutning, når det gjelder gjennomføring av en medarbeiderundersøkelse, til styret i Gjøvik Kriesesenter har behandlet rapporten fra arbeidsmiljøundersøkelsen i regi av Stamina Helse. Vi mener det vil være uryddig å sette verk en ny undersøkelse uten å ta hensyn til hvordan styret tolker og evt vil følge opp resultatene, ikke minst opp mot de ansatte ved Gjøvik Kriesesenter.

I tråd med ovennevnte vil vi kunne legge fram en prosjektplan for en medarbeiderundersøkelse til kontrollutvalgets møte 15. juni. Prosjektplanen vil også inneholde en vurdering av hvordan resultatene fra kriesesenterets egen undersøkelse kan nyttiggjøres, samt på hvilken måte en eventuelt skal ta hensyn til styrets vurderinger rundt denne. Utarbeidelse av en prosjektplan med dette innholdet forutsetter at styrevedtak, og øvrig relevant informasjon knyttet til styrets behandling av saken, innhentes.

Innen kontrollutvalgets møte 15. juni kan det foreligge nye opplysninger knyttet til endringer i organiseringen av kriesesenteret, jf kommunestyrets vedtak 30.3.17.

Når det gjelder metode og innhold for en eventuell medarbeiderundersøkelse, vil vi måtte komme tilbake til dette i prosjektplanen. Foranalysen av 22.3.17 vil danne utgangspunkt for beskrivelse av opplegg og metode i en slik undersøkelse.

REFERANSER

Arbeidstilsynet: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 27.4.2012.*

Arbeidstilsynet: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 13.6.2012.*

Arbeidstilsynet: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 27.2.2013.*

Gjøvik Kriesesenter IKS: *Brev til Arbeidstilsynet 15.8.2012.*

Gjøvik Kriesesenter IKS: *Uttalelse ad arbeidsmiljøet ved Gjøvik Kriesesenter IKS.* Brev fra daglig leder, verneombud/tillitsvalgt og ansatte Gjøvik Kriesesenter IKS.

Gjøvik Kriesesenter IKS: *Uttalelse til kontrollutvalget i Gjøvik kommune.* Februar 2017.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2015). *Kontrollutvalgsboken.* Om kontrollutvalgets rolle og oppgaver, 2. utgave.

KS Bedrift: *Presentasjon for representantskapet i til Gjøvik Kriesesenter IKS 13.9.16.*

KS Konsulent: *Notat fra møte med til Gjøvik Kriesesenter IKS 15.10.13.*

Norges Kommunerevisorforbund (2010): *Selskapskontroll – fra A til Å ("Praktisk veileder")*

Stamina Helse AS: *Arbeidsmiljøprofil II Gjøvik Kriesesenter IKS.*

Vestoppland Bedriftshelsetjeneste: *Brev til Gjøvik Kriesesenter IKS 7.3.2013.*

VEDLEGG SPØRRESKJEMA – STAMINA HELSE AS

01. OPPLEVELSE AV JOBBEN Arbeidsmengden er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

02. Kravene jeg blir stilt overfor i jobben er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

03. Arbeidsoppavene er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

04. Min innflytelse over jobben er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

Kommentar til bedriftsrapporten vedrørende opplevelsen av jobben (Obs samtykke nødvendig):

05. BALANSE Forholdet mellom jobb og privatliv er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

Kommentar til bedriftsrapporten vedrørende balanse (Obs samtykke nødvendig):

06. ROLLE Jeg vet hva som forventes av meg på en måte som er

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

07. Jobben er i hovedsak tilrettelagt i henhold til rollen slik at jeg får løst mine oppgaver

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

Kommentar til bedriftsrapporten vedrørende rolle (Obs samtykke nødvendig):

08. OPPLEVELSE AV RELASJONER Forholdet til mine kolleger er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

09. Forholdet til min nærmeste leder er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

10. Samarbeidsklimaet i organisasjonen er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

11. Kommunikasjon i avdelingen er i hovedsak

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende
5 Svært utilfredsstillende

12. Har du lagt merke til konflikter mellom arbeidskolleger som forsurer arbeidsmiljøet? (Konflikt defineres som en type motsetningsforhold Utskrevet: 07.04.2017, 16:09, Øystein Tommelstad. Side 1 av 4

1 Meget sjelden/aldri 2 Nokså sjelden 3 Noen ganger 4 Nokså ofte 5 Meget ofte/alltid

13. Har du lagt merke til om noen er blitt utsatt for mobbing eller trakassering på din arbeidsplass i løpet av de siste 6 månedene? 1 Meget sjelden/aldri 2 Nokså sjelden 3 Noen ganger 4 Nokså ofte 5 Meget ofte/alltid
Kommentar til bedriftsrapporten vedrørende opplevelse av relasjoner (Obs samtykke nødvendig):

14. PLUSSFAKTORER PÅ JOBBEN Gleder du deg til å gå på jobb?

1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

15. Har du gode fremtidsutsikter i denne jobben?

1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

16. Er du motivert og engasjert i denne jobben?

1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

Kommentar til bedriftsrapporten vedrørende plussfaktorer (Obs samtykke nødvendig):

17. BELASTNINGER I JOBBEN Er det forhold i jobben som er så belastende at de går ut over din helse?

1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

18. Er du motløs på arbeid og tenker derfor på å slutte i jobben?

1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

19. Er det vanskelig å konsentrere seg på jobben?

1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

Kommentar til bedriftsrapporten vedrørende belastninger (Obs samtykke nødvendig):

20. MESTRING Jeg er fornøyd med den jobben jeg får gjort

1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

Kommentar til bedriftsrapporten vedrørende mestring (Obs samtykke nødvendig):

21. TILFREDSHET ALT I ALT Hvor tilfreds er du med jobben sett under ett, alt tatt i betrakning?

1 Svært tilfredsstillende 2 Tilfredsstillende 3 Verken eller 4 Utilfredsstillende

5 Svært utilfredsstillende

Kommentar til bedriftsrapporten vedr. tilfredshet alt i alt (Obs samtykke nødvendig):

22. OMSTILLING/ENDRING Har det siste 6 måneder skjedd omstilling/endring i bedriften av betydning (planlagt, pågående eller 1 I svært stor grad 2 I stor grad 3 Verken eller 4 I liten grad 5 I svært liten grad

23. ERGONOMI Hvor mye arbeider du i gjennomsnitt ved dataskjerm daglig?

1: Ikke i det hele tatt 2: 1 - 3 timer daglig 3: 3 - 4 timer daglig 4: 4 - 5 timer daglig

5: Mer enn 5 timer daglig

24. Har du ensidige arbeidsstillinger eller tunge løft (over 15 kg) i løpet av dagen?

1: Ikke i det hele tatt 2: 1 - 3 timer daglig 3: 3 - 4 timer daglig 4: 4 - 5 timer daglig

5: Mer enn 5 timer daglig

25. Opplever du at din arbeidsplass er tilrettelagt for å redusere tungt eller ensformig arbeid (inkludert dataarbeidsplass)?

1 Ikke i det hele tatt 2 Bare litt 3 Til en viss grad 4 Nokså mye 5 Svært mye

26. Har du hatt plager fra muskler eller skjelett det siste året som du mener skyldes forhold ved ditt arbeid?

1 Ikke i det hele tatt 2 Bare litt 3 Til en viss grad 4 Nokså mye 5 Svært mye

Utskrevet: 07.04.2017, 16:09, Øystein Tommelstad. Side 2 av 4

Kommentar til bedriftsrapporten ved Dataarbeid (Obs samtykke nødvendig):

Kommentar til bedriftsrapporten ved Tungt ensformig arbeid (Obs samtykke nødvendig):

27. INNEKLIMA Mener du innemiljøet på din arbeidsplass er godt (temperatur, luftforurensning, støy, belysning etc)?

1 Ikke i det hele tatt 2 Bare litt 3 Til en viss grad 4 Nokså mye 5 Svært mye

Kommentar til bedriftsrapporten ved Inneklima (Obs samtykke nødvendig):

28. FYSISK, KJEMISK, BIOLOGISK ARBEIDSMILJØ Arbeider du i forhold der du utsettes for fysiske, kjemiske eller biologiske 1 Nei 2 Usikker 3 Ja

Gjøvik kommune**REVISJONSPLAN 2017 FOR RÅDMANNENS
INTERNREVISJON**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	20.04.17	Kjetil Solbrækken	Vedlegg 2 er unntatt, jf. off.loven § 13)

Saksdokumenter:

1. Revisjonsplan for Gjøvik kommune 2017

Vedlegg 1

FORSLAG TIL VEDTAK:

Revisjonsplan 2017 for gjennomføring av tre internrevisjoner innenfor området informasjonssikkerhet tas til orientering.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalget fikk i forrige møte en presentasjon av gjennomførte internrevisjoner i 2016.

Denne saken er en oppfølging av vedtakets pkt. 3 i saken (uthevet tekst):

SAK NR. 18/2017**PRESENTASJON AV GJENNOMFØRTE
INTERNREVISJONER 2016****Vedtak:**

1. Kontrollutvalget stiller seg svært positivt til at rådmannen har etablert et system for gjennomføring av årlige internrevisjoner. Kontrollutvalget mener dette er et godt tiltak for å styrke kommunens internkontrollsystem og som bidrag til læring og forbedring i organisasjonen.

2. Presentasjon av følgende gjennomførte internrevisjoner tas til orientering:
 - Informasjonssikkerhet (reviderte enheter: HR-avdelingen, korttidsavdelingen v/Haugtun omsorgssenter, barnevernet og Grande skole).
 - Utbetaling av tilskudd til private barnehager i Gjøvik kommune (revidert enhet: Sektor Oppvekst, tjeneste Barnehage).
3. Kontrollutvalget etablerer rutine med en årlig presentasjon av internrevisjoner gjennomført foregående år.
- 4. Kontrollutvalget ber om å få tilsendt revisjonsplanen for 2017.**
5. Internrevisjonsrapporten «Utbetaling av tilskudd til private barnehager i Gjøvik kommune» oversendes Innlandet Revisjon IKS til orientering. Innlandet Revisjon IKS bes om å ta hensyn til denne i sitt arbeid med kontrollutvalgets bestilling av gjennomgang innenfor samme område.

Revisjonsplan for Gjøvik kommune 2017

Det er besluttet å gjennomføre tre internrevisjoner innenfor området *informasjonssikkerhet*.

Følgende sektor er valgt ut til internrevisjon:

Oppvekst:

1. Grande skole
2. Vardal ungdomsskole
3. Vindingstad barnehage

Gjennomføring:

Internrevisjonene bestilles av rådmannen.

Revisjonene skal gjennomføres innen 1. oktober 2017, etter avtale med de som skal revideres.

Det vil bli sendt ut varsel i henhold til prosedyre for internrevisjon til virksomhetene som skal revideres.

Revisjonene gjennomføres av kommunens eget revisjonsteam.

Gjøvik kommune

ÅRSREGNSKAP 2016 FOR GJØVIK KOMMUNE – KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

Sluttbehandles i: Kontrollutvalget			
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	20.04.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Trykte saksdokumenter:

1. Revisjonsberetning for 2016	Vedlegg 1 (ettersendes, evt. deles ut i møtet)
2. Årsregnskapet 2016 for Gjøvik kommune	Vedlegg 2
3. Rådmannens årsrapport for 2016	Vedlegg 3

FORSLAG TIL VEDTAK:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL GJØVIK KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2016

Kontrollutvalget har behandlet Gjøvik kommunes årsregnskap for 2016. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsrapport for 2016.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og presentasjoner i kontrollutvalgets møte av kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen ved rådmann og økonomisjef.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en ”ren” revisjonsberetning, uten noen forbehold eller presiseringer fra revisors side.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer årsregnskap og årsrapport for 2016:

- (fylles evt. ut i møtet)

-

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert xx. april 2017, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2016.

SAKSOPPLYSNINGER:

Kontrollutvalgets oppgaver vedr. årsregnskapet:

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med kommunens årsregnskap fremgår slik at Forskrift om kontrollutvalg:

§ 6 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap og kommunale eller fylkeskommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, herunder å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor.

§ 7 Uttalelse om årsregnskapet

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den, før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.

Kontrollutvalgets behandling av årsregnskapet:

Årsregnskap og rådmannens årsrapport er vedlagt saken (utsendt direkte fra kommunen). Det legges opp til en gjennomgang av dokumentene i møtet. I den forbindelse er det lagt opp til følgende presentasjoner i møtet:

- Revisor/Innlandet Revisjon IKS er invitert til møtet til å orientere om revisjonsarbeidet og presentere revisjonsberetningen.
- Rådmannen og kommunens regnskapsansvarlig er invitert til å presentere årsregnskapet og rådmannens årsrapport. I likhet med tidligere år er det bedt om at kontrollutvalget minimum blir orientert om følgende:
 1. *Kommunens resultat og økonomiske situasjon.*
 2. *Vesentlige regnskapsmessige og avgiftsmessige problemstillinger i årets regnskap.*
 3. *Vesentlige avvik i forhold til planer/budsjett/vedtak.*
 4. *Overordnet intern kontroll og styring - økonomiområdet.*

Tidligere kommunikasjon med revisor gjennom året er også en del av grunnlaget for saken. Det vises her til:

- *Presentasjon av revisjonsplan/-strategi for revisjon av regnskapet (høsten forrige år)*
- *Presentasjon av status for revisjonsarbeidet (vinter/vår)*

Samlet skal dette kunne gi kontrollutvalget et forsvarlig grunnlag til å utforme en uttalelse til årsregnskapet.

Det foreligger ingen standard for hvordan kontrollutvalgets uttalelse til regnskapet skal utformes. Forslag til vedtak i saken følger samme mal som tidligere år, som igjen er basert på et tidligere forslag fra Norges kommunerevisorforbund (NKRF).

Oppfølging av merknader fra kommunestyret eller kontrollutvalget:

Det foreligger ingen politiske vedtak/merknader innenfor regnskapsrevisjonens ansvarsområde til oppfølging. Derimot hadde kontrollutvalget kommentar i fjorårets uttalelse til årsregnskap som er naturlig å følge opp.

Kontrollutvalgets uttalelser til årsregnskapene de siste årene er gjengitt i sin helhet under.

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL TIDLIGERE ÅRSREGNSKAP:

2015:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL GJØVIK KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2015

Kontrollutvalget har behandlet Gjøvik kommunes årsregnskap for 2015. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen, rådmannens årsrapport 2015 og årsregnskap m/analyse og vedlegg 2015.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og presentasjoner i kontrollutvalgets møte av kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen v/rådmann, økonomisjef og regnskapssjef/fagsjef for regnskap.

Kontrollutvalget har merket seg at det er avlagt en revisjonsberetning uten merknader fra revisors side i forhold til årsregnskapet.

a) Kommunens økonomiske situasjon:

Hovedinntrykket er at kommunen har en god finansiell stilling og økonomisk handlefrihet. Kontrollutvalget begrunner dette med:

- *Positivt netto driftsresultat – 46,7 millioner kroner: Dette utgjør 2,1 % av driftsresultatet, dvs. noe over Fylkesmannens anbefalte nivå på minimum 1,75 %.*
- *Moderat lånegjeld sammenlignet med andre kommuner.*
- *God likviditet.*
- *Bra andel frie midler/disposisjonsfond: Kommunen har pr. 31/12-15 ca. 290 millioner på disposisjonsfond, en økning på ca. 29 millioner fra 2014. Mye av midlene er bundet opp gjennom vedtak i kommunestyret, men er frie ved at de kan omdisponeres om nødvendig.*

b) Bekymringsfull utvikling i pensjoner:

Kontrollutvalget vil uttrykke generell bekymring i forhold til pensjoner og vil særlig peke på følgende forhold:

- Premieavviket (=utsatt kostnadsføring av pensjon) viser en stadig økende tendens, og er nå oppe i 159,4 millioner. Da kommunen kun har avsatt 29,8 millioner til å møte disse kostnadene, står kommunen overfor store merbelastninger i driften i årene fremover.
- Netto pensjonsforpliktelser (forskjellen mellom regnskapsførte/beregnete pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser) utgjør pr. 31/12-15 hele 472 millioner. Det antas at forpliktelsen må dekkes inn gjennom økte premieinnbetalinger i årene fremover.

Kontrollutvalget tar til orientering at det er igangsatt et arbeid med å vurdere eventuell etablering av egen pensjonskasse, enten alene eller i samarbeid med andre kommuner, med tanke på reduksjon av de årlige pensjonskostnadene.

c) Kommunens finansforvaltning:

Kommunen har pr. 31/12-15 totalt ca. 999,6 millioner kroner til forvaltning. For å møte usikkerheten i finansmarkedene har kommunen et bufferfond som skal håndtere svingninger uten at det får konsekvenser for kommunes drift og tjenesteproduksjon. I 2015 ble bufferfondet belastet med 34 millioner, og bufferfond pr. 31/12-15 er etter dette redusert til 16,1 millioner. Dette er langt under målsettingen i vedtatt finansreglement om et bufferfond på ca 75 millioner (= to standardavvik).

d) Kommunens drift og budsjettstyring:

Den ordinære driften (sektorenes/tjenesteområdenes resultater) indikerer samlet sett god kontroll på økonomien, og en gjennomgående god budsjettdisiplin.

Kontrollutvalget har derimot bekymring knyttet til følgende områder:

- NAV: Sektoren går samlet i omkring balanse, men et merforbruk på 10,5 millioner på sosialhjelp er grunn til bekymring. Dette er prosentvis det største avviket innenfor driften i Gjøvik kommune i 2015 (35,6 % avvik i forhold til budsjett).
- Helse og omsorg: Dette er den største sektoren i kommunen og et avvik på minus 1,6 % i forhold til netto budsjetttramme må sies å være god treff. Av områder innenfor sektoren som synes å være spesielt utfordrende er:
 - Sykehjem og enkeltbrukere med behov for ekstra ressurser.
 - Betaling for utskrivningsklare pasienter (betalt for 547 overbeleggsdøgn i 2015 utover planlagt kapasitet)
- Oppvekst: Ved siden av tilskudd til private barnehager er det barnevernet som fanger oppmerksomheten. Barnevernet har i 2015 gjennomgått opprydding og omorganisering og har et merforbruk i forhold til budsjett på 3,5 millioner.

e) Årsrapport og årsregnskapsdokumentene:

Det er i 2015 gjort flere endringer i dokumentene. Kontrollutvalget mener rådmannens utvikling av årsrapporteringen har bidratt til økt leservennlighet og forenkling uten at vesentlig informasjon har gått tapt.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 18. mai 2016, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2015.

2014:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL GJØVIK KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2014

Kontrollutvalget har behandlet Gjøvik kommunes årsregnskap for 2014. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsrapport for 2014.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og presentasjoner i kontrollutvalgets møte av kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen ved rådmann og økonomisjef.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en ”ren” revisjonsberetning, uten noen forbehold eller presiseringer fra revisors side.

Kontrollutvalget har følgende kommentarer etter sin gjennomgang av årsregnskap og årsrapport for 2014:

Kommunens økonomiske situasjon mv.:

- Hovedinntrykket er at kommunen har en god finansiell stilling og tilfredsstillende handlefrihet. Kommunen synes å ha god likviditet, til tross for at likviditeten er noe svekket gjennom året.
- Kontrollutvalget støtter rådmannens oppsummering om at:
 - Vedvarende lavt rentenivå gir lave finansutgifter og lav finansavkastning.
 - Lavere utgifter til lønnsoppgjør og pensjonsutgifter enn budsjettet, men «overhenget» til 2015 er stort.
 - Utfordrende drift på flere tjenesteområder vil kreve streng budsjett disiplin og styring også fremover.
- Kontrollutvalget har videre merket seg følgende:
 - Sykefravær 8,8 % (historisk lavt)
 - Inntektsveksten (3,5 %) er vesentlig lavere enn utgiftsveksten (6,3 %). Dette er en bekymringsfull utvikling.
 - Finansforvaltningen: Avsatt bufferfond (ca 43 mill) er vesentlig lavere enn anbefalt/forutsatt (ca 75 mill).
 - Lånegjeld: Moderat netto lånegjeld sammenlignet med andre kommuner på samme størrelse.
 - Pensjon: Stort etterslep/premieavvik (153,5 mill) og lite pensjonsfond til å møte denne forpliktelsen (ca 30 mill).

Budsjett/regnskap – tjenesteområdene:

- Samlet sett går driften på tjenesteområdene i omkring balanse (minus 0,7 millioner totalt for kommunen). Fra gjennomgangen av tjenesteområdene har kontrollutvalget særlig merket seg følgende:
 - Barnevernet:
Barnevernet går med mindreforbruk («overskudd») med 3 millioner og har hatt høyt sykefravær (12,8 %). Lavere aktivitetsnivå enn forutsatt, kombinert med høyt press på tjenestene gir grunn til bekymring i forhold til tjenestenivået.

- Helse og omsorg:
Bekymringsfullt høyt antall betalte ventedøgn, utskrivningsklare fra sykehus (518 totalt i 2014).

Årsrapport og årsregnskapsdokumentene:

- Det er i 2014 gjort flere endringer i dokumentene. Kontrollutvalget mener endringene har ført til bedre leservennlighet, og tar til orientering at rådmannen vil utvikle dokumentene ytterligere ved neste årsrapportering.
- Som innspill i det videre utviklingsarbeidet oppfordrer kontrollutvalget om å vurdere årsrapporteringens omtale av utviklingen i lånegjeld. Det vises her til rapport fra Riksrevisjonen i 2015 om kommunens låneopptak og gjeldsbelastning som bl.a. stiller spørsmål (på generelt grunnlag) om kommunestyrene får tilstrekkelig informasjon om gjeldsbelastningen. Det vises videre til kravene i kommunelovens § 48 nr. 5 og kommunal regnskapsskikk (KRS) nr. 6 som bl.a. sier at:

«Årsberetningen skal gi opplysninger om faktorer som påvirker kommunens resultat og finansielle stilling. Årsberetningen skal redegjøre for kommunens evne til å finansiere sin aktivitet og møte sine forpliktelser, både på kort og lang sikt. Fremstillingen skal hjelpe brukerne til å kunne vurdere kommunens historiske og fremtidige utvikling. Forhold av vesentlig betydning for kommunen skal tas inn og kritiske faktorer for kommunen bør omhandles. Årsberetningen bør kobles mot og fokusere på forhold som innebærer endringer i forhold til gjeldende økonomiplan.»

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 15. april 2015, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2014.

2013:

KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL GJØVIK KOMMUNES ÅRSREGNSKAP FOR 2013

Kontrollutvalget har behandlet Gjøvik kommunes årsregnskap for 2013. Sammen med årsregnskapet forelå revisjonsberetningen og rådmannens årsrapport for 2013.

Kontrollutvalget har basert sin uttalelse på en gjennomgang av de ovennevnte dokumentene, og presentasjoner i kontrollutvalgets møte av kommunens revisor/Innlandet Revisjon IKS og kommuneadministrasjonen ved rådmann, kommunalsjef, regnskapssjef og avdelingsleder regnskap.

Kontrollutvalget har merket seg at det foreligger en ”ren” revisjonsberetning, uten noen forbehold eller presiseringer fra revisors side.

Kontrollutvalget på sin side har følgende kommentarer:

- **Bekymringsfull utvikling i pensjoner:**

Kontrollutvalget vil uttrykke generell bekymring i forhold til pensjoner og vil særlig peke på følgende forhold:

- Premieavviket (utsatt kostnadsføring av pensjon) viser en stadig økende tendens. I 2013 er denne posten økt med ca 3 millioner kroner netto (2012: økning 49 millioner), og totalt/akkumulert premieavvik er nå oppe i ca 120 millioner. Kommunen har pr. 31/12-13 kun avsatt 16 millioner kroner for å møte disse kostnadene.
- Netto pensjonsforpliktelser (forskjellen mellom regnskapsførte/beregnete pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser) viser fortsatt økning. Pr. 31/12-12 viser regnskapet en netto gjeld/pensjonsforpliktelse på totalt 583,1 millioner kroner. Dette er en økning på 65,1 millioner sammenlignet med fjoråret.
- Forslag om regelendringer:
Det er fra departementets side foreslått å redusere amortiseringstiden for premieavviket, dvs. nedbetalingstiden for det akkumulerte premieavviket. Dette vil føre til økt belastning på kommunens driftsregnskap i tiden fremover. Kommunen har avgitt en høringsuttalelse på dette.

- **Kommunens finansforvaltning:**

Kommunen har pr. 31/12-12 totalt ca. 947 millioner kroner til forvaltning.

For å møte usikkerheten i finansmarkedene viser beregninger at kommunen bør ha et bufferfond på ca. 57 millioner kroner (tilsvarende to standardavvik) for å kunne håndtere svingninger uten at det får konsekvenser for kommunes drift og tjenesteproduksjon.

Kommunens bufferfond utgjorde 42,1 millioner kroner pr. 31/12-13. Dette betyr at målsettingen om to standardavvik (jf. kommunens finansreglement) ikke er nådd, men at utviklingen i oppbyggingen av fondet er positivt.

- **Sykefravær og manglende innleie av vikarer:**

Kontrollutvalget har merket seg at kommunen samlet sett hadde et sykefravær på 9 % i 2013. Flere virksomhetsområder opplyser i årsrapporten at det i noen grad ikke innhentes vikarer i forbindelse med fravær. Kontrollutvalget vil vurdere å se nærmere på konsekvenser av fravær for tjenesteytingen som en del av sitt arbeid med forvaltningsrevisjon.

- **Årsrapportens omtale av intern kontroll:**

Nytt av året er at kommuneloven nå stiller krav om at rådmannens årsrapport skal omtale intern kontroll, dvs. hvordan rådmannen (på overordnet nivå) sørger for «betryggende kontroll», jf. kommunelovens § 23 nr. 2. Kontrollutvalget registrerer at dette er omtalt svært kort i rådmannens årsberetning (del 1), og det stilles spørsmål om området burde vært omtalt noe fyldigere. Kontrollutvalget og oppfordrer rådmannen til å se på dette til neste år.

Rådmannens redegjørelse i møtet og kontrollutvalgets egen kunnskap om arbeidet i Gjøvik kommune med utvikling av intern kontroll tilsier at kommunen er inne i en god prosess.

Utover dette, og det som framgår av revisjonsberetningen til årsregnskapet, datert 7. april 2014, har kontrollutvalget ingen merknader til kommunens årsregnskap for 2013.

ÅRSREGNSKAP 2016

MED ANALYSE OG VEDLEGG

GJØVIK KOMMUNE

RÅDMANNEN

PRESENTASJON AV ÅRSREGNSKAP 2016 for GJØVIK KOMMUNE SAMT ØKONOMISK ANALYSE PR.
31.12.2016 - UREVIDERT VERSJON

Innhold

Del 1 Hovedoversikter

Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet	4
Regnskapsskjema 1B – Driftsregnskapet.....	4
Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet.....	5
Regnskapsskjema 2B - Investeringsregnskapet.....	5
Økonomisk oversikt – Drift.....	8
Økonomisk oversikt – Investering	9
Balanseregnskapet pr. 31.12.16.....	10

Del 2 Noteopplysninger

Regnskapsprinsipper mv.	12
Note nr. 1 Endring i arbeidskapital.....	14
Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor	15
Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser.....	15
Note nr. 4 Varige driftsmidler (anleggsmidler)	17
Note nr. 5 Aksjer og andeler i varig eie, deltakelse i interkommunale selskap	18
Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler	19
Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån	19
Note nr. 8 Renter – sikring	20
Note nr. 9 Kommunens garantiforpliktelser	21
Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser	22
Note nr. 11 Finansielle omløpsmidler	23
Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger.....	24
Note nr. 13 Strykninger	24
Note nr. 14 Spesifikasjon over regnskapsmessig mindreforbruk drift, samt udekket investering	24
Note nr. 15 Kapitalkonto	25
Note nr. 16 Større investeringsprosjekter.....	25
Note nr. 17 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer	26
Note nr. 18 Selvkost	26
Note nr. 19 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen.....	27
Note nr. 20 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner	27
Note nr. 21 Endringer i regnskapsprinsipp.....	28
Note nr. 22 Interkommunalt samarbeid	28

Note nr. 23 Fordringer og gjeld til kommunale selskap og kommunesamarbeid.....	29
Note nr. 24 Finansielle anleggsmidler – obligasjoner	29
Note nr. 25 Avtalerapportering pr. 31.12.2016.	30

Del 3 Økonomisk analyse

Avviksanalyse	32
Generelt.....	32
Avviksanalyse skjema 1A.....	32
Sektor for administrasjon, forvaltning og teknisk drift	33
Sektor for oppvekst	34
Sektor for helse og omsorg	35
NAV Gjøvik.....	36
Sektor for samfunnsutvikling	37
Fellesområdet (skjema 1B).....	37
Driftsregnskapet	38
Investeringsregnskapet	43
Balanseregnskapet	45
Finansielle nøkkeltall	46
Resultatgrad	46
Utvikling i frie inntekter.....	48
Utvikling i netto lånegjeld	49
Likviditet	50
Utvikling i ubundne reserver	50
Samlet vurdering	53

Vedlegg

Vedlegg 1 Skatt og inntektsutjevning.....	55
Vedlegg 2 Finansforvaltning pr. 31.12.16.....	58
Vedlegg 3 Prosjektrapportering	69
Vedlegg 4 Større investeringsprosjekter pr 31.12.2016.....	74
Vedlegg 5 Nye prosjekter og vedtatte bevilgninger i 2016.....	80
Vedlegg 6 Oversikt over avlagte sluttregnskap	85
Vedlegg 7 Årsoppgjørdisposisjoner pr. 31.12.2016.....	86

Del 1 Hovedoversikter

Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet

		Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap
Regnskapsskjema 1A - drift	Note	2016	2016	2016	2015
Skatt på inntekt og formue		711 170 403	684 371 000	676 371 000	645 070 779
Ordinært rammetilskudd		758 941 662	769 822 000	766 430 000	750 245 015
Skatt på eiendom		101 309 750	101 685 000	101 685 000	91 290 229
Andre direkte og indirekte skatter		0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd		8 359 634	7 031 000	7 031 000	9 524 123
Sum frie disponible inntekter		1 579 781 449	1 562 909 000	1 551 517 000	1 496 130 146
Renteinntekter og utbytte		22 358 796	21 028 000	21 028 000	22 594 980
Gevinst finansielle instrumenter	11	54 457 557	27 320 000	40 320 000	33 245 839
Renteutgifter, prov. og andre finansutg.		-42 082 383	-36 560 000	-36 560 000	-43 330 348
Tap finansielle instrumenter	11	-6 527 837	0	0	-21 175 254
Avdrag på lån	7	-67 773 998	-67 774 000	-67 774 000	-56 569 967
Netto finansinntekter/-utgifter		-39 567 865	-55 986 000	-42 986 000	-65 234 749
Til dekning av tidl. års RM merforbruk	14	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	12	-26 201 750	-26 201 750	-7 891 000	-57 656 128
Til bundne avsetninger	12	-807 900	0	0	-617 132
Bruk av tidligere års RM mindreforbruk	14	16 610 750	16 610 750	0	16 275 128
Bruk av ubundne avsetninger	12	0	0	0	34 000 000
Bruk av bundne avsetninger	12	317 204	0	0	0
Netto avsetninger		-10 081 695	-9 591 000	-7 891 000	-7 998 132
Overført til investeringsbudsjettet		-6 764	-1 500 000	-1 500 000	0
Til fordeling drift		1 530 125 125	1 495 832 000	1 499 140 000	1 422 897 265
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)		-1 473 857 334	-1 495 832 000	-1 499 140 000	-1 406 286 515
Regnskapsmessig mindreforbruk		56 267 791	0	0	16 610 750

Regnskapsskjema 1B – Driftsregnskapet

		Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Regnskap
Regnskapsskjema 1B - drift	Note	2016	2016	2016	2015
10 Adm., forv. og teknisk drift		225 850 657	226 951 471	179 079 000	196 946 887
20 Oppvekst		638 717 242	630 880 409	624 709 000	626 777 714
31 Helse og omsorg		553 403 288	555 948 946	553 411 000	531 018 574
33 NAV		62 317 061	62 924 003	62 546 000	62 573 845
50 Samfunnsutvikling		78 683 464	80 788 026	75 087 000	69 317 724
70 Regional virksomhet		0	0	0	0
89 Fellesområdet		-85 114 378	-61 660 855	4 308 000	-80 348 229
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)		1 473 857 334	1 495 832 000	1 499 140 000	1 406 286 515

Regnskapsskjema 2A - Investeringsregnskapet

		Regnskap	Rev.budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap
Regnskapsskjema 2A - investering	Note	2016	2016	2016	2015
Investeringer i anleggsmidler		245 922 206,64	353 995 000	356 741 000	196 135 157,42
Utlån og forskutteringer		79 906 250,00	100 000 000	100 000 000	62 309 500,00
Kjøp av aksjer og andeler		78 359 370,00	90 000 000	-	4 989 831,00
Avdrag på lån	7	57 764 409,00	-	-	16 136 391,00
Dekning av tidligere års udekket		-	-	-	5 155 484,31
Avsetninger	12	30 211 590,92	-	-	30 753 654,65
Årets finansieringsbehov		492 163 826,56	543 995 000	456 741 000	315 480 018
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler		241 730 853,66	300 000 000	324 765 000	193 434 052,10
Inntekter fra salg av anleggsmidler	6	15 640 332,92	-	-	9 188 351,00
Tilskudd til investeringer	17	18 253 083,00	95 570 000	76 708 000	28 707 826,00
Kompensasjon for merverdiavgift		36 862 287,80	44 993 000	52 858 000	28 162 802,96
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner		48 372 964,78	-	-	42 990 258,85
Andre inntekter		625 955,20	-	-	928 284,00
Sum ekstern finansiering		361 485 477,36	440 563 000	454 331 000	303 411 575
Overført fra driftsregnskapet	19	8 943 158,00	2 040 000	-	6 069 784,11
Bruk av avsetninger	12	121 735 191,20	101 392 000	2 410 000	5 998 659,36
Sum finansiering		492 163 826,56	543 995 000	456 741 000	315 480 018
Udekket	14	-	-	-	-

Regnskapsskjema 2B - Investeringsregnskapet

		Regnskap	Rev.budsjett	Oppr.budsj	Regnskap
Regnskapsskjema 2B - investering		2016	2016	2016	2015
SEKTOR FOR ADM, FORVALTING OG TEKNISK DRIFT		85 885 889	85 687 000	87 382 000	62 544 832
Forvaltning og drift		7 473 139	8 462 000	11 182 000	4 528 133
IKT-investeringer 2016*		6 940 482	6 700 000	9 420 000	4 528 133
Nytt sak og arkivsystem		532 657	762 000	762 000	-
Budsjett SA*		-	1 000 000	1 000 000	-
Rådmannen		-	1 106 000	5 000 000	-
Investeringsreserve, rådmannens disp*		-	1 106 000	5 000 000	-
Eiendom		3 819 173	6 969 000	12 700 000	1 890 226
Salg av eiendommer		107 300	-	-	58 230
Avsetning til ENØK-tiltak 2610*		186 944	1 000 000	3 000 000	-
Enøk-tiltak Haugtun Sykehjem		108 089	200 000	5 000 000	-
Avsetning til Universell utforming		455 070	900 000	900 000	161 443
Snertingdal Nærmiljøpark (Kjenset)		1 138 884	1 416 000	-	872 254
Avsetning økte byggekostnader*		-	1 052 000	3 500 000	-
Fjernvarme/tekniske tilpasninger		786 290	1 211 000	300 000	788 741
Skoleveien 12		134 294	240 000	-	9 558
FIG-garasje		652 302	950 000	-	-
Øvre Torggate 10		250 000	-	-	-
Investeringsmidler Kirk. Fellesråd		500 000	500 000	500 000	500 000

	Regnskap	Rev.budsjett	Oppr.budsj	Regnskap
Regnskapsskjema 2B - investering	2016	2016	2016	2015
Teknisk drift	74 093 577	68 650 000	58 000 000	55 626 473
Vann*	12 998 576	14 300 000	15 000 000	12 054 458
Avløp*	16 905 824	14 900 000	15 000 000	13 509 295
Opprusting av kommunale veier*	9 983 107	8 000 000	7 000 000	6 392 642
Biler og maskiner teknisk service*	4 739 558	3 000 000	3 000 000	2 962 212
Sykelbyen Gjøvik*	7 792 413	5 500 000	2 000 000	7 662 262
Ungdoms-ol - lys Gjøvik stadion	782 619	800 000	-	4 462 150
Utskifting Gatelys	2 294 879	2 000 000	2 000 000	3 658 195
Mjøspromenaden	1 890 694	1 500 000	-	3 046 671
Tiplass Skarpsno	-	-	-	116 762
Erstatningsrampe Småbåthavn	-	-	-	129 172
Viken Planovergang	-	-	-	1 000 000
Oppgradering parkeringsautomat CHIP	-	-	-	266 942
HiPer V DUHR-GPS - Oppmåling	-	-	-	186 711
JD 13156 Subaru 97 - Bil brann	-	-	-	179 000
Lastebil Stadion	295 000	-	-	-
Kommandobil	546 446	550 000	300 000	-
Kjøp av feiebil	374 584	-	-	-
Ny bru parkgata	6 554 496	6 000 000	6 000 000	-
Parkeringsplass Huntonstranda	1 554 895	1 500 000	-	-
Hurtigløpdepunkter	-	-	500 000	-
Oppgradering veier ved Gjøvik barnehage	3 336 449	3 000 000	4 700 000	-
Oppgradering av kunstgress Gjøvik stadion	3 836 601	5 800 000	1 500 000	-
Rehabilitering av lysløype i sørbyen	-	1 500 000	700 000	-
Oppgradering av balløkker	207 436	300 000	300 000	-
SEKTOR FOR OPPVEKST	44 180 941	52 971 000	46 307 000	11 241 536
Skole	3 806 553	5 206 000	2 000 000	4 417 438
Etterarbeid avsluttede prosjekter	-	3 206 000	-	-
Avsetning rehab skolebygg*	144 159	2 000 000	2 000 000	3 111 703
Undervisningsnett	3 662 394	-	-	-
Fredheim skole - midl. tiltak	-	-	-	113 436
Aktivitetspark Vardal u-skole	-	-	-	508 428
Klatrevegg Fredheim skole	-	-	-	281 765
Uteanlegg Bjørnsveen skole	-	-	-	402 105
Barnehage	40 374 388	47 765 000	44 307 000	6 824 098
Gjøvik Barnehage	40 374 388	47 765 000	44 307 000	5 948 581
Kjøkken Kråkjordet barnehage	-	-	-	300 000
Kjøkken Marka Barnehage	-	-	-	238 933
Lissomskogen Leketårn	-	-	-	187 547
Grillhytte Kvartsveien bhg	-	-	-	149 037
SEKTOR FOR HELSE OG OMSORG	88 454 015	108 533 000	99 000 000	42 358 704
Nordbyen omsorgssenter	75 303 996	93 191 000	93 900 000	35 636 908
Biri omsorgssenter	52 188	2 000 000	-	-
Brannverntiltak Sn.dal/ Biri oms. senter	-	-	-	451 591
Sykesignalanlegg	-	-	-	782 991
Brannsikkerhet for hjemmeboende	-	-	100 000	-
Boliganlegg Alf Prøysensveg	13 097 831	13 342 000	5 000 000	244 418
Forstudie Biri Omsorgssenter	-	-	-	1 856
Forsterket botiltak, k. sak 99/14	-	-	-	970 262
Investeringsstilskudd Oppsahlvn 4	-	-	-	2 061 000
Trygghetsalarmer	-	-	-	1 837 875
Bil forpleining	-	-	-	174 604
CarAdmin	-	-	-	197 200
SEKTOR FOR NAV	121 258	126 000	126 000	-
Nytt køordningssystem	121 258	126 000	126 000	-

	Regnskap	Rev.budsjett	Oppr.budsj	Regnskap
Regnskapsskjema 2B - investering	2016	2016	2016	2015
SEKTOR FOR SAMFUNNSUTVIKLING	27 280 104	106 678 000	123 926 000	79 990 085
Kultur og fritid	11 493 571	17 363 000	18 726 000	74 921 215
Kulturhus T2	-	-	-	200 101
Regionalt kulturhus - T3	-	-	-	-77 737
Gjøvik kulturhus - rehab. saler/ fasade/ tak -T4	3 191 274	5 881 000	8 501 000	9 321 961
Kallerudhallen/Campus Arena Gjøvik	2 051 736	3 442 000	1 000 000	63 499 674
Gjøvik gård - utviklingsplan*	1 183 230	2 000 000	2 000 000	889 371
Gjøvik svømmehall - div. utbedringer	327 812	504 000	950 000	453 661
Kunst- og kulturskole strakstiltak	183 250	207 000	300 000	179 102
Komplettering av scene, fast adskillelse av arealer	695 956	695 000	680 000	24 788
Ungdoms-ol utstyr "Bandy og Short track"	132 830	370 000	500 000	430 295
Egenandeler vedl bygg og rehab steingjerde	613 175	614 000	720 000	-
Gjøvik gård - toalett/uu Etterisolere/	144 801	300 000	1 000 000	-
Kunst og kulturskolen, tak over glassveranda	-	500 000	500 000	-
Digitale informasjonsskjermer - kultur	-	-	175 000	-
Bibliotek - system for utvidet åpningstid	-	-	900 000	-
Universell utforming Kauffeldtgården	250 000	250 000	500 000	-
Oppgradering basseng/fliser - Tranberghallen	2 719 507	2 600 000	1 000 000	-
Øvrig samfunnsplanlegging	-	200 000	200 000	-
Innkjøp el-sykler	-	200 000	200 000	-
Utbygging	14 374 897	63 865 000	61 500 000	985 586
Vikenstranda	-116 081	-	-	-126 866
Tilrettelegging boligtomter*	6 024 565	23 637 000	27 000 000	833 172
Tilrettelegging Næringstomter*	3 149 580	33 000 000	33 000 000	129 267
Industriområde Bjugstad	5 316 834	5 728 000	-	150 014
Utbyggningsavtaler*	-	1 500 000	1 500 000	-
Arealplan	1 411 636	25 250 000	43 500 000	4 083 284
Jernbaneparken, skateanlegg og aktivitets...	-	-	-	866 091
Strandgata, kollektivgata, jernbanetorget	-	-	-	2 471 471
Fischerparken	-	-	-	745 721
Byutvikling*	-	5 000 000	10 000 000	-
Grunnerverv, byutvikling*	-	20 000 000	20 000 000	-
Aktivitetmuligheter i Jernbaneparken	100 344	-	2 000 000	-
Jernbaneparken sør	936 503	250 000	6 000 000	-
Campus/Berghusvegen - kollektiv mm	-	-	4 000 000	-
Sentrumsadkomst fra Rv4 v/Hunton	252 238	-	1 000 000	-
Planarbeid Huntonstranda	-	-	500 000	-
Salg av Næringstomt Skjerven og kjøp av Huntonstranda	122 551	-	-	-
Sum investering i anleggsmidler 2015	245 922 207	353 995 000	356 741 000	196 135 158

Økonomisk oversikt – Drift

		Regnskap	Rev. Budsjett	Oppr.budsjet	Regnskap
Økonomisk oversikt - drift	Note	2016	2016	2016	2015
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		72 321 655	70 804 000	70 312 000	69 993 496
Andre salgs- og leieinntekter		222 185 857	203 456 000	203 481 000	207 801 064
Overføringer med krav til motytelse		427 191 674	247 940 700	187 238 700	384 131 676
Rammetilskudd		760 041 662	769 822 000	766 430 000	750 245 015
Andre statlige overføringer		11 859 634	8 431 000	64 891 000	16 090 334
Andre overføringer		6 319 084	4 615 000	4 940 000	6 455 520
Skatt på inntekt og formue		711 170 403	684 371 000	676 371 000	645 070 779
Eiendomsskatt		101 309 750	101 685 000	101 685 000	91 290 229
Andre direkte og indirekte skatter		297 115	276 000	276 000	297 115
Sum driftsinntekter		2 312 696 835	2 091 400 700	2 075 624 700	2 171 375 228
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter		1 168 438 223	1 082 464 255	1 063 537 700	1 107 500 825
Sosiale utgifter		312 102 213	303 008 944	311 836 000	296 478 056
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		482 886 620	455 072 341	453 140 000	435 924 196
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		253 647 988	236 497 000	234 540 000	236 628 123
Overføringer		150 803 924	131 059 160	142 508 000	143 236 178
Avskrivninger		73 282 906	75 273 015	22 782 000	73 456 351
Fordelte utgifter		-189 054 607	-179 785 000	-179 747 000	-163 542 896
Sum driftsutgifter		2 252 107 267	2 103 589 715	2 048 596 700	2 129 680 832
Brutto driftsresultat		60 589 568	-12 189 015	27 028 000	41 694 397
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte		23 654 131	21 178 000	21 178 000	24 058 128
Gevinst på finansielle instrumenter	11	54 457 557	27 320 000	40 320 000	33 245 839
Mottatte avdrag på utlån		534 067	520 000	520 000	534 257
Sum eksterne finansinntekter		78 645 754	49 018 000	62 018 000	57 838 225
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	8	43 148 802	37 577 000	37 577 000	44 389 704
Tap på finansielle instrumenter	11	6 527 837	0	0	21 175 254
Avdrag på lån	7	71 027 000	71 027 000	71 027 000	59 823 050
Utlån		1 169 953	440 000	440 000	911 281
Sum eksterne finansutgifter		121 873 592	109 044 000	109 044 000	126 299 289
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-43 227 838	-60 026 000	-47 026 000	-68 461 064
Motpost avskrivninger		73 282 906	74 735 015	22 244 000	73 456 351
Netto driftsresultat		90 644 636	2 520 000	2 246 000	46 689 683
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	14	16 610 750	16 610 750	0	16 275 128
Bruk av disposisjonsfond	12	5 874 591	1 700 000	0	34 500 000
Bruk av bundne fond	12	18 960 850	8 450 000	8 240 000	16 629 182
Sum bruk av avsetninger		41 446 191	26 760 750	8 240 000	67 404 310
Overført til investeringsregnskapet	20	8 943 158	1 500 000	1 500 000	6 069 784
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	14	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	12	38 498 930	26 201 750	7 891 000	66 714 948
Avsatt til bundne fond	12	28 380 948	1 579 000	1 095 000	24 698 511
Sum avsetninger		75 823 036	29 280 750	10 486 000	97 483 243
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	14	56 267 791	0	0	16 610 750

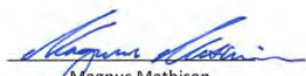
Økonomisk oversikt – Investering

		Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap
Økonomisk oversikt - investering	Note	2016	2016	2016	2015
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom		5 640 333	0	0	9 188 351
Andre salgsinntekter		625 955	0	0	928 284
Overføringer med krav til motytelse		8 543 737	0	0	1 790 458
Kompensasjon for merverdiavgift		36 862 288	44 993 000	52 858 000	28 162 803
Statlige overføringer		4 457 333	47 226 000	41 626 000	6 573 826
Andre overføringer		13 795 750	48 344 000	35 082 000	22 134 000
Renteinntekter og utbytte		0	0	0	0
Sum inntekter		69 925 396	140 563 000	129 566 000	68 777 722
Utgifter					
Lønnsutgifter		207 736	0	0	165 900
Sosiale utgifter		69 222	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		194 724 023	340 153 000	351 241 000	164 041 708
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		5 000 000	0	0	52 770
Overføringer		45 901 788	13 842 000	5 500 000	31 723 803
Renteutgifter og omkostninger		19 438	0	0	150 976
Fordelte utgifter		0	0	0	0
Sum utgifter		245 922 207	353 995 000	356 741 000	196 135 157
Finansstransaksjoner					
Avdrag på lån	7	57 764 409	0	0	16 136 391
Utlån		79 906 250	100 000 000	100 000 000	62 309 500
Kjøp av aksjer og andeler		78 359 370	90 000 000	0	4 989 831
Dekning av tidligere års udekket		0	0	0	5 155 484
Avsatt til ubundne investeringsfond	12	10 000 000	0	0	5 522 591
Avsatt til bundne investeringsfond	12	20 211 591	0	0	25 231 064
Sum finansieringstransaksjoner		246 241 620	190 000 000	100 000 000	119 344 861
Finansieringsbehov		422 238 431	403 432 000	327 175 000	246 702 296
Dekket slik:					
Bruk av lån		241 730 854	300 000 000	324 765 000	193 434 052
Salg av aksjer og andeler		10 000 000	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån		39 829 228	0	0	41 199 801
Overført fra driftsbudsjettet	20	8 943 158	2 040 000	0	6 069 784
Bruk av tidligere års udisponert		0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	12	18 000 527	26 000 000	330 000	3 340 452
Bruk av bundne driftsfond	12	427 756	0	0	400 000
Bruk av ubundne investeringsfond	12	64 106 908	74 192 000	2 080 000	189 111
Bruk av bundne investeringsfond	12	39 200 000	1 200 000	0	2 069 096
Sum finansiering		422 238 431	403 432 000	327 175 000	246 702 296
Udekket/udisponert	14	0	0	0	0

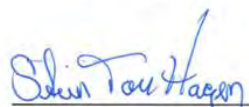
Balanseregnskapet pr. 31.12.16

		Regnskap	Regnskap
Økonomisk oversikt - balanse	Note	2016	2015
EIENDELER			
Anleggsmidler		4 947 870 073	4 645 125 485
Herav:			
Faste eiendommer og anlegg	4	1 910 105 527	1 759 403 753
Utstyr, maskiner og transportmidler	4	73 616 628	61 991 664
Utlån		443 839 283	403 179 268
Konserninterne langsiktige fordringer	23	313 400	-
Aksjer og andeler	11	359 730 862	312 425 852
Pensjonsmidler	3	2 160 264 373	2 108 124 948
Omløpsmidler		1 589 450 514	1 459 936 893
Herav:			
Kortsiktige fordringer		216 821 353	145 195 776
Konserninterne kortsiktige fordringer	23	142 768	484 158
Premieavvik	3	166 710 295	159 396 278
Aksjer og andeler	5,6	425 527 182	362 651 987
Sertifikater		121 142 382	80 382 431
Obligasjoner	11	473 909 469	516 464 814
Kasse, postgiro, bankinnskudd		185 197 065	195 361 449
SUM EIENDELER		6 537 320 587	6 105 062 378
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		1 591 943 177	1 508 107 735
Herav:			
Disposisjonsfond	12	304 997 467	290 373 656
Bundne driftsfond	12	269 472 113	260 479 771
Ubundne investeringsfond	12	417 752 314	471 859 222
Bundne investeringsfond	12	55 843 113	74 831 522
Regnskapsmessig mindreforbruk	14	56 267 791	16 610 750
Udekket i inv.regnskap	14	-	-
Kapitalkonto	15	500 220 220	406 562 656
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	21	14 238 000	14 238 000
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	21	-26 847 842	-26 847 842
Langsiktig gjeld		4 609 877 168	4 342 520 998
Herav:			
Pensjonsforpliktelser	3	2 676 329 265	2 579 811 386
Sertifikatlån	7	1 060 000 000	-
Andre lån	7	873 547 903	1 762 709 612
Kortsiktig gjeld		335 500 243	254 433 645
Herav:			
Annen kortsiktig gjeld		335 500 243	254 433 645
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 537 320 587	6 105 062 378
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto		163 271 356	105 172 217
Herav:			
Ubrukte lånemidler	7	161 911 289	103 642 142
Andre Memoriakonti		1 360 067	1 530 075
Motkonto for memoriakontiene		-163 271 356	-105 172 217

Gjøvik, 17.02.2017

 Magnus Mathisen
 Rådmann

 Jan Ove Moen
 Økonomisjef

 Stein Tore Hagen
 Regnskapssjef

Del 2 Noteopplysninger til regnskapet

Regnskapsprinsipper mv.

Anvendelse av regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Gjøvik kommune fører sitt regnskap i henhold til de kommunale regnskapsprinsipper i Kommuneloven, regnskapsforskriftene og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som en memoriapost. I den grad vesentlige utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet. Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS). Som følge av endringer i forskrift om årsregnskap og årsberetning, skal virkning av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapital-kontoer for endring av regnskapsprinsipp.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn, eller det er obligasjoner som holdes til forfall. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelet kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jfr. kl § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Låneavdrag betales samme år som de utgiftsføres iht. presisering. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til anskaffelseskost.

Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning. Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-3/14, fra 24. februar 2014.

Det er benyttet Momentum Selvkostverktøy for selvkostberegningen for 2016.

Kommunal virksomhet utenfor kommuneregnskapet

Annen kommunal virksomhet er definert som interkommunale selskaper hvor Gjøvik er deleier i, samt selskaper hvor Gjøvik kommune er eneste eier:

966 144 297 GLT-avfall IKS

999 129 005 Gjøvik Krisesenter IKS

976 112 555 Gjøvikregionen Helse- og Miljøtilsyn IKS

982 796 253 Mjøslab IKS

990 808 767 Støttesenter mot Incest og Seksuell Overgrep IKS (SMISO)

987 769 386 Innlandet Revisjon IKS

930 267 724 AS Industribygg

959 352 976 Gjøvik Olympiske Anlegg AS

Note nr. 1 Endring i arbeidskapital

Alle tall i oversikten er oppgitt i hele kroner.

Del 1 Bevilgningsregnskapet

	Regnskap	Regnskap
	2016	2015
Anskaffelse av midler		
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	-2 312 696 835	-2 171 375 228
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	-69 925 396	-68 777 722
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	-370 205 836	-292 472 078
Sum anskaffelse av midler	-2 752 828 067	-2 532 625 028
Anvendelse av midler		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	2 178 824 361	2 056 224 481
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	245 902 769	195 984 181
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	337 923 059	209 885 987
Sum anvendelse av midler	2 762 650 189	2 462 094 649
Anskaffelse - anvendelse av midler	9 822 122	-70 530 378
Endring i ubrukte lånemidler	-58 269 146	-54 865 865
Endring i arbeidskapital	48 447 024	125 396 243

Del 2 Balansen

	Regnskap	Regnskap
	2016	2015
Omløpsmidler		
Endring kortsiktige fordringer	71 284 187	-35 656 556
Endring aksjer og andeler	62 875 195	96 903 347
Endring premieavvik	7 314 017	5 823 664
Endring sertifikater	40 759 951	26 994 306
Endring obligasjoner	-42 555 345	-52 081 177
Endring betalingsmidler	-10 164 384	9 570 208
Endring omløpsmidler	129 513 621	51 553 792
Kortsiktig gjeld		
Endring annen kortsiktig gjeld	81 066 597	-75 542 534
Endring arbeidskapital	48 447 024	127 096 326

Avviket på 1,7 mill. kroner for 2015, skyldes korrigering av feilføring vedrørende momsjusteringsrett på Vikenstranda AS.

Note nr. 2 Ytelser til ledende personer og revisor

Godtgjørelse til ledende personer

	Regnskap	Regnskap	Regnskap
	2016	2015	2014
Rådmann	1 197 108	1 118 192	719 231
Konstituert rådmann	-	-	238 500
Ordfører	900 593	864 082	837 167

Kommunens revisor er Innlandet revisjon IKS. Ytelse til revisor utgjør:

	Regnskap	Regnskap	Regnskap
	2016	2015	2014
Honorar for regnskapsrevisjon	776 700	729 315	740 460
Honorar for forvaltningsrevisjon	335 490	39 975	305 360
Honorar andre tjenester	308 340	234 950	370 981
Sum revisjonshonorar	1 420 530	1 004 240	1 416 801

Note nr. 3 Pensjonsforpliktelser

Gjøvik kommune har kollektive pensjonsordninger (tjenstepensjonsordninger) for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK). Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon.

De ansatte som er i kommunens tjeneste ved 62 år har også rett til AFP etter bestemte regler. AFP er ikke fullt forsikringsmessig dekket og det er heller ikke på annen måte samlet opp fond til dekning av framtidige AFP-pensjoner. Finansiering av AFP utgjør 50% egenandel og 50% utjevningsordning.

Etter § 13 i regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes som premieavvik.

Fra og med 2014 fordeler Gjøvik kommune premieavviket over 7 år, som siden 2011 har vært fordelt over 10 år og før det igjen 15 år. Estimatavvik fra før 2011 er balanseført fullt ut i 2011.

Tall i hele tusen kr.

Årets netto pensjonskostnad	2015	2015	2015	2016	2016	2016
	SPK	KLP	SUM	SPK	KLP	SUM
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	21 804	96 873	118 677	22 024	99 442	121 466
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	13 779	83 574	97 353	13 871	87 033	100 904
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-12 803	-78 133	-90 936	-10 813	-81 449	-92 262
Netto pensjonskostnad (eksl. adm.)	22 780	102 314	125 094	25 082	105 026	130 108
Premieinnbetaling ekskl. adm. kost.	27 750	120 346	148 096	28 107	129 612	157 719
Årets premieavvik	-4 970	-18 032	-23 002	-3 025	-24 586	-27 611
Balanse 31.12.						
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse	380 056	2 141 466	2 521 522	382 683	2 229 872	2 612 555
Estimert pensjonsmidler	321 000	1 787 125	2 108 125	276 346	1 883 917	2 160 263
Netto pensjonsforpliktelse	59 056	354 341	413 397	106 337	345 955	452 292
Arbeidsgiveravgift	8 327	49 962	58 289	14 994	48 780	63 773
Årets premieavvik	-4 970	-18 032	-23 002	-3 025	-24 586	-27 611
Premieavvik tidligere år	3 633	-120 330	-116 697	-1 039	-117 458	-118 497
Akkumulert premieavvik	-1 337	-138 362	-139 699	-4 064	-142 044	-146 108
Arbeidsgiveravgift	-188	-19 509	-19 697	-573	-20 028	-20 601

Beregningsforutsetninger	2015		2016	
	SPK	KLP	SPK	KLP
Forventet avkastning på pensjonsmidler (F § 13-5 bokstav F)	4,35 %	4,65 %	4,30 %	4,60 %
Diskonteringsrente (F § 13-5 bokstav E)	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %
Forventet årlig lønnsvekst (F § 13-5 bokstav B)	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp	2,97 %	2,97 %	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig vekst i pensjonsreguleringen	2,97 %	2,20 %	2,97 %	2,20 %
Forholdstallet fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet	1,0	1,0	1,0	1,0

Spesifikasjon av estimatavvik	Pensjons- midler SPK	Pensjons- forpl. SPK	Pensjons- midler KLP	Pensjons- forpl. KLP
Estimert forpliktelse / pensjonsmidler	321 000	380 056	1 787 125	2 141 466
Faktisk forpliktelse / midlermidler	237 425	346 788	1 738 811	2 109 351
Årets estimatavvik (01.01.16)	83 575	33 268	48 314	-32 115
Estimatavvik fra tidligere år	-	-	-	-
Amortisert avvik i år	-83 575	-33 268	-48 314	32 115
Gjenstående samlet avvik 31.12.16	-	-	-	-
Brutto estimatavvik		50 307		16 199
Amortisert premieavvik i år		-280		-20 904
Netto balanseført estimatavvik		50 027		-4 705

Note nr. 4 Varige driftsmidler (anleggsmidler)

Tall i hele tusen kroner.

Bokført verdi pr. 31.12.2016							
	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	Ikke avskr.	Sum
Tomter og kunstverk							
Adm.bygg, sykehjem, brannstasjon, lagerbygg							
Skoler, barne-hager, idrettshaller, vegger, ledningsnett og lignende							
Brannbiler, p-plasser, tekniske anlegg							
Anlegg, maskiner, inventar og utstyr							
EDB utstyr, kontormaskiner							
Avskrivningstid	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	Ikke avskr.	Sum
Bokført verdi 01.01.16	22 089	34 533	78 777	1 240 317	372 867	72 812	1 821 395
Tilgang i året	11 984	13 049	9 058	108 966	79 970	14 690	237 717
Avgang i året	-	218	-	-	-	-	218
Delsalg i året	-	-	-	-	-	937	937
Årets ordinære avskrivninger	6 870	6 374	9 529	42 008	9 454	-	74 235
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi pr. 31.12.2016	27 203	40 990	78 306	1 307 275	443 383	86 565	1 983 722

Endring i anleggsmidler som påvirker kapitalkonto							
	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	Ikke avskr.	Sum
Tomter og kunstverk							
Adm.bygg, sykehjem, brannstasjon, lagerbygg							
Skoler, barne-hager, idrettshaller, vegger, ledningsnett og lignende							
Brannbiler, p-plasser, tekniske anlegg							
Anlegg, maskiner, inventar og utstyr							
EDB utstyr, kontormaskiner							
Avskrivningstid	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	Ikke avskr.	Sum
Kostpris v/tilgang i året	11 984	13 049	9 058	108 966	79 970	14 690	237 717
Salgssum v/avgang i året	-	218	-	-	-	-	218
Delsalg v/avgang i året	-	-	-	-	-	937	937
Årets ordinære avskrivninger	6 870	6 374	9 529	42 008	9 454	-	74 235
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Endring kapitalkonto	5 114	6 457	-471	66 958	70 516	13 753	162 327
Avgang i året (Bokført verdi)	-	218	-	-	-	938	1 156
Salgssum v/salg	-	1 216	180	-	-	938	2 334
Negativt verdiavvik v/salg	-	88	-	-	-	-	88
Positivt verdiavvik v/salg	-	1 086	180	-	-	24	1 290

Note nr. 5 Aksjer og andeler i varig eie, deltakelse i interkommunale selskap

Tall i hele kroner.

Selskaper	Eierandel i selskapet	Bokført verdi 31.12.2016	Endring fra forrige år	Bokført verdi 31.12.2015
Eidsiva Energi AS	3,20 %	176 284 991	-	176 284 991
Huntonstranda AS	100,00 %	72 771 491	72 771 491	-
AS Industribygg	100,00 %	17 857 000	-	17 857 000
AS Gjøvik Rådhus - obligasjonsinnskudd	100,00 %	14 000 000	-	14 000 000
Gjøvik Olympiske Anlegg AS (GOA)	100,00 %	3 350 000	-	3 350 000
Hovdetoppen AS	40,00 %	600 000	-	600 000
Gjøvik ridesenter AS	100,00 %	500 000	-	500 000
Totenprodukter AS	28,89 %	500 000	-	500 000
Oplandske Bioenergi AS	0,27 %	102 000	-	102 000
Mjøskonferansen AS		86 400	86 400	-
AS Gjøvik gågate		78 200	-	78 200
Norsk Bane AS	0,48 %	51 500	-	51 500
ATS Gjøvik og Toten AS	50,00 %	50 000	-	50 000
Snertingdal idrettslag AS		37 500	-	37 500
Hunton Næringspark AS	100,00 %	30 000	30 000	-
Madshus skifest	34,00 %	29 000	-	29 000
Norsk Bane AS (Regionrådet for Gjøvikegionen)	0,25 %	27 500	-	27 500
AS Snertingdal Auto	20,80 %	26 000	-	26 000
Opplandske dampskibsselskap AS / Skibladner	6,90 %	25 000	-	25 000
AS Snertingdalshallen	27,63 %	15 000	-	15 000
Øvrige aksjeselskap		14 004	5 000	9 004
Sum aksjeselskap		286 435 586	72 892 891	213 542 695
Innlandet Revisjon IKS	16,09 %	313 400	-	313 400
GLT Avfall IKS	42,03 %	-	-	-
Gjøvikregionen Helse- og miljøtilsyn IKS	40,40 %	-	-	-
Mjøslab IKS	50,00 %	-	-	-
Støttesenter mot Incest og Seksuelle Overgrep Oppland IKS (SMISO)	32,66 %	-	-	-
Krisesenteret i Gjøvik IKS		-	-	-
Sum interkommunale selskap		313 400	72 927 891	313 400
Biblioteksentralen	0,63 %			
Mjøsen skog BA		373 750	-	373 750
Studentsamskipnaden		115 986	-	115 986
Sameiet Gjøvik kino - andelskapital		-	-19 500 000	19 500 000
Egenkapitalinnskudd KLP		55 685 540	5 466 479	50 219 061
KUF fondet		7 120 000	-1 240 960	8 360 960
Anleggsobligasjoner i.f.m. finansforvaltningen		10 000 000	-10 000 000	20 000 000
Sum øvrige selskap og andeler		73 295 276	-25 274 481	98 569 757
Sum aksjer og andeler		360 044 262	47 618 410	312 425 852

Selskap som ikke er ført i balansen	Org nr	Eierandel i selskapet	Driftsinntekter 2015	Resultat før skatt 2015
Mjøsmuseet AS	987 828 293	50,00 %	20 905	115
GLT Avfall IKS	966 144 297	42,03 %	66 149	11 451
Gjøvikregionen Helse- og miljøtilsyn IKS	976 112 555	40,40 %		
Mjøslab IKS	982 796 253	50,00 %	-	-
Støttesenter mot Incest og Seksuelle Overgrep Oppland IKS (SMISO)	990 808 767	32,66 %	3 153	136
Gjøvik Krisesenter IKS	999 129 005	20,00 %	5 914	190

Kommunen hefter ubegrenset for en andel av forpliktelsene til interkommunale selskap tilsvarende kommunens eierandel i selskapet, jfr. IKS-loven § 3.

Note nr. 6 Salg av finansielle anleggsmidler

Det er solgt en anleggsobligasjon til forfall 2016, utstedt av Den Norske Bank ASA 11/16 FRN for kr. 10.000.000,-. Denne er inntektsført i investering og avsatt til Kraftfond til investering i tråd med tidligere historisk bokføringspraksis.

Note nr. 7 Langsiktig gjeld og avdrag på lån

Tall i hele mill. kroner	Regnskap	Regnskap
Fordeling av langsiktig gjeld i kommunen på ulike områder :	2016	2015
Lån til selvkostområdene i kommunen	324	317
Startlån og formidlingslån	518	476
Ubrukte lånemidler	162	103
Lånegjeld på kommunens øvrige tjenesteområder	928	867
Kommunens totalte langsiktige gjeld	1 932	1 763
Låneavdragsfond	36	36
Kommunens netto lånegjeld (mill. kr.)	1 896	1 727

Selvkostområdene utgjør her vann, avløp og renovasjon.

Langsiktig gjeld fordelt på fast og flytende rente.

Fast og flytende rente	31.12.2016
Fast rente	50,2 %
Flytende rente	49,9 %

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. Kommuneloven § 50 nr.7, ved å beregne minste tillatte avdrag på lån etter forenklet formel. Avskrivningene beregnes som sum langsiktig gjeld dividert på sum anleggsmidler (jf. KL § 50 nr. 1 og 2) multiplisert med årets avskrivninger i driftsregnskapet. Denne forenklete formelen gir et minstekrav til avdrag som tilsvarer avskrivninger (kapitalslitet) på lånefinansierte anleggsmidler.

Tall i hele tusen kroner	Regnskap	Rev. Budsjett	Regnskap
Avdrag ført i regnskapet	2016	2016	2015
Avdrag utgiftsført i driftsregnskapet	71 027	71 027	59 823
Avdrag utgiftsført i investeringsregnskapet	19 764	-	16 136
Sum utgiftsførte avdrag/budsjett	90 791	71 027	75 959
Beregnet minste lovlig avdrag	53 209		49 284

Det er i regnskapsåret utgiftsført avdrag på lånegjeld med til sammen 71 mill. kr. i driftsregnskapet. Minste lovlig avdrag etter KL § 50 nr. 7 utgjør 53,2 mill. kr.

Note nr. 8 Renter – sikring

Gjøvik kommune benytter rentebytteavtaler til å sikre stabile renteutgifter. Rentebytteavtalen føres til anskaffelseskost/historisk verdi da de benyttes til sikringsbokføring. Bruk av rentebytteavtaler er forankret i kommunens finansreglement.

FORFALL RENTEBYTTAFTALER	Mill. kr.
2017	198
2018	63
2019	100
2020	200
2021	100
2022	100
2023	100
2024	100
< 1 år	198
> 1 år	763

Formålet med sikringene er å redusere renterisiko.

Sikringsobjekt er porteføljen bestående av alle kommunens lån med flytende rente - utenom eventuelle lån som i henhold til annen sikringsdokumentasjon er knyttet til selvkostinvesteringer.

Som lån med flytende rente regnes p.t. lån, NIBOR-lån og lån hvor det er avtalt fast rente for en periode som er 12 mnd. eller kortere.

Låneporteføljen er dynamisk. Nye lån som oppfyller vilkårene for å inngå i porteføljen, legges til porteføljen fortløpende.

Kommunen vurderer sikringsforholdets effektivitet ved inngåelse av hver ny sikring og på hver balansedag ved å sammenligne de vesentligste vilkårene for sikringsinstrumentet med de vesentligste vilkårene for sikringsobjektet. De kritiske vilkårene består av nominelt beløp, løpetid, samt rentebasis. Sikringsforholdet anses videre som effektivt så lenge det ikke skjer noen vesentlig forandring av de kritiske vilkårene for enten sikringsinstrumentet eller sikringsobjektet.

Ved eventuell restrukturering av sikringsinstrumentet, vil endringer i snittløpetiden og markedsverdien på den nye porteføljen av rentebytteavtaler bli vurdert i forhold til situasjon før endringer. Dersom disse endringene er innen +/- 10 %, vil sikringsforholdet fortsatt betraktes som effektivt siden restruktureringen ikke utgjør en vesentlig endring i sikringsinstrumentet (jfr. KRS 11 vedlegg A pkt. 3.5.5 – Endring av sikringsinstrument).

Note nr. 9 Kommunens garantiforpliktelser

Tall i hele tusen kr.

Garanti gitt til	Garantibeløp	Garantien utløper
Aksjeselskaper	51 441	se spesifikasjonen
Boligstiftelser	171 567	se spesifikasjonen
Lag og foreninger	-	se spesifikasjonen
Private barnehager/ andelsbarnehager	12 952	se spesifikasjonen
Sum	235 960	
Spesifikasjon	Garantibeløp	Garantien utløper
AS Industribygg	42 656	
DnB NOR Bank ASA	23 592	2023
DnB NOR Bank ASA	7 428	2022
DnB NOR Bank ASA	7 392	2022
Kommunal Landspensjonskasse	4 244	2023
Snertingdallhallen A/S	275	
Kommunal Landspensjonskasse	275	2022
Arbeids- og treningssenteret for Gjøvik/Toten AS	8 510	
Totens Sparebank	8 510	2023
Gjøvik boligstiftelse	171 567	
Nordea	6 319	2022
Nordea	50 379	2044
Nordea	12 350	2043
Nordea	2 521	2043
Kommunalbanken Norge	54 803	2044
Kommunalbanken Norge		
Husbanken	11 479	2031
Husbanken	3 703	2030
Husbanken	3 976	2030
Husbanken	2 771	2035
Husbanken	3 739	2035
Husbanken	2 752	2035
Husbanken	5 632	2031
Husbanken	5 112	2034
Husbanken	6 031	2031
Lag og foreninger	-	
Private barnehager	12 952	
Husbanken	6 203	2034
Husbanken	1 752	2031
Husbanken	4 803	2033
Husbanken	194	2020
Totalt garantibeløp alle garantier	235 960	

Gjøvik kommune har i tillegg en eierandel på 42,43 % i GLT Avfall IKS. Kommunens andel av GLT Avfall sin langsiktige gjeld pr. 31.12.2016 utgjør kr. 30 393 318,-.

Det ble i kommunestyret 18.02.16 vedtatt at Gjøvik kommune stiller garanti for utbetalte spillemidler, inntil kr. 9,7 mill., knyttet til bygging av flerbrukshall på Biri i regi Biri IL (K-sak 8/14) Garantien gis som en selvskyldnergaranti med garantitid 10 år fra hall står ferdig og spillemidler er utbetalt. Det tas forbehold om Fylkesmannens godkjenning.

Note nr. 10 Andre vesentlige forpliktelser

Oversikten viser vesentlige forpliktelser for Gjøvik kommune i form av langsiktige leieavtaler. Alle avtalene gjelder husleie.

Type avtale	Årlig driftsutgift	Avtalen utløper
Leiekontrakter	2016	
Brenneriet	2 209 428	27.06.2020
Gjøvik felleskjøkken og vaskeri	1 277 639	01.01.2017
Gjøvik rådhus	12 872 876	31.12.2042
Kallerudbygg II	803 836	31.12.2024
Kallerudbygg III	2 280 764	31.12.2024
Lissomskogen	1 052 739	01.08.2026
Snertingdal legesenter og helsestasjon	476 209	31.12.2023
Øverby bufferbarnehage	747 309	10.06.2016
Sum	21 720 800	

Oversikten er verken uttømmende eller fullstendig. Gjøvik kommune har blant annet i tillegg flere leasingavtaler av transport- og kontormidler.

Kommunen har gjennom mange år mottatt tilskudd fra Husbanken til byggeprosjekter. Husbanken har vanligvis satt som vilkår for tildelingen av slike tilskudd, at bygget blir nytt til opprinnelig formål i et vist antall år. Dersom bygget blir tatt i bruk til annet formål før tidsfristen er ute, kan Husbanken kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt.

Note nr. 11 Finansielle omløpsmidler

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er verdsatt til virkelig verdi pr. 31.12. i.h.t. finansreglementet.

Markedsverdi skal normalt være lik bokført verdi. Dersom markedsverdien har endret seg i perioden etter 31.12 vises endringen som forskjell mellom markedsverdi og bokført verdi. Dette forholdet blir eventuelt bokført i neste års regnskap hvis endringen blir stående.

Bokført verdi viser markedsverdi pr. 31.12.

Årets resultatførte verdiendring er forskjellen mellom bokført verdi per 01.01 og 31.12 i regnskapsåret. Dette beløpet er ført i driftsregnskapet med resultatvirkning.

Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt. Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen.

Beholdning pr. 31.12. er fordelt på følgende aktivaklasser:

Aktivaklasse	Anskaffelseskost	Bokført verdi pr 31.12.16	Resultatført verdiendring	Salg/ kjøp
Pengemarked	176 221 409	185 455 537	1 049 373	22 716 409
Obligasjoner	165 069 699	301 580 911	12 906 348	-6 050 969
Aksje, norske	35 499 000	84 285 763	12 945 970	-
Aksjer, vekstmarkeder	15 000 000	17 657 758	1 359 158	-
Aksjer, global	65 000 000	71 231 283	886 829	-
Konvertible obligasjoner	-	-	-1 323 938	-30 131 988
High Yield	-	-	-3 033 844	-45 141 676
Pantesikrede banklån	93 450 622	126 988 563	5 211 472	49 467 840
Hedgefond	64 592 419	95 881 987	1 896 528	-
Private Equity	3 860 270	16 344 849	1 891 914	-4 329 577
Sum	618 693 419	899 426 651	33 789 810	-13 469 961

Årets resultatførte verdiendring er forskjellen mellom IB bokført verdi pr 01.01. i regnskapsåret, salg/kjøp i løpet av året og UB bokført verdi pr 31.12. Dette beløpet er ført i driftsregnskapet med resultatvirkning. Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt.

Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen. Investeringene er i tråd med kommunestyret vedtatte finansreglement.

Note nr. 12 Avsetninger og bruk av avsetninger

	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond i driftsregnskapet	Bruk av fond i investeringsregnskapet	Beholdning 31.12.
Tall i hele kroner	2016	2016	2016	2016	2016
Disposisjonsfond	290 373 656	38 498 930	5 874 591	18 000 528	304 997 467
Ubundne investeringsfond	471 859 222	10 000 000		64 106 908	417 752 314
Bundne driftsfond	260 479 771	28 380 948	18 960 850	427 756	269 472 113
Bundne investeringsfond	74 831 522	20 211 591		39 200 000	55 843 113
Sum	1 097 544 171	97 091 469	24 835 441	121 735 192	1 048 065 007

Se vedlegg 7 Årsoppgjørdisposisjoner pr. 31.12.2016, for spesifikasjon av fondene.

Note nr. 13 Strykninger

Det er ikke gjennomført strykninger i driftsregnskapet for 2016.

Note nr. 14 Spesifikasjon over regnskapsmessig mindreforbruk drift, samt udekket investering

Driftsregnskapet

Tall i hele kroner	Budsjett	Regnskap	Regnskap
Regnskapsmessig mindreforbruk	2016	2016	2015
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	0	0	16 610 749
Årets disponering av mindreforbruk	16 610 749	16 610 749	
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret	0	56 267 791	
Totalt mindreforbruk til disponering		56 267 791	

Investeringsregnskapet

Tall i hele kroner	Budsjett	Regnskap	Regnskap
Regnskapsmessig merforbruk	2016	2016	2015
Udekket	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	5 155 484
Totalt udekket til inndekning		0	

Note nr. 15 Kapitalkonto

Kapitalkonto			
01.01.2016 Balanse	-	01.01.2016 Balanse	406 562 655,97
(underskudd i kapital)		(kapital)	
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	937 674,00	Aktivering av fast eiendom og anlegg	212 138 616,00
Nedskrivninger fast eiendom	0,00	Korrigerer tidligere år fast eiendom/anlegg *	0,00
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	60 499 168,00	Oppskrivning av fast eiendom	0,00
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	217 991,00	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	25 579 453,00
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0,00	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0,00
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	13 736 498,00	Kjøp av aksjer og andeler	78 359 370,00
Salg av aksjer og andeler	10 000 000,00	Oppskrivning av aksjer og andeler	0,00
Nedskrivning av aksjer og andeler	20 740 960,00	Utlån formidlings/startlån	79 906 250,00
Avdrag på formidlings/startlån	39 799 227,92	Utlån sosial lån	1 169 953,18
Avdrag på sosial lån	534 066,52	Utlån egne midler	0,00
Avdrag på utlånte egne midler	30 000,00	Utlån	0,00
Avskrivning sosial utlån	0,00	Oppskrivning utlån	49 443,32
Avskrevet andre utlån	102 337,17	Avdrag på eksterne lån	128 991 701,00
Bruk av midler fra eksterne lån	241 730 853,66	Urealisert kursgevinst utenlandslån	0,00
Urealisert kurstap utenlandslån	0,00	UB Pensjonsmidler (netto)	52 139 425,00
UB Pensjonsforpliktelse (netto)	96 517 879,00	Estimatavvik pensjonmidler	0,00
Aga pensjonsforpliktelse	0,00	Vikenstranda	170 008,00
Estimatavvik pensjonforpliktelse	0,00	Reversering nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0,00
31.12.2016 Balanse	500 220 220,20	31.12.2016 Balanse	
Kapitalkonto		(underskudd i kapital)	

Note nr. 16 Større investeringsprosjekter

Regnskap per 31.12.2016	Siste Justerte		Prosjektregnskap	Regnskap	Prosjektregnskap	
Investerings i anleggsmidler	Totalramme	Kommunal andel	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2016	
Nytt sak og arkivsystem	1 312 000	1 312 000	-	532 657	532 657	
Sneringdal Nærmiljøpark (Kjenset)	5 183 045	500 000	2 466 808	1 138 884	3 605 692	
Fjernvarme/tekniske tilpasninger	2 000 000	2 000 000	788 741	786 290	1 575 031	
Vann	14 300 000	-	-	12 998 576	12 998 576	*
Avløp	14 900 000	-	-	16 905 824	16 905 824	*
Opprusting av kommunale veger	8 000 000	7 000 000	4 295 597	9 983 107	14 278 704	*
Inv.anlegg, biler og maskiner Teknisk	3 000 000	3 000 000	-	4 739 558	4 739 558	*
Sykkelbyen Gjøvik	5 500 000	2 000 000	-	7 792 413	7 792 413	
Ungdoms ol - lys på Gjøvik Stadion	4 200 000	2 000 000	2 255 221	782 619	3 037 840	
Utskifting Gatelys	6 000 000	6 000 000	3 658 195	2 294 879	5 953 074	
Mjøspromenaden	7 320 000	4 400 000	3 046 671	1 890 694	4 937 365	
Ny bru parkgata	8 000 000	8 000 000	-	6 554 496	6 554 496	
Parkeringsplass Huntonstranda	1 500 000	1 500 000	-	1 554 895	1 554 895	
Oppgradering veger ved Gjøvik barnehage	4 700 000	4 700 000	-	3 336 449	3 336 449	
Oppgradering av kunstgress Gjøvik stadion	4 110 000	1 500 000	2 206 929	3 836 601	6 043 530	
Avsetning rehab skolebygg	2 000 000	2 000 000	3 463 123	144 159	3 607 282	*
Gjøvik Barnehage	55 400 000	55 400 000	7 635 338	40 374 388	48 009 726	
Nordbyen omsorgssenter	138 000 000	109 200 000	44 808 983	75 303 996	120 112 979	
Biri omsorgssenter	220 000 000	220 000 000	-	52 188	52 188	
Boliganlegg Alf Prøysensveg	13 342 000	5 000 000	244 418	13 097 831	13 342 249	
Gjøvik kulturhus - rehab. saler/ fasade/ tak -T4	15 893 000	15 893 000	10 012 483	3 191 274	13 203 757	
Kallerudhallen/Campus Arena Gjøvik	88 148 000	65 288 000	85 829 101	2 051 736	87 880 837	
Gjøvik gård - toalett/uu Etterisolere/	4 000 000	4 000 000	-	144 801	144 801	
Oppgradering basseng/fliser - Tranberghallen	2 600 000	1 770 000	-	2 719 507	2 719 507	
Sum				212 207 822	382 919 430	
* Årlige bevilgninger						

Note nr. 17 Vesentlige overføringer mottatt til finansiering av investeringer

Tall i hele tusen kroner		Regnskap	Klausul om
Overføring fra	Prosjekt	2016	tilbakebetaling
Statens Vegvesen	10146 - Sykkkelbyen Gjøvik	4 457	Nei
Oppland Fylke	12451 - Kallerudhallen/Campus Arena Gjøvik	3 634	Nei

Note nr. 18 Selvkost

SELVKOSTKALKYLE	VANN	AVLØP	RENOVASJON	FEIER	SUM
A. Direkte driftskostnader	23 548 007	31 723 025	25 434 558	4 983 133	85 688 723
B. Henførbare indirekte driftskostnader	2 611 590	2 781 811	703 287	536 538	6 633 225
C. Kalkulatoriske rentekostnader	2 372 969	2 756 042	1 541	-	5 130 552
D. Kalkulatoriske avskrivninger	7 150 082	7 841 294	182 961	-	15 174 338
E. Andre Inntekter	-	-	-	-	-
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D)	35 682 649	45 102 172	26 322 347	5 519 671	112 626 838
G. Gebyrinntekter	36 277 137	45 898 180	28 130 432	5 214 204	115 519 953
H. Årets finansielle resultat (G-F)	594 489	796 008	1 808 085	-305 467	2 893 115
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	586 308	796 007	1 808 085	-	3 190 400
Finansiering av investeringer	-	-	-	238 667	
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	-	-	-	545 270	545 270
K. Kontrollsum (subsidiering) (H-I+J)	8 181	1	1	1 136	9 318
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	11 475 121	9 877 280	2 496 187	1 661 642	25 510 229
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	198 079	173 020	57 260	23 391	451 749
N.Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	12 259 508	10 846 307	4 361 531	1 139 763	28 607 109
Nøkkeltall:					
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	102 %	102 %	107 %	94 %	
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %	100 %	100 %	105 %	
Tall i 1000 kroner	Over- (+)/Underskudd (-)	Over- (+)/Underskudd (-)	Over- (+)/Underskudd (-)	Over- (+)/Underskudd (-)	Over- (+)/Underskudd (-)
Utvikling i selvkostresultatet	2012	2013	2014	2015	2016
Vann	3 547	2 542	-2 799	212	586
Avløp	957	3 179	-3 413	411	796
Renovasjon	-764	-635	-1 488	-214	1 808
Feier	152	-285	314	632	-545
Tall i 1000 kroner	Positiv (+)/Negativ(-)	Positiv (+)/Negativ(-)	Positiv (+)/Negativ(-)	Positiv (+)/Negativ(-)	Positiv (+)/Negativ(-)
Utgående balanse i fond	2012	2013	2014	2015	2016
Vann	10 698	13 520	11 047	11 475	12 260
Avløp	11 869	15 363	12 317	12 971	10 846
Renovasjon	4 594	4 059	2 660	2 496	4 362
Feier	935	668	1 004	1 662	1 140

Note nr. 19 Usikre forpliktelser og hendelser etter balansedagen

Det er ingen kjente usikre forpliktelser eller hendelser etter balansedagen.

Note nr. 20 Spesifikasjon av uvanlige og vesentlige poster og transaksjoner

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld har i løpet av regnskapsåret økt med 267,3 mill. kroner, 250,5 mill. kr året før. 96,5 mill. kr. av økningen i langsiktig gjeld skyldes økning i kommunens pensjonsforpliktelser. Akkumulert premieavvik har netto økt 7,3 mill. kr. til 166,7 mill. kr. Dette er midler som skal utgiftsføres i løpet av de neste 7 til 15 årene.

Overføringer mellom drifts- og investeringsregnskap

Det er i driftsregnskapet overført 8,9 mill. kroner til investeringsregnskapet, hvorav fordelingen er 0, i regnskapsskjema 1A og 8,9 mill. i regnskapsskjema 1B, dvs. finansiert av tjenesteområdenes budsjettrammer.

Strøm

Gjøvik kommune er sammen med resten av Gjøvikregionen, Ringsaker og Hadeland kjøper av strøm i felleskap på el-børsen. Til å gjennomføre selve forvaltningen på børsen benyttes Kinect Energy Group, tidligere Bergen Energi.

Kinect Energy Group inngår strøm kontrakter på vegne av Gjøvik kommune.

Det forutsetter at Gjøvik kommune, stiller en garanti (sikkerhet) for fysisk og finansiell handel av kraft til Kinect Energy Group.

Pr. 31.12.2016 utgjør sikkerheten kr. 9.461.368,-

Pr. 31.12.2016 utgjør arbeidskapitalen kr. 6.561.000,-

Det vil fra 2017 bli endringer i strømkjøpet fra Kinect Energy Group, da ny strømvtale er forhandlet frem gjennom Anskaffelsesenheten.

Note nr. 21 Endringer i regnskapsprinsipp

Som følge av endringer i forskrift om årsregnskap og årsberetning, er virkning av endringer i regnskapsprinsipp i 2007 og tidligere, som er regnskapsført mot likviditetsreserven, ført over til egne egenkapitalkonti for endring av regnskapsprinsipp. Endringer gjort etter 2007 er ført direkte mot kontoer for endring av regnskapsprinsipp.

Konto for endring av regnskapsprinsipp består pr. 31.12.2016 av følgende poster:

	År	Utgift	Inntekt
Utbetalte feriepengar	1993	26 847 842	-
Tilskudd til ressurskrevende brukere	2008	-	14 238 000
Sum bokført mot endring av regnskapsprinsipp (alle tall i hele tusen)		26 847 842	14 238 000
Dette framkommer i balansen på følgende kontoer		31.12.2015	31.12.2016
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)		-14 238 000	-14 238 000
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)		26 847 842	26 847 842
Sum		12 609 842	12 609 842

Avvikling av likviditetsreserven i 2009 ble ført mot det ordinære kapitalfondet med kr. 9 293 746, ref. K-sak 108/09.

Note nr. 22 Interkommunalt samarbeid

Interkommunale tiltak 2016	Felles innkjøpsfunksjon i Gjøvikregionen	Gjøvik interkommunale legevakt	Gjøvikregionen kompetansesamarbeid (Samhandlings- reformen)	Fylkeskommunalt vold- og voldtekstmottak	Samarbeid IKT	Gjøvikregionen	SUM
Vertskommune	Gjøvik	Gjøvik	Gjøvik	Gjøvik	Gjøvik	Gjøvik	
Overføring fra Gjøvik kommune	1 947 882	6 778 461	436 889	-	1 522 829	1 550 225	12 236 285
Overføring fra Østre Toten kommune	1 148 909	3 352 681	225 268	-	933 782	1 004 675	6 665 315
Overføring fra Vestre Toten kommune	1 063 044	2 964 466	199 184	-	870 322	1 091 876	6 188 891
Overføring fra Søndre Land kommune	725 627	1 128 783	87 018	-	584 747	656 947	3 183 122
Overføring fra Nordre Land kommune	767 955	1 208 967	102 025	-	621 011	689 283	3 389 241
Overføring fra Gran kommune		2 001 474		-			2 001 474
Overføring fra Lunner kommune		1 321 748		-			1 321 748
Overføring fra Nord-Aurdal kommune				-			-
Overføring fra Sør-Aurdal kommune				-			-
Overføring fra Etnedal kommune				-			-
Overføring fra Øystre Slidre kommune				-			-
Overføring fra Vestre Slidre kommune				-			-
Overføring fra Vang kommune				-			-
Overføring fra Oppland fylke						4 100 000	4 100 000
Sum	5 653 417	18 756 579	1 050 384	-	4 532 690	9 093 006	39 086 077

Felles innkjøpsfunksjon selger tjenester til Forsikringsordningen for kommunene i Sør-Oppland (FOKSO), dette utgjør kr 352.000,- for 2016.

Note nr. 23 Fordringer og gjeld til kommunale selskap og kommunesamarbeid

	31.12.2016		31.12.2015	
Kortsiktige poster	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
GLT Avfall IKS		5 026 520		2 466 054
Mjøslab IKS		-		21 133
Innlandet Revisjon IKS	142 768		484 158	
Sum	142 768	5 026 520	484 158	2 487 187
Langsiktige poster	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
Innlandet Revisjon IKS	313 400		313 400	
Sum	313 400	-	313 400	-

Note nr. 24 Finansielle anleggsmidler – obligasjoner

Debitorkategori (utsteder)	Gjenstående løpetid	Annskaffelses-kost	Markedsverdi	Bokført verdi	Balanseført over-/underkurs	Resultatført over-/underkurs	Ligningskurs pr. 31.12.16
Norske banker							
Den norske Bank ASA 11/16 FRN	0 år		0	0	0	296 086	Solgt 2016
Den norske Bank ASA 12/18 FRN	1 år	10 000 000	10 163 000	10 000 000	55 461	299 916	101,63
Sum		10 000 000	10 163 000	10 000 000	55 461	596 002	

Se under note nr. 6, for salg av finansielt anleggsmiddel.

Note nr. 25 Avtalerapportering pr. 31.12.2016.

Bakgrunn

I forbindelse med endringer i Gjøvik kommunes økonomireglement (K-sak 3/13) har kommunestyret bedt om rapportering av stillinger og andre inngåtte avtaler på en hensiktsmessig måte. Rapportering av stillinger eller faste arbeidsavtaler er beskrevet i årsrapporten, mens rapportering av inngåtte avtaler fremkommer her.

Det er her valgt å skille mellom ulike typer avtaler, dette gjelder:

1. Kjøp og salg av tomter / eiendom i 2015.
2. Eksisterende rammeavtaler og innkjøpsavtaler for 2015
3. Langsiktige leieavtaler og vesentlige driftsavtaler med private pr.31.12.15.

Det vil være andre avtaleinngåelser som ikke nødvendigvis fremgår her, som for eksempel garantiforpliktelser og salg av finansielle anleggsmidler. Det henvises derfor også til årsregnskapets noter.

Kjøp og salg av tomter og eiendom i 2016

Kjøp og salg av tomter mv.	Salg	Kjøp	Salg	Kjøp
	2016	2016	2015	2015
Boligtomter	10	0	3	0
Næringstomter	3***	1*	1	0
Innløsning festetomter	70	0	30	0
Annet/tilleggsareal	1**	0	2	0
Totalt	84	1	36	0

* 50 dekar – Bjugstad

** Tilleggsareal til gbnr. 64/413

*** 5,3 dekar (ATS, Steinerskolen, Skjerven)

Eksisterende rammeavtaler og innkjøpsavtaler for 2015

Eksisterende rammeavtaler og innkjøpsavtaler	Rammeavtaler		Enkeltavtaler	
	2016	2015	2016	2015
Bygg og anlegg	42	43	6	19
Varer	28	28	8	7
Tjenester	61	24	19	10
Telefoni/IKT	5	5	2	2
Totalt	136	100	35	38

Oversikten viser avtaler som er inngått etter oktober 2012 gjennom Anskaffelsesenheten og som gjelder Gjøvik kommune. Noen avtaler leverer både varer og tjenester og kan derfor være nevnt i begge kategoriene. Totalt er det 100 individuelle rammeavtaler og 38 enkeltavtaler. Oversikten er ikke kompletterende for Gjøvik kommunes virksomhet.

Langsiktige leieavtaler og vesentlige driftsavtaler med private pr. 31.12.16.

Det vises til opplysningene gitt i note 10 i årsregnskapet.

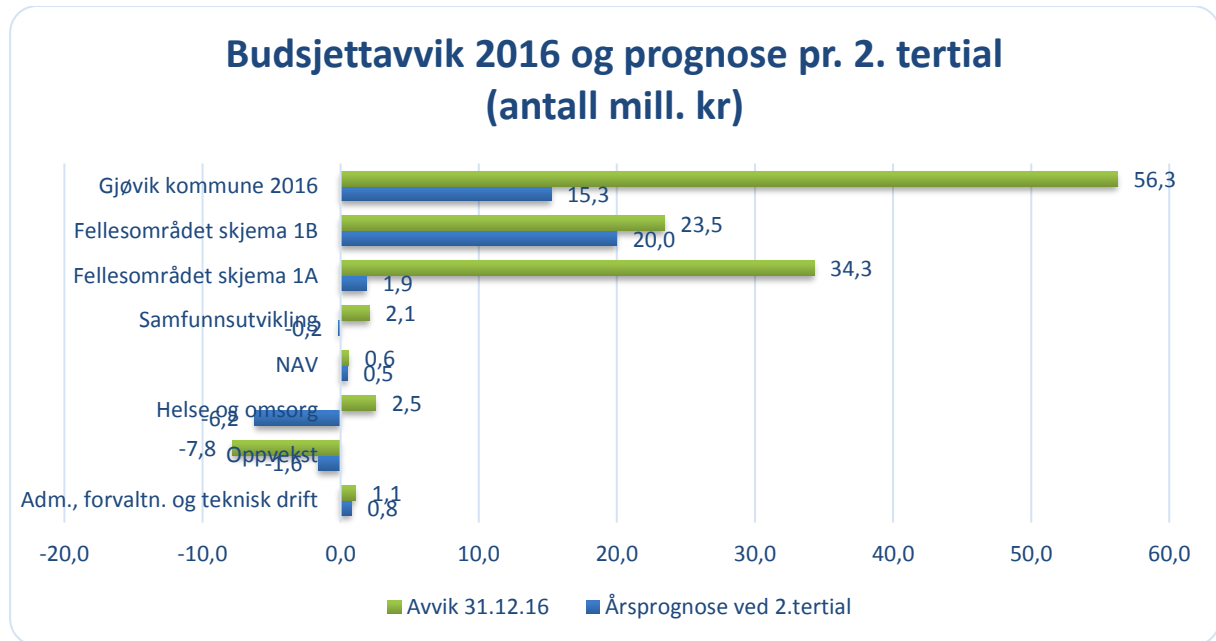
Del 3 Økonomisk analyse

Avviksanalyse

Sentrale økonomistørrelser i drifts- og investerings- og balanseregnskapet kommenteres og avviksanalyse gjennomgås her. Med utgangspunkt i regnskapsoppstillingene foran belyses kommunens økonomiske stilling ved analyse av noen sentrale nøkkeltall.

Generelt

Årets regnskap viser et positivt regnskapsmessig resultat på 56,3 mill. kr for Gjøvik kommune. Dette er en forbedring på 41,0 mill.kr. i forhold til prognose ved 2.tertial 2016.

Avviksanalyse skjema 1A

Skjema 1A inneholder kommunens frie disponible inntekter, netto finansutgifter og kommunestyrets fondsbruk og avsetninger. Totalt endte skjema 1A med et positivt avvik på 34,3 mill. kr. eller 2,3 % i forhold til justert budsjett. Dette skyldes i hovedsak god skatteinntang og finansavkastning. Begge forhold er nærmere omtalt her.

Sektor for administrasjon, forvaltning og teknisk drift

Sektoren har totalt et mindreforbruk på 1,1 mill. kr., 0,5 % av netto budsjettramme. Resultatet ble omtrent i samsvar med prognose pr. 2. tertial 2016.

Administrasjon, forvaltning og teknisk drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Politisk	9 208	8 698	8 722	-510	-5,9 %	8 884
Rådmannen	2 492	3 344	3 272	852	25,5 %	16 938
Eiendom	52 541	52 427	21 896	-114	-0,2 %	31 359
Forvaltning og drift	37 902	36 652	32 872	-1 250	-3,4 %	34 729
Økonomi	41 809	41 867	40 776	58	0,1 %	32 472
HR	12 503	13 765	14 268	1 262	9,2 %	12 529
Teknisk drift	63 648	64 396	53 966	748	1,2 %	60 036
AFT adm	1 183	1 195	0	12	1,0 %	
Felles utviklingsstab	4 565	4 606	3 307	41	0,9 %	
Totalt for sektoren	225 851	226 951	179 079	1 099	0,5 %	196 947

Sektorens mindreforbruk skyldes i hovedsak sykefravær og vakante stillinger.

Sektoren har også i 2016 gjennomført administrativ nedbemanning. I tillegg til «bestilling» om reduksjon i administrative stillinger i styringsdokumentet for 2015 kom det en tilleggsbestilling ved behandlingen av styringsdokumentet for 2016. Denne ble midlertidig løst gjennom refusjoner for sykefravær i 2016, mens er løst gjennom varig nedtak av stillinger fra 2017. Totalt sett har sektoren nå redusert med i overkant av 5 årsverk innenfor administrasjon.

Det er svikt i parkeringsinntekter som tidligere meldt i statusrapportene. Sektoren er kompensert for dette inntektstapet fra 2017. Det er også merinntekter fra gebyrer for behandling av byggesaker som slår positivt ut på sluttresultatet.

Under ansvaret for forvaltning og drift er kommunens utgifter til flytteprosjektet ført. Den ikke budsjetterte merutgiften til flytteprosjektet kompenseres gjennom økte inntekter og reduserte utgifter på øvrige områder innenfor sektoren. Dette er også som forutsatt ved rapport for 2. tertial.

Avskrivninger knyttet til kommunale bygg har tidligere år vært regnskapsført ute på sektorene. Det er for 2016 samlet i Eiendom og forklarer derfor forskjellen mellom regnskapstallene de ulike årene. Avskrivningene er derfor også budsjettregulert hos eiendom.

Sektor for oppvekst

Sektoren har totalt et merforbruk på -7,8 mill. kr., - 1,2 % av netto budsjettramme. Resultatet ble 6,2 mill. kr. verre enn anslått ved 2. tertial 2016.

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
Oppvekst	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Oppvekst administrasjon	1 676	1 170	1 172	-506	-43,2 %	
Skole	337 289	337 601	331 947	312	0,1 %	338 954
Barnevern	60 294	56 665	56 362	-3 629	-6,4 %	56 790
Barn og familie	31 265	33 442	33 242	2 177	6,5 %	30 217
Barnehage	208 194	202 003	201 986	-6 191	-3,1 %	200 817
Totalt for sektoren	638 717	630 880	624 709	-7 837	-1,2 %	626 778

Sektorens merforbruk er i hovedsak innenfor barnevern og barnehage.

Ressursbruken innen skole er innenfor budsjett, men resultatet ble noe svakere enn prognosen ved 2. tertial på grunn av mindre inntekter enn forventet.

Merforbruket hos barnevern skyldes i hovedsak flere store og ressurskrevende saker enn tidligere år. Disse har en lovmessig plikt for iverksettelse innen 6 uker. Økning i kompliserte saker og redusert saksbehandlerkapasitet pga. barnevernsvakt gjorde at tjenesten styrkes med fire stillinger i budsjettet for 2017.

Barn og familie har et mindreforbruk som følge av vakante stillinger og at det er krevende å rekruttere helsesøstre, psykolog og vikarer innen tjenesten.

Barnehage har et merforbruk som følge av flere forhold:

- ☐ Budsjettert innsparing som følge av ferdigstilling av Gjøvik barnehage i 2016 var på 3,3 mill. kr. Barnehagen ble ikke innflyttingsklar før januar 2017.
- ☐ Manglende fullfinansiering av ordningen om rett til redusert foreldrebetaling.
- ☐ Uoversiktighet rundt barn med adresse i Gjøvik kommune som benytter barnehager i andre kommuner.

Sektor for helse og omsorg

Sektoren har totalt et mindreforbruk på 2,5 mill. kr., 0,5 % av netto budsjetttramme. Resultatet ble 8,7 mill. kr. bedre enn anslått ved 2. tertial 2016.

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
Helse og omsorg	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Helse og omsorg adm.	3 017	2 442	3 627	-575	-23,5 %	3 485
Tilrettelagte tjenester	169 129	171 101	170 885	1 972	1,2 %	147 094
Hjemmetjenester	166 215	164 707	163 951	-1 508	-0,9 %	160 598
Sykehjemtjenester	145 210	133 421	132 516	-11 789	-8,8 %	136 105
Helsetjenester	56 101	56 483	56 319	382	0,7 %	53 119
Forpleining	14 645	16 879	15 704	2 234	13,2 %	16 388
Utviklingssenter for sykehjem	998	1 000	1 000	2	0,2 %	1 014
Fellesoppgaver	-9 507	4 386	4 201	13 893		338
Samhandlingsreformen	4 424	1 900	1 900	-2 524		4 017
Felles drift omsorgssentre	3 172	3 631	3 308	459	12,6 %	8 862
Totalt for sektoren	553 403	555 949	553 411	2 546	0,5 %	531 020

Sektoren har et netto mindreforbruk, men har noen større budsjettavvik innenfor sine tjenester. Sektorens mindreforbruk oppstår som følge av økte refusjoner for ressurskrevende brukere. Sykehjemstjenesten og hjemmetjenesten har størst merforbruk.

Det har vært et stort og økende behov for plasser med heldøgnsomsorg til pasienter med utfordrende demensproblematikk, og det har ikke vært stor nok totalkapasitet til å ivareta alle med omfattende hjelpebehov i sykehjem eller heldøgns omsorgsboliger innenfor budsjett.

Sykehjem har hatt 797 overbeleggsdøgn i avdelingene, 250 døgn flere enn i 2015. Sektoren har betalt for 838 døgn i Sykehuset innlandet, dette er 35 døgn færre enn i 2015, og har betalt for 172 døgn på Steffensrud, 61 døgn fler enn i 2015.

Det har til perioder vært krevende å ta imot flere pasienter med sammensatt sykdomsbilde innen den ambuleringe hjemmetjenesten, noe som utløser større behov for opplæring, veiledning og sikkerhet. Rekruttering av sykepleiere på natt er fortsatt krevende, noe som medfører bruk av mer overtid, ekstravakter og fordyrende vaktforskyvninger. I sommerferieavviklingen ble det på et omsorgssenter benyttet vikarbyrå for å ivareta nødvendige kompetanse- og kvalitetskrav i tjenesten.

Sektoren har satset stort i.f.t. kompetanseutvikling innen områder som hverdagsrehabilitering, ernæringscreening, dokumentasjon og oppdatering av spesiell fagkompetanse for brukere med komplekse lidelser. Gjennomføring av sektorens kompetanseplan har gitt økte vikarutgifter.

Som følge av god ressursutnyttelse og lavere innkjøpsutgifter har forpleining et mindreforbruk.

NAV Gjøvik

Sektoren har totalt et mindreforbruk på 0,6 mill. kr., 1,0 % av netto budsjetttramme. Resultatet ble omtrent som prognose meldt ved 2. tertial 2016.

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
NAV	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
NAV adm.	13 677	15 482	15 493	1 805	11,7 %	13 733
NAV tilskuddsordninger	4 748	6 201	6 208	1 453	23,4 %	5 986
Sosiale tjenester	45 090	36 024	35 896	-9 066	-25,2 %	45 366
Rusforebyggende tjenester	-1 196	0	0	1 196		1 423
Arbeidskvalifiserende tjenester	4 404	3 949	3 955	-455	-11,5 %	3 744
IMDI tilskudd	-49 123	-41 869	-41 869	7 254	-17,3 %	-40 572
Flyktningetjenester	14 978	15 448	15 415	470	3,0 %	12 173
Introduksjonsordningen	23 820	19 854	19 614	-3 966	-20,0 %	15 351
NAV drift	5 919	7 834	7 834	1 915	24,4 %	5 370
Totalt for sektoren	62 317	62 924	62 546	606	1,0 %	62 574

Innenfor sektoren er det store budsjettavvik på enkeltposter. Utbetalinger av økonomisk sosialhjelp har hatt en svak faktisk økning fra 2015 til 2016. Dette er knyttet til økte satser til livsopphold, generell prisstigning og en liten økning i antall sosialhjelpsmottakere. Utbetalinger til dekning av boutgifter har gått noe ned fra 2016, men det er for tidlig å si om det er resultat av strengere praksis knyttet til godkjenning av boutgifter.

En vesentlig økning i antall bosatte flyktninger gir store utslag på både inntekter og utgifter knyttet til disse tjenestene. Utgifter til økonomisk sosialhjelp til flyktninger og utgifter til Introduksjonsprogrammet har økt vesentlig, og utover det som var budsjettert. Dette på grunn av at økt bosetting også har generert økt antall familiegjenforeninger. Første års integreringstilskudd fra IMDi utbetales det året bosettingen finner sted, uavhengig av hvor stor andel av utgiftene som har påløpt. Tilskuddet er også størst første del av 5 årsperioden. Med mange bosettinger i både 2015 og 2016 genererte det høye tilskuddsinntekter i 2016.

For øvrig har sektoren driftet i henhold til budsjett. Ekstern finansiering, sykefravær og andre vakanser har bidratt til et lite positivt økonomisk avvik på drifts- og administrasjonsposter.

På tross av resultatet ser rådmannen med bekymring på de fremtidige sosialhjelpsutgiftene, da merforbruket skal dekkes innenfor eksisterende rammer.

Sektor for samfunnsutvikling

Sektoren har et mindreforbruk på 2,1 mill. kr., + 2,6 % av netto budsjettramme. Resultatet ble ca. 2,3 mill. kr. bedre enn anslått ved 2. tertial 2016.

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
Samfunnsutvikling	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Samfunnsutvikling	1 745	2 113	2 313	368	17,4 %	1 190
Næringsutvikling	7 176	6 660	6 661	-516	-7,7 %	4 929
Utbygging	470	1 078	748	608	56,4 %	811
Arealpan	6 295	5 466	5 486	-829	-15,2 %	6 270
Kultur	54 681	56 970	51 025	2 289	4,0 %	49 964
Landbruk/naturforvaltning	5 391	5 534	5 544	143	2,6 %	4 927
Øvrig samfunnsplanlegging	2 926	2 967	3 310	41	1,4 %	1 226
Totalt for sektoren	78 683	80 788	75 087	2 104	2,6 %	69 317

Mindreforbruket skyldes i hovedsak merinntekter fra kultursenteret med en nettogevinst på 2,9 mill. kr, hvor det i 2016 ble satt salgsrekord når det gjelder kinobilletter.

Midlertidig vakanse og sykkelønnsrefusjoner er med på å dekke sektorens manglende leieinntekter på 0,9 mill. kr knyttet til halleie av Campus Arena.

Sektoren går stort sett i balanse, men har noen mindre avvik som dekkes av vakanse og sykkelønnsrefusjon.

Fellesområdet (skjema 1B)

Bevilgningsområdet har totalt et mindreforbruk på 23,5 mill. kr., + 38 % av netto budsjettramme. Resultatet ble 3,5 mill. kr bedre enn prognose ved 2. tertial 2015, dette etter rammejusteringer vedtatt 24.11.16 i kommunestyresak 142/16.

Bevilgningsområdet dekker i hovedsak motpost for avskrivninger samt noen andre mindre poster hvor tilsvarende motpost finnes hos hvert enkelt tjenesteområde. Dette for å synliggjøre kapitalslitet på anleggsmidler hos brukerne.

Pensjonsprognosen pr. 2. tertial tydet på lavere pensjonskostnader på ca. 20 mill. kr. Endelig avregning for 2016 viser et positivt avvik på 25 mill. kr. Det er overført om lag 5,5 mill.kr. i egenkapitalinnskudd til KLP for å opprettholde fremtidig vekst i avkastning.

Kommens pensjonskostnad og premieavvik er beskrevet i note 3. Noten viser et akkumulert premieavvik på om lag 166,7 mill. kr. Dette er den likviditetsmessige belastningen kommunen allerede har tatt, men som ennå ikke er bokført som en utgift i regnskapet.

Det er på kommunens ordinære fordringer konstatert og avskrevet tap på om lag 0,6 mill. kr. Status pr 31.12.16 er en restanse på ca. 1,5 % på kommunens økonomiske krav med forfall inneværende år. Den har i gjennomsnitt ligget på ca. 2,2 % de siste 10 årene.

Driftsregnskapet

Driftsregnskapet for 2016 legges fram med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. **56.267.791,03**.

Driftsinntekter

Sum driftsinntekter utgjør 2 312,7 mill. kr. Dette er 221,0 mill. kr høyere enn revidert budsjett. Hoveddelen skyldes at refusjon sykelønn og tilhørende vikarutgifter ikke budsjettjusteres gjennom året, men fremkommer som avvik i regnskapet. Dette er et budsjett-/ regnskapsprinsipp som har vært fastholdt i Gjøvik kommune gjennom mange år, ut fra en vurdering av at dette gir de budsjettansvarlige best oversikt og grunnlag for god økonomistyring. Ikke budsjetttert refusjon sykelønn utgjør 67,4 mill. kr.

Det ble 26,8 mill. kr høyere skatteinngang enn budsjetttert, og det utgjorde en vekst på 10,2 % i forhold til fjorårets skatteinngang. Skatteinngangen på landsbasis ble på 9,7 % for kommunene, mens den i statsbudsjett 2017 ble anslått til 8,7 %. Mye av veksten skyldes at det ble tatt ut store utbytter i 2015 som en tilpasning til skattereformen i 2016. Kommunens skatteanslag ble oppjustert K-sak 142/16 med bakgrunnen i skatteinngangen t.o.m. september. Budsjettavvik kan derfor tilskrives fjorårets tre siste måneder.

Gjøvik kommune fikk 10,9 mill. kr lavere inntektsutjevning enn budsjetttert. Se vedlegg 1 for oppsett på skatteinngang og inntektsutjevning.

Andre ikke-budsjetterte inntekter utgjør overføringer som forbrukes eller avsettes til bundne fond iht. angitte kriterier, og som kommunen ofte rapporterer særskilt tilbake til giver.

Driftsutgifter

Sum driftsutgifter utgjør ca. 2 103,6 mill. kr. Regnskapstallene er 148,5 mill. kr høyere enn revidert budsjett. Bak dette tallet skjuler det seg også en mengde store og små avvik. Størstedelen har sin årsak i samme forhold som kommentert ovenfor, nemlig vikarutgifter som ikke budsjettjusteres i.f.t. sykelønnsfusjoner gjennom året og derfor framkommer som avvik. Også ikke budsjetttert, men betalt merverdiavgift i driftsregnskapet på over 43,0 mill. kr framkommer som avvik, men denne har en tilsvarende motpost blant driftsinntektene. I tillegg kommer forbruk som er finansiert med tidligere avsatte fondsmidler, eller ikke budsjetterte overføringer fra andre.

Kommunens netto lønnsutgifter utgjør cirka 62,7 % av brutto driftsinntekter og kommunen prioriterer god løpende kontroll av lønnsutgiftene. Netto merforbruk er på omlag kr 27,7 mill. og dette utgjør et avvik på -2,0 %. Årsakene til dette er sammensatte, men noe kan forklares med vikarer i arbeidsgiverperioden og prosjektfinansiering.

Veksten i brutto lønnsutgifter i 2016 var totalt på ca. 5,5 %, mens generell lønnsvekst var ca. 2,5 %. Utgiftsøkning i fastlønnsutgifter utgjør 76 % av veksten i brutto lønnsutgifter og kan forklares av høy aktivitet innen helse og omsorg, samt grunnskole.

Brutto driftsresultat

Driftsinntekter fratrasket driftsutgifter gir et brutto driftsresultat på 60,6 mill. kr. Dette er en forbedring på 18,9 mill. kroner i forhold til 2015, og er i tillegg 72,8 mill. kr bedre enn justert budsjett.

Forskjellen mellom opprinnelig og revidert budsjett skyldes i hovedsak at avskrivninger av anleggsmidler som inngår som en utgift i sum driftsutgifter, og som nulles i netto driftsresultatet, budsjettjusteres ved regnskapsmessig belastning av avskrivningene.

Inntekts- og utgiftsveksten er ulik fra år til år. Er utgiftsveksten større enn inntektsveksten over tid vil Gjøvik kommune få stadig større utfordringer med å komme i budsjettbalanse hvert år.

Totalt har kommunens netto driftsutgifter økt med 5,7 % i forhold til 2015, mens utgiftsøkningen var kun 1,5 % året før. Driftsinntektene har økt med 6,5 %, mens tilsvarende vekst i 2015 var 4,3 %.

Resultat eksterne finanstransaksjoner

Resultat eksterne finanstransaksjoner utgjør -43,2 mill. kr. Dette er 16,8 mill. kr. bedre enn revidert budsjett, og 25,2 mill. bedre enn fjorårets regnskap.

Regnskapet for netto renteutgifter og låneomkostninger viser et merforbruk på 3,1 mill. kr. ift. rev. budsjett. Kommunens lån nedbetales i tråd med vedtatt budsjett.

Kortsiktig likviditet

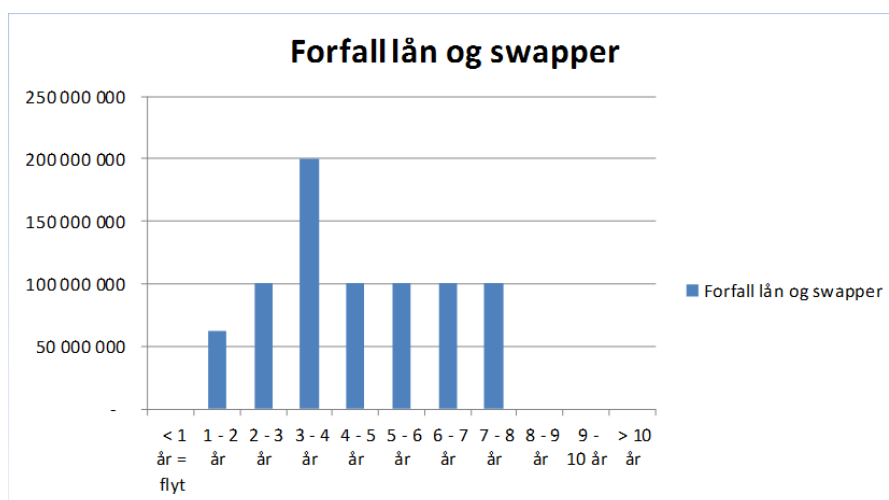
Kommunens likviditetsstyring ga i 2016 en merinntekt på 4,8 mill. kr. Den kombinerer kommunens bankavtale og et pengemarkedsfond, slik at avkastning forsøkes maksimeres gjennom året. For 2016 ble avkastningen på bankavtalen 1,76 %, mens pengemarkedsfondet, Likviditet III, gav 2,56 % avkastning.

Gjeldsforvaltning

Fordeling av langsiktig gjeld er beskrevet i note 7.

Det er i regnskapsåret utgiftsført gjeldsavdrag på 67,8 mill. kr i tråd med budsjett.

Om lag 50 % av lånegjelden er sikret gjennom fastrenteavtaler eller renteswapper. Fordeling av fastrenter og renteswapper er som følgende:

Ved utgangen av året var 52 % (1 060 mill kr) av total utestående gjeld kortsiktig finansiering gjennom sertifikatlån i markedet. Lån i Kommunalbanken utgjorde 21 % av total gjeld, mens Husbank-lån utgjorde 27 %.

I januar 2017 tok kommunen opp et obligasjonslån på 450 mill kr til finansiering av årets investeringer (200 mill kr), samt til refinansiering av kortsiktig sertifikatgjeld (250 mill kr). Løpetid på lånet er 5 år (2017/2022). Dette ble gjort for å legge mer av kortsiktig sertifikatgjeld over til langsiktig gjeld.

Særskilt om status for finansforvaltningen

Den 24. november 2016 ble revidert finansreglement vedtatt for Gjøvik kommune, i tråd med at revidering skal skje regelmessig, og innen første kalenderår året etter et -kommunevalg.

Den viktigste endringen var økte rammer innenfor høyrisiko-markedene. Kommunen hadde et svært lavt handlingsrom innenfor plasseringer i aksjer sammenliknet med andre kommuner og pensjonskasser som har aktiv finansforvaltning. Rådmannen foreslo en økning i rammene for plassering i aksjer, noe som øker risikoen, men som også gir mulighet til å oppnå høyere avkastning når markedsutsiktene er gode.

Det foreslåtte finansreglementet balanserer etter rådmannens vurdering på en god måte målet om å oppnå en finansavkastning som kan avlaste kommunens budsjettutfordringer innenfor en akseptabel risiko. Kommunens hovedmålsetning om finansiell stabilitet og fokus på nedsiderisiko innebærer at det er avgjørende å bygge tilstrekkelige reserver i form av bufferfond til å kunne håndtere årlige svingninger i avkastningen.

De nye investeringsrammene er:

FORSLAG NYTT REGELEMENT PR 2016						
Forventet risiko	Aktivaklasse	Likviditet	Min.allok.	Maks.allok.	Gruppe-beskranking	Referanseindeks
Lav (<5% vol)	Bank / Pengemarked	God	5 %	100 %	Min 35% - Max 100%	OSE statsobligasjonsindeks 0.5 år
Lav (<5% vol)	Obligasjoner	God	0 %	70 %		OSE statsobligasjonsindeks 3.0 år
Lav (<5% vol)	Obligasjoner hold-til-forfall	Dårlig	0 %	50 %		OSE statsobligasjonsindeks 3.0 år
Middels (5-12% vol)	Eiendom uten belåning	Dårlig	0 %	15 %	Min 0% - Max 35%	BoFA ML High Yield akt.region Treuters Global CB HFR Global Hedge
Middels (5-12% vol)	Obligasjoner/Lån High Yield	Middels	0 %	20 %		
Middels (5-12% vol)	Obligasjoner Konvertible	Middels	0 %	10 %		
Middels (5-12% vol)	Hedgefond	Middels	0 %	15 %	Min 0% - Max 40% *)	OSEBX, OSE Grunnfondsindeks MSCI World, MSCI Europe MSCI EM
Høy (>12%)	Norske Aksjer	God	0 %	30 %		
Høy (>12%)	Globale Aksjer	God	0 %	30 %		
Høy (>12%)	Vekstmarkedsaksjer	God	0 %	25 %		
*) Inkl Private Equity						

Det har gjennom 2016 vært fokusert løpende på den makroøkonomiske utviklingen globalt, og utviklingen i finansmarkedene og kommunens risikoeksponering, herunder allokering av porteføljen.

Kommunens langsiktige finansielle aktiva utgjorde pr. 31.12.16 1 040,3 mill. kr. Kommunen oppnådde i 2016 en verdjustert absolutt avkastning på +40,8 mill. kr, tilsvarende +4,1 %. Til sammenligning ble resultatet for 2015 +15,1 mill. kr tilsvarende +1,5 % på tidsvektet basis. Det var opprinnelig budsjettert med en nominell avkastning for 2016 på 4,0 %, tilsvarende 40,3 mill. kr.

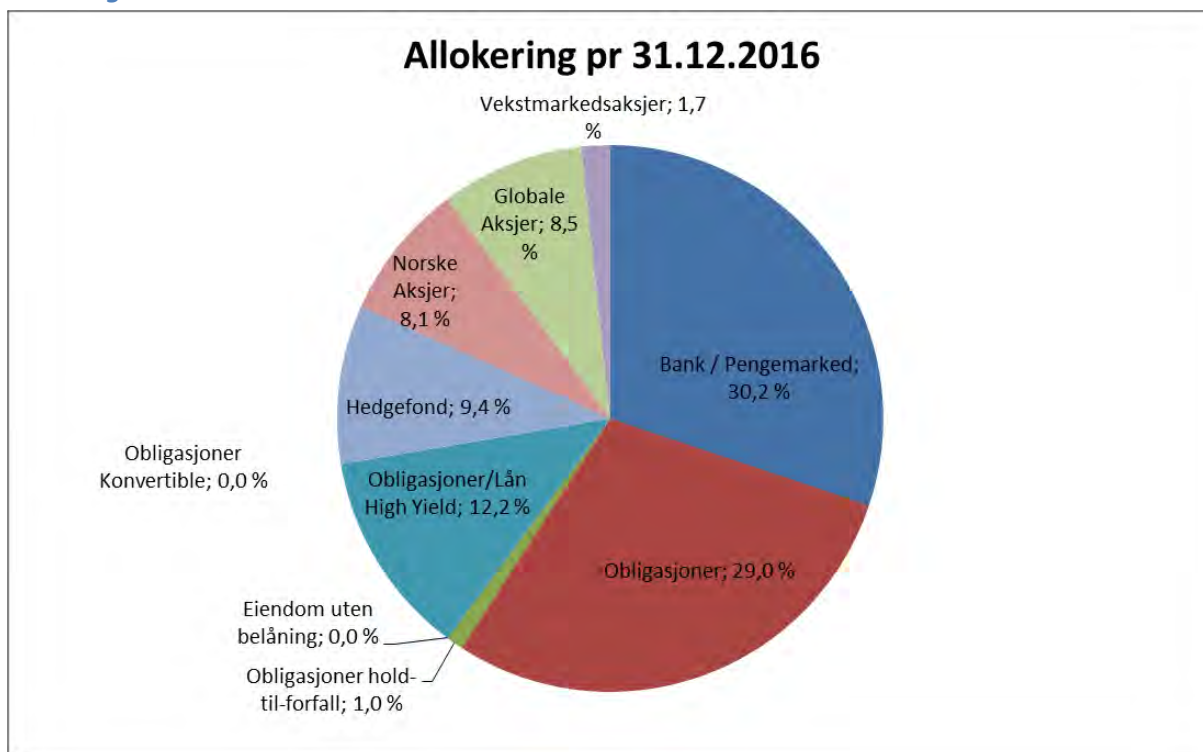
Avkastningen er om lag 2,3 % høyere enn innskuddsrente i bank, da gjennomsnittlig effektiv innskuddsrente iht. kommunens bankavtale var 1,8 %. Målet i finansreglementet er å skape en meravkastning på 0,5-1,0 % utover gjennomsnittlig innlånsrente for låneporteføljen med omlag 2,1 % i snittrente.

Målsatt og oppnådd avkastning

Børs- og finansåret 2016 startet med fallende børser, økte kredittmarginer og mye markedsuro. Kommunen valgte å ta ned risikoen forsiktig innenfor høyrisiko renteprodukter, men ble ellers sittende med samme aksjeeksponering gjennom årets første måneder. Utover året sto overraskelsene i kø, toppet av Storbritannias farvel til EU, og valget av Trump som president i USA. Begge disse hendelsene gav andre utfall i finansmarkedene enn ventet, dvs børser steg, og totalt sett greide aksjemarkedene seg bra gjennom 2016. Markedene vil fremover også styres av nyhetsstrømmen i kjølvannet av disse hendelsene. Både inflasjon og renter har steget både hjemme og ute i 2016. Markedene vil sannsynligvis preges av at politisk- og makrorelatert risiko innværende år.

Når det gjelder avkastning innenfor de ulike risikoklassene i porteføljen, kan nevnes at rentebærende mandater fikk noe bedre avkastning enn forventet, bank/pengemarked +2,3 %, obligasjoner +3,4 %. Innenfor aksjer ble avkastningen i gjennomsnitt som forventet (9,6%), selv om det var en spredning i fondene fra -1,7 % til +23,7 %. De norske aksjemandatene gjorde det sektorvis best, spesielt egenkapitalbevisene (sparebanker).

Fordeling mellom aktivaklassene

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat utgjør 90,7 mill. kr. Det er 88,1 mill. kr. bedre enn revidert budsjett, og 44,0 mill. mer enn regnskap 2015. Resultatgrad før pålagte avsetninger viser 4,0 %, mens det etter bundne avsetninger viser 3,5 %. Det vil si at det er brukt mindre av bundne fond enn det har blitt avsatt til fond. Se kommentarer om resultatgrad lenger i kapitlet om finansielle nøkkeltall.

Regnskapsmessig mindreforbruk i 2016

Det er foretatt avsetninger og bruk av tidligere avsetninger av bevilgninger knyttet opp til statstilskudd, selvkostberegninger av tjenester og andre tidsforskyvninger mellom bevilgning og disponering. Etter bruk av avsetninger på til sammen 41,5 mill. kr og årets avsetninger på 75,8 mill. kr, synliggjøres et regnskapsmessig mindreforbruk på ca. 56,3 mill. kr.

De største avsetningene er til inflasjonsjustering av kraftfond på 10,3 mill. kr og 12,4 mill. kr til bufferfond finans. Det er også avsatt 1,7 mill. kr til generelt disposisjonsfond i tråd med budsjett. Fullstendig oversikt over fondsdisponeringer følger som vedlegg 7 (årsoppgjørdisposisjoner).

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet for 2016 legges fram i balanse.

Sum salgsinntekter er 6,3 mill. kr. høyere enn budsjettert på grunn av at det ikke er budsjettert salg av eiendommer og innløsning av festetomter i 2016. Overføringer fra andre er 76,9 mill. kr. lavere enn budsjettert på grunn av eksterne tilskudd som ikke kommer før etter prosjektene er avsluttet, og det er i 2016 noen større prosjekter som har blitt forskjøvet til 2017.

Sum utgifter er 108,1 mill. kr. lavere enn regulert budsjett og 110,8 mill. kr. lavere enn opprinnelig budsjett.

Sum finansieringstransaksjoner utgjør 246,3 mill. kr. Av dette utgjør 10,0 mill. kr. avsetning til ubundne investeringsfond, og 20,2 mill. kr. avsetning til bundne investeringsfond. For øvrig er det mottatt 39,8 mill. kr. i avdrag på formidlingslån, og det er lånt ut 79,9 mill. kr. i formidlingslån til etablering etc. i 2016.

Sum finansieringsbehov utgjør dermed 422,2 mill. kr. Dette er finansiert ved opptak av lån på 241,7 mill. kr., mottatte avdrag på utlån med 39,8 mill. kr., samt overføring fra driftsregnskapet og bruk av fond på til sammen 130,7 mill. kr. Salg av andeler på 10,0 mill. kr. dekker finansierer avsetning til ubundne investeringsfond. Egenfinansiering av kommunens investeringer utgjør ca. 33 %.

Investeringsprosjekter

Alle investeringer er oppgitt i regnskapsskjema 2B, enten særskilt eller sammen i en rammebevilgning, slik som eksempelvis VAR-området. I tabellen under er skjema 2B gjengitt per sektor og på tjeneste-/stabsnivå. Videre kommenteres enkelte forhold her, mens selve prosjektoppfølgningen kan leses mer detaljert i vedleggene fra 3 til 6.

REGNSKAPSSKJEMA 2B - INVESTERINGSREGNSKAPET	Regnskap 2016	Rev.budsjett 2016	Oppr.budsj 2016	Regnskap 2015
SEKTOR FOR ADM, FORVALTING OG TEKNISK DRIFT	85 885 889	85 687 000	87 382 000	62 544 832
Forvaltning og drift	7 473 139	8 462 000	11 182 000	4 528 133
Rådmannen	-	1 106 000	5 000 000	-
Eiendom	3 819 173	6 969 000	12 700 000	1 890 226
Investeringsmidler Kirk. Fellesråd	500 000	500 000	500 000	500 000
Teknisk drift	74 093 577	68 650 000	58 000 000	55 626 473
SEKTOR FOR OPPVEKST	44 180 941	52 971 000	46 307 000	11 241 536
Skole	3 806 553	5 206 000	2 000 000	4 417 438
Barnehage	40 374 388	47 765 000	44 307 000	6 824 098
SEKTOR FOR HELSE OG OMSORG	88 454 015	108 533 000	99 000 000	42 358 704
SEKTOR FOR NAV	121 258	126 000	126 000	-
SEKTOR FOR SAMFUNNSUTVIKLING	27 280 104	106 678 000	123 926 000	79 990 085
Kultur og fritid	11 493 571	17 363 000	18 726 000	74 921 215
Øvrig samfunnsplanlegging	-	200 000	200 000	-
Utbygging	14 374 897	63 865 000	61 500 000	985 586
Arealplan	1 411 636	115 250 000	43 500 000	4 083 284
Sum investering i anleggsmidler 2016	245 922 207	353 995 000	356 741 000	196 135 158

Sektor for Administrasjon, forvaltning og teknisk drift:

Forvaltning og drift har et positivt avvik grunnet tidsforskyvninger av prosjekter. Rådmannens investeringsreserve på 5,0 mill. kr. er i 2016 fordelt på to prosjekter, Campus Arena Kallerud og Ny bru Parkgata. Eiendom har et positivt avvik på grunn av forskyvning av prosjekter.

Teknisk drift har et negativt avvik på 5,4 mill. kr, dette skyldes i hovedsak at flere prosjekter har gått noe over budsjett.

Sektor for oppvekst:

Avviket på skole skyldes mindre utgifter på etterarbeid og rehab skolebygg en budsjettert, mye er tatt på driftsbudsjettet i 2016. Gjøvik barnehage har et positivt avvik på 7,4 mill. kr, som skyldes en tidsforskyvning mellom år.

Sektor for helse og omsorg:

Helse og omsorg har et positivt avvik på 20,1 mill. kr, dette skyldes i tidsforskyvning på Nordbyen.

Sektor for samfunnsutvikling:

Kultur har et positivt avvik på 5,9 mill. kr, en del prosjekter er delvis forskjøvet i tillegg vises T4 noe feil på grunn av feil budsjettering av mva. Campus Arena fikk en økt ramme i forbindelse med sluttrapport, deler av budsjett fra 2016 må rebudsjetteres til etterarbeid i 2017.

Innkjøp av el-sykler er forskjøvet til 2017, noe som gir et positivt avvik på 0,2 mill. kr. på øvrig samfunnsplanlegging.

Utbygging og arealplan har totalt et positivt avvik på 163,3 mill. kr. som for det meste skyldes tidsforskyvning på de fleste prosjekter.

Balanseregnskapet

Balanseregnskapet viser kommunens bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital pr. 31. desember 2016. Balanseverdiene har i sum økt med hele 373,6 mill. kr. eller 6,5 % endring i 2015.

Anleggsmidlene har totalt økt med 322,1 mill. kr eller 7,4 %, hvor økning pensjonsmidler utgjør 170,3 mill. kr eller 8,8 % økning. Utlån viser en netto økning på 20,9 mill. kr. (5,5 %) hvorav startlån viser en netto økning på 21,0 mill. kr og sosiale utlån er netto redusert med 0,5 mill. kr. Av strategiske investeringer som er gjort i 2015 gjelder dette egenkapitalinnskudd i KLP (4,4 mill. kr.) og kjøp av aksjer i Hovdetoppen AS (0,6 mill. kr). For øvrig er realaktiva økt med netto 125,9 mill. kr. etter avskrivninger og aktivisering av investeringer.

Omløpsmidlene er totalt økt med 51,6 mill. kr eller 3,7 %. Herav er verdien av bokførte aksjer, andeler og obligasjoner 44,8 mill. kr høyere enn i 2014. Kassebeholdningen er økt med 9,6 mill. kr eller 5,2 % i forhold til 2014. Samtidig er det plassert 80,4 mill. kr. i kortsiktige plasseringer av overskytende driftslikviditet, som er 27 mill. kr. mer enn ved utgangen av 2014. Kommunens kortsiktige fordringer er redusert med 19,9 %, eller 36,1 mill. kr.

Passivasiden av balanseregnskapet, egenkapital og gjeld har økt tilsvarende som eiendelssiden.

Kortsiktig gjeld er redusert med 75,5 mill. kr eller -22,9 %. Dette skyldes mange forhold, heriblant leverandørgjeld og skyldig arbeidsgiveravgift, men den største årsaken er at avsetning av ubetalte avdrag for 2014 ble betalt i 2015. Avsatte feriepenger inkl. arbeidsgiveravgift har til sammen økt med 5,5 mill. kr til 129,1 mill. kr for utbetaling i 2016.

Den langsiktige gjelden er økt med 250,5 mill. kr eller 6,1 %. Av dette utgjør pensjonsforpliktelser samt arbeidsgiveravgift 76,9 mill. kr. Netto pensjonsforpliktelse, dvs. pensjonsforpliktelse fratrukket pensjonsmidler, utgjør 471,7 mill. kr. mot tidligere 565,1 mill. kr. i 2014. Årsaken til reduksjonen henger delvis sammen med at 2015 var et mellomoppgjør i.f.t. tariffavtalen. Årets låneopptak til kommunens investeringer i 2015 utgjør 150 mill. kr.

Egenkapitalen er økt med 198,6 mill. kr eller 15,2 %. Totalt sett er driftsfondene styrket med 36,5 mill. kr mens investeringsfondene er styrket med 3,3 mill. kr. Årets regnskapsmessige mindreforbruk på 16,6 mill. kr. fremkommer som egen post i egenkapitalen. Kapitalkontoen er økt med 128,1 mill.kr. i tråd med regnskapsnote 15.

Finansielle nøkkeltall

Det er valgt å belyse kommunens økonomiske stilling ved analyse av følgende nøkkeltall:

- Resultatgrad / netto driftsresultat i prosent av brutto driftsutgifter
- Utvikling i frie inntekter
- Utvikling i netto lånegjeld + gjeldsgrad
- Likviditet / utvikling i arbeidskapital, kasselikviditet og balanselikviditet
- Utvikling i disposisjonsfond

Nøkkeltallene indikerer om kommunens samlede økonomi utvikler seg i riktig retning, samt sier noe om hvilke finansielle måltall kommunen ønsker de kommende årene. Nøkkeltallene er satt opp i en tidsserie fra 2010 til 2016.

For å kunne sammenligne nøkkeltallene sett opp mot evt. budsjett og historiske sammenligninger er nok kommunens egne regnskapstall å foretrekke. Ved sammenligninger med andre kommuner er konserntallene fra KOSTRA å foretrekke. Ved avleggelse av urevidert årsregnskap 2016 foreligger ikke konserntallene ennå.

Resultatgrad

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter viser hvor stor andel av kommunens tilgjengelige driftsinntekter som står igjen etter at driftsutgifter og netto renter og avdrag er dekket. Nøkkeltallet kalles for resultatgrad og er det viktigste nøkkeltallet i kommuneøkonomien. Nøkkeltallet må ikke forveksles med begrepet regnskapsmessig resultat, som er resultatet etter fondsbruk og avsetninger.

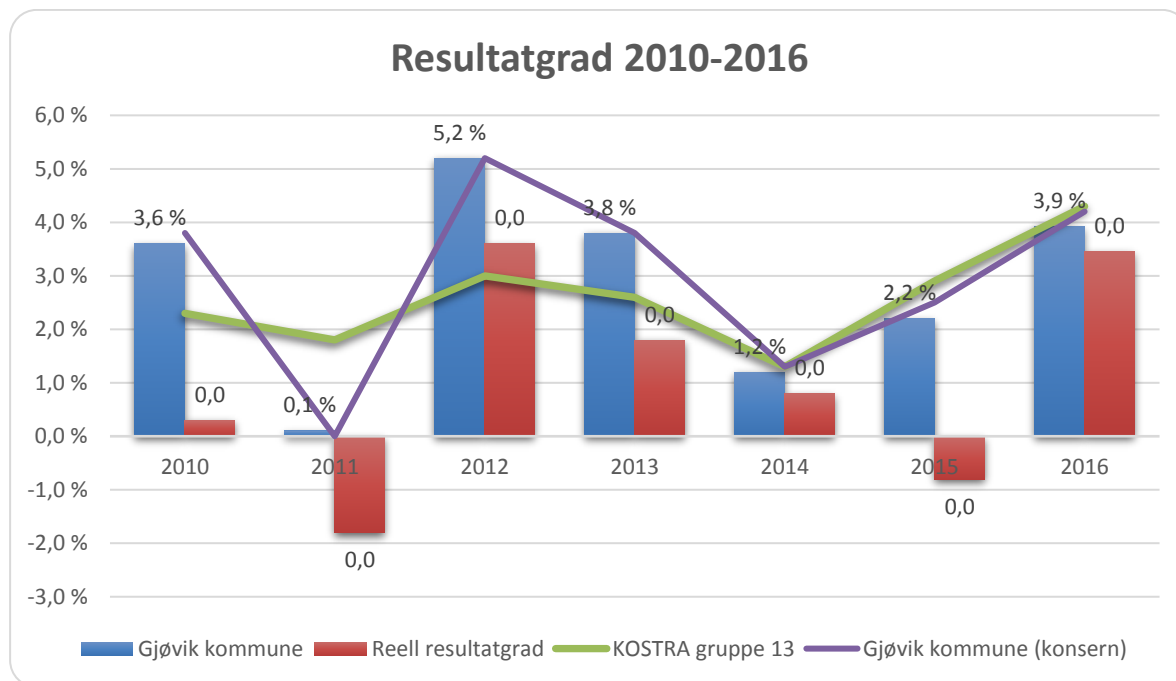
Netto driftsres. i % av driftsinnt.	Regnskap						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gjøvik kommune	3,6 %	0,1 %	5,2 %	3,8 %	1,2 %	2,2 %	3,9 %
Reell resultatgrad	0,3 %	-1,8 %	3,6 %	1,8 %	0,8 %	-0,8 %	3,5 %
Gjøvik kommune (konsern)	3,8 %	0,0 %	5,2 %	3,8 %	1,3 %	2,5 %	4,2 %
KOSTRA gruppe 13	2,3 %	1,8 %	3,0 %	2,6 %	1,3 %	2,9 %	4,3 %

Et godt netto driftsresultat vil kunne føre til at de andre nøkkeltallene også oppfyller målene, men kan ikke sees isolert i forhold til å vurdere om kommunen har en sunn økonomi. Dette skyldes blant annet at avkastningen fra investerte midler føres i driften og vil påvirke indikatoren. Gjøvik kommune har en handlingsregel om at deler av avkastningen fra kraftfondet skal tilbakeføres kraftfondet for å opprettholde realverdien (inflasjonsjustering). Ved å korrigere resultatgraden for denne og pålagte avsetninger og fondsbruk i tråd med selvkostprinsippet innen vann, avløp og renovasjonstjenesten får vi det som her kalles for "reell resultatgrad".

Momskompensasjon fra investeringer ble tidligere inntektsført i driftsregnskapet og var med på å blåse opp resultatet til kommunen. Først i 2014 ble momskompensasjon fra investeringer bokført

100 % i investeringsregnskapet. For å sammenligne tidligere års resultatgrader er det nødvendig å korrigere for momskompensasjon for investeringer.

«Reell resultatgrad» er i tillegg i 2015 korrigert med bruk av bufferfond finans med 34 mill. kr. Dette forklarer hvordan en tilsynelatende god resultatgrad går fra 2,2 % til negative 0,8 %. Man må tilbake til 2011 for å finne forrige negative resultatgrad.

Figuren over viser forskjellige resultatgrader 2010-2016.

Netto driftsresultat kan være lavt, eller negativt i en kortere periode dersom kommunen har avsetninger fra tidligere år. En sunn kommuneøkonomi tilsa tidligere en gjennomsnittlig resultatgrad på minimum 3 %, men på grunn av endringer i momskompensasjonsordningen for investeringer er kravet fra 2014 satt til 1,75 %. For å kunne vurdere kommunens resultat i.f.t. kravet og andre kommuner, må det tas hensyn til hvor store frie reserver kommunen har.

Resultatgraden de siste 7 årene har i snitt ligget på 2,7 %.

Utvikling i frie inntekter

Kommunens frie inntekter er de inntekter som kommunen kan disponere uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter, dvs. skatt på inntekt og formue samt rammetilskudd fra staten.

Frie inntekter i kr.pr.innbygger	Regnskap						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gjøvik kommune	33 234	39 596	42 576	44 229	44 980	46 229	48 524
KOSTRA gruppe 13	33 158	40 692	43 664	45 373	46 496	47 668	50 183

	Regnskap						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gjøvik kommune							
- Skatteinntekter (mill. kr.)	578,2	534,9	564,6	598,4	594,0	645,1	711,2
Årlig skattevekst i % (før inntektsutjevning)							
- Gjøvik	8,6	-7,5	5,6	6,0	-0,7	8,6	10,2
- Lillehammer	7,9	-6,9	6,9	5,3	1,6	5,2	11,0
- Hamar	5,8	-5,9	7,9	5,6	0,4	9,0	10,4
- Landsgjennomsnittet	6,7	-3,2	6,9	5,7	1,9	6,0	9,7
Skatteinntekt pr. innb. inkl. inntektsutjevning							
- Gjøvik	22 497	21 409	22 582	23 598	23 747	24 947	27 103
	6,0 %	-4,8 %	5,5 %	4,5 %	0,6 %	5,1 %	8,6 %
- Lillehammer	22 856	21 507	22 738	23 861	24 047	25 175	27 495
	6,2 %	-5,9 %	5,7 %	4,9 %	0,8 %	4,7 %	9,2 %
- Hamar	22 705	21 497	22 691	23 713	23 871	25 241	27 484
	5,7 %	-5,3 %	5,6 %	4,5 %	0,7 %	5,7 %	8,9 %
- Landsgjennomsnittet	23 814	22 754	23 981	25 027	25 226	26 443	28 733
	5,4 %	-4,5 %	5,4 %	4,4 %	0,8 %	4,8 %	8,7 %

Skatteandelen har økt de siste årene, men p.g.a. lavere skattevekst i andre deler av landet gir dette ikke utslag økt skatteandel inklusiv inntektsutjevning. De korrigerte skattetallene for Gjøvik viser en skatteinngang på 82,1 % av landsgjennomsnitt mot 81,1 % i 2015, hensyntatt inntektsutjevningstilskudd ligger Gjøvik på 94,3 % av landssnitt mot 94,1 % i 2015.

Tabellen under viser tilsvarende verdier for Lillehammer, Hamar og Ringsaker kommune.

	Skatt pr. innb. % av landssnitt			Skatt og inntekts-utjevning pr. innb. i % av landssnitt		
	2016	2015	2014	2016	2015	2014
Gjøvik	82,1	81,1	79,4	94,3	94,3	94,1
Lillehammer	92,4	91,1	91,6	95,7	95,2	95,3
Hamar	92,3	91,7	89,2	95,7	95,5	94,6
Ringsaker	78,0	76,5	75,7	94,1	94,1	94,0

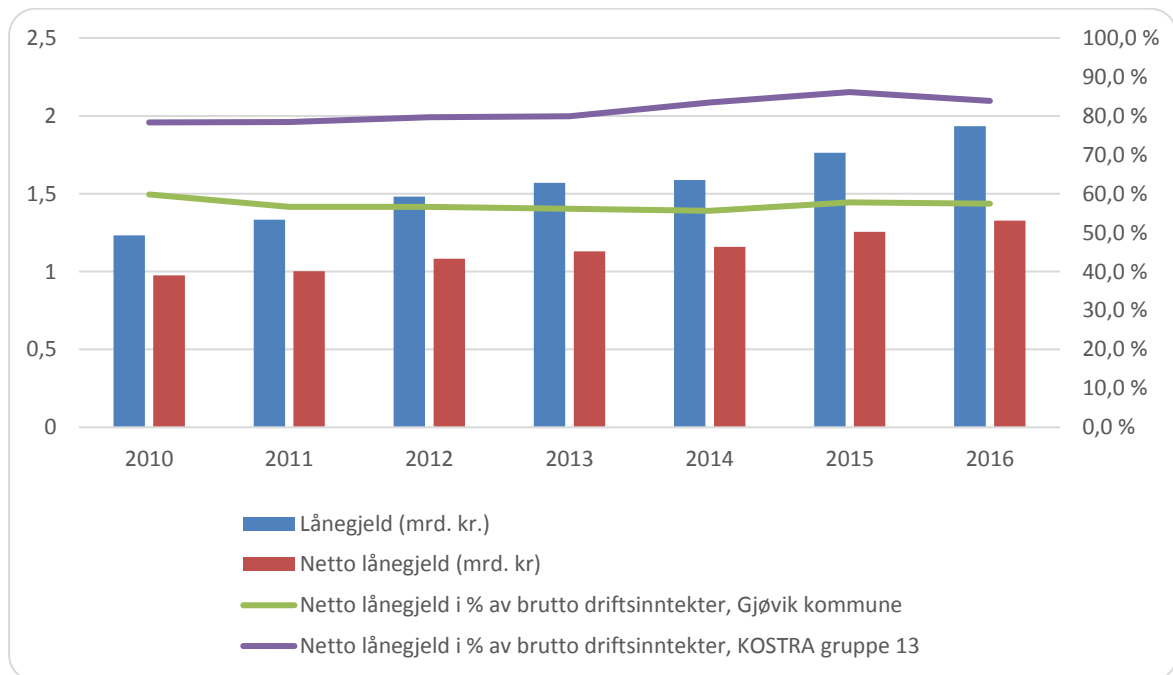
Utvikling i netto lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrasket totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler).

Lånegraden, eller netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter var 57,4 % for Gjøvik kommune i 2016. Tabellen under viser utviklingen i netto lånegjeld fordelt per innbygger og i forhold til brutto driftsinntekter sammenlignet mellom tidsperioder og sammenlignbare kommuner i KOSTRA (gruppe 13).

	Regnskap						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Netto lånegjeld i kroner per innbygger							
Gjøvik kommune	33 655	34 344	36 787	38 048	38 519	41 099	43 909
Gjøvik kommune (konsern)	34 655	35 088	37 714	39 043	39 453	42 566	45 048
KOSTRA gruppe 13	37 416	38 358	40 590	43 042	44 922	48 305	62 900
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter							
Gjøvik kommune	58,6	56,6	56,6	56,1	55,6	57,8	57,4
Gjøvik kommune (konsern)	59,8	57,4	57,7	57,3	56,6	58,6	58,3
KOSTRA gruppe 13	78,3	78,4	79,6	79,9	83,4	86,1	83,8
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter							
Gjøvik kommune	173,4	185,9	189,4	194,5	196,6	200,5	199,3
Gjøvik kommune (konsern)	173,9	185,9	189,9	195,1	196,8	199,9	198,8
KOSTRA gruppe 13	181,5	191,0	193,9	200,9	209,3	208,7	211,7

Diagrammet under viser at på tross av en vekst i netto lånegjeld målt i kroner, har Gjøvik kommune de siste årene hatt en relativt jevn utvikling målt i forhold til sine driftsinntekter, også i forhold til sammenlignbare kommuner i KOSTRA-gruppe 13.

Likviditet

Arbeidskapitalen defineres som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og er et uttrykk for kommunens likviditet. Med likviditet menes evne til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Premieavviket er her trukket ut fra arbeidskapitalen.

Balanselikviditeten gir uttrykk for om likviditeten generelt sett er god eller dårlig. Den bør være større enn 2 for å kunne anses som god.

Kasselikviditeten er også et mål på i hvilken grad kommunen evner å finansiere sine kortsiktige gjeldsforpliktelser. Kommunens likviditetsmessige stilling anses som god når den er større enn 1.

	Regnskap						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Arbeidskapital i % av brutto driftsinntekter (korrigert for premieavvik)							
Gjøvik kommune	46,7 %	47,3 %	47,2 %	48,6 %	44,4 %	48,2 %	47,0 %
KOSTRA gruppe 13	19,2 %	17,9 %	15,7 %	15,1 %	14,8 %	17,1 %	17,1 %
Balanselikviditet							
Med finansportefølje *	4,4	5,0	4,8	5,2	3,8	5,1	4,2
Uten finansportefølje *	1,2	1,2	1,3	1,4	0,9	1,3	1,2
Kasselikviditet							
Med finansportefølje *	1,1	1,3	1,4	0,9	0,6	0,8	0,6
Uten finansportefølje *	0,7	0,6	0,9	0,3	0,2	0,4	0,2

* korrigert for premieavvik

Kommunens likviditet har de senere år vært tilfredsstillende som følge av realisasjon av store verdier fra kraftsektoren i perioden 2001-2003. Kommunen har ikke benyttet kassekreditt på flere år.

Et alvorlig forhold som bidrar til systematisk svekkelse av likviditeten, er kommunens forskuttering av pensjonsutgiftene. Det årlige premieavviket vil få betydelig likviditetsmessig konsekvens over tid og utgjør nå 166,7 mill. kr. Dette er derfor korrigert for i.f.t. de balanseførte omløpsmidlene.

Utvikling i ubundne reserver

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren kan si noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift. Ved ulike kommunale vedtak om avsetninger og disponering av overskudd vil midlene bli avsatt til ulike fond. Frie midler som er udisponert av tidligere vedtak føres til et generelt disposisjonsfond.

Tabellen under viser forholdet mellom kommunens samtlige disposisjonsfond og brutto driftsinntekter. Sammenligning av konserntall og kommuneregnskap viser at disposisjonsfond ligger i kommuneregnskapet.

	Regnskap						
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gjøvik kommune	7,5 %	7,0 %	7,8 %	11,3 %	12,6 %	13,4 %	13,1 %
- uten kraftfond	3,2 %	5,9 %	3,2 %	5,1 %	5,8 %	6,9 %	5,9 %
KOSTRA gruppe 13	6,0 %	6,4 %	7,2 %	7,2 %	7,5 %	7,6 %	8,9 %

Tabellen under viser historiske tall for ubundne driftsfond, også kalt for disposisjonsfond, målt i antall millioner kroner. Alle føringer ut og inn fra fond er vist i eget vedlegg om årsoppgjørdisposisjoner.

Økonomisk buffer (i antall mill. kroner)	Regnskap						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ubundne driftsfond	129,3	123,4	149,3	228,0	261,5	290,4	305,0
Herav:							
Generelt disposisjonsfond	1,7	1,9	10,2	21,1	22,3	37,2	29,2
Bufferfond finans	36,4	13,5	23,5	42,1	43,3	16,1	28,5
Inflasjonsjustering finans	29,0	49,0	57,8	72,1	89,7	121,5	131,8
Bufferfond pensjon *				16,0	29,8	29,8	29,8
Investerings nye omsorgssentra				10,0	10,0	10,0	0,0
Flyktningefondet	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	6,2	15,2
Øvrige fond	62,0	58,8	57,6	66,7	66,4	69,6	70,5

* Av fondsmidlene i «bufferfond pensjon» er 18 mill. kr. disponert som stiftelseskapital for Skjerven Næringspark AS, i forbindelse med kommunestyresak 98/16.

Generelt disposisjonsfond

Det har i tidligere vært lagt opp til en gradvis oppbygging av disposisjonsfond, noe kommunen i enkelte år med gode regnskapsmessige resultat har klart å følge opp. Imidlertid har det også flere ganger vært nødvendig å bruke av fondet for å balansere regnskapsresultatene.

I samsvar med budsjett ble det i 2016 avsatt 1,7 mill. kr. til ordinært disposisjonsfond. Det ble gjennom året vedtatt bruk av generelt disposisjonsfond på 9,7 mill. kr. hvor 8,0 mill. delfinansierte kjøp av Huntonstranda.

Bufferfond - finansforvaltning

Det er behov for å bygge opp et bufferfond for å takle dagens finansielle budsjettrisiko, men også for å gi en fremtidig mulighet til å øke aksjeandelen i finansporteføljen til opptil 40 % som følge av det reviderte finansreglementet (K-sak 146/16). Dette vil kunne gi større svingningsrisiko enn dagens finansportefølje, men fordrer et større bufferfond.

Bufferfondet utgjorde ved årets begynnelse 16,1 mill. kr. Som en tommelfingerregel er anbefalt størrelse på bufferfondet halvparten av aksjeplasseringene, eller ideelt sett 2 standardavvik. For Gjøvik utgjorde dette ved årsskiftet om lag 75-85 mill. kr, så bufferfondet er ikke på ønsket nivå. Stresstesten som hovedsakelig tar utgangspunkt i i Finanstilsynets stresstest II for skade og livsforsikringsselskaper, gir et verdifall på 62 mill. kr.

Følgende oppstilling viser resultatet av kommunens finansforvaltning fra oppstart i 2004 og frem til og med 2016:

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Avkastning	4,9 %	8,1 %	6,8 %	5,1 %	-0,4 %	10,9 %	7,7 %	-0,6 %	5,5 %	5,5 %	4,0 %	1,5 %	4,1 %
Budsjett	5,5 %	5,0 %	5,0 %	5,0 %	6,0 %	6,5 %	5,0 %	5,0 %	4,0 %	4,0 %	5,0 %	5,0 %	2,7 %
Snitt lånerente		4,0 %	4,5 %	4,5 %	4,7 %	3,2 %	3,4 %	3,6 %	3,2 %	2,9 %	2,8 %	2,6 %	2,1 %
Meravk. vs. lånerente		4,1 %	2,3 %	0,6 %	-5,1 %	7,7 %	4,3 %	-4,2 %	2,3 %	2,6 %	1,2 %	-1,1 %	2,0 %
Gj. Sn. eff. bankrente	2,0 %	2,0 %	2,7 %	4,8 %	5,9 %	2,2 %	2,7 %	3,1 %	2,4 %	2,3 %	2,1 %	2,0 %	1,8 %
Meravk. vs. bankrente	2,9 %	6,0 %	4,0 %	0,3 %	-6,3 %	8,7 %	5,0 %	-3,7 %	3,1 %	3,2 %	1,9 %	-0,5 %	2,3 %
Meravk. mill. kr. vs. bank	20,3	42,0	28,0	2,1	-44,1	60,9	39,5	-46,3	26,3	28,7	18,0	-5,2	23,4

Samlet for perioden 2004-16 har finansforvaltningen bidratt med en meravkastning på 193,6 mill. kr. Dette tilsvarer i snitt siden 2005 ca. 2,1 % bedre årlig avkastning enn gjennomsnittlig bankrente og ca. 1,4 % høyere årlig avkastning enn gjennomsnittlig innlånsrente.

Samlet vurdering

Kommunen har i 2016 fått et godt økonomisk resultat med et netto driftsresultat på 4,0 %. Den økonomiske handlefriheten er imidlertid relativt uendret. Dette fordi det gode resultatet skyldes eksterne engangsposter som skatt, finansavkastning og pensjon, samt at kommunen i løpet av året har tæret på disponible fond i forbindelse med kjøp av Huntonstranda. Kommunens drift er i økonomisk balanse, til tross for sterk vekst i etterspørselen etter tjenester innen barnevern, sosialhjelp, helse og omsorg.

Viktige krav til nøkkeltall i økonomiforvaltningen er:

- Netto driftsresultat av brutto driftsinntekter er over 1,75 %
- Netto lånegjeld er under 65 % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond er over 5 % av brutto driftsinntekter
- Kommunen dekker driftsutgifter av ordinære driftsinntekter fremfor fondsmidler

Disse kravene er oppfylt for Gjøvik kommune. Hvis disse kravene ikke er oppfylt er det en sterk indikasjon på at kommunen er i et økonomisk utføre.

Selv om pensjonskostnadene ble lavere i 2016, har kommunen et økt akkumulert premieavvik som nå utgjør 166,7 mill. kr. Regnskapsreglene hvor kommunen kan utsette deler av pensjonsutgiftene, gir et feilaktig økonomisk bilde av nåsituasjonen og øker utfordringene for å få fremtidige budsjetter i balanse.

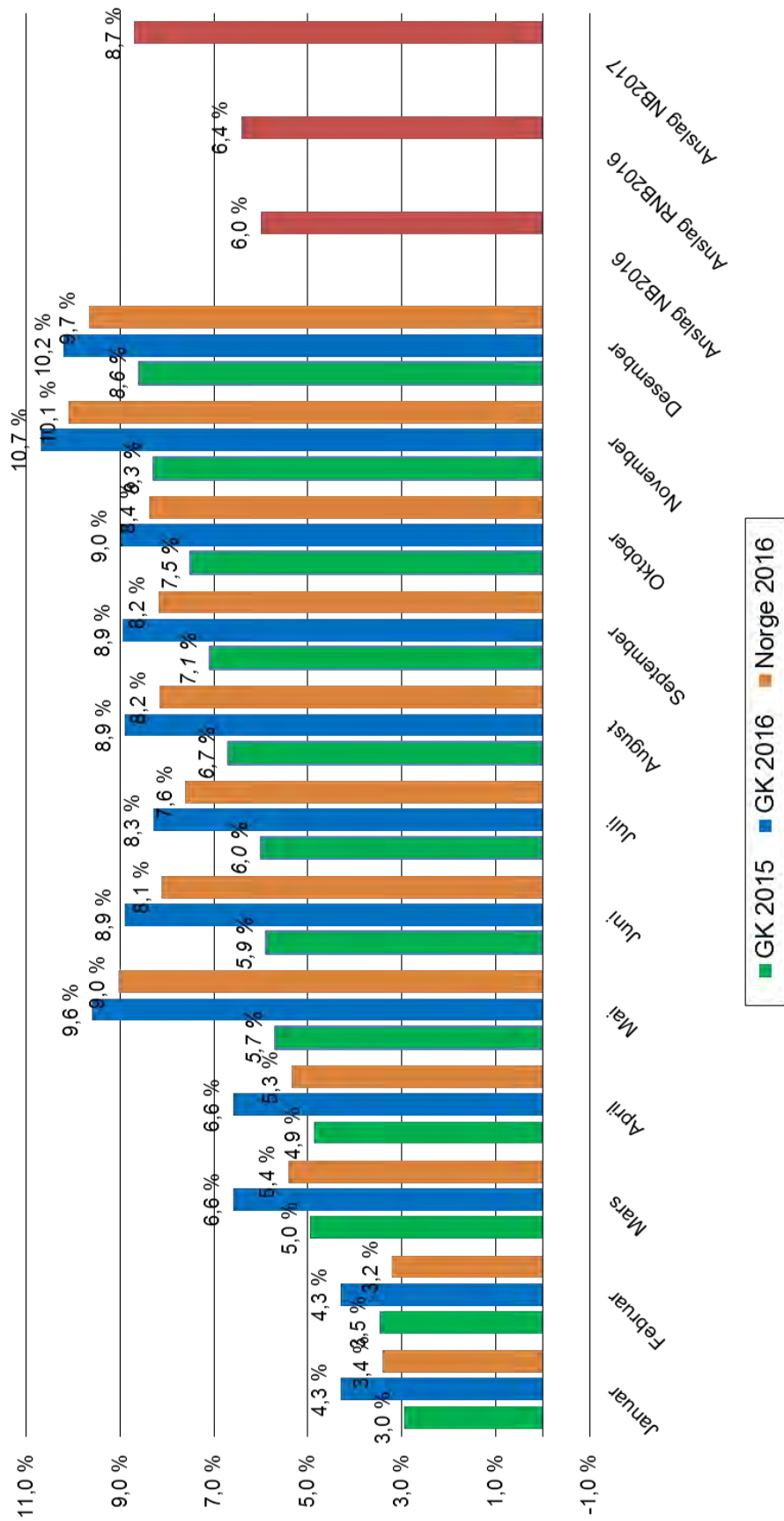
Kommunens forholdsvis lave lånegjeld er det sterkeste kortet for å sikre en framtidig bærekraftig økonomisk utvikling, men med tanke på vedlikeholdsetterslep og investeringsbehov kreves det fortsatt gode og fornuftige prioriteringer. Klarer Gjøvik kommune å opprettholde sin gjeldsvekst i takt med generell inntektsvekst vil kommunen ved et framtidig økt rentenivå ha en forbedret økonomisk situasjon, under den forutsetning at finansporteføljen samtidig gir forventet økt avkastning. Rådmannen mener at kommunens egenfinansiering av sine investeringer bør økes, spesielt som følge av økt investeringsbehov fremover.

Stram økonomisk styring og budsjettdisiplin må fortsatt ha fokus for å sikre effektiv drift og gode tjenester. Dersom handlefriheten skal forbedres, må det enten skje en reduksjon i driftsutgifter gjennom effektivisering, strukturendringer eller reduksjon i tjenestekvaliteten, eller ved en økning i inntektsposter.

Vedlegg

Vedlegg 1 Skatt og inntektsutjevning

Skatteinngang, akkumulert - kommunene - pst-ending fra året før

Nr	Kommunenavn 1) Finansieringstrekk for perioden	Skatt jan.-des. 2016			Symmetrisk skatteutjevning		Skatt under 90% av landsgjennomsnittet			Netto skatteutj. jan.-des. 2016			Skatt og netto skatteutjevning jan.-des. 2016			Netto skatteutj. desember		Innb.- tall pr. 1.1.2016
		1000 kr	kr pr innb	landsgj.	Pst av	kr pr innb.	1000 kr	(trekk/komp 60%)	Brutto	1000 kr	Netto 1)	kr pr innb	1000 kr	(kol 5+9)	1000 kr	(kol 1+10)	kr pr innb	
		4	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
	-367,98																	
0501	Lillehammer	729 709	26 558	92,4 %	1 305	35 857	0	-	-368	-10 111	25 746	755 455	27 495	95,7 %	1 448	27 476		
0502	Gjøvik	711 172	23 598	82,1 %	3 081	92 855	792	23 858	424	12 768	105 622	816 794	27 103	94,3 %	3 167	30 137		
0511	Dovre	59 477	22 020	76,6 %	4 028	10 879	1 344	3 630	976	2 636	13 514	72 991	27 024	94,1 %	157	2 701		
0512	Lesja	46 978	22 860	79,6 %	3 524	7 241	1 050	2 157	682	1 401	8 642	55 620	27 066	94,2 %	164	2 055		
0513	Skjåk	56 347	25 566	89,0 %	1 900	4 188	103	227	-265	-584	3 604	59 951	27 201	94,7 %	460	2 204		
0514	Lom	50 742	21 620	75,2 %	4 268	10 017	1 484	3 483	1 116	2 619	12 636	63 378	27 004	94,0 %	237	2 347		
0515	Vågå	75 013	20 473	71,3 %	4 956	18 159	1 885	6 908	1 517	5 560	23 719	98 732	26 946	93,8 %	377	3 664		
0516	Nord-Fron	156 680	27 291	95,0 %	865	4 966	0	-	-368	-2 113	2 853	159 533	27 788	96,7 %	295	5 741		
0517	Sel	113 135	19 062	66,3 %	5 802	34 438	2 379	14 120	2 011	11 936	46 374	159 509	26 876	93,5 %	457	5 935		
0519	Sør-Fron	80 249	25 444	88,6 %	1 974	6 225	146	459	-222	-701	5 524	85 773	27 195	94,6 %	-7	3 154		
0520	Ringebu	103 553	23 208	80,8 %	3 315	14 792	928	4 142	560	2 500	17 292	120 845	27 083	94,3 %	-28	4 462		
0521	Øyer	131 318	25 891	90,1 %	1 705	8 650	0	-	-368	-1 866	6 783	138 101	27 228	94,8 %	44	5 072		
0522	Gausdal	141 000	22 643	78,8 %	3 654	22 753	1 126	7 010	758	4 719	27 471	168 471	27 055	94,2 %	723	6 227		
0528	Østre Toten	331 237	22 222	77,3 %	3 907	58 235	1 273	18 980	905	13 495	71 750	402 967	27 034	94,1 %	1 251	14 906		
0529	Vestre Toten	289 291	21 949	76,4 %	4 070	53 647	1 369	18 039	1 001	13 189	66 836	356 127	27 020	94,0 %	750	13 180		
0532	Jevnaker	147 737	22 286	77,6 %	3 868	25 641	1 251	8 291	883	5 851	31 492	179 229	27 037	94,1 %	635	6 629		
0533	Lunner	229 314	25 355	88,2 %	2 027	18 329	177	1 597	-191	-1 731	16 598	245 912	27 191	94,6 %	399	9 044		
0534	Gran	330 694	24 147	84,0 %	2 752	37 684	599	8 210	231	3 170	40 854	371 548	27 130	94,4 %	428	13 695		
0536	Søndre Land	111 262	19 323	67,3 %	5 646	32 510	2 288	13 174	1 920	11 055	43 565	154 827	26 889	93,6 %	689	5 758		
0538	Nordre Land	140 247	20 774	72,3 %	4 775	32 238	1 780	12 016	1 412	9 532	41 770	182 017	26 962	93,8 %	-356	6 751		
0540	Sør-Aurdal	66 787	21 840	76,0 %	4 136	12 647	1 407	4 302	1 039	3 177	15 824	82 611	27 015	94,0 %	-124	3 058		
0541	Etnedal	28 197	21 345	74,3 %	4 433	5 856	1 380	2 087	1 212	1 601	7 457	35 654	26 990	93,9 %	101	1 321		
0542	Nord-Aurdal	160 812	24 901	86,7 %	2 299	14 848	336	2 167	-32	-210	14 638	175 450	27 168	94,6 %	5	6 458		
0543	Vestre Slidre	54 249	25 023	87,1 %	2 226	4 827	293	635	-75	-163	4 664	58 913	27 174	94,6 %	228	2 168		
0544	Øystre Slidre	81 838	25 416	88,5 %	1 991	6 410	155	501	-212	-684	5 725	87 563	27 194	94,6 %	450	3 220		
0545	Vang	44 551	28 019	97,5 %	428	681	0	-	-368	-585	96	44 647	28 080	97,7 %	79	1 590		

Nr	Kommunenavn 1) Finansieringsrekke for perioden	Innb.- tall pr. 1.1.2016	Endring fra 2015		Skatt		Skatt og netto		Skatt og netto		Skatt og netto	
			Skatt	Skatt og netto	jan.-des. 2015	ending	1000 kr	pr innb	1000 kr	pr innb	1000 kr	pr innb
			pr innb	pr innb	1000 kr	pst	1000 kr	pr innb	1000 kr	pr innb	1000 kr	pr innb
		-367,98										
0501	Lillehammer	27 476	10,3 %	9,2 %	657 280	11,0 %	687 269	24 076	25 175			
0502	Gjøvik	30 137	10,0 %	8,6 %	645 070	10,2 %	749 967	21 457	24 947			
0511	Dovre	2 701	11,1 %	8,7 %	54 394	9,3 %	68 253	19 816	24 864			
0512	Lesja	2 055	13,6 %	8,8 %	41 423	13,4 %	51 227	20 118	24 880			
0513	Skjåk	2 204	-0,8 %	5,2 %	57 843	-2,6 %	58 034	25 765	25 850			
0514	Lom	2 347	5,7 %	8,5 %	48 209	5,3 %	58 657	20 462	24 897			
0515	Vågå	3 664	7,9 %	8,6 %	69 739	7,6 %	91 223	18 977	24 822			
0516	Nord-Fron	5 741	6,7 %	7,8 %	147 197	6,4 %	148 320	25 582	25 777			
0517	Sel	5 935	7,1 %	8,5 %	106 162	6,6 %	147 714	17 797	24 764			
0519	Sør-Fron	3 154	11,9 %	8,7 %	72 836	10,2 %	80 133	22 733	25 010			
0520	Ringsbu	4 462	7,6 %	8,5 %	96 151	7,7 %	111 260	21 563	24 952			
0521	Øyer	5 072	13,0 %	8,8 %	116 092	13,1 %	126 725	22 920	25 020			
0522	Gausdal	6 227	8,3 %	8,6 %	129 805	8,6 %	154 746	20 903	24 919			
0528	Østre Toten	14 906	10,3 %	8,7 %	298 093	11,1 %	368 139	20 147	24 881			
0529	Vestre Toten	13 180	7,6 %	8,5 %	268 292	7,8 %	327 401	20 399	24 894			
0532	Jevnaker	6 629	9,9 %	8,6 %	133 870	10,4 %	164 236	20 286	24 888			
0533	Lunner	9 044	8,9 %	8,6 %	209 542	9,4 %	225 412	23 275	25 037			
0534	Gran	13 695	10,4 %	8,7 %	299 360	10,5 %	341 679	21 875	24 967			
0536	Søndre Land	5 758	12,1 %	8,7 %	99 452	11,9 %	142 771	17 230	24 735			
0538	Nordre Land	6 751	7,7 %	8,5 %	130 066	7,8 %	167 412	19 298	24 839			
0540	Sør-Aurdal	3 058	5,3 %	8,4 %	64 195	4,0 %	77 075	20 748	24 911			
0541	Etnedal	1 321	20,9 %	9,0 %	24 754	13,9 %	34 709	17 656	24 756			
0542	Nord-Aurdal	6 458	11,5 %	8,7 %	144 388	11,4 %	161 586	22 330	24 990			
0543	Vestre Slidre	2 168	7,2 %	8,5 %	50 874	6,6 %	54 588	23 337	25 040			
0544	Øystre Slidre	3 220	1,2 %	6,3 %	80 327	1,9 %	81 857	25 110	25 588			
0545	Vang	1 590	19,5 %	12,1 %	37 972	17,3 %	40 550	23 454	25 046			

Vedlegg 2 Finansforvaltning pr. 31.12.16

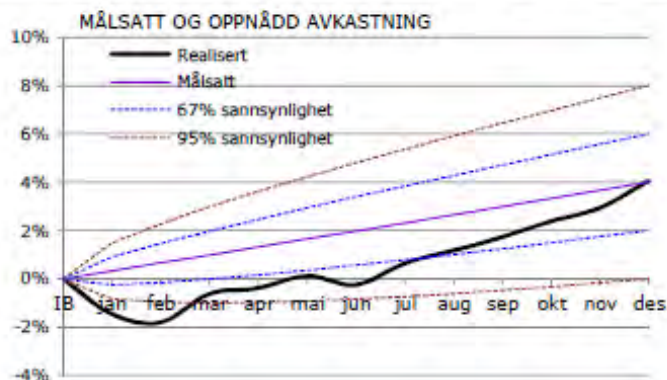
SAMMENDRAG

Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva
Rapportering 31.12.2016

AVKASTNING

AKTIVAKLASSE	Absolutt						Relativt til indeks		
	Desember		4. kvartal		2016		Desember	4. kvartal	2016
	MNOK	%	MNOK	%	MNOK	%	%	%	%
Pengemarked / Bank	0,5	0,2%	1,2	0,4%	6,1	2,0%	0,1%	0,3%	1,4%
Obligasjoner	1,1	0,3%	0,4	0,1%	10,5	3,4%	0,2%	1,0%	2,6%
Aksjer	6,8	4,1%	14,1	8,9%	15,2	9,6%	-0,2%	-0,5%	-1,5%
Alternative investeringer	3,0	1,3%	7,7	3,3%	8,4	4,5%	-1,1%	0,5%	-3,7%
Derivater	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%			
Total	11,3	1,1%	23,3	2,3%	40,2	4,0%	-0,2%	0,4%	0,4%
Valuta	0,1	0,1%	0,1	0,1%	0,6	0,2%			
Total NOK	11,4	1,1%	23,4	2,3%	40,8	4,1%			

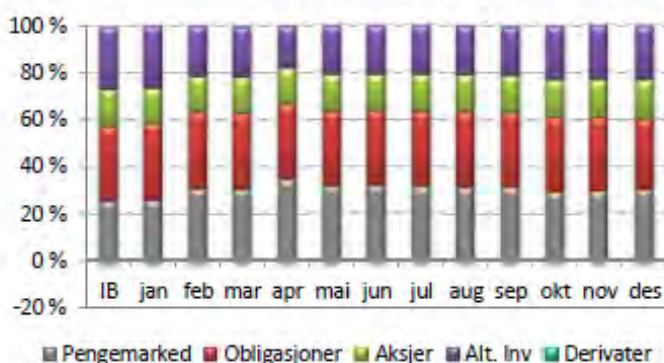
KOMMENTAR

I desember fikk alle aktivaklassene positiv avkastning eller nullavkastning. Totalporteføljen endte opp 11,4 MNOK, tilsvarende 1,1% på tidsvektet basis.

Avkastningen ble for 2016 samlet sett 4,1%, tilsvarende 40,8 MNOK. Dette er i tråd med målsetning, jfr. grafen til venstre. Alle aktivaklassene bidro til positiv avkastning i 2016, aksjer bidro mest.

ALLOKERING

AKTIVAKLASSE	Denne periode		Allokeringsgrenser		
	MNOK	%	Min	Max	Strategisk
Pengemarked / Bank	316,3	30,4%	5,0%	100,0%	
Obligasjoner	311,6	30,0%			
Aksjer	173,2	16,6%	0,0%	40,0%	
Alternative investeringer	241,7	23,2%			
Derivater	-2,5	-0,2%			
TOTAL	1 040,3	100,0%			

KOMMENTAR

Det var ingen aktive allokeringsendringer i porteføljen i desember.

Eksponeringen er innenfor grensene for alle aktivaklassene.

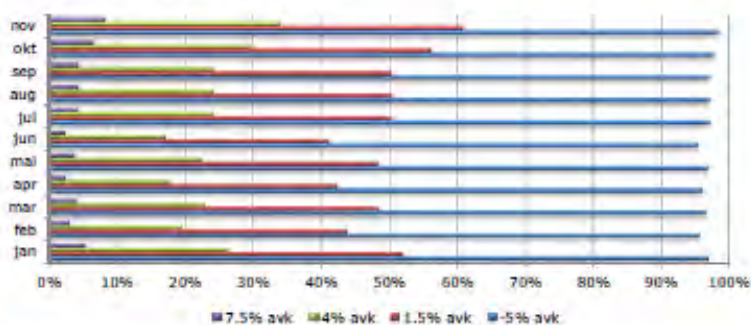
RISIKORAPPORT

Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva

Rapportering 31.12.2016

NØKKELTALL

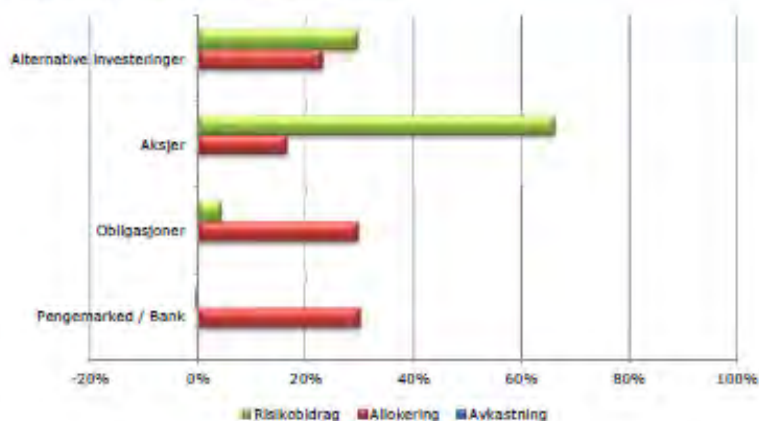
		MNOK	
Avkastning og sannsynlighet ut året	Avkastning i 2016	4,1%	40,8
	Volatilitet i 2016	0,0%	0,0
	Sannsynlighet for avkastning større enn -5%	N/A	
	Sannsynlighet for avkastning større enn 1.5%	N/A	
	Sannsynlighet for avkastning større enn 4%	N/A	
	Sannsynlighet for avkastning større enn 7.5%	N/A	
Spesielle risikofaktorer	Forventet volatilitet 12 mnd fremover (Hovedscenario 31.05.2016)	3,7%	
	Durasjonsrisiko Total	1,0	
	Kreditrisiko	BB+	
	Stresstest	-5,9%	-61,8
	Aksjemarkedsfall 25%	-4,2%	-43,3

SANNSYNLIGHET FOR MÅLOPPNÅELSE I 2016**KOMMENTAR**

2016 ble til slutt et bra år for finansielle investeringer med en avkastning i aksjemarkedet på mellom 5 og 15% med Norge, USA og vekstmarkedene i førersetet. Etter kraftig volatilitet tidlig på året og utgang i kredittpåslog, så vi også en fin gjeninnhenting i kredittporteføljene med avkastning mellom 5 og 15% i high yield porteføljer med liten rentedurasjon. Statsobligasjoner var mer utfordrende med markert renteoppgang i andre halvår.

Samlet årsavkastning for 2016 ble MNOK 40,8, tilsvarende 4,1% på tidsvektet basis.

Det vises ingen søyler for sannsynligheter vedrørende avkastningen for året i desember da årets samlede avkastning er gitt.

FORVENTET RISIKOBIDRAG**ALLOKERING, AVKASTNING OG RISIKO BIDRAG (REL)****KOMMENTAR**

I slutten av måneden utgjorde risikobidraget fra aksjer ca. 65% av porteføljens svingningsrisiko. Alternative investeringer og obligasjoner utgjorde tilnærmet resten med henholdsvis ca. 30% og ca. 5%.

AVKASTNING AKTIVAKLASSE OG RISIKOKLASSE

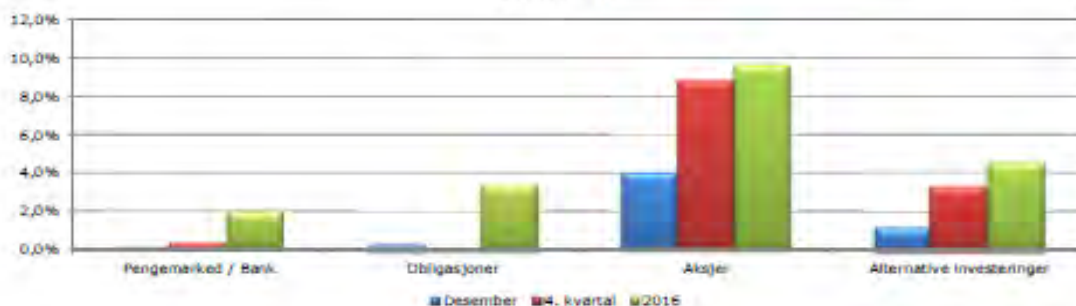
Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva

Rapportering 31.12.2016

RISIKOKLASSE	Absolutt						Relativt til indeks			
	Desember		4. kvartal		2016		Desember 4. kvartal		2016	
	MNOK	%	MNOK	%	MNOK	%	%	%	%	%
Pengemarked / Bank	0,5	0,2%	1,2	0,4%	6,1	2,0%	0,1%	0,3%	1,4%	
A-BBB Norge	0,3	0,2%	0,7	0,4%	4,1	2,3%	0,1%	0,2%	1,8%	
Bankinnskudd	0,2	0,1%	0,5	0,4%	2,0	1,6%	0,1%	0,3%	1,0%	
Fordringer	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	-0,1%	
Obligasjoner	1,1	0,3%	0,4	0,1%	10,5	3,4%	0,2%	1,0%	2,6%	
A-BBB Norge	0,6	0,3%	0,2	0,1%	6,6	3,0%	0,2%	0,2%	2,5%	
A-BBB Norge - Hold til forfall	0,0	0,3%	0,1	0,8%	0,6	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
A-BBB Global	0,4	0,5%	0,0	0,0%	3,3	5,9%	0,4%	3,3%	3,0%	
Aksjer	6,8	4,1%	14,1	8,9%	15,2	9,6%	-0,2%	-0,5%	-1,5%	
Norge Egenkapitalbevis	1,5	4,0%	5,1	15,2%	7,4	23,7%	0,1%	-3,1%	-7,9%	
Norge notert	1,6	3,7%	3,9	9,3%	5,5	13,8%	-0,4%	-0,5%	1,6%	
Global	0,4	2,0%	0,3	1,7%	1,6	8,2%	-0,7%	-2,9%	-0,7%	
Europa	2,9	6,1%	4,3	9,2%	-0,7	-2,0%	-0,1%	2,4%	0,4%	
Emerging Markets	0,3	1,8%	0,5	2,8%	1,4	8,4%	-0,1%	0,2%	-0,5%	
Alternative investeringer	3,0	1,3%	7,7	3,3%	8,4	4,5%	-1,1%	0,5%	-3,7%	
High Yield	0,0	0,0%	0,0	0,0%	-3,0	-6,3%	0,0%	0,0%	-2,9%	
Konvertible obligasjoner	0,0	0,0%	0,0	0,0%	-0,4	-0,3%	0,0%	0,0%	-1,4%	
Hedgefond	1,9	2,0%	5,6	6,2%	3,1	3,4%	-1,0%	3,4%	-1,0%	
Private Equity	0,0	0,0%	0,0	0,0%	2,4	14,6%	-2,7%	-4,5%	5,2%	
High Yield Lån	1,1	0,9%	2,1	1,7%	6,3	6,5%	-1,0%	-1,0%	-3,8%	
TOTAL	11,3	1,1%	23,3	2,3%	40,2	4,0%	-0,2%	0,4%	0,4%	

Avkastning

KOMMENTAR

Desember ble generelt en bra måned i markedene med til dels sterk avkastning innen aksjer. Markedene opplevde lav volatilitet med høyere aksjekurser og hovedfokus på hvordan man skal posisjonere seg for høyere renter og en mer ekspansiv finanspolitikk i USA. I tillegg har makrotallene generelt vært bedre enn ventet og således gitt støtte for å hevde at det kan forventes en moderat til noe høyere vekst i økonomiene – dog med store regionale forskjeller.

Utviklingen i 10 års statsrenter var tilnærmet flat i desember etter en kraftig oppgang i november. Med rentene noenlunde i ro i løpet av måneden og ytterligere inngang i kredittisikopåslagene, fikk de fleste obligasjonsmandater med god kreditt risiko en god måned.

Innen høyrente fortsatte kredittisikopåslagene ytterligere innover og dermed fikk høyrente generelt god avkastning i desember. Den positive reprisingen i det nordiske markedet fortsatte, og DNB High Yield fikk en avkastning på 2% i måneden (7,6% YTD). På indeksnivå ga global høyrente 1,7% avkastning. Europeiske høyrenteblå med kortere rentedurasjon fikk også en god måned med 0,5% avkastning som totalt sett bringer årsavkastningen opp i 5,5% på indeksen. I sum har årsavkastningen innen høyrente derfor vært i tråd med våre scenarier for 2016.

Norske aksjemandater ga avkastning i området +2% til +8,5%, og indeksen (OSEBX) var opp 4,2%. Internasjonale mandater hadde en utvikling på +1% til +6% avhengig av forvalter, region, mandat og valutasammensetting. Sammenlignet med november var det mindre forskjell mellom fond som har overvekt av finansaksjer og eksponering mot syklisk industri og de fondene som har selskaper med mer forutsigbar og stabil inntjening. Vår forventning er at man nå vil se et konkret bevis på at den lovede ekspansive finanspolitikken i USA skal materialisere seg i reell inntjeningsvekst for finans- og sykliske aksjer før man reiser disse sektorene ytterligere på oppsiden. På indeksnivå var utviklingen for aksjer i Europa +5,8%, emerging markets var uendret mens globale aksjer steg +2,8% målt i lokal valuta. For året 2016 ga norske aksjer best avkastning med +12%, globale aksjer + 9%, emerging markets + 7,1% og europeiske aksjer +2,6%.

Som vi har kommunisert synes vi at aksjemarkedene er på den dyre siden og at markedene forventer en for høy inntjeningsvekst i 2017 på selskapsnivå (8%-13% avhengig av marked). Vi hevder fortsatt at man inn i det nye året er avhengig av dagens lave rentenivå og/eller at den høyere forventede inntjeningen i selskapene materialiserer seg for å kunne forsvare overvekt i forhold til den enkelte kundes investeringspolicy.

De rentebærende mandatene i porteføljen fikk avkastning i området 0,0% til 0,5%. Aksjer ga positiv avkastning på 4,1% i perioden og alternative investeringer endte opp 1,3%. Hedgefond kommenteres nærmere i egen rapport.

ALLOKERING RISIKOKLASSE

Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva

Rapportering 31.12.2016

ALLOKERING

	IB		Inn- / uttak	UB	
	MNOK	%		MNOK	%
Pengemarked / Bank	305,8	29,7%	10,0	316,3	30,4%
A-BBB Norge	185,1	18,0%	0,0	185,5	17,8%
Bankinnskudd	120,6	11,7%	10,0	130,9	12,6%
Fordringer	0,0	0,0%	0,0	0,0	0,0%
Obligasjoner	320,6	31,2%	-10,1	311,6	30,0%
A-BBB Norge	218,2	21,2%	0,0	218,8	21,0%
A-BBB Norge - Hold til forfall	20,1	2,0%	-10,1	10,1	1,0%
A-BBB Global	82,4	8,0%	0,0	82,8	8,0%
Aksjer	166,4	16,2%	0,0	173,2	16,6%
Norge Egenkapitalbevis	37,3	3,6%	0,0	38,8	3,7%
Norge notert	43,9	4,3%	0,0	45,5	4,4%
Global	20,3	2,0%	0,0	20,7	2,0%
Europa	47,6	4,6%	0,0	50,6	4,9%
Emerging Markets	17,4	1,7%	0,0	17,7	1,7%
Alternative investeringer	237,7	23,1%	0,1	241,7	23,2%
Hedgefond	95,1	9,2%	0,0	97,7	9,4%
Private Equity	16,7	1,6%	0,1	17,0	1,6%
High Yield Lån	125,9	12,2%	0,0	127,0	12,2%
Derivater	-1,5	-0,1%	0,0	-2,5	-0,2%
FX forward	-59,8	-5,8%	0,0	-60,8	-5,8%
FX Fordring	58,3	5,7%	0,0	58,3	5,6%
Total	1 029,0	100,0%	0,0	1 040,3	100,0%

KOMMENTAR

Det var ingen aktive allokeringsendringer i porteføljen i desember

Innløsning og kupong i DNB Bank ASA 11/16 FRN utgjorde totalt ca. 10,1 MNOK
 Utbetaling til Gjøvik ASEAN China Investment Fund II L.P utgjorde ca. 0,1 MNOK

VALUTA EKSPONERING

Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva
Rapportering 31.12.2016

EKSPONERING									
Valuta	Long	Short	Netto eksponering		Valuta kontrakter		Avkastning MNOK		
	Lokal valuta	Lokal valuta	Lokal valuta	NOK	Urealisert	Realisert i 2016	Desember	4. kvartal	2016
USD	7,6	-7,1	0,5	4,4	-2,5	2,2	0,1	0,2	0,2
EUR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	-0,1	0,4
TOTAL				4,4	-2,5	4,6	0,1	0,1	0,6

NETTO VALUTA EKSPONERING PER VALUTA

VALUTAKONTRAKTER

Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva
Rapportering 31.12.2016

Valutakontrakter								
Navn	Forvalter	Valuta	Antall	Terminkurs	Markedskurs	Urealisert	Handelsdato	Forfallsdato
			MILL			MNOK		
FX USD FWD	Egen	USD	-7,1	8,2663	8,6221	-2,5	31.10.2016	01.02.2017
TOTAL						-2,5		

ALLOKERINGSRAMMER

Gjøvik Kommune – Finansielle aktiva
Rapportering 31.12.2016

FAKTISK ALLOKERING OG RAMMER

Forventet risiko	Aktivklasse	Forventet omsettelighet / likviditet	Min. allok.	Maks. allok.	Gruppe-beskrivning	Faktisk	
						Allokering	Allokering
Lav (< 5% vol)	Pengemarket	God	5,0%	100,0%	Min 35% - Max 100%	30,2%	60,1%
Lav (< 5% vol)	Obligasjoner	God	0,0%	70,0%		29,0%	
Lav (< 5% vol)	Obligasjoner Hold-til-forfall	Dårlig	0,0%	50,0%		1,0%	
Midtels (5-12% vol)	Eiendom Norge uten belgning	Dårlig	0,0%	15,0%	Min 0% - Max 35%	0,0%	21,6%
Midtels (5-12% vol)	Obligasjoner/Lån High Yield	God	0,0%	20,0%		12,2%	
Midtels (5-12% vol)	Obligasjoner Konvertible	God	0,0%	10,0%		0,0%	
Midtels (5-12% vol)	Hedgfond	Midtels	0,0%	15,0%	Min 0% - Max 40%	9,4%	18,3%
Høy (>12% vol)	Norske Aksjer	God	0,0%	30,0%		8,1%	
Høy (>12% vol)	Globale Aksjer	God	0,0%	30,0%		8,5%	
Høy (>12% vol)	Vekstmarkedsaksjer	God	0,0%	25,0%		1,7%	

KOMMENTAR

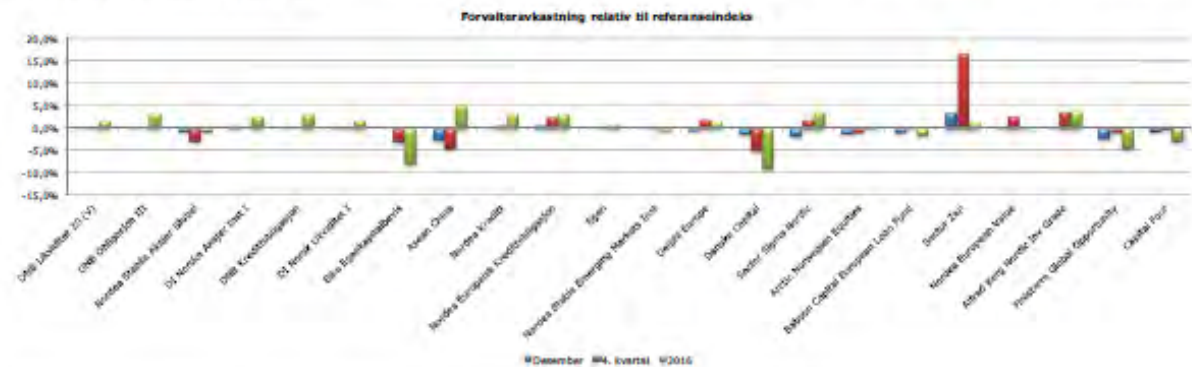
Allokeringen er innenfor rammen for alle aktivklassene

FORVALTER RAPPORT
Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva
Rapportering 31.12.2016

AVKASTNING									
Kategori	Forvalter	Benchmark	Forvalteravkastning			I forhold til indeks			
			Forv. Kap.	Desember	4. kvartal	2016	Desember	4. kvartal	2016
Pengemarked / Bank*			185,5	0,2%	0,4%	2,3%	0,1%	0,2%	1,8%
A-RD Norge	DI Norsk Livsfond I	OSE Statsobligasjonsind 0.50	44,2	0,2%	0,4%	2,4%	0,1%	0,2%	1,9%
A-RD Norge	DNB Livsfond 20 (v)	OSE Statsobligasjonsind 0.50	141,2	0,2%	0,2%	2,2%	0,1%	0,2%	1,7%
Obbligasjoner		Composite	311,6	0,3%	0,1%	3,4%	0,2%	1,0%	2,6%
A-RD Norge	DNB Kreditsobligasjon	OSE Statsobligasjonsind 3.00	51,6	0,2%	-0,1%	3,7%	0,1%	0,0%	3,2%
A-RD Norge	DNB Obligasjon III	OSE Statsobligasjonsind 3.00	126,4	0,2%	0,0%	3,9%	0,2%	0,1%	3,4%
A-RD Norge	Nordic Kredit	OSE Statsobligasjonsind 3.00	16,7	0,2%	0,6%	3,7%	0,1%	0,7%	3,3%
A-RD Norge - Hold til forfall	Egen	-Instrument avkastning-	10,1	0,3%	0,8%	3,0%	-	-	-
A-RD Global	Alfred Berg Nordic Inv Grade	SPW GBI Broad TR LCL	51,5	0,3%	0,5%	2,9%	0,2%	3,8%	3,4%
A-RD Global	Nordic European Kreditsobligasjon	SPW GBI Broad TR LCL	31,3	0,8%	-0,7%	6,2%	0,7%	2,6%	2,2%
Aksjer		Composite	173,2	4,1%	8,9%	9,6%	-0,2%	-0,5%	-1,5%
Norge Egenkapitalbevis	Eika Egenkapitalbevis	OSE Grunnfondsindex	36,8	4,0%	15,2%	23,7%	0,1%	-3,1%	-7,9%
Norge notert	Artic Norwegian Equities	OSE Oslo Bors Benchmark TR NOK	23,7	2,8%	8,8%	12,6%	-1,2%	-0,9%	0,4%
Norge notert	DI Norske Aksjer Inst I	OSE Oslo Bors Benchmark TR NOK	21,8	4,7%	9,8%	15,2%	0,2%	0,0%	2,6%
Global	Nordic Stable Aksjer Global	MSCI World NR LCL	26,7	2,0%	1,7%	8,2%	-0,7%	-2,9%	-0,7%
Europa	Delphi Europe	MSCI Europe NR (NOK)	24,9	6,1%	9,5%	-1,7%	-0,5%	2,0%	1,5%
Europa	Nordic European Value	MSCI Europe NR EUR	25,6	6,1%	9,0%	-1,0%	0,2%	2,7%	0,4%
Emerging Markets	Nordic Stable Emerging Markets Inst	MSCI EM NR (NOK)	17,7	1,8%	2,8%	8,4%	-0,1%	0,2%	-0,5%
Alternative investeringer		Composite	241,7	1,3%	3,3%	4,5%	-1,1%	0,5%	-3,7%
Hedgefond	Finsterre Global Opportunity	HFR Market Dr	44,2	-0,5%	1,1%	5,1%	-2,2%	-0,9%	-4,5%
Hedgefond	Sector Sigma Nordic	VENX Benchmark Cap TR NOK	32,5	3,9%	6,5%	1,1%	-1,8%	2,0%	3,6%
Hedgefond	Sector Zen	HFR Global Hedge	20,9	4,4%	18,0%	3,9%	3,5%	16,7%	1,4%
Private Equity	Axian China	MSCI World NR LCL	17,0	0,0%	0,0%	14,6%	-2,7%	-4,5%	5,2%
High Yield Låne	Bakken Capital European Loan Fund	BOML European Coy High yieldTR Hdg EUR	53,9	0,8%	1,9%	7,3%	-1,0%	0,1%	-1,6%
High Yield Låne	Capital Four	BOML European Coy High yieldTR Hdg EUR	50,5	0,9%	1,3%	2,2%	-0,9%	-0,5%	-3,0%
High Yield Låne	Danske Capital	BOML Global High yield TR EUR	22,5	0,9%	1,7%	7,5%	-1,4%	-5,0%	-6,0%

*I Pengemarked / Bank er banktinskudd og fordringer ubetalt

KOMMENTAR

Totalt hadde porteføljen 0,2% mindrevkastning ift. indeks i desember og er 0,4% foran indeks akkumulert i 2016.

Hedgefond forvaltet av Sector Zen ga størst merkevkastning ift. indeks i perioden med 3,6%. Hedgefond forvaltet av Finsterre ga størst mindrevkastning ift. indeks i perioden med -4,5%.

RAPPORT RENTEBÆRENDE ANLEGG

Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva

Rapportering 31.12.2016

SEKTORFORDELING OG RENTERISIKO

SEKTOR	Pålydende (mill)	Markedsv.	Eff. Rente	Durasjon	Følsomhet	Vekt
Bank / Finans	10,0	10,1	3,1%	0,08	0,08	100,0%
TOTAL	10,0	10,1	3,1%	0,08	0,08	

FORDELING AV SEKTORRISIKO

Bank /
Finans
100 %

KOMMENTAR

Hele den rentebærende omløpsporteføljen besto av bank/finans (100%) ved utgangen av perioden.

RENTERISIKO FORDELT PÅ KREDITTKVALITET

RATING	Pålydende (mill)	Markedsv.	Eff. Rente	Durasjon	Følsomhet	Vekt
A+	10,0	10,1	3,1%	0,08	0,08	100,0%
A+*	10,0	10,1	3,1%	0,08	0,08	

FORDELING AV RATINGRISIKO

A+
100 %

KOMMENTAR

Ved utgangen av perioden var den gjennomsnittlige kredittkvaliteten i porteføljen av direkteide, rentebærende anleggsobligasjoner i området A+*.

*Vektet snitt beregnet i hht. historisk misligholdsstatistikk utarbeidet av de globale kredittvurderingsselskapene

[illegible]

STRESSTEST
Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva
Rapportering 31.12.2016

STRESSTEST ETTER RISIKOKLASSE

Risikoklasse	Markedsverdi (MNOK)	Durasjon i 2016	Verdifall 1 %	Verdifall (MNOK)
Pengemarked / Bank, A-BBB Norge	185,5	0,15	0,2%	0,3
Pengemarked / Bank, Bankinnskudd	130,9	0,01	0,0%	0,0
Pengemarked / Bank, Fordringer	0,0	-	1,0%	0,0
Obligasjoner, A-BBB Norge	218,8	1,98	2,0%	4,3
Obligasjoner, A-BBB Norge - Hold til forfall	10,1	-	0,0%	0,0
Obligasjoner, A-BBB Global	82,8	2,62	2,6%	2,2
Aksjer, Norge Egenkapitalbevis	38,8	-	20,0%	7,8
Aksjer, Norge notert	45,5	-	20,0%	9,1
Aksjer, Global	20,7	-	20,0%	4,1
Aksjer, Europa	50,6	-	20,0%	10,1
Aksjer, Emerging Markets	17,7	-	20,0%	3,5
Hedgefond	97,7	-	10,0%	9,8
Private Equity	17,0	-	25,0%	4,3
High Yield Lån	127,0	-	5,0%	6,3
Derivater, FX forward	-60,8	0,01	-	-
Derivater, FX Fordring	58,3	0,01	-	-
TOTAL	1 040,3		5,9%	61,8

KOMMENTAR

- Stresstesten tar utgangspunkt i Finanstilsynets stresstest II for skade- og livsforsikringsselskaper med enkelte modifikasjoner og forenklinger
- Beregningen forutsetter videre drift og perfekt samvariasjon mellom alle markeder med hensyn til beregnet tapspotensial for porteføljen. Samlet tapspotensial fremkommer derfor som simpel summering av aktivaklassenes potensielle tap
- For rentebærende investeringer beregnes potensielt tap som 1% positiv renteendring multiplisert med durasjonen. Dersom durasjonen er 3, er dermed potensielt verditap 3%
- For high yield, konvertible obligasjoner og hedgefond er fallfaktoren satt til 10%
- For aksjer er fallfaktoren satt til 20%
- For øvrige egenkapitalinvesteringer er fallfaktoren satt til 25%

REFERANSEINDEKSER
 Gjøvik Kommune - Finansielle aktiva
 Rapportering 31.12.2016

REFERANSEINDEKSER FOR PORTEFØLJEN

Risikoklasse	Indeks	Vekt UB	Avkastning Desember	Avkastning i 2016
Pengemarked / Bank A-BBB Norge	OSE Statsobligasjonsind 0.50	17,8%	0,1%	0,5%
Pengemarked / Bank Bankinnskudd	OSE Statsobligasjonsind 0.25	12,5%	0,1%	0,5%
Pengemarked / Bank Bankinnskudd	OSE Statsobligasjonsind 0.50	0,0%	0,1%	0,5%
Pengemarked / Bank Fordringer	OSE Statsobligasjonsind 0.50	0,0%	0,1%	0,5%
Obligasjoner A-BBB Norge	OSE Statsobligasjonsind 3.00	21,0%	0,1%	0,4%
Obligasjoner A-BBB Norge Anlegg	<Instrument avkastning>	1,0%	0,0%	0,0%
Obligasjoner A-BBB Global	JPM GBI Broad TR LCL	7,9%	0,1%	2,9%
Aksjer Norge Egenkapitalbevis	OSE Grunnfondsindeks	3,7%	4,0%	34,3%
Aksjer Norge notert	OSE Oslo Bers Benchmark TR NOK	4,4%	4,1%	12,1%
Aksjer Global	MSCI World NR (NOK)	0,0%	4,1%	5,0%
Aksjer Global	MSCI World NR LCL	2,0%	2,8%	9,0%
Aksjer Europa	MSCI Europe NR (NOK)	2,4%	6,6%	-3,1%
Aksjer Europa	MSCI Europe NR EUR	2,5%	5,8%	2,6%
Aksjer Emerging Markets	MSCI EM NR (NOK)	1,7%	1,9%	9,0%
Hedgefond	HFR Rel Value Arb	0,0%	0,9%	1,1%
Hedgefond	HFR Macro	0,0%	0,3%	-3,1%
Hedgefond	HFR Event Driven	0,0%	2,0%	11,1%
Hedgefond	HFR Equity Hedge	0,0%	0,1%	0,1%
Hedgefond	HFR Market Dir	4,2%	1,8%	10,0%
Hedgefond	HFR Equal Weight	0,0%	0,8%	3,9%
Hedgefond	VINX Benchmark Cap TR NOK	3,1%	5,9%	-2,6%
Hedgefond	HFR Global Hedge	2,0%	0,8%	2,5%
Private Equity	MSCI World NR LCL	1,6%	2,8%	9,0%
High Yield Lån	BofAML Global High yield TR EUR	2,2%	2,3%	18,2%
High Yield Lån	BofAML European Ccy High yieldTR Hdg EUR	10,0%	1,8%	9,1%

Vedlegg 3 Prosjektrapportering

Regnskap per 31.12.2016	Siste Justerte		Prosjekt-regnskap 31.12.2015	Regnskap 31.12.2016	Prosjekt-regnskap 31.12.2016	Noter
Investering i anleggsmidler, tall i hele tusen	Total Ramme	Kommunal andel				
ADM., FORVALTING OG TEKNISK DRIFT						
Forvaltning og drift						
IKT-investeringer	6 700	6 700	-	6 940	6 940	Note 1
Omstilling/org.utvikling	1 000	1 000	-	-	-	Note 2
Nytt sak og arkivsystem	1 312	1 312	-	533	533	
Rådmannen						
Investeringsreserve, rådmannens disp	1 106	1 106	-	-	-	Note 2
Eiendom						
Salg av Eiendommer	-	-	-	107	107	Note 3
Avsetning til ENØK-tiltak 2610	1 000	1 000		187	187	Note 2
Enøk-tiltak Hagtun Sykehjem	5 000	5 000	8	108	117	Note 4
Avsetning til Universell utforming	21 500	21 500	348	455	803	
Snertingdal Nærmiljøpark (Kjenset)	5 183	500	2 467	1 139	3 606	Note 5
Avsetning økte byggekostnader	1 052	1 052	-	-	-	Note 2
Fjernvarme/tekniske tilpasninger	2 000	2 000	789	786	1 575	
Skoleveien 12	250	250	10	134	144	Note 7
Ombygging garasje Stampevegen, K-sak 53/16	950	950	-	652	652	Note 8
Øvre Torggate 10	-	-	-	250	250	Note 7
Investeringsmidler Kirk. Fellelsråd						
Teknisk drift						
Vann	14 300	-	-	12 999	12 999	Note 2
Avløp	14 900	-	-	16 906	16 906	Note 2
Opprusting av kom. Veger	8 000	7 000	-	9 983	9 983	Note 2
Biler og maskiner teknisk	3 000	3 000	-	4 740	4 740	Note 2
Sykelby	5 500	2 000	-	7 792	7 792	Note 2
Ungdoms-ol - lys Gjøvik stadion	4 200	2 000	2 255	783	3 038	
Utsifting Gatelys	6 000	6 000	3 658	2 295	5 953	Note 9
Mjøspromenaden	7 320	4 400	3 047	1 891	4 937	
Lastebil Stadion	300	300	-	295	295	Note 10
Kommandobil	550	194	-	546	546	Note 11
Kjøp av feiebil	-	-	-	375	375	Note 7
Ny bru parkgata	8 000	8 000	-	6 554	6 554	Note 12
Parkeringsplass Huntonstranda	1 500	1 500	-	1 555	1 555	Note 13
Hurtigløpdepunkter	1 000	1 000	-	-	-	
Oppgradering veger ved Gjøvik barnehage	4 700	4 700	-	3 336	3 336	Note 12
Oppgradering av kunstgress Gjøvik stadion	4 110	1 500	2 207	3 837	6 044	
Rehabilitering av lysløype i sørbyen	1 500	700	-	-	-	Note 12
Oppgradering av balløkker	300	300	-	207	207	
OPPVEKST						
Skole						
Etterarbeid avsluttede prosjekter	3 206	3 206	-	-	-	Note 1
Avsetning rehab skolebygg	2 000	2 000	3 463	144	3 607	Note 15
Undervisningsnett	-	-	-	3 662	3 662	Note 6
Barnehage						
Gjøvik Barnehage	55 400	55 400	7 635	40 374	48 010	Note 16
HELSE OG OMSORG						
Nordbyen omsorgssenter	138 000	109 200	44 809	75 304	120 113	Note 16
Biri omsorgssenter	220 000	220 000	-	52	52	Note 16
Boliganlegg Alf Prøysensveg	13 342	5 000	244	13 098	13 342	
NAV						
Nytt køordningssystem	126	126	-	121	121	

Forts. Regnskap per 31.12.2016	Siste Justerte		Prosjekt-regnskap 31.12.2015	Regnskap 31.12.2016	Prosjekt-regnskap 31.12.2016	Noter
Investering i anleggsmidler, tall i hele tusen	Total- Ramme	Kommunal andel				
SAMFUNNSUTVIKLING						
Kultur og fritid						
Gjøvik kulturhus - rehab. saler/ fasade/ tak -T4	15 893	15 893	10 012	3 191	13 204	Note 16
Kallerudhallen/Campus Arena Gjøvik	88 148	65 288	85 829	2 052	87 881	Note 16
Gjøvik gård - utviklingsplan	2 000	2 000	-	1 183	1 183	Note 2
Gjøvik svømmehall - div. utbedringer	4 000	4 000	1 226	328	1 554	Note 12
Kunst- og kulturskole strakstiltak	1 000	1 000	663	183	847	Note 12
Komplettering av scene, fast adskillelse av arealer	820	820	25	696	721	Note 12
Ungdoms-ol utstyr "Bandy og Short track"	800	800	430	133	563	Note 9
Egenandeler vedl bygg og rehab steingjerde	720	720	-	613	613	Note 12
Gjøvik gård - toalett/uu Etterisolere/	4 000	4 000	-	145	145	Note 12
Kunst og kulturskolen, tak over glassveranda	500	500	-	-	-	Note 17
Digitale informasjonsskjermer - kultur	175	175	-	-	-	
Bibliotek - system for utvidet åpningstid	900	900	-	-	-	
Universell utforming Kauffeldtgården	500	500	-	250	250	Note 12
Oppgradering basseng/fliser - Tranberghallen	2 600	1 770	-	2 720	2 720	Note 9
Øvrig samfunnsplanlegging						
Innkjøp el-sykler	200	200	-	-	-	Note 12
Utbygging						
Vikenstranda	-	-	8 257	-116	8 141	Note 18
Tilrettelegging boligtomter	23 637	23 637	-	6 025	6 025	Note 2
Tilrettelegging Næringstomter	33 000	33 000	-	3 150	3 150	Note 2
Industriområde Bjugstad	5 900	5 900	150	5 317	5 467	
Utbygningssavtaler	1 500	1 500	-	-	-	Note 2
Arealplan						
Byutvikling	5 000	5 000	-	-	-	Note 2
Grunnerverv, byutvikling	20 000	20 000	-	-	-	Note 2
Aktivitetsmuligheter i Jernbaneparken	5 000	5 000	-	100	100	
Jernbaneparken sør	8 000	8 000	-	937	937	
Campus/Berghusvegen - kollektiv mm	20 000	20 000	-	-	-	
Sentrumsadkomst fra Rv4 v/Hunton	-	-	-	252	252	
Huntonstranda	-	-	-	-	-	
Salg av Næringstomt Skjerven og kjøp av Huntonstranda	-	-	-	123	123	Note 19
	-	-	-	-	-	
Sum totalt	809 100	700 999	177 534	245 922	423 456	

Kommentarer/Noter

Oversikten ovenfor viser prosjekter under gjennomføring i Gjøvik kommune, sett opp mot prosjektets totalramme. Totalramme må ikke forveksles med budsjettamme, totalrammen gjelder for hele prosjektets levetid.

Note 1 – Generell kommentar

Bevilgningen er kun en bevilgningsavsetning og/eller samlebetegnelse for flere prosjekter. Prosjektene står oppført i oversikten, men det foreligger ingen prognose i forhold til budsjett eller prosjektets totale kostnadsramme eller fremdriftsplan.

Note 2 – Årlige bevilgninger

Enkelte prosjekter har løpende bevilgninger, prosjektets totalramme viser derfor kun årets bevilgning, og har heller ikke noe prosjektrengskap for tidligere år. Merforbruk på opprustning av kommunale veger vil bli fremmet i egen sak i mars 2017.

Note 3 – Salg av eiendommer

Kostnader vedrørende eiendommer som skal selges føres opp mot salgsinntekter ved avhending av kommunale eiendommer.

Note 4 – Enøk-tiltak Haugtun omsorgssenter

Konkurranse er gjennomført og valg av entreprenør er foretatt.
Oppstart fastsatt til 6 mars med ferdigstillelse juni 2017

Note 5 – Snertingdal Nærmiljøpark

Snertingdal nærmiljøpark har spesifikke midler fra eksterne ut over kommunens vedtatte bevilgning. Investeringsrammen ble i K-sak 63/15 satt til 5,2 mill. kr. Kommunal andel er 0,5 mill. kr.

Note 6 – Overføring fra drift

Prosjektet er finansiert ved bruk av driftsmidler, og er ikke budsjettet i investeringsregnskapet.

Note 7 – Bruk av fond

Prosjektene er finansiert ved bruk av fondsmidler.

Note 8 – Ombygging garasje Stampevegen

Arbeidet med bygging av garasje for FIG er ferdigstilt. Som følge av dette gjenstår arbeid rundt tilrettelegging av erstatningsareal for NAV i Stampeveien. Dette vil bli gjennomført i løpet av første halvår 2017.

Note 9 – Avsluttede prosjekter

Prosjektet er avsluttet, det vil komme sluttrapport i egen sak til kommunestyret i 2017.

Note 10 – Lastebil Stadion

Innkjøp av ny lastebil på Gjøvik Stadion ble vedtatt i K-sak 149/16, og lagt inn i budsjett for 2017. Lastebil og faktura kom i desember, utgiften til lastebilen må derfor også belastes i 2016.

Note 11 – Kommandobil

Ny kommandobil er innkjøpt i samarbeid med Vestre Toten kommune og tatt i bruk.

Note 12 – Tidsforskyvning

Prosjektet er forskyvet i tid, og vil rebudsjetteres til 2017 eller senere år.

Note 13 – Parkeringsplass Huntonstranda

Prosjektet ble vedtatt i F-sak 94/15 og senere i K-sak 142/16. Prosjektet er avsluttet og finansiert ved bruk av bundet investeringsfond.

Note 14 – Etterarbeid avsluttede prosjekter

På noen større prosjekter er det avsatt midler til etterarbeid etter at prosjektet er avsluttet. Etterarbeider på skolene Fredheim, Lundstein, Snertingdal og Biri ungdomsskole anses nå som avsluttet og videreføres ikke til senere år.

Note 15 – Rehab skolebygg

Utgiften er fordelt mellom Lundstein, Biri og Snertingdal skole.

Note 16 – Større investeringsprosjekter

Prosjektet omtales i vedlegg 4; Større investeringsprosjekter. Budsjettet til oppgradering av sal 2 og 3 på Gjøvik kino, T4, er bruttotall, mens regnskapet viser nettobeløp på grunn av mva-refusjon, ikke momskomp. Beløpet vil derfor virke noe annerledes i investeringsrapporten enn i sluttrapporten.

Note 17 – Kunst og kulturskolen, tak over glassveranda.

Prosjektet er ført i driftsregnskapet da det ikke tilfredsstilte kravene for å kunne føres i investeringsregnskapet.

Note 18 – Vikenstranda

Vikenstranda er knyttet til overdragelse av infrastruktur fra Vikenstranda AS til Gjøvik kommune etter reguleringsplan av Vikenstranda, vedtatt i K-sak 81/12. Dette innbefatter veg, vann og avløp, friområder mv. Overdragelsen var vederlagsfri. I forbindelse med en egen avtale om overdragelse av rett til justering av merverdiavgift mellom Vikenstranda AS og Gjøvik kommune, er inntekten for anleggene inntektsført i kommunens regnskap med momsfradrag og momskompensasjon. Samlet justeringsbeløp utgjør 1,7 mill. kr. Over 10 år.

Note 19– Salg av næringstomt Skjerven og kjøp av Huntonstranda

Det er bokført totalt 72,8 mill. kr. i forbindelse med prosjektet, 72,7 mill. kr. vises i regnskapsskjema 2A. Sum i investeringsrapporten vil derfor virke misvisende.

Vedlegg 4 Større investeringsprosjekter pr 31.12.2016

Her rapporteres det på større byggeprosjekter som følger kommunens vedtatte byggereglement.

5 større investeringsprosjekter registrert:

1. Campus Arena Gjøvik
2. Nordbyen omsorgssenter
3. Gjøvik barnehage
4. Gjøvik kulturhus, rehab saler/fasade/tak – T4
5. Biri omsorgssenter

CAMPUS ARENA GJØVIK

Vedtak:	K-sak	97/12	
	K-sak	102/12	
	K-sak	16/14	81,5 mill. kr
	K-sak	121/15	84,7 mill. kr
	K-sak	155/16	88,1 mill. kr
Økonomisk ramme:			88,1 mill. kr
Fremdrift:	Prosjektet er fullført og hallen er i bruk.		
Status økonomi:	Utbetalt per dato		87,9 mill. kr
Kommentar:	Sluttrapport vedtatt i K-sak 155/16		

NORDBYEN OMSORGSSENTER

Vedtak:	K-sak	23/12	
	K-sak	102/12	52,5 mill. kr
	K-sak	102/13	138,0 mill. kr
	K-sak	82/14	138,0 mill. kr
Økonomisk ramme:			138,0 mill. kr
Fremdrift:	Byggeprosjektet er ferdigstilt og overtatt av byggherre. Innflytting i løpet av januar. Prosjektet forventes ferdigstilt innenfor vedtatt økonomisk ramme.		
Status økonomi:	Utbetalt per dato		120,1 mill. kr
Kommentar:	Opprinnelig finansiering er endret i k-sak 83/14, på bakgrunn av økt tilskudd fra Husbanken.		
	Prisnivå 2014		

GJØVIK BARNEHAGE

Vedtak:	K-sak	102/12	35,0 mill. kr
	K-sak	49/13	
	K-sak	101/14	51,0 mill. kr
	K-sak	121/15	53,5 mill. kr
	K-sak	149/16	55,4 mill. kr
Økonomisk ramme:			55,4 mill. kr
Fremdrift:	Barnehagen ble ferdigstilt og overtatt av Gjøvik kommune 15.12.2016. Oppstart i løpet av januar. Fullstendig økonomisk oversikt vil foreligge når sluttoppgjør mot entreprenør er gjennomført.		
Status økonomi:	Utbetalt per dato		48,0 mill. kr
Kommentar:	Rammen ble i styringsdokument for 2017, K-sak 149/16 økt til 55,4 mill. kr. Prisnivå per desember 2014		

GJØVIK KULTURHUS – REHAB. SALER/FASADE/TAK – T4

Vedtak:	K-sak	102/12	9,50 mill. kr
	K-sak	95/14	14,65 mill. kr
	K-sak	81/15	15,89 mill. kr
Økonomisk ramme:			15,89 mill. kr
Fremdrift:	Prosjektet er avsluttet og sluttrapport vedtatt i K-sak 154/16.		
Status økonomi:	Utbetalt per dato		15,89 mill. kr
Kommentar:	2,8 mill. kr som er bevilget til prosjekt; Utskifting teknisk utstyr. Gjøvik kino er medregnet i totalramme. Sluttrapport i K-sak 154/16.		

BIRI OMSORGSSENTER

Vedtak:	K-sak	45/16	220,0 mill. kr
Økonomisk ramme:			220,0 mill. kr
Fremdrift:	Prosjektleder er ansatt og arbeidet med forprosjekt er i gang.		
Status økonomi:	Utbetalt per dato		0,052 mill. kr
Kommentar:	Prosjektet har lagt til grunn en forstudie for videre planlegging og forprosjekt. Prisnivå per april 2016.		

Vedlegg 5 Nye prosjekter og vedtatte bevilgninger i 2016

K-sak 53/16

INVESTERINGSPROSJEKT OMBYGGING AV GARASJE STAMPEVEGEN

Vedtak:

Kommunestyret bevilger 950.000 kr til investeringsprosjektet «Ombygging av garasje Stampevegen» for 2016. Finansieringen dekkes av låneopptak. Investering og finansiering innarbeides i budsjettet for 2016.

K-sak 45/16

NYTT OMSORGSSENTER PÅ BIRI – GODKJENNING AV FORSTUDIE OG FORELØPIGE ØKONOMISKE RAMMER

Vedtak:

1. Vedlagte forstudie godkjennes og legges til grunn for videre planlegging av nytt omsorgssenter på Biri
2. Arbeid med forprosjekt igangsettes.
3. Foreløpig økonomisk ramme på kr 220 000 000 godkjennes og innarbeides i økonomiplan 2017-20.

K-sak 68/16

JUSTERT ÅRSBUDSJETT 2016 FOR DRIFT OG INVESTERINGER

Vedtak:

1. Kommunestyret vedtar følgende endringer i driftsbudsjettet:
 - 1.1. Rammetilskuddet (budsjettskjema 1A) økes med kr 3 392 000,-.
 - 1.2. Driftsrammen til sektor for administrasjon, forvaltning og teknisk økes med kr 3 392 000,-.
2. Kommunestyret vedtar på grunn av forskyvning mellom år en rebudsjettering av kr 12 020 000 fra 2015.
3. Kommunestyret vedtar en justering av investeringsbudsjettet for 2016 på kr 2 950 000.
 - 3.1. Kr 2 000 000 foreslås justert fra 2017
 - 3.2. Kr 950 000 justeres inn etter vedtak i K-sak 53/16 – Investeringsprosjekt ombygging av garasje i Stampevegen.

4. Kommunestyret vedtar nye bevilgninger på kr 22 773 000.
 - 4.1. Kr 1 100 000 i økt ramme bevilges til prosjekt «Fjernvarme/tekniske tilpasninger».
 - 4.2. Det bevilges kr 14 816 000 til budsjettet, på grunn av ikke budsjetterte eksterne tilskudd.
 - 4.3. Det bevilges kr 4 100 000 i økt ramme/budsjett til VAR-området.
 - 4.4. Det bevilges kr 3 206 000 til etterarbeid på avsluttede prosjekter, alle beløp er vedtatt i tidligere sluttrapporter.
 - 4.5. Det bevilges kr 2 000 000 av Biri omsorgssenters ramme til 2016.
 - 4.6. Det bevilges kr 2 449 000 som inntekt på salg av tomter.
5. Kommunestyret vedtar ny finansiering av investeringsbudsjettet for 2016 hvor:
 - 5.1. Ordinært låneopptak reduseres med kr 551 528.
 - 5.2. Momskompensasjon økes med kr 3 047 528.
 - 5.3. Eksterne bidrag økes med kr 19 686 000.
 - 5.4. Bruk av fond økes med kr 8 182 000.
 - 5.5. Lånemidler til selvfinansierte investeringer økes med kr 4 100 000.
 - 5.6. Lånemidler som dekkes av tomtesalg økes med kr 3 279 000.

Rådmannen delegeres fullmakt til å gjennomføre nødvendige budsjettendringer og endringer i låneopptak i tråd med vedtaket i saken.

K-sak 69/16
PARKGATA BRU, FULLFINANSIERING

Vedtak:

1. Kommunestyret bevilger for investeringsbudsjett 2016, 2 mill. kroner mer til investeringen Parkgata bru, dvs. at totalrammen blir 8 mill. kroner.
2. Bevilgningen dekkes av tilsvarende reduksjon av rådmannens investeringsreserve for 2016, fra 5 til 3 mill. kroner

Rådmannen gis fullmakt til å gjennomføre nødvendige budsjettendringer.

K-sak 86/16
PERMANENT BRU FRA GJØVIK GÅRD TIL HOLMEN BRENNERI. VURDERING AV ALTERNATIVER. EVNT. OPPSTART FORPROSJEKT.

Vedtak:

Det gjennomføres et forprosjekt for bru mellom Gjøvik gård og Brenneriet basert på JAF arkitekter, alt. 1, sitt forslag.

Gjennom forprosjektet skal bl.a. endelig plassering av bruforbindelsen, fundamentering på begge sider, endelig utforming av bruløsning og belysning avklares. Videre skal det utarbeides en kostnadskalkyle/budsjett for et bruprojekt.

Forprosjektets konklusjoner legges frem for politisk vurdering, i tråd med kommunens byggereglement.

Forprosjektet finansieres av avsatte midler i investeringsbudsjett 2016, «Gjøvik gård Utviklingsplan»

K-sak 92/16

UTVIKLINGSPLAN FOR STORE IDRETTSANLEGG I GJØVIK KOMMUNE

Vedtak:

1. Forslag til Utviklingsplan for store idrettsanlegg i Gjøvik kommune 2017-2026, vedtas, og gjøres førende for det kommunale engasjementet når det gjelder utvikling av store idrettsanlegg i Gjøvik kommune i planperioden. Plandokumentet inngår som vedlegg til vedtatt Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, 2016-2019, og rulleres ved hovedrullering av sistnevnte dokument, første gang i 2019.

2. Vedtatt vedlegg 3, Gjøvik stadion konsept 2020, i Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2016-2019 utgår.

3. Et eventuelt kommunalt tilskudd til prioriterte anlegg planlagt av andre aktører, herunder idrettslag og GOA AS, vurderes i forbindelse med utarbeidelse av Styringsdokument med økonomiplan. Realisering av prioriterte anlegg i kommunal regi, kommunale anlegg, vurderes i forbindelse med utarbeidelse av Styringsdokument med økonomiplan.

K-sak 98/16

SALG AV NÆRINGSTOMT PÅ SKJERVEN OG KJØP AV HUNTONSTRANDA

Vedtak:

1. Gjøvik kommune stifter aksjeselskapet Skjerven Næringspark med en aksjekapital på kr. 18.000.000. Rådmannen gis fullmakt til å opparbeide og overføre 150 dekar næringsareal til selskapet. Rådmannen gis fullmakt til å avtale detaljer vedrørende arrondering, opparbeidelse og framdrift med Hunton Fiber AS.

2. Gjøvik kommune godkjenner kontrakt om salg av samtlige aksjer i Skjerven Næringspark AS for 22 millioner kroner til Hunton Fiber AS. Rådmannen gis fullmakt til å foreta endringer i kjøpekontrakten som følge av skatte- og avgiftsmessige forhold.
3. Gjøvik kommune godkjenner avtale om kjøp av samtlige aksjer i Huntonstranda AS fra Hunton Fiber AS med en eiendomsverdi på 72 millioner kroner, samt avtale mellom Huntonstranda AS og Hunton Fiber AS om rett til vannforsyning. Rådmannen bes om å initiere et samarbeid med de andre grunneierne i området om utvikling av hele Huntonstranda.
4. Gjøvik kommune inngår en forpliktelse som beskrevet i saken om offentlige tilskudd til etablering og utvikling av ny fabrikk i Skjerven Næringspark i henhold til reglene om bagatellmessig støtte i EØS-regelverket på inntil 3 x 200 000 euro, dvs over inntil tre treårsperioder.
5. Kjøp av Huntonstranda AS, salg av Skjerven Næringspark AS, opparbeidelse av tomt gnr 15 bnr 79, etablering av Skjerven Næringspark AS og bagatellmessig støtte til etablering av ny fabrikk finansieres i tråd med tabell A, B, C, D og E i sakens avsnitt om finansiering.
6. Rådmannen gis fullmakt til å gjennomføre nødvendige budsjettendringer for 2016 i tråd med vedtakspunkt 5.

K-sak 142/16

JUSTERT ÅRSBUDSJETT 2016 FOR DRIFT OG INVESTERINGER

1. Kommunestyret vedtar følgende endringer i driftsbudsjettet for 2016:
 - 1.1. Budsjettskjema 1A:
 - 1.1.1. Skatteanslaget for 2016 økes med 8,0 mill.kr.
 - 1.1.2. Finansavkastningen reduseres med 13,0 mill. kr.
 - 1.1.3. Avsetning til ordinært disposisjonsfond økes med 1,7 mill.kr.
 - 1.2. Budsjettskjema 1B:
 - 1.2.1 Lønnsvekstavsetningen reduseres med 6,7 mill. kr.
2. Kommunestyret vedtar på grunn av forskyvning mellom år en nedjustering av eksisterende prosjekter i årets investeringsbudsjett med netto kr. 30 681 000 jfr. oversikt i egen tabell.
3. Kommunestyret vedtar nedjustering av årets investeringsbudsjett med kr. 14 754 000 som følge av kommunestyrevedtak, justering av årlige budsjetter og intern justering av prosjekter jfr. oversikt i egen tabell.
4. Kommunestyret vedtar følgende nye bevilgninger i investeringsbudsjettet for 2016:
 - 4.1. Ny kommandobil for brann og redning, bevilgningen økes med kr. 250 000 til kr 550 000.
 - 4.2. Asfaltering av parkeringsplass Huntonstranda med bevilgning på 1,5 mill. kroner ihht formannskapssak 94/15.
 - 4.3. Rammen til Alf Prøysens veg økes med kr 796 000, kommunal andel beholdes uendret.
 - 4.4. Det bevilges en økning i totalrammen og budsjett for oppgradering basseng/fliser Tranberghallen med kr 1 600 000, som dekkes av eksterne midler og overføring fra driftsregnskapet.

- 4.5. Det bevilges kr 800 000 til Ungdoms-OL – lys på Gjøvik stadion som dekkes av eksterne midler.
5. Kommunestyret vedtar ny finansiering av investeringsbudsjettet 2016 basert på punkt 2, 3 og 4 i saken og jfr. Oversikt i saken.
 6. Kommunens ordinære låneopptak for 2016 justeres ned til 200 mill. kroner.
 7. Rådmannen delegeres fullmakt til å gjennomføre nødvendige budsjettendring og endringer i låneopptak i tråd med vedtak i saken.

K-sak 161/16

NY PARKERINGSFORSKRIFT OG KONSEKVENSER SOM OPPGRADERING AV PARKERINGSAUTOMATER OG LADEMULIGHETER FOR ELBILER

Vedtak:

- De kommunale parkeringsautomatene oppgraderes innenfor en kostnadsramme på kr. 1.050.000,-. Beløpet finansieres ved bruk av kommunens parkeringsfond.
- Når parkeringsautomatene oppgraderes lages det en mulighet for at de med elbil eller hydrogendrevne biler kan få en gratisbillett på kommunale avgiftsbelagte korttidsparkeringsplasser (maks 3 timer).
- På kommunale avgiftsbelagte langtidsparkeringsplasser parkerer elektrisk og hydrogendrevne motorvogner gratis, men ved lading betales en avgift lik dagsparkering for øvrige kjøretøy. Dette gjøres gjeldende fra 01.01.17.
- Det etableres minimum 20 nye ordinære ladepunkter for ladbare motorvogner som finansieres ved bruk av avsatte midler inntil kr. 1.000.000,- i styringsdokument/økonomiplan, der øremerket hurtigludere.

Evt. omkostninger knyttet til parkeringsregister og klagebehandling legges frem som egen sak.

Vedlegg 6 Oversikt over avlagte sluttregnskap

K-sak 154/16

OPPGRADERING AV SAL 2 OG 3 GJØVIK KINO – SLUTTRAPPORT

Vedtak:

Sluttregnskap for oppgradering av kinosal 2 og 3 godkjennes

K-sak 155/16

CAMPUS ARENA - SLUTTREGNSKAP

Vedtak:

1. Sluttregnskap for Campus Arena på kr. 88 148 291 godkjennes.
2. Manglende finansiering på kr.1.894.000 dekkes av rådmannens investeringsreserve.

Vedlegg 7 Årsoppgjørdisposisjoner pr. 31.12.2016

2. Avsetning til disposisjonsfond								
Formål	Saksnr.	Kontoart	Ansvar	Tjeneste	Objekt	Regnskap		Balanskonto (fond)
ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT								
Incentivprogram ehandel - økonomi	K121/15	15400	14000	1200		kr	531 000,00	25699100
Eiendomsskatteprosjekt	K149/16	15400	16220	1200	88171	kr	233 601,00	25699017
Brann - Tiltak for lukking av avvik	-	15400	16300	3390		kr	150 000,00	25699652
SUM ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT						kr	914 601,00	
OPPVEKST								
Rest tilskudd Redalen RK og Skogtun frilynte ungd.lag		15400	23510	2310		kr	100 000,00	25699401
K-sak 48/16, tilskudd nye, midlertidige barnehageplasser	K48/16	15400	25200	2010		kr	776 394,00	25699257
SUM OPPVEKST						kr	876 394,00	
HELSE OG OMSORG								
KOMUT 2016 - ikke brukt pga vaksiner.		15400	31702	2540		kr	782 809,00	25699310
SUM HELSE OG OMSORG						kr	782 809,00	
NAV GJØVIK								
Flyktningemidler, introduksjonsstønad		15400	43501	8500		kr	7 000 000,00	25699330
Flyktningemidler, introduksjonsstønad		15400	43501	8500		kr	2 000 000,00	25699330
SUM NAV GJØVIK						kr	9 000 000,00	
SAMFUNNSUTVIKLING								
Stimuleringspakken landbruk		15400	51500	3290		kr	336 928,00	25699882
Naturmangfold		15400	51551	3600	88350	kr	286 439,00	25699890
Klimaråd		15400	51602	3600		kr	100 000,00	25699885
SUM SAMFUNNSUTVIKLING						kr	723 367,00	
FELLESOMRÅDET								
Generelt disp. fond	K 65/16	15400	93510	8800		kr	18 749,71	25699001
Inv.midl. Hj.midl.	K 65/16	15400	93510	8800		kr	1 000 000,00	25699310
Prosj red sykefrv.	K 65/16	15400	93510	8800		kr	500 000,00	25699106
Fond Gj.kultsntr.	K 65/16	15400	93510	8800		kr	200 000,00	25699515
Infl.just finans	K 65/16	15400	93510	8800		kr	2 462 000,00	25699019
Bufferfond finans	K 65/16	15400	93510	8800		kr	12 430 000,00	25699018
Avsetning til ordinært disposisjonsfond	K142/16	15400	93520	8800		kr	1 700 000,00	25699001
Ordinær avsetning inflasjonsjustering	K121/15	15400	93520	8800		kr	7 891 000,00	25699019
Korrigerings tidligere års saldo		15400	82100	1200		kr	9,00	25699695
SUM FELLESOMRÅDET						kr	26 201 758,71	
SUM GJØVIK KOMMUNE						kr	38 498 929,71	
Sum bokførte posteringer						kr	38 498 929,71	
Som ikke bokførte posteringer						kr	-	Differanse
Sum alle posteringer						kr	38 498 929,71	

3. Avsetning til bundne fond

Formål	Saksnr.	Kontoart	Ansvar	Tjeneste	Objekt	Sted	Regnskap	Balansekonto (fond)
ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT								
Læringer		15500	15010	1200/2020/2530/2540			kr 791 855,65	25199004
Mjøsen skog		15500	16450	3200			kr 78 359,00	25199501
Avsetning Vann 2016		15500	16500	3400			kr 586 308,15	25199600
Avsetning Avløp 2016		15500	16600	3530			kr 459 858,86	25199633
Avsetning Septik 2016		15500	16604	3540			kr 336 148,39	25199665
Avsetning Renovasjon 2016		15500	16700	3550			kr 1 808 084,55	25199666
SUM ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT							kr 4 060 614,60	
OPPVEKST								
UDIR, realfag		15500	21001	2020	88585		kr 261 000,00	25199248
UiO, naturlig skolesekk, Sn. Dal		15500	21420	2020	88527		kr 40 000,00	25199236
FMOP, kompetanse for mangfold Blomhaug		15500	21430	2020	88547		kr 48 000,00	25199260
UiO, lektor II Vardal		15500	21434	2020	88535		kr 23 000,00	25199235
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Vardal		15500	21434	2020	88502		kr 60 000,00	25199241
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Kopperud		15500	21443	2020	88502		kr 650 000,00	25199241
FMOP, kompetanse for mangfold Kopperud		15500	21443	2020	88547		kr 48 000,00	25199260
Elevråd, Skrinnhagen		15500	21452	2020	88514		kr 29 200,00	25199221
Skrinnhagen, julemarked		15500	21452	2020	88541		kr 8 752,84	25199221
FMOP, kriblemidler		15500	21452	2020	88524		kr 100 000,00	25199243
Revy, Biri fra 2015		15500	21454	2020	88516		kr 109 758,00	25199221
Revy, Biri		15500	21454	2020	88516		kr 110 794,95	25199221
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Biri		15500	21454	2020	88502		kr 275 000,00	25199241
Elevråd, Bjørnsveen		15500	21464	2020	88514		kr 30 412,00	25199221
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Bjørnsveen		15500	21464	2020	88502		kr 623 000,00	25199241
Årsoppgjør BOFIN 2016		15500	23310	2520			kr 3 571 024,73	25199419
Ungdoms.avd. mot EMI		15500	23510	2310			kr 581 500,00	25199419
Ung mestrings - Gjøvik 2012		15500	23510	2310	88488		kr 82 277,80	25199410
SLT til fond 2016		15500	23510	2310	88431		kr 297 587,34	25199413
FMOP, kompetanseutvikling		15500	25002	2010	88571		kr 400 000,00	25199262
Minoritetsspr. elever		15500	25004	2110			kr 832 570,00	25199257
Kompetanse for mangfold, Marka og Lissomsbogen bhg		15500	25130	2010	88547		kr 96 000,00	25199260
UDIR realfag barnehager		15500	div	2010	88585		kr 269 090,00	25199267
UDIR, leseveiledning, skole		15500	div	2020	88510		kr 3 286 920,00	25199210
SUM OPPVEKST							kr 11 833 887,66	
HELSE OG OMSORG								
FACT-oppgjør 2016		15500	31100	2540	88902		kr 972 476,01	25199306
Korusøst		15500	31100	2540	88844		kr 200 000,00	25199306
Sysselsettingsplasser for pers m utv h		15500	31143	2530	88903		kr 202 172,01	25199307
Renter arv		15500	31300	2530			kr 12 453,46	diverse
Rekruttere leger		15500	31402	2410			kr 250 000,00	25199348
Friskliv		15500	31444	2330	88856		kr 94 847,11	25199326
Frie midler til Gran og Lom 216, sykkelglede		15500	31610	2530			kr 686 235,42	25199322
Læringsnettverk		15500	31611	2530	88768		kr 185 409,46	25199322
Læringsnettverk		15500	31611	2530	88769		kr 187 209,28	25199378
Læringsnettverk		15500	31611	2530	88776		kr 64 967,39	25199338
Læringsnettverk		15500	31611	2530	88821		kr 1 051 293,19	25199345
Tilskudd kom. Rusarbeid fra FM i Oppl.		15500	31611	2530	88823		kr 591 038,21	25199346
Læringsnettverk		15500	31611	2530	88904		kr 200 000,00	25199347
Skjønnsmidler		15500	31702	2540	88853		kr 600 000,00	25199327
Arv Bratvold		15500	31930	2540	div obj		kr 100 000,00	25199384
Gavepenger helse og omsorg		15500	div	2540	div obj		kr 382 337,71	251993xx
SUM HELSE OG OMSORG							kr 5 780 439,25	
NAV GJØVIK								
Utbedringstilskudd		15500	43102	2810			kr 1 194 862,72	25199342
IMDI ekstratilskudd		15500	43501	8500	88938		kr 172 806,00	25199359
IMDI ekstratilskudd		15500	43502	8500	div		kr 1 591 591,00	25199359
SUM NAV GJØVIK							kr 2 959 259,72	
SAMFUNNSUTVIKLING								
Areal og transportplanlegging		15500	51335	3010			kr 321 519,00	25199896
Pascal-festival (gaver fra eksterne)		15500	51443	2340	88088		kr 109 569,00	25199549
Kulturutveksling		15500	51443	2340	88091		kr 4 610,00	25199537
Biblioteket		15500	51451	3700	88118		kr 52 839,00	25199548
Viltmemda		15500	51550	3600			kr 3 215,00	25199894
Øvrig naturforvaltning	12/2874-4	15500	51551	3600			kr 15 000,00	25199899
Klimatilpasning	14/2313-5	15500	51602	3600			kr 50 000,00	25199890
SUM SAMFUNNSUTVIKLING							kr 556 752,00	

3. Avsetning til bundne fond

Formål	Saksnr.	Kontoart	Ansvar	Tjeneste	Objekt	Sted	Regnskap	Balansekonto (fond)
REGIONAL VIRKSOMHET								
Gjøvikregionen utvikling		15500	72000	1000			kr 906 273,25	25199720
Partnerskapsmidler Gjøvikregionen		15500	72010	1000			kr 275 000,00	25199722
INN senter		15500	72030	1000	88101		kr 164 827,44	25199735
Kommunepilot		15500	72030	1000	88109		kr 653 231,37	25199732
Campus Gjøvik Science Network		15500	72030	3250	88658		kr 310 753,28	25199730
Attraktivt for studenter		15500	72030	1000	88659		kr 72 010,00	25199731
SUM 7 - REGIONAL VIRKSOMHET							kr 2 382 095,34	
FELLESOMRÅDET								
Renter 2016 avsatt tapsfond		15500	93100	8700			kr 50 390,00	25599001
Renter 2016 Rambekkvika		15500	93100	8700			kr 20 199,00	25199214
Renter 2016 avsatt viltfond		15500	93100	8700			kr 5 131,00	25199894
Renter Vann 2016		15500	93100	8700			kr 198 078,60	25199600
Renter Avløp 2016		15500	93100	8700			kr 127 870,45	25199633
Renter Septik 2016		15500	93100	8700			kr 45 149,59	25199665
Renter Toten cellulose 2016		15500	93100	8700			kr 52 093,93	25199634
Renter Renovasjon 2016		15500	93100	8700			kr 57 259,85	25199666
Renter feier 2016		15500	93100	8700			kr 23 390,87	25199670
Renter slamb. 2016		15500	93100	8700			kr 228 336,23	25199660
SUM FELLESOMRÅDET							kr 807 899,52	
SUM GJØVIK KOMMUNE							kr 28 380 948,09	
Sum bokførte posterings							kr 28 380 948,09	
Som ikke bokførte posterings							kr -	<i>Differanse</i>
Sum alle posterings							kr 28 380 948,09	

5. Bruk av disposisjonsfond

Formål	Saksnr.	Kontoart	Ansvar	Tjeneste	Objekt	Sted	Regnskap	Balansekonto (fond)
OPPVEKST								
Lederutvikling og samlinger oppvekst		19400	20000	1200			kr -881 823,00	25699215
Undervisningsnett		19400	21001	2020			kr -2 929 915,00	25699211
DD-rapport skole		19400	21001	2020			kr -263 500,00	25699213
DD-rapport barnehage		19400	25002	2010			kr -23 596,30	25699254
K-sak 48/16, tilskudd nye, midlertidige barnehageplasser		19400	25200	2010			kr -1 700 000,00	25699001
SUM OPPVEKST							kr -5 798 834,30	
SAMFUNNSUTVIKLING								
Landbrukskontoret	Utvalg 36/16	19400	51500	3290			kr -25 757,19	25699892
Landbrukskontoret	Utvalg 36/16	19400	51500	3290			kr -50 000,00	25699881
SUM SAMFUNNSUTVIKLING							kr -75 757,19	
SUM GJØVIK KOMMUNE							kr -5 874 591,49	
Sum bokførte posterings							kr -5 874 591,49	
Som ikke bokførte posterings							kr -	<i>Differanse</i>
Sum alle posterings							kr -5 874 591,49	

6. Bruk av bundne fond									
Formål	Saksnr.	Kontoart	Ansvar	Tjeneste	Objekt	Sted	Regnskap	Balansekonto (fond)	
ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT									
Kommunreform		19500	10000	1000	88952		kr	-154 000,00	25199013
Kommunreform		19500	11100	1200	88950		kr	-70 144,53	25199013
Bruk av fond Feier 2016		19500	16310	3380			kr	-306 602,74	25199670
Kommuneskogen		19500	16450	3200			kr	-77 360,00	
Bruk av fond vann 2016		19500	16500	3400			kr	-	
Bruk av fond avløp 2016		19500	16600	3530			kr	-	
Bruk av fond septikrenovasjon 2016		19500	16604	3540			kr	-	
Bruk av fond renovasjon 2016		19500	16700	3550			kr	-	
SUM ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT							kr	-608 107,27	
OPPVEKST									
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		19500	21001	2020	88550		kr	-250 000,00	25199244
UDIR - Leseveiledning		19500	21001	2020	88510		kr	-1 137 610,00	25199210
UDIR - realfag		19500	21001	2020	88585		kr	-159 181,00	25199248
Spesialundervisning		19500	21310	2130	88642		kr	-293 094,00	25199359
UDIR - Leseveiledning		19500	21420	2020	88510		kr	-92 153,33	25199210
FMOP - Ny giv		19500	21420	2020	88529		kr	-40 376,34	25199217
Snertingdal - elevbedrift		19500	21420	2020	88501		kr	-719,20	25199221
UiO, Snertingdal natursekken		19500	21420	2020	88527		kr	-61 132,25	25199236
UDIR - Leseveiledning		19500	21430	2020	88510		kr	-256 217,72	25199210
Blomhaug - elevråd		19500	21430	2020	88514		kr	-747,28	25199221
FMOP, kompetanse for mangfold		19500	21430	2020	88547		kr	-14 214,12	25199260
Vardal - je vil trives		19500	21434	2020	88508		kr	-43 358,94	25199227
UiO, Vardal - lektor II		19500	21434	2020	88535		kr	-3 139,89	25199235
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Vardal		19500	21434	2020	88502		kr	-182 469,82	25199241
Vindingstad - Rambekkvika		19500	21442	2020					
FMOP - Ny giv		19500	21443	2020	88508		kr	-1 540,45	25199217
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Kopperud		19500	21443	2020	88502		kr	-337 481,60	25199241
Skrinnhagen - elevråd		19500	21452	2020	88514		kr	-30 740,87	25199221
Skrinnhagen - julemarked		19500	21452	2020	88541		kr	-6 557,35	25199221
FMOP, kriblemidler, Skrinnhagen		19500	21452	2020	88524		kr	-84 906,87	25199243
Ekstratiltak		19500	21452	2020	88510				
Revy, Biri		19500	21454	2020	88516		kr	-179 713,38	25199221
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Biri		19500	21454	2020	88502		kr	-12 469,80	25199241
Bibliotekprosjektet, Fredheim skole		19500	21460	2020	88539		kr	-42 879,86	25199220
Fredheim - elevråd		19500	21460	2020	88514		kr	-1 920,00	25199221
UDIR - Leseveiledning Lundstein		19500	21462	2020	88510		kr	-39 759,08	25199210
FMOP - Ny giv		19500	21464	2020	88529		kr	-7 624,63	25199217
Bjørnsveen - elevbedrift		19500	21464	2020	88501		kr	-102 657,15	25199221
Bjørnsveen - elevråd		19500	21464	2020	88514		kr	-22 031,21	25199221
Bjørnsveen - musicals		19500	21464	2020	88503		kr	-43 168,83	25199221
UiO, Bjørnsveen natursekken		19500	21464	2020	88527		kr	-12 300,00	25199236
FMOP, aktivt sinn i aktiv kropp Bjørnsveen		19500	21464	2020	88502		kr	-507 188,48	25199241
IMDI PPT		19500	23200	2020	88642		kr	-7 223,00	25199359
Fritid ungd.avd. På Gjøvik, der har vi det bra		19500	23510	2310	88419		kr	-19 840,65	25199428
Fritid ungd.avd. Gruppeutveksling med Russland		19500	23510	2310	88425		kr	-212 418,45	25199427
Fritid ungd.avd. Ung seksualitet		19500	23510	2310	88429		kr	-787 999,75	25199425
Kompetanseheving assistenter bhg		19500	25002	2010	88520		kr	-22 612,00	25199259
Realfag bhg felles		19500	25002	2010	88585		kr	-59 090,00	25199267
GLØD - fylkesmannen		19500	25002	2010	88572		kr	-140 079,79	25199266
Lederutdanning		19500	25002	2010	88583		kr	-2 100,40	25199262
FMOP, kompetanseutvikling		19500	25002	2010	88571		kr	-357 845,27	25199262
Kompetanse for mangfold øremerket min.spr		19500	25004	2110	88547		kr	-279 332,00	25199260
Minoritetsspr. elever		19500	25004	2110			kr	-750 470,00	25199257
Kompetanse for mangfold Marka bhg		19500	25130	2010	88547		kr	-72 844,48	25199260
Realfag Marka bhg		19500	25130	2010	88585		kr	-4 360,85	25199267
Kompetanse for mangfold Lissomskogen bhg		19500	25160	2010	88547		kr	-80 013,68	25199260
Realfag Lissomskogen bhg		19500	25160	2010	88585		kr	-1 724,80	25199267
Realfag private bhg		19500	25200	2010	88585		kr	-79 610,00	25199267
SUM OPPVEKST							kr	-6 844 918,57	

6. Bruk av bundne fond								
Formål	Saksnr.	Kontoart	Ansvar	Tjeneste	Objekt	Sted	Regnskap	Balansekonto (fond)
HELSE OG OMSORG								
Selvbestemmelse og brukermedvirkning		19500	31100	2540			kr -135 583,04	
Kommunalt rusarbeid 2016 - STYRK og ROP		19500	31131	2540			kr -190 395,94	
Haugtun syk avd. 2CD		19500	31310	2530	88871		kr -12 485,60	25199398
Haugtun syk avd. 3CD		19500	31310	2530	88873		kr -21 465,60	25199398
Haugtun syk avd. 2AB		19500	31310	2530	88874		kr -12 485,60	25199398
Haugtun syk avd. 3AB		19500	31310	2530	88875		kr -49 674,40	25199398
Åslundmarka lokalt lederteam		19500	31310	2530	88874		kr -8 000,31	25199388
Åslundmarka lokalt lederteam		19500	31310	2530	88883		kr -80 000,00	25199384
Åslundmarka lokalt lederteam		19500	31310	2530			kr -20 000,00	25199384
Sørbyen syk avd.		19500	31341	2530	88888		kr -227 666,77	25199387
Sørbyen syk avd.		19500	31341	2530	88888		kr -23 148,83	25199397
Nordbyen syk avd.		19500	31362	2530	88897		kr -28 100,00	25199390
88763 POSOM 2016		19500	31400	2410			kr -24 188,09	
Dag og aktivitetstilbud		19500	31611	2530	88765		kr -209 414,19	25199374
Tilpasset treningstilbud		19500	31611	2530	88766		kr -437 519,48	25199375
Tilpasset treningstilbud		19500	31611	2530	88766		kr -5 978,26	25199322
Velferdsteknologi		19500	31611	2530	88771		kr -65 981,07	25199379
Fremmedspråkelige helsefagarbeidere		19500	31611	2530	88774		kr -153 402,14	25199301
Tjenesteinnvasjon		19500	31611	2530	88775		kr -281 709,96	25199322
Forebyggende hjemmebesøk USH		19500	31611	2530	88830		kr -304 865,50	25199372
Lindrende behandling		19500	31611	2530	88855		kr -2 064,26	25199302
Etisk komite (USH)		19500	31611	2530	88859		kr -43 157,73	25199322
Sykehjemsnettverk		19500	31611	2530	88864		kr -126 927,14	25199322
Frie midler USH Oppland		19500	31611	2530	88867		kr -115 000,00	25199308
Tjenesteinnvasjon		19500	31611	2530	88775		kr 1,00	25199322
Prosjekt sykkelglede Gran og Lom		19500	31611	2530	88867		kr -128 185,00	25199308
Gaver helse og omsorg		19500	319X	25X			kr -315 837,89	
SUM HELSE OG OMSORG							kr -3 023 235,80	
NAV GJØVIK								
FMiOp boligsos arb		19500	43001	2420			kr -610 000,00	25199380
FMiOp barnefattigdom		19500	43001	2420			kr -388 394,00	25199344
Bruk av utbedringstilskudd		19500	43102	2830			kr -	25199340
Bolig sos Boso avsl		19500	43108	3150			kr -198 114,08	25199380
Forebyggende arbeidsplikt FMiOP		19500	43301	2430			kr -512 999,77	25199331
IMDI flytkninger ekstratilskudd		19500	43502	8500	Div		kr -2 724 087,00	251993xx
MMA270493		19500	43801	2750	88642		kr -11 448,00	25199359
SUM NAV GJØVIK							kr -4 445 042,85	
SAMFUNNSUTVIKLING								
Konsert kultur	13/1103	19500	51415	3850			kr -148 000,00	25199540
Kultursekken		19500	51444	3850			kr -9 405,31	25199546
Bibliotek		19500	51450	3700			kr -86 667,00	25199548
Fengselsbibliotek		19500	51453	3700			kr -164 506,73	25199542
SUM SAMFUNNSUTVIKLING							kr -408 579,04	
Partnerskapsmidler Gjøvikregionen		19500	72010	1000			kr -460 000,00	25199722
ByR fase II		19500	72040	3250			kr -344 607,69	25199737
Ung I Oppland		19500	72030	2310	88677		kr -90 969,24	25199726
Vei/bane		19500	72030	1000	88678		kr -324 985,79	25199727
Musikkregionen		19500	72030	3830	88682		kr -257 688,16	25199728
Musikkregionen		19500	72030	3830	88682		kr -103 247,75	25199720
Krav orange helse		19500	75010	1200			kr -193 447,00	25199115
FOKSO		19500	75100	1200			kr -288 654,82	25199108
Slambehandlingsanlegget		19500	76000	3500			kr -1 250 161,80	25199660
SUM 7 - REGIONAL VIRKSOMHET							kr -3 313 762,25	
FELLESOMRÅDET								
Tapsføring form.I 2016		19500	93120	2830			kr -317 204,05	251993641
SUM FELLESOMRÅDET							kr -317 204,05	
SUM GJØVIK KOMMUNE							kr -18 960 849,83	
Sum bokførte posterings							kr -18 960 849,83	
Som ikke bokførte posterings							kr -	Differanse
Sum alle posterings							kr -18 960 849,83	

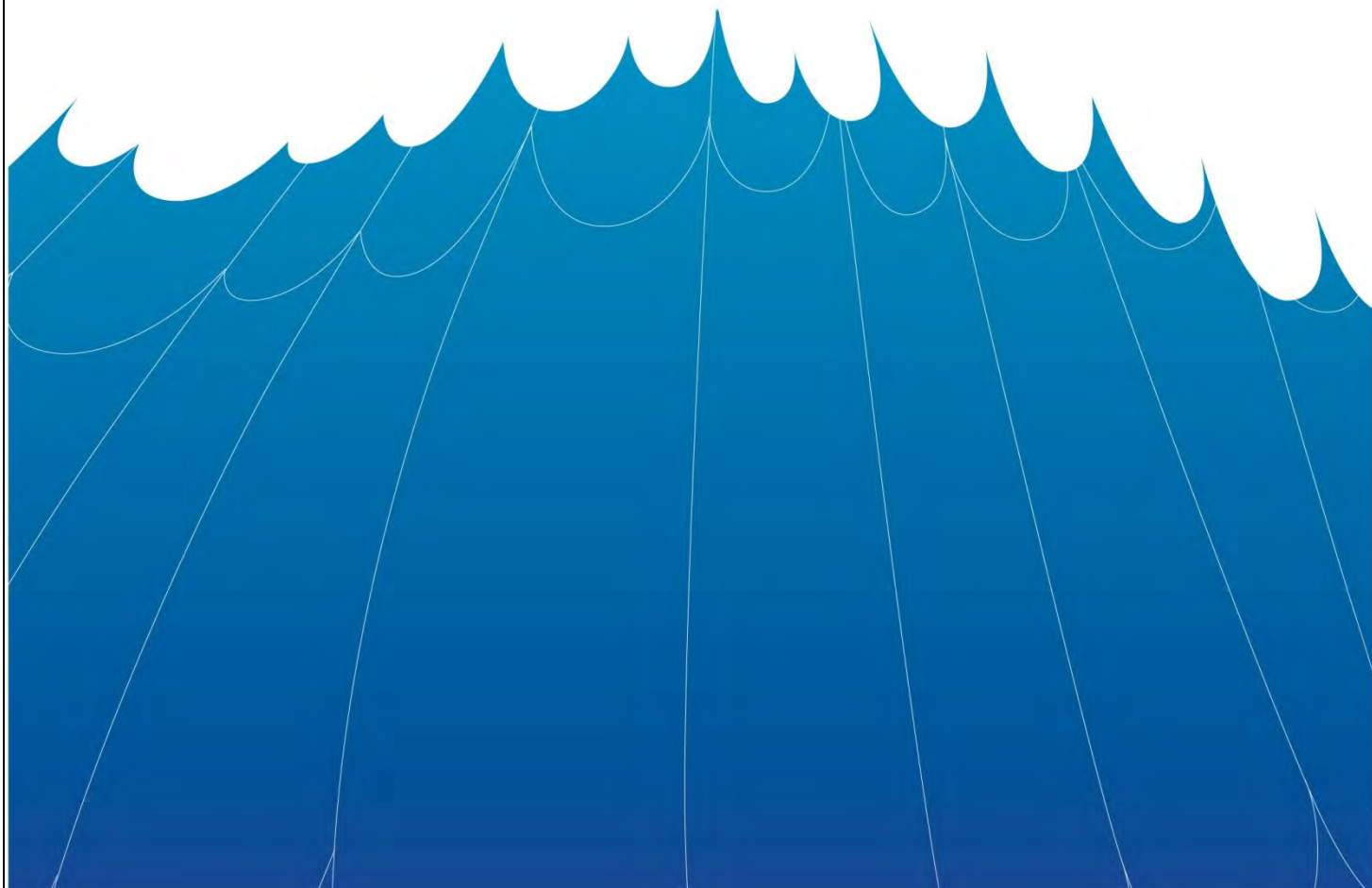
4. Overføring til investeringsregnskapet						
Formål	Saksnr.	Kontoart	Ansvar	Tjeneste	Objekt	Regnskap
ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT						
Finansiering av fliser Tranberghallen		15700	12450	3810		kr 540 000,00
SUM ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT						kr 540 000,00
OPPVEKST						
Undervisningsnett PC-er skolene		15700	21001	2020		kr 2 929 915,00
SUM OPPVEKST						kr 2 929 915,00
FELLESOMRÅDET						
KLP - kjøp av andeler		15700	82003	1720		kr 5 466 479,00
Renter 2016		15700	93100	8700		kr 6 764,00
Generell overføring		15700	93600	8800		kr -
SUM FELLESOMRÅDET						kr 5 473 243,00
SUM GJØVIK KOMMUNE						kr 8 943 158,00
Sum bokførte posterings						kr 8 943 158,00
Som ikke bokførte posterings						0,00
Sum alle posterings						kr 8 943 158,00

ÅRSRAPPORT 2016

GJØVIK KOMMUNE

RÅDMANNEN 23.03.2017

Innhold

RÅDMANNENS ÅRSBERETNING	2
MÅLTABELL FOR GJØVIK KOMMUNE	2
ØKONOMISK RESULTAT FOR 2016	3
ØKONOMISK STILLING OG UTVIKLING	4
ANDRE VESENTLIGE OPPLYSNINGER	4
KVALITET, INTERNKONTROLL OG ETIKK	4
LIKESTILLING OG MANGFOLD.....	5
FOLKEHELSE	5
KLIMA OG MILJØ	5
PLAN OG SAMFUNN	6
REGIONAL UTVIKLING	6
KOMMUNAL PLANOPPFØLGING	7
ORGANISASJONSUTVIKLING	12
ORGANISASJONSKART	12
KVALITET, INTERNKONTROLL OG EQS.....	12
ARBEIDSGIVERSTRATEGI OG LEDELSE	14
LIKESTILLING OG MANGFOLD.....	16
ARBEIDSKRAFT OG REKRUTTERING.....	20
UTDANNING OG KOMPETANSE.....	21
INKLUDERENDE ARBEIDSLIV OG SYKEFRAVÆR	22
HELTID/DELTID	24
DIGITALISERING – STRATEGISK ANVENDELSE AV IKT.....	26
SEKTORENE	28
SEKTOR FOR ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT	28
SEKTOR OPPVEKST.....	34
SEKTOR HELSE OG OMSORG	41
SEKTOR NAV	46
SEKTOR SAMFUNNSUTVIKLING	49

RÅDMANNENS ÅRSBERETNING

Rådmannens årsberetning inneholder en overordnet redegjørelse for kommunens virksomhet i 2016. Her opplyses det om vesentlige forhold for å vurdere kommunens utvikling, økonomisk resultat og stilling.

MÅLTABELL FOR GJØVIK KOMMUNE

MÅLTABELL - GJØVIK KOMMUNE					
FOKUSOMRÅDER:	Status			Mål	
MÅL 2016 / 2016-2019:	2014	2015	2016	2016	2019
ØKONOMI:					
Budsjettavvik	0,05 %	1,2 %	3,8 %	0 %	0 %
Netto driftsresultat	1,20 %	1,30 %	3,9 %	1,30 %	2,30 %
BEFOLKNING					
Befolkning samlet 31.12 for 2014 og 2015 - tall i 2016 pr. utgangen av kvartalet	30 063	30 137	30 319 (+182)	+351	31 583
BRUKERE/INNBYGGERE: (Tilfredshet og kvalitet)					
Brukernes vurdering av tjenestene (skala 1-6, hvor 6 er svært bra)	2010: 4.4	Fakta: 4.5		-	4,5
Innbyggernes vurdering av kommunens omdømme (skala 1-6, hvor 6 er svært bra)	2010: 4.0	Fakta: 4.2	-	-	4,5
MEDARBEIDERE:					
Sykefravær totalt i Gjøvik kommune	8,8 %	9,2 %	9,3 %	8,3 %	8,0 %
Indre motivasjon- Motivasjon for selve oppgavene (skala 1-5, hvor 5 er svært enig)	-	-	4,3	4,0	4,2

Økonomi

Kommunen har i 2016 fått et godt økonomisk resultat med et netto driftsresultat på 3,9 %. Den økonomiske handlefriheten er imidlertid relativt uendret. Se eget kapittel om kommunens økonomiske resultat, økonomiske stilling og utvikling. Årsregnskapsdokumentet inneholder også nærmere opplysninger som avviksanalyse og analyse rundt finansielle nøkkeltall.

Befolkning

Nødvendig årlig befolkningsvekst for nå kommuneplanens mål om minst 33.333 innbyggere innen 2025. Utgangspunktet for måltall i 2016/2019 var folketall pr.1.7.15 med 30.004 innbyggere. Den årlige befolkningsveksten er ikke tilstrekkelig for å nå befolkningsmålsettingen.

Brukere/innbyggere

Det foreligger ingen innbyggerundersøkelser for 2016. Det er gjennomført forskjellige brukerundersøkelser for ulike tjenester, men det foreligger ikke noen sammenfattet resultat her.

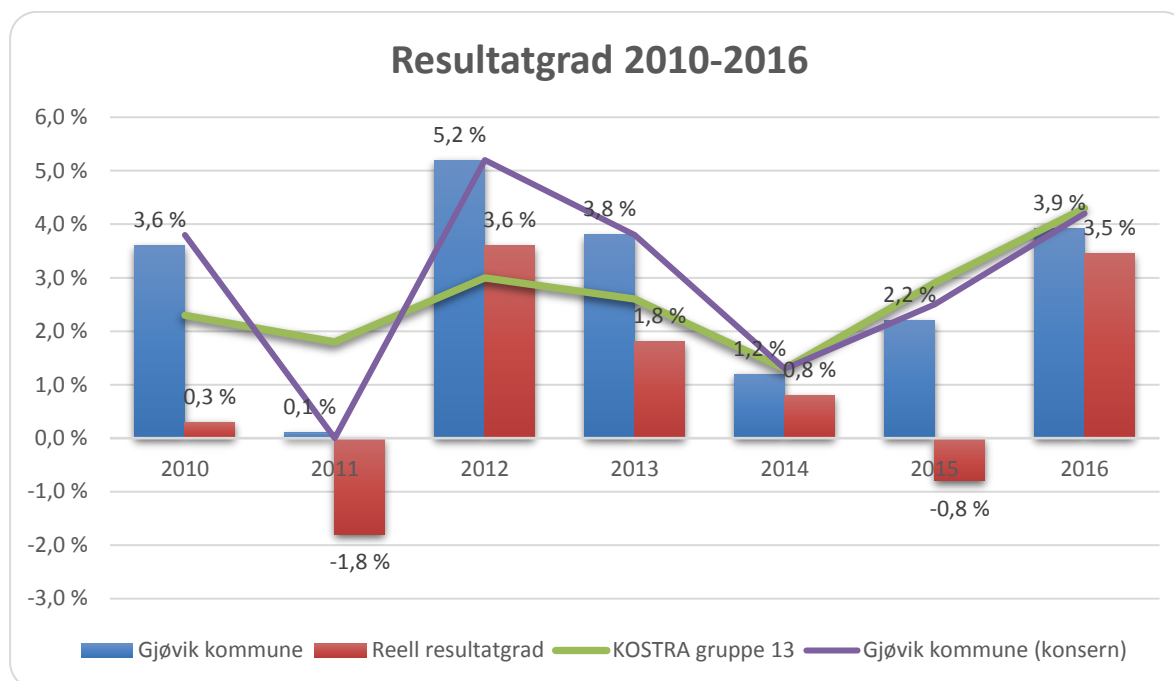
Medarbeidere

Sykefraværsmålet som ble satt i styringsdokument 2016 ble samlet for kommunen ikke nådd.

Resultatene er fra medarbeiderundersøkelsene som ble gjennomført på slutten av 2015.

Medarbeiderundersøkelser gjennomføres annethvert år.

ØKONOMISK RESULTAT FOR 2016

Gjøvik kommune oppnådde et netto driftsresultat på ca. 3,9 % for 2016. På konsernnivå er resultatet 4,2 %. Foreløpig KOSTRA-tall fra Statistisk Sentralbyrå for 2016 viser at tilsvarende ureviderte tall for sammenlignbare kommuner (gruppe 13) var på 4,3 %, mens landsgjennomsnittet utenom Oslo var på 4,1 %.

For å få et mer reelt tall inneholder grafen over også kommunens resultatgrad korrigert for netto bundne avsetninger knyttet til vann- og avløp, inflasjonsjustering og momskompensasjonsinntekter fra investeringsregnskapet. Den reelle resultatgraden for 2016 er da på ca. 3,5 %, noe som er en forbedring fra 2015.

Regnskapet avlegges med et positivt regnskapsresultat på 56,3 mill. kr, dvs bedre enn budsjettet. De viktigste årsakene til mindreforbruket er god skatteinntang, god finansavkastning og lave pensjonskostnader. Rådmannen vil også i år trekke fram en stødig drift og en stram overordnet økonomistyring uten store overraskelser.

Skjema 1B	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Regnskap	Regnskap
	2016	2016	2016	31.12.16	2015	2014
Adm.,forvaltning og tekn. drift	225 851	226 951	179 079	1 099	196 947	201 993
Oppvekst	638 717	630 880	624 709	-7 837	626 778	614 528
Helse og omsorg	553 403	555 949	553 411	2 546	531 020	539 951
NAV	62 317	62 924	62 546	606	62 574	62 573
Samfunnsutvikling	78 683	80 788	75 087	2 104	69 317	67 342
Fellesområdet	-85 095	-61 661	4 308	23 434	-80 348	-105 878
Sum bevilgningsområder	1 473 857	1 495 832	1 499 140	21 952	1 406 287	1 380 508

Resultatet for driftsområdene (skjema 1B) viser et samlet mindreforbruk på 22,0 mill. kr. eller +0,2 % i.f.t. budsjett. Tilsvarende tall i 2015 var 3,4 mill. kr.

Rådmannen har gått nærmere inn i avvikene i årsregnskapsdokumentet. Det foreligger ingen store, negative overraskelser som forklaring på avvikene. Avvikene har vært kjent og rapportert. Samlet sett mener rådmannen at kommunen har god økonomisk kontroll på driften.

Kommunestyret vil i sin behandling av årsregnskapet kunne disponere et regnskapsmessig resultat på 56,3 mill. kr. Rådmannen legger fram konkret forslag til disponering av resultatet i saksfremlegget. Det vil være anledning til at tjenester med mindreforbruk i tråd med økonomireglementet kan få overført deler av dette til eget disposisjonsfond. Som følge av kjøpet av Huntonstranda har kommunen tæret på sine disposisjonsfond. Rådmannen mener det er viktig å øke disposisjonsfondene for å sikre framtidig handlingsrom, økonomisk bærekraft samt sikre seg mot usikkerhet i finansforvaltningen.

ØKONOMISK STILLING OG UTVIKLING

De økonomiske nøkkeltallene viser at Gjøvik kommune har noe større handlefrihet enn landssnittet.

Selv om pensjonskostnadene ble lavere i 2016, har kommunen et økt akkumulert premieavvik som nå utgjør 166,7 mill. kr. Regnskapsreglene hvor kommunen kan utsette deler av pensjonsutgiftene, gir et feilaktig økonomisk bilde av nåsituasjonen og øker utfordringene for å få framtidige budsjetter i balanse.

Kommunens forholdsvis lave lånegjeld er det sterkeste kortet for å sikre en framtidig bærekraftig økonomisk utvikling, men med tanke på vedlikeholdsetterslep og investeringsbehov kreves det fortsatt gode og fornuftige prioriteringer. Klarer Gjøvik kommune å opprettholde sin gjeldsvekst i takt med generell inntektsvekst vil kommunen ved et framtidig økt rentenivå ha en forbedret økonomisk situasjon, under den forutsetning at finansporteføljen samtidig gir forventet økt avkastning. Rådmannen mener at kommunens egenfinansiering av sine investeringer bør økes, spesielt som følge av økt investeringsbehov fremover.

Stram økonomisk styring og budsjettdisiplin må fortsatt ha fokus framover for å sikre effektiv drift og fortsatt gode tjenester. Dersom handlefriheten skal forbedres, må det enten skje en reduksjon i driftsutgifter eller en økning i inntektsposter.

ANDRE VESENTLIGE OPPLYSNINGER

2016 er det første normale driftsåret for ny administrativ organisasjonsstruktur.

KVALITET, INTERNKONTROLL OG ETIKK

Kommunens helhetlige kvalitets- og styringssystem er godt integrert i den daglige driften i de enkelte tjenestene. Det utøves mye godt utviklings- og forbedringsarbeid i kommunens tjenester til det beste for innbyggerne.

Det er valgt å benytte en risikobasert tilnærming og å prioritere arbeidet med internkontroll. Dette for å sikre en betryggende kontroll og en høy etisk standard i Gjøvik kommune.

Kommunens overordnede HMS-system inngår i kommunens digitale dokument- og avvikshåndteringssystem. Dette danner grunnlaget for utvikling og kvalitet på arbeidet i kommunen.

Etikk gis fokus både på overordnet systemnivå og på individnivå i de enkelte sektorer. Etikk er beskrevet som et målområde i Gjøvik kommunes arbeidsgiverpolitikk, med egne satsninger for å nå målene.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Gjøvik kommune ønsker et mangfoldig arbeidsmiljø som gjør at vi rekrutterer de beste og legger til rette for at vi kan beholde og gi utviklingsmuligheter til våre ansatte gjennom ulike livsfaser. Dette uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion, funksjonsevne og seksuell orientering. Gjøvik kommune har forankret mål om likestillings- og diskrimineringsarbeidet i kommunens arbeidsgiverpolitikk, lønnspolitisk plan og IA – handlingsplan.

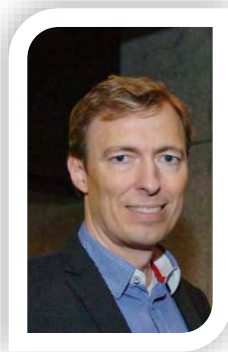
FOLKEHELSE

Loven setter klare krav til kommunens arbeid med folkehelse, både mht. synliggjøring og integrering i kommunens øvrige planarbeid – og når det gjelder sammenstilling og ajourhold av en kunnskapsbasert folkehelseoversikt for kommunen. Kommunen har i 2016 fulgt opp folkehelsearbeidet både ressursmessig og systemmessig for å følge lovens krav og til beste for innbyggerne på lang sikt.

KLIMA OG MILJØ

Klima og miljøarbeidet i Gjøvik kommune har de siste årene fått ny fokus med dedikert klima- og miljørådgiver. Arbeidet med ny klima- og energiplan ferdigstilles i 2017. Uavhengig av planarbeidet er det satt i gang ulike prosjekter og tiltak.

Gjøvik, 23. mars 2017

Magnus Mathisen
Rådmann

PLAN OG SAMFUNN

REGIONAL UTVIKLING

Befolkningsutvikling

Folketallet i **Gjøvik kommune** var pr. 31.12.2016 på 30.319. Veksten var på +182 (0,6 %) – en økning fra 2015 (+74 / 0,3 %). Økningen skyldes hovedsakelig at nettoinnflyttingen tok seg noe opp igjen – fra +50 i 2015 til +164 i 2016 – flere flyttet inn i og færre flyttet ut av kommunen. Befolkningsveksten ligger imidlertid under den som er målsatt for kommunen.

Folketallet i **Gjøvikregionen** var 31.12.2016 på 70.875. Kun Gjøvik og Nordre Land (0,3 %) kommuner hadde vekst i folketallet i 2016. Størst var nedgangen i Søndre Land - på -41 innbyggere (- 0,7 %). Vestre Toten hadde ingen endring i folketallet, mens Østre Toten fikk en svak befolkningsnedgang på -19 (-0,1 %) – etter en vekst i 2015 på +110 (0,7 %).

Som i både 2014 og 2015 var det bare Gjøvik som i 2016 hadde fødselsoverskudd (+17) blant kommunene i Gjøvikregionen.

Mjøsregion nord (kommunene Gjøvik, Lillehammer, Ringsaker og Hamar) hadde i 2016 en befolkningsvekst på 1,0 % - til 122.540 innbyggere pr. 31.12.2016. Hamar vokste i 2016 til 30.598 innbyggere (+1,6 %) og Lillehammer 27.781 innbyggere (+1,1 %) – begge klart mer enn Gjøvik (+0,6 %). Veksten i Elverum var +0,3 % - til 21.086 innbyggere ved årsskiftet.

Rundt de tre store byene ved Mjøsa var den regionale veksten i 2016 klart størst for *Hamarregionen* (1,1 %), fulgt av *Lillehammerregionen* (0,8 %) og *Gjøvikregionen* på 0,2 %. For Gjøvikregionen var dette en fortsatt nedgang - fra 0,9 % vekst i 2014 og 0,3 % vekst i 2015.

Befolkningsveksten i **Norge** har de to siste årene ligget på rundt 0,9 %. Bildet er fortsatt at befolkningsveksten i Innlandet ligger klart lavere enn for Norge. I 2016 var veksten i **Oppland** på 0,3 % - til 189.479 ved utgangen av året, og i Hedmark 0,4 % - til 196.190.

Landet - Fylke - Kommune - Region	Folkemengde 1.1.2016	Fødsels- overskudd	Netto innflytting	Folke- tilvekst	Folkemengde 1.1.2017	Folketilvekst i % (2015)	Folketilvekst i % (2016)
NORGE	5 213 985	18 164	26 076	44 332	5 258 317	0,93	0,85
Hedmark	195 356	-481	1 312	834	196 190	0,10	0,43
Oppland	188 953	-207	726	526	189 479	0,08	0,28
Hamar	30 120	-38	512	478	30 598	0,91	1,59
Ringsaker	33 597	-2	244	245	33 842	-0,02	0,73
Elverum	21 030	-14	68	56	21 086	1,13	0,27
Lillehammer	27 476	-15	325	305	27 781	0,64	1,11
Gjøvik	30 137	17	164	182	30 319	0,25	0,60
Østre Toten	14 906	-25	5	-19	14 887	0,74	-0,13
Vestre Toten	13 180	-35	33	-1	13 179	0,21	-0,01
Søndre Land	5 758	-18	-25	-41	5 717	-0,24	-0,71
Nordre Land	6 751	-17	38	22	6 773	0,16	0,33
Gjøvikregionen	70 732	-78	215	143	70 875	0,30	0,20
Lillehammerregionen	38 775	-19	315	292	39 067	0,52	0,75
Hamarregionen	91 424	-10	973	966	92 390	0,45	1,06

Regionale aktiviteter

Ny modell for samfunns- og næringsutviklingsarbeid er iverksatt fra og med 1.6.16 . Gjøvikregionen Utvikling har overtatt oppgavene til næringsrådet.

Destinasjonsselskapet er utskilt som egen juridisk enhet. I den nye organiseringen har regionalt samspill om næringsutvikling fått høy prioritet og kommunenes næringsfaglige medarbeidere møter regelmessig i regional regi.

Byutviklingsprogrammet har fortsatt hatt hovedfokus på arbeidsplassutvikling innen bioøkonomi, IKT og industri. Prosess og arbeidsmetodikk vil danne basis for samhandling om næringsutvikling også etter at prosjektperioden er avsluttet (sommer 2018).

Flere av kommunene har nå også gått sammen om å etablere et bedriftsrettet næringsutviklingsprogram der de har stilt til rådighet kr 5,5 mill.kr til spesifikk bedriftsutvikling for nyskaping i etablerte bedrifter. Så langt er det satt i gang flere utviklingsprosesser i enkeltbedrifter som vil bidra med vesentlig arbeidsplassvekst.

Innen samferdsel har man intensivert lobbyvirksomheten i forhold til å bedre standard på veg og bane. KVV for veg ny veg og bane mellom Oslo- Jaren – Gjøvik og Moelv er lagt fram og det er gitt grundige høringsvar. Nå pågår det et arbeid for å få inn omtale av prosjektene i NTP som kan gi nødvendig forankring og legalitet for nødvendig planarbeid.

Innen internasjonaliseringsarbeid er Inn-senteret (International Network of Norway) avd Mjøsa etablert og i full drift på Gjøvik. Her har man i år hatt stor fokus på å bidra til integrering og ivaretagelse av internasjonal viktig kompetanse ved NTNU.

KOMMUNAL PLANOPPFØLGING

Kommuneplanlegging – utredning og analyse

Kommunestyret vedtok i mars ny Kommunal planstrategi for Gjøvik kommune. Strategien trekker opp føringer for hvordan planlegging skal drives i kommunen. Gjennom vurdering av sentrale utviklingstrekk og utfordringer som nasjonen og kommunen står overfor, ble det pekt på hvilke politikkområder som skal prioriteres i forhold til videre planlegging.

Det ble vedtatt at det skal gjennomføres en gjennomgang av kommuneplanen – med vurdering av innholdet i samfunnsdelen og en begrenset revisjon av arealdelen – knyttet til utvalgte tema. Planstatus og -behov innenfor kommunen ulike sektorer ble satt opp.

I september vedtok kommunestyret planprogrammet for kommuneplanrevisjonen – etter høring og innhenting av innspill. Med vurdering av aktuelle plan- og utredningstemaer og opplegget for revisjonsarbeidet. Høringsuttalelsen fra utvalg for Samfunnsutvikling skulle benyttes som grunnleggende føring for revisjonsarbeidet.

Handlingsdel for oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel

Handlingsdelen Samfunn i styringsdokumentet angir prioriteringer og aktiviteter/tiltak som skal bidra til oppfølging og måloppnåelse i forhold til kommuneplanens samfunnsdel. Oppsummering av noen resultater og tiltak i 2016:

1. Gjøvik skal bli mer by!

Utviklingen av Gjøvik som by ble fulgt opp på en rekke områder. Flere tiltak ble gjennomført og flere utviklingsprosjekt er i gang: Jernbaneparken sør, opprusting av Strandgata videre sørover til Niels Ødegaards gate m.m.

Opprustning av grus- og asfaltveger, gatelys, mv. ble fulgt opp. Utskifting av brua i Parkgata og gatenettet rundt Gjøvik barnehage ble påbegynt utbedret.

ATP-arbeidet ble fulgt opp gjennom koordinering eller utarbeiding av ulike planer og utredninger – som gatebruksplan for sentrum, parkeringsstrategi, gåstrategi, m.m.

Oppfølging og tilrettelegging sykkel og gange, samt for kollektivtransport, følges opp bl.a. gjennom ATP. Kollektivsatsing for Campus tilrettelegges gjennom revisjonen av reguleringsplan for Campus. Berghusvegen og Teknologivegen planlagt opprustet i 2017/2018.

I Fauchalds gate på Tongjordet er Gjøviks sykkelveg åpnet - en viktig snarveg mellom søndre bydel og sentrum. Sykkelbyprosjektene «sykkelparkeringsanlegg ved idretts- og kulturarenaer» og «Østre Totenveg» ble påbegynt, med ferdigstillelse i 2017.

Av trafiksikkerhetsprosjekter i 2016 nevnes ny gang- og sykkelveg langs Bondelivegen, tiltak i Nøssvegen i Snertingdal og gjennomfaret på Kopperud, er delvis gjennomført.

Alle hovedrutene for sykkel i byområdet er nå skiltet.

2. Gjøvik skal knyttes nærmere Mjøsa!

Styrking av forbindelser til Mjøsa er satt opp som førende premiss bl.a. for arbeidet med gatebruksplanen, strandsoneplanen m.m. Arbeidet med Strandsoneplanen forventes videre- og slutført i 2017. Gatebruksplanen slutføres våren 2017.

Sikring av Huntonstranda som framtidig utbyggingsområde åpner opp for nye spennende planleggings- og utbyggingsmuligheter for Gjøvik. Arbeidet med planlegging og utvikling for Huntonstranda startet opp i 2016 i samarbeid med de andre partene/grunneierne i området. Det legges opp til en idékonkurranse som grunnlag for videre planarbeid for området. God sammenheng og kopling mellom bysentrum og strand-/planområdet er et sentralt premiss i dette arbeidet.

Mjøsipromenaden er sentral i Strandsoneplanen og for arbeidet rundt Huntonstranda. Flere prosjekter ble gjennomført – bla slutføring av belysningsanlegg på strekningen Rambekk – Hunnselva, etablering av nytt offentlig toalett i Rambekkvika, samt vegetasjonsbehandling i gangforbindelsene til Mjøsa ved Gamlegrensen og Vikenvegen.

3. Gjøvik skal være et attraktivt sted å leve, bo og arbeide!

NRK sitt program Sommerbåten – Skibladner minutt for minutt ga bred riksdekkende profilering av Mjøsa, Gjøvik og omkringliggende områder. Ga ringvirkninger i forhold til turistbesøk, næringsliv og overnatting.

En rekke store arrangementer ble holdt i 2016: Ungdoms OL 2016 - med både idrett og kultur, Byfest 20.08 2016 – i samarbeid med Sit, NTNU, Byen Vår Gjøvik og private, Sommerslagere – i regi Jubel Event og Norsk Akevittfestival- med kommunen som samarbeidsparten for Byen Vår Gjøvik.

<http://gjovikkultursenter.no> er videreutviklet som kommunens digitale plattform for kulturaktiviteter i sentrum. Gjøvik kultursenter hadde i 2016 meget gledelige besøkstall, med bla 135.000 kinobesøk. To kinosaler ble rehabilitert. Det ble solgt 18.457 billetter til ulike arrangementer gjennom kommunens billettsystem.

Utbedring av anlegg og tilbud for fysisk aktivitet fortsatte – med bla utskifting av kunstgress og etablering av nytt vanningsanlegg på hovedbanen på Gjøvik stadion og rehabilitering av asfaltløypa /rulleskianlegget på Øverby. I forkant av bandy-arrangementene på Gjøvik stadion under Ungdoms-OL ble garderobene rehabilitert og etablerte nytt flomlysanlegg på skøytebanen.

Det ble gjennomført rundt en rekke samtaler med etablert næringsliv, i tillegg til samtaler med samarbeidspartnere i og rundt kommunen. Søkere til kommunens næringsprogram er kartlagt og kommunens satsing på samarbeid om næringsutviklingstiltak formidlet.

4. Gjøvik skal være kjent som en utdannings- og kunnskapsby!

Studentmelding 2016 ble lagt fram og vedtatt – som plan for utvikling av Gjøvik som universitetsby og studiested. Egen handlingsdel for oppfølging av planen ble innarbeidet i styringsdokumentet for 2017. Ut fra kommunale mål ble seks innsatsområder prioritert: samarbeid og medvirkning, arealbruk og infrastruktur, bolig, arbeid, tjenester og tilbud, samt velferd og byliv.

Som av Studentmelding 2016, ble det etablert et strategisk samarbeidsforum på ledernivå mellom Gjøvik kommune, NTNU og andre sentrale utviklingsaktører rundt Campus Gjøvik.

Det er tett dialog med Sit om utvikling og utbygging av studentboliger i byområdet, med prosjekt i Røverdalen som viktig tiltak. Videre er det samtaler om utvikling av ulike velferds- og idrettstilbudet på campus - ved NTNU i Gjøvik, og i bysentrum.

5. Gjøvik skal ha moderne og raske veg- og jernbaneforbindelser!

Arbeidet med Nasjonal transportplan ble fulgt opp gjennom uttalelser og samarbeidstiltak på ulike arenaer – som gjennom Gjøvikregionen, Jernbaneforum Gjøvikbanen og alliansen Stor-Oslo Nord.

En har fått viktige gjennomslag hos regjeringen når det gjelder satsing på nødvendige kortsiktige tiltak for Gjøvikbanen, herunder bevilgninger til strøm, nye togsett og eventuelle kryssningsspor. Det er gitt løfte om at 500 mill.kr i NTP er avsatt til disse (og andre?) tiltakene for kortsiktige utbedringer.

Det ble lagt fram en utredning om utvikling av grenbanenettet mellom byene på Østlandet og Oslo, herunder Gjøvikbanen. Arbeidet med lobbyarbeidet knyttet til CityLink-konseptet- med rapporter, møter, avklaringer – har vært en viktig oppgave.

Konseptvalgutredning for rv.4 Jaren-Mjøsbrua, og Gjøvikbanen Oslo-Moelv ble arbeidet – for høring og behandling i 2017. Gjøvik kommunen har deltatt og gitt innspill i prosessen. Det blir viktig med oppfølging for å få gjennomslag for de regionale og kommunale prioriteringer og for å få disse inn i NTP.

Kommunen har deltatt veiforumene for rv4 og fv33. Dessuten ble deltakelsen i Jernbaneforum Gjøvikbanen fulgt opp.

Folkehelse

Alle målsatte tiltak i 2016 er utført – med utarbeiding av sjekkliste for ivaretagelse av folkehelseaspekter i planlegging og saksbehandling, folkehelseoversikten er oppdatert for de tabeller der nyere statistikk er tilgjengelig og det er etablert et tversektorielt administrativt folkehelseforum i Gjøvik kommune.

Kommuneoverlegen deltar i regional samarbeidsgruppe for folkehelsearbeid. Gruppen har innledet samarbeid med NTNU i Gjøvik om prosjekter innen folkehelse.

Plan for svangerskapsomsorgen er under utarbeiding. Dette er et tiltak som kan bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller. Det er eksempler på andre tiltak – plasseringen av flerbrukshall på Vind og utestenging av scootere fra skateparken – som kan være uheldige i et helhetlig folkehelseperspektiv og ikke bidra til utjevning sosiale helseforskjeller.

Gjøvik videregående mistet to elevklasser per trinn innen studiespesialisering. Det fører til at elevene som søkte seg dit må busses til skoler i andre kommuner, noe som sannsynligvis resulterer i økt frafall i videregående skole.

Samfunnssikkerhet

Den overordnede risiko- og sårbarhetsanalysen for Gjøvik ble revidert i 2016. Sammen med revidert overordnet Beredskapsplan for Gjøvik kommune ble disse forankret i kommunestyret. Handlingsplanen med tiltak og budsjettprioriteringer er innarbeidet i styringsdokumentet. Kommunens brannordning er også revidert og behandlet i kommunestyret. Inneholdt egen risikoanalyse, dimensjonering av beredskap og fokus på innsatsledelse.

I regi av politiets øvingsutvalg og fylkesmannen, med Østre og Vestre Toten kommuner som observatører, ble det i september gjennomført en fullskala krisehåndteringsøvelse – med øvelse i samhandling politi, sivilforsvar, kommune og sykehus.

Det gjennomføres flere øvelser i kommunen - fra de sentrale arkiv og servicefunksjoner til brann- og redning- sammen med de andre nødetatene. Brannvesenet gjennomfører øvelser både på røykdykking, dykkerberedskap, redningsarbeid i bratt terreng og trafikkulykker.

Fylkesmannen gjennomførte et dokumenttilsyn for kommunens oppfølging av lov om kommunal beredskapsplikt. Forholden som ble påpekt i rapporten er fulgt opp.

Kommunereform

Gjennom en rekke vedtak i 2014 og 2015 behandlet og gjorde kommunestyret vedtak knyttet til forskjellige problemstillinger i prosessen med kommunereform. Konklusjonen fra utredningsarbeidet rundt sammenslåing med de aktuelle kommuner i regionen - i form av et forslag til intensjonsavtale - ble lagt fram for kommunestyret i februar. Følgende vedtak ble fattet:

1. Vedlagte intensjonsavtale datert 03.02.16 godkjennes. Det foretas nødvendig justering for at Søndre Land ikke blir en del av avtalen.
2. Våre representanter i forhandlingsutvalget gis fullmakt til å ta kontakt med de to andre kommunene med henblikk på drøfting av de spørsmål som ikke er avklart intensjonsavtalen, herunder navn og mulighet for etablering av kommunedelsutvalg fra 1.1.2020.
3. Det gjennomføres en omfattende og representativ innbyggerundersøkelse for å høre innbyggerne
4. Det gjennomføres en rådgivende folkeavstemming den 30.05.16.

Innbyggerundersøkelse og en rekke dialogtiltak ble gjennomført våren 2016 i forkant av folkeavstemmingen. Denne ble gjennomført 30.05.2016. Resultatet ble som følger:

Vil du at Vestre Toten, Østre Toten og Gjøvik går sammen og danner en ny kommune fra 01.01.2020?

	Gjøvik	Vestre Toten	Østre Toten
JA	41,3 %	37,8%	28.0 %
NEI	57,6 %	61,2%	71.0 %
BLANK	1.1 %	1,0%	1.0%
Valgdeltagelse	25.7 %	38.2 %	44.0%

Kommunestyret behandlet sak om oppsummering av kommunereformarbeidet i Gjøvik i juni.

Følgende vedtak ble fattet:

1. Valg «Rådgivende folkeavstemning om kommunereformen» erklæres gyldig.
2. Gjøvik kommune fortsetter som egen kommune
3. Fylkesmannen underrettes om vedtaket.

Kommunestyret forventer at den politiske og administrative ledelsen i Gjøvikregionen tar tak i de samordningsgevinster som kommunenes utredningsarbeid har vist, og følger opp dette.

ORGANISASJONSUTVIKLING

ORGANISASJONSKART

Gjøvik kommune har 3151 ansatte fordelt på 2084 årsverk. (Kilde: KS/PAI tall pr. 01.12.16).

Organisasjonen består av 5 sektorer.

KVALITET, INTERNKONTROLL OG EQS

Kvalitet

Gjøvik kommune er opptatt av å levere kvalitet til våre brukere. Gjennom kontinuerlig innhenting av tilbakemeldinger fra brukere kan vi sammenligne resultater over tid. Dette gir verdifulle innspill til forbedringsarbeidet i kommunen. I løpet av 2016 har det blitt gjennomført 8 brukerundersøkelser. Det er i 2016 startet flere prosjekter med ulike brukerdialoger i form av dybdeintervju og brukerreiser. Dette gir oss kvalitative gode innspill i arbeidet med å levere og forbedre tjenester til våre innbyggere. Det er viktig for Gjøvik kommune å få innspill fra våre brukere om hvordan de oppfatter og opplever våre tjenester, slik at vi sammen kan skape en høy opplevd kvalitet.

Innbyggerne ble i 2016 bedt om å komme med innspill til ulike skjema og prosesser de ønsker Gjøvik kommune skal forbedre. Dette har vært med på å danne en prioritert liste over de digitaliseringsprosjekter som gjennomføres i kommunen i løpet av de neste årene.

Internkontroll og EQS

Gjøvik kommune benytter en risikobasert tilnærming i arbeidet med internkontrollen. Hensikten er å avdekke «hva som kan gå galt», «hvor galt det kan gå», «hva som er gjort for å unngå at det går galt» og «er det godt nok». Målet er å iverksette tiltak for å redusere risikobildet og at kommunen har tilfredsstillende kontroll.

EQS er kommunens dokument – og avvikshåndteringssystem. EQS er plattformen for samling av vesentlige data i henhold til kravene til internkontroll. Hele organisasjonen har sine lokale sider i systemet hvor dokumenter/prosedyrer som gjelder for virksomhetene ligger.

I 2016 ble det gjennomført mange tjenestespesifikke risikovurderinger. Det følges opp med internkontrollaktiviteter. Fokus rettes mot områder som kan medføre vesentlig risiko for tjenestemottakere og ansatte. Internkontrollen er nå inne som eget område i styringsdokumenter, lederavtaler, tertialrapporter og årsrapporten. Systematiske internkontrollaktiviteter skal være en del av den daglige driften og danne grunnlaget for kvalitets – og utviklingsarbeid i Gjøvik kommune.

Det har vært viktig med kontinuerlig oppfølging og fokus på avvikskultur. Det meldes avvik knyttet til 3 hovedkategorier: HMS, brudd på lov og forskrift og tjenesteyting. I EQS systemet hentes det ut skreddersydde rapporter på avvik fra flere tjenester/virksomheter.

Gjøvik kommune har i 2016 fått på plass et overordnet styringssystem for informasjonssikkerhet. Styringssystemet omhandler kommunens behandling av sensitive/personsensitive opplysninger i henhold til lov og forskrift. Arbeidsgiverrepresentanter har fått opplæring i styringssystemet for informasjonssikkerhet i januar og februar 2017. Innen utgangen av 2017 skal alle tjenester gjennomføre risikoanalyser knyttet til området, samt iverksette tiltak og kontroller for å redusere risikobildet. Målet er å etablere en gjennomgående informasjonssikkerhetskultur i hele organisasjonen. Alle ansatte skal gjennomføre kurs i *Sikkerhetsinstruks for ansatt*. Opplæringen gjennomføres i KS-læring, som er kommunens e-læringsplattform.

Kommunen har implementert et system for gjennomføring av internrevisjoner som en del av internkontrollen. *Internrevisjon* er en del av organisasjonens egenkontroll. Intensjonen er å sjekke om organisasjonen etterlever gjeldende lover, forskrifter og de retningslinjene som gjelder for drift av kommunale tjenester. At vi gjør som vi sier!

Internrevisjonen bidrar til at organisasjonen lettere kan nå sine målsettinger ved å benytte en *systematisk og strukturert* metode for å evaluere og forbedre organisasjonens prosesser. Det skal gjennomføres inntil fem revisjoner i året etter bestilling fra rådmannen. I 2016 ble det gjennomført 4 internrevisjoner i organisasjonen: tre knyttet til området informasjonssikkerhet og utbetaling av tilskudd til private barnehager. Det er satt opp ytterligere tre internrevisjoner knyttet til området informasjonssikkerhet i 2017, gjennomføres på to skoler og en barnehage.

HR har det overordnede systemansvaret for internkontroll, kommunens dokument og avvikshåndteringssystem EQS og bistår organisasjonen med å gjennomføre internkontrollaktiviteter og opplæring.

ARBEIDSGIVERSTRATEGI OG LEDELSE

Kommunens arbeidsgiverstrategi ble revidert i 2016. Arbeidsgiverstrategien synliggjør organisasjonens arbeidsgiverpolitiske retning og prioriteringer. Gjøvik kommune skal være en framtidsrettet arbeidsgiver og strategien har mål knyttet til de utfordringer kommunen står ovenfor i et samfunns- og arbeidsliv i endring.

Strategiens seks satsningsområder peker på de innsatsområder kommunen må være god på for å utvikle organisasjonen og medarbeiderne. Satsingsområdene er Ledelse – Kompetanse - Innovasjon og brukermedvirkning - Rekruttere og beholde - Likestilling og mangfold - Inkluderende arbeidsliv.

Innovasjon og brukermedvirkning er et nytt satsningsområde. Evnen til utvikling og nyskaping er en av kommunens hovedutfordringer. Et av svarene på velferdsutfordringene kommunene står ovenfor er å lykkes med å løse oppgavene på nye måter både internt og i samspill med omgivelsene. Teknologi og digitalisering er i seg selv en endringsfaktor for organisasjonen og vil ha betydning for arbeidsgiverrollen og forventninger til ledere og medarbeidere. Nye kompetanser og ferdigheter kreves.

I revidert strategi er det tatt inn at kommunen skal ha kompetanseplaner som definerer organisasjonens behov, og bruke disse planene i arbeidet med rekruttering, utvikling og kompetanse. Alle ledere skal ha lederavtaler som verktøy for å synliggjøre, måle og følge opp leders utvikling og resultater. Dette arbeidet er påbegynt og videreføres i 2017.

Medarbeiderundersøkelse

Gjøvik kommune gjennomførte medarbeiderundersøkelsen 10 faktor KS i desember 2015. I etterkant av undersøkelsen har hver virksomhet analysert og gjennomgått denne. Rapport med forbedringsområder er nedfelt i virksomhetene og jobbet videre med i 2016.

Medarbeiderundersøkelsen gir et godt grunnlag for god medarbeider – organisasjons- og lederutvikling i Gjøvik kommune. Ny undersøkelse skal gjennomføres i desember 2017.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Gjøvik kommune jobber kontinuerlig med forbedringer av HMS-arbeidet. Kommunens overordnede HMS-system ligger i EQS. Sektorene har i tillegg sitt lokale HMS-system med skreddersydde tilpasninger i EQS. Overordnet HMS-system er godkjent av Arbeidstilsynet, revideres årlig og godkjennes av Arbeidsmiljøutvalget (AMU).

Det gjennomføres årlig HMS-opplæring for nyansatte ledere, nyansatte, verneombud og tillitsvalgte. Kommunen har elektronisk avviksregistrering knyttet til HMS. Avvikene analyseres og brukes aktivt til læring og forbedring, herunder å jobbe forebyggende for å hindre at uønskede hendelser skal oppstå. Avvik på nestenulykker og personskader rapporteres til AMU.

Lederopplæring

Gjøvik kommune er avhengig av gode ledere for å nå sine målsettinger. Tiltak for å styrke lederkompetansen er et satsningsområde, og alle ledere følger et lederprogram for å skape felles ledelseskultur og praksis på tvers av sektorer. Kommunen har i tillegg et eget lederprogram for nye ledere. Målet er å sette nye ledere raskt inn i systemer, prosedyrer, lover og retningslinjer som ledere i Gjøvik kommune forutsettes å beherske, samt å sikre en basisopplæring og innføring i

vedtatte styringsdokumenter. Denne lederopplæringen kommer i tillegg til den fag- og tjenestespesifikke lederopplæringen som foregår i de ulike sektorene. Lederprogrammet ble evaluert i 2016 og et nytt lederprogram tas i bruk i 2017.

Fellesopplæring

Gjøvik kommune vektlegger medvirkning og medbestemmelse. I juni 2016 ble det gjennomført en opplæring i Hovedavtalen for ledere og tillitsvalgte i Gjøvik kommune hvor mer enn 230 personer deltok. Dette var en felles opplæring for god samhandling mellom partene i Gjøvik kommune. Hovedavtalen er et virkemiddel for å sikre god prosesser mellom partene og for å utvikle kvalitativt gode tjenester.

Hovedtillitsvalgte inviteres som hovedregel til ledersamlingene som arrangeres for alle ledere i Gjøvik kommune.

Etikk

Etikk gis fokus både på overordnet systemnivå og på individnivå i de enkelte sektorer/tjenesteområder. Helse – og omsorg har egen etisk komite med et eget mandat. Alle ansatte kan sende inn etiske problemstillinger de opplever i hverdagen. Komiteen diskuterer problemstillingen, gir ikke fasitsvar, men er et rådgivende organ som gir tilbakemelding på hva som kan gjøres.

I sektor Oppvekst og tjenesteområde barnehage er grunnmuren i arbeid med det etiske perspektivet den pedagogiske plattformen. De voksne har ansvaret for relasjonen til barn, unge og familier. Verdier, grunnholdninger, menneskesyn og læringssyn er nedfelt i den pedagogiske plattformen. Gjennom kompetanseheving om voksnes adferd i arbeidet med barn har området fokus på de voksnes ansvar for relasjonen, og på barns trivsel og tilknytningsbehov. Gjennom ståstedsanalysen, som gjennomføres annet hvert år, reflekterer alle ansatte over egen praksis og tar forbedringspunkter med seg til egen arbeidsplass.

Etikk er beskrevet i kommunes arbeidsgivergiverstrategi.

Det er ønskelig at alle medarbeidere varsler om kritikkverdige forhold. Gjøvik kommune har intern varslingsrutine i henhold til arbeidsmiljøloven § 2-4.

De ansatte og folkevalgtes atferd danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. Vår opptreden og handlemåte må være slik at ingen skal kunne trekke i tvil vår rettskaffenhet og integritet. Det arbeides derfor aktivt med å utvikle og videreføre en korrekt forvaltningspraksis. Dette vektlegges blant annet i den lederopplæringen kommunen har og gjennom øvrig saksbehandleropplæring. Ledere har et særlig ansvar for å tydeliggjøre og skape aksept for en korrekt opptreden og væremåte. Kommunen har retningslinjer for økonomisk uregelmessighet og mislighet. Det er igangsatt et partssammensatt arbeid med å utarbeide forslag til etiske retningslinjer for Gjøvik kommune. Arbeidet ferdigstilles våren 2017.

LIKESTILLING OG MANGFOLD

Gjøvik kommune ønsker et mangfoldig arbeidsmiljø som gjør at vi rekrutterer de beste og legger til rette for at vi kan beholde og gi utviklingsmuligheter til våre ansatte gjennom ulike livsfaser. Dette uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion, funksjonsevne og seksuell orientering. Gjøvik kommune har forankret mål om likestillings- og diskrimineringsarbeidet i kommunens arbeidsgiverstrategi, lønnspolitisk plan og IA – handlingsplan. Et partssammensatt arbeid med revidering av lønnspolitisk plan er igangsatt og arbeidet ferdigstilles våren 2017.

Rekruttering og forfremmelse

Det er gjennomført mangfolderklæring i alle utlysningstekster. I kommunens ansettelsesrutiner er det nedfelt at det skal innkalles minst en arbeidssøker med innvandrerbakgrunn til intervju på alle ledige stillinger, forutsatt at det finnes slike søkere og at de er kvalifisert til stillingen.

Sykepleiere, vernepleiere/miljøterapeuter og barnehagelærere som er kvinneorienterte stillingskategorier, starter i Gjøvik kommune med en årslønn som er minimum som om de hadde 4 års ansiennitet. Dette er innført som et rekrutteringstiltak for å tiltrekke kommunen denne typen arbeidskraft. Gjøvik kommune har som et stimulerings- /rekrutteringstiltak en egen veileder for studentavlønning for studenter innenfor helse- og sosialfaglig retning.

Opplæring og kompetanseutvikling

Det gis støtte til tilrettelegging for videreutdanning og utviklingstiltak for å øke den enkeltes kompetanse der dette er i tråd med kommunens behov og i henhold til kompetanseplaner. Videreutdanning av en viss varighet gis lønnsmessig uttelling. Eksempler er fagarbeider eller sykepleier som tar relevant etterspurt videreutdanning. Kommunen tilrettelegger også for at ansatte ufaglærte kan ta bachelorutdanning som deltids- eller helstidsstudie.

Tilrettelegging for ansatte med redusert funksjonsevne

Gjøvik kommunes IA- handlingsplan er et viktig styringsdokument for kommunens arbeid med forebygging og oppfølging av sykefravær og for hva kommunen ønsker å oppnå gjennom IA arbeidet. Planen inneholder konkrete tiltak og mål. Planen har et sterkt fokus på viktigheten av trepartssamarbeidet på den enkelte arbeidsplass. Det er viktig å se helheten i kommunes arbeid for å skape helsefremmende arbeidsplasser og friske arbeidstakere. Den forebyggende delen er blant annet hjemlet i HMS-arbeidet og i det daglige arbeidet på den enkelte arbeidsplass.

Det er et fokus på tidlig og tett oppfølging av den enkelte arbeidstaker. Det legges stor vekt på gode og målrettede oppfølgingsplaner og rask avklaring av arbeidsevnen. Det legges til rette for at medarbeidere kan utføre arbeidsoppgavene sine tross sykdom og samtidig ivareta et godt arbeidsmiljø for alle ansatte.

Tilrettelegging – fysisk arbeidsmiljø

Det er en bevissthet i organisasjonen om at det ved omstruktureringer og omstillinger i driften er fokus på fysiske tilrettelegginger for de ansatte. Kommunen bruker virkemidlene i Nav og søker om støtte til tekniske hjelpemidler. Arbeidsplassvurdering i regi av bedriftshelsetjenesten gjennomføres både som forebyggende tiltak og som tiltak for ansatte med varig eller midlertidig redusert funksjonsevne. I etterkant av arbeidsplassvurderingen gjøres de nødvendige endringer/forbedringer på arbeidsplassen.

Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og andre omsorgsoppgaver

Gjøvik kommune følger Hovedtariffavtalens bestemmelser. Det sikres at ansatte som har hatt foreldrefravær gis gjennomsnittlig lønnsutvikling.

Kommunen har egen prosedyre for oppfølging av gravide arbeidstakere, og det blir tilrettelagt for gravide slik at de skal kunne stå lengst mulig i jobb. Som et ledd i arbeidet med å beholde gravide arbeidstakere og deres kompetanse lengst mulig i arbeid, ble et nytt tiltak med samtaler mellom den gravide, jordmor, og leder iverksatt i 2016. Det legges opp til inntil tre samtaler i løpet av svangerskapet. Målet er å samt å skape trygghet for den gravide i arbeidssituasjonen og beholde den gravide lengst mulig i jobb.

Språklig tilrettelegging/arbeidspraksis/praksisplasser

Kommunen har lenge hatt en kultur og holdning til enhver tid å tilby ulike typer språkpraksisplasser og arbeidspraksisplasser. Kommunen har et godt samarbeid med Nav og andre aktører i markedet som henvender seg for slike plasser. Disse plassene kommer i tillegg til ordinære lærlinger, praksiskandidater, elever og studenter som kommunen tar imot.

Flere av personene kommunen har hatt inne i praksis, har etter endt praksisperiode fått jobb som vikarer på tilkalling, ansettelse i midlertidige vikariater og noen også i faste stillinger.

Tiltak mot trakassering/diskriminering

Arbeidsgiver og ledelse har et særskilt ansvar for å hindre og forebygge at ulovlig trakassering forekommer i virksomheten. Gjøvik kommune har etablert varslingsrutiner (registrering og behandling) som et ledd i HMS-arbeidet.

Livsfasepolitikk

Gjøvik kommune ønsker å være en attraktiv arbeidsgiver gjennom alle deler av yrkeskarrieren. Livsfasepolitisk plan gir en oversikt over virkemidler knyttet opp mot livsfaser og situasjoner og tydeliggjør de muligheter som finnes for medarbeidere og ledere.

Lønn, kjønnsfordeling og likelønn

Lønnsutvikling for fast- og timelønnte hoved- og bistillinger i Gjøvik kommune

Kjønn	Månedstjeneste 2016	Grunnlønn 2016	Endring i månedstjeneste 2015-2016	Endring i grunnlønn 2015-2016	Ansatte 2016	Årsverk 2016	Endring i årsverk 2015-2016
Kvinner og menn	39.440	36.661	2,6%	2,4%	2.847	2.084	4,4%
Kvinner	39.094	36.216	2,6%	2,4%	2.240	1.612	4,5%
Menn	40.618	38.177	2,4%	2,5%	607	473	4,0%

Tall pr. 1.12.2015 og 1.12.2016 basert på KS' PAI-register.

Til sammenligning var endringen i grunnlønn fra 2014 – 2015 for kvinner og menn i Gjøvik kommune på 2,5 %, hvorav kvinner 2,3 % og menn 3,9 %.

Lønnsforhold justert for ulike faktorer i Gjøvik kommune

Justert for	Årstall					
	2014		2015		2016	
	Kvinner månedstjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedstjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedstjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	95,4	94,3	96,0	95,0	96,2	94,9
Alder	95,4	94,3	95,8	94,7	96,4	95,0
Ansattgruppe	97,9	98,8	97,9	98,7	97,8	98,2
Stillingskode	97,8	98,8	98,2	99,0	98,1	98,9
Utdanning	96,1	97,1	96,7	97,6	96,5	97,1

Gjennomsnittlig fortjeneste pr. månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn pr. månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn. Tall pr. 1.12.2014, 1.12.2015 og 1.12.2016.

Tallene uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for ansattgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

På landsbasis utgjorde kvinners andel av menns lønn i kommuneforvaltningen 93,3 prosent. (Kilde: SSB). For Gjøvik er forskjellen mindre enn på landsbasis jf. tabell ovenfor. Sammenligner en kvinners og menns lønn innenfor samme stillingsgruppe er forskjellen liten.

Det er fokus på likelønn i alle typer stillinger i Gjøvik kommune, og dette er nedfelt i kommunenes lønnspolitikk. Det er ingen systematiske forskjeller i lønnsnivå mellom menn og kvinner i samme typer stillinger. Gjøvik kommune praktiserer «lik lønn for likt arbeid av lik verdi». Det vil si at vi samlet sett innenfor de enkelte sektorene og stillingsnivåene har liten lønnsforskjell på kvinner og menn. Ansvar og kompleksitet i arbeidsoppgaver, utdanning og plassering i organisasjonen er sentrale forhold i en sammenligning av arbeid og i vurderingen av om ulikt arbeid er likeverdig.

Ved lokale forhandlinger i perioden 2010 – 2016 har mer enn 375 ansatte fått lønnsmessig uttelling for sin videreutdanning/kompetanse. Dette har bidratt til å gi lønnsoppgjørene en betydelig likelønnsprofil.

Lønnsforskjeller innen enkelte stillingstyper er knyttet til markedsverdi og ikke kjønn.

Kjønnsbalanse

Prosent av antall kvinner og menn i ulike sektorer i Gjøvik kommune

Sektor	Antall		Andel (i prosent)	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	2.206	589	79	21
Sentraladministrasjonen	133	61	69	31
Oppvekst	717	171	81	19
Skoleadministrasjon	5	2	71	29
PP-tjeneste	16	1	94	6
Grunnskole	400	133	75	25
Barnehager	201	14	93	7
Fritidshj/skolefritidsordn	44	7	86	14
Barnehj/andre inst bu	1	0	100	0
Øvrig oppvekst	50	14	78	22
Helse/sosial	1.286	207	86	14
Administrasjon	38	5	88	12
Alm helsevern	138	23	86	14
Somatiske sykehjem	330	31	91	9
Alders- og sykehjem	3	0	100	0
Psykiatriske sykehjem	0	1	0	100
PU	209	57	79	21
Hjemmehjelp/-sykepleie	393	34	92	8
Sosialhjelp	95	38	71	29
Edruskapsvern	2	0	100	0
Andre virksomheter	78	18	81	19
Kultur	41	14	75	25
Teknisk sektor	22	118	16	84
Ymse	2	7	22	78
Uoppgitt	5	11	31	69

Pr.1.12.2016 basert på PAI-registeret. Tabellen inneholder bare hovedstillinger.

Kjønnsdelt oversikt ledere (arbeidsgiverrepresentanter) i Gjøvik kommune samt noen utvalgte grupper (Kilde: Visma).

	Kvinner	%-andel	Menn	%-andel	Totalt
Arbeidsgiverrepresentanter (alle)	79	69	36	31	115
Rådmannens ledergruppe	4	67	2	33	6
Rektorer	9	56	7	34	16
Avdelingsledere H/O	25	86	4	14	29
Barnehagestyrere	10	100	0	0	10
Fagledere (kode 7003)	15	54	13	46	28

Kvinneandelen i Gjøvik kommune utgjør 79 prosent. For Gjøvik kommune er det ønskelig å ha et miljø som består av både menn og kvinner. Som et tiltak for å bedre kjønnsbalansen benytter kommunen seg av positiv særbehandling der dette er tillatt, jfr. likestillingsloven og forskrift om særbehandling av menn. I tjenesteområdet Barnehage oppfordres menn til å søke i

utlysningstekst/annonser. Kvalifiserte mannlige søkere skal alltid innkalles til intervju, og det skal alltid være menn i intervjupanelet når mannlige søkere blir intervjuet.

Trender som at kvinner ikke så gjerne søker lederstillinger og at arbeidsmarkedet er kjønnsdelt er imidlertid vanskelig å endre, da dette oftest knytter seg til forhold som ligger utenfor kommunens og arbeidsgivers påvirkningsmulighet.

ARBEIDSKRAFT OG REKRUTTERING

Den demografiske utviklingen gjør at kommunesektoren får utfordringer med å dekke innbyggernes økende behov for velferdstjenester. Befolkningens alderssammensetning kommer i årene framover til å endre seg vesentlig. Stadig økende levealder kombinert med de store barnekullene fra etterkrigstiden, betyr en kraftig vekst i de eldste aldersgruppene. Nedgangen i andelen personer i yrkesaktiv alder sammenlignet med andelen personer i yrkespassiv alder, vil bli en utfordring for personellsituasjonen i helse- og omsorg så vel som for øvrig verdiskapning og velferdsutvikling.

I et marked med stadig større konkurranse må kommunen rekruttere og beholde relevant og kompetent arbeidskraft, og samtidig bidra til fornyelse av tjenester og arbeidsformer. Dersom vi klarer å øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse og øke avgangsalderen, reduseres behovet for rekrutteringer betydelig.

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse blant ansatt i kommunal sektor har holdt seg stabil de siste årene på i underkant av 79 prosent. I Gjøvik kommune har gjennomsnittlig stillingsstørrelse fra i 2013 og 2014 vært over 79 prosent, men i 2015 gått ned til 74 prosent. (Kilde: PAI/KS).

Gjennomsnittlig avgangsalder for ansatte over 55 år var i 2015 63,3 år for kommunene. I Gjøvik kommune var avgangsalder for ansatte over 55 år i 2016 på 64,45 år. (Kilde: PAI KS/Visma)

Gjennomsnittsalderen for ansatte i Gjøvik kommune er 45,1 år (feb.2017). Enkelte sektorer har vesentlig høyere gjennomsnittsalder og derfor ulike utfordringer knyttet til rekruttering og livsfasepolitikk.

Gjøvik kommune ønsker å stimulere til at ansatte jobber mer og lenger. Det er derfor viktig at ansatte og arbeidsgiverrepresentantene er kjent med hvilke muligheter og rettigheter som gjelder for pensjonering og for kombinasjoner av inntekt og pensjon. Årlig gjennomføres det informasjonsseminar for ansatte som nærmer seg første mulige pensjoneringsuttak, så også i 2016. Til seminaret inviteres også ledere og saksbehandlere.

For Gjøvik kommune er rekrutteringen til fagarbeiderstillinger i all hovedsak er god. Det er utfordrende å rekruttere til legestillinger, psykologstillinger, helsesøsterstillinger, sykepleier på natt og enkelte høgskolestillinger innen helse- og omsorg og barnevern samt enkelte ingeniørstillinger. Skole og barnehage har foreløpig god tilgang på kvalifiserte søkere til lærerstillinger og barnehagelærerstillinger.

Alle sektorer melder om utfordringer knyttet til å få kvalifiserte søkere til vikarstillinger samt å få flere søkere til lederstillinger.

UTDANNING OG KOMPETANSE

Kommunesektoren er arbeidskraftintensiv og tjenestene som leveres forutsetter høy kompetanse. Utdanningsnivået i kommunesektoren er høyt. For Gjøvik kommune utgjør medarbeidere med universitets- og høyskoleutdanning over 51 prosent av årsverkene. Medarbeidere med videregående skoles nivå utgjør omtrent 32 prosent av årsverkene. Denne gruppen utgjør i hovedsak fagbrev innenfor helse – og oppvekstfag. Medarbeidere i stillinger uten særskilt krav til utdanning utgjør 17 prosent av årsverkene. Andelen årsverk i stillinger med høyskole – universitetsutdanning har økt fra 48 prosent i 2015 til 51 prosent i 2016.

Med tanke på utfordringene fremover er det viktig at Gjøvik kommune har en offensiv arbeidsgiverpolitikk og legger til rette for kvalifisering til formell kompetanse og kompetanseutvikling som er viktig for jobben og læring på arbeidsplassen.

I de store sektorene som Helse og omsorg og Oppvekst er det en andel ansatte som rekrutteres til kommunen uten relevant formell utdanning. Gjøvik kommune oppfordrer, tilrettelegger og har ordninger for at flere av disse kan ta fagbrev. Dette gjelder særlig innen helsearbeiderfaget og barn- og ungdomsarbeiderfaget.

Det er mange medarbeidere som har tatt videreutdanning de senere år. Siden 2010 har det i de lokale lønnsforhandlingene vært gitt lønnsmessig uttelling for ansatte som har tatt etter- og videreutdanning. Dette er kompetanseheving som kommunen drar god nytte av i tjenesteutøvelsen og som hever den faglige kvaliteten i tjenestene.

Flere sektorer har utarbeidet kompetanseplaner med tanke på hvordan møte framtidens behov kompetanse innenfor de ulike områder. Kompetanse er et av satsningsområdene i arbeidsgiverstrategien og i forlengelsen av denne skal det i 2017 arbeides videre med utvikling av kompetanseplaner i alle sektorer. Målet er systematisk arbeid for å rekruttere, utvikle og beholde arbeidskraft.

Kommunen har inngått ulike samarbeidsavtaler med universitets- og høyskolesektoren, blant annet innenfor helse- omsorg, oppvekst og utdanningssektoren. Dette er samarbeid med tanke på relevans og kvalitet i utdanningene, men også med tanke på forskning og utvikling.

Læringer

Gjøvik kommune hadde ved utgangen av 2016 totalt 37 læringer i opplæring. Disse er fordelt på 11 Barne- og ungdomsarbeiderlæringer, 8 Helsefaglæringer (2+2 modellen) og 13 Helsefaglæringer (vekslingsmodellen), 2 Kokkelæringer, 2 IKT læringer og 1 Feierlærling.

Gjøvik kommune deltar i utprøving av vekslingsmodellen innenfor Helsearbeiderfaget. Vekslingsmodellen innebærer at opplæringen er organisert med vekselvise perioder i skole og lærebedrift. Det som ønskes oppnådd med ny modell er økt læring, økt gjennomføring, økt samarbeid skole- arbeidsliv og økt rekruttering til faget. Det skal gjøres enklere for eleven å se sammenhengen mellom teori og praksis. Høsten 2014 begynte de første 5 vekslingslærlingene, og høsten 2015 og 2016 tok vi inn heholdsvis 5 og 4 nye. Det planlegges også å ta inn 4 etter denne modellen høsten 2017. Prosjektet evalueres 2017/2018.

I 2016 ble det iverksatt en prosedyre for lærlingenes økonomiske verdiskapning som planlagt.

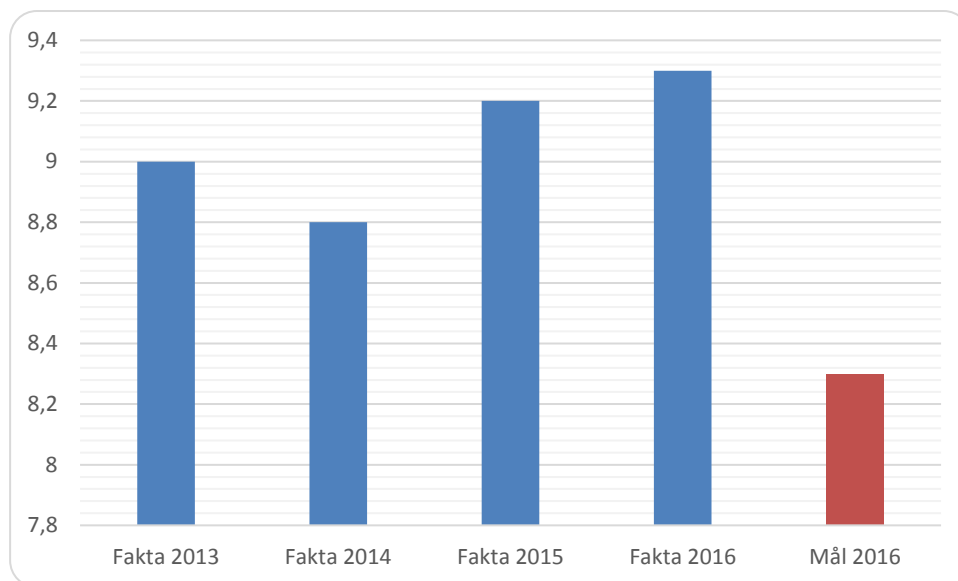
Høsten 2016 startet arbeidet med innføring av et digitalt verktøy knyttet til oppfølging av lærlingene. Hensikten er å øke kvaliteten i opplæring, samt å kunne forbedre oppfølgingen.

Det planlegges inntak av 16 nye lærlinger i 2017, og det betyr totalt 37 lærlinger i opplæring fra september 2017.

Gjøvik kommune har økt antallet lærlinger de siste årene, noe som også krever økt rekruttering og opplæring av veiledere.

Gjøvik kommune har en ambisjon om å øke antall lærlinger og våren 2017 fremmes en politisk sak vedrørende forsterket læringsinsatsing.

INKLUDERENDE ARBEIDSLIV OG SYKEFRAVÆR

Totalt sykefravær i Gjøvik kommune

Sykefraværet i Gjøvik kommune i 2016 ble 9,3 prosent mot 9,2 prosent i 2015. Dermed ble målet som ble satt i styringsdokumentet for 2016 om at sykefraværet ikke skulle være høyere enn 8,3 prosent for kommunen samlet ikke nådd.

	0 - 16 dager	17 - 56 dager	> 57 dager	Totalt
Kvinner	2,7	1,6	6,6	10,8
Menn	1,8	0,6	1,7	4,1
Gjøvik kommune	2,5	1,3	5,4	9,3

Sykefravær Gjøvik kommune 2016 - kjønnsdelt statistikk, tall i prosent

Gjøvik kommune startet høsten 2016 arbeidet med en revitalisering av IA arbeidet. IA arbeidet er en del av HMS og inngår som en del av det systematiske HMS arbeidet i kommunen. IA-handlingsplan for Gjøvik kommune, som er styrende for arbeidet med inkluderende arbeidsliv på systemnivå, ble evaluert høsten 2016 og en ny IA – handlingsplan for perioden 2017 – 2018 er utarbeidet. Evaluering av handlingsplanen er en del av arbeidet med å revitalisere IA arbeidet i tillegg til nye tiltak på system, virksomhet - og individnivå. Revitalisering skal være tema på ledersamling i mars 2017. Tiltakene iverksettes i løpet av 2017.

Gjøvik kommune deltar i prosjektet «NED med sykefraværet», et samarbeidsprosjekt mellom KS og Nav sentralt hvor større kommuner med et fravær over 10 prosent (jf. KS – statistikk) ble tilbudt å delta. Prosjektet retter seg mot helse- og omsorg og barnehage. Prosjektet startet høsten 2016 og vil

gjennomføres i 2017 blant annet med en workshop i mai 2017 hvor rådmann, ledere, tillitsvalgte og vernetjeneste vil delta.

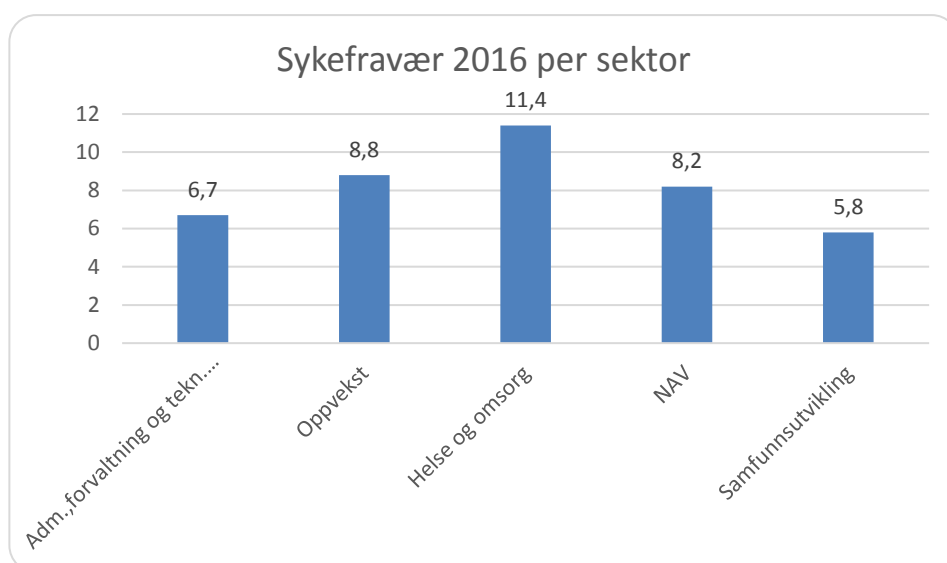
Prosedyren for oppfølging av sykmeldte arbeidstakere i Gjøvik kommune er styrende for all oppfølging på individnivå. Arbeidet med å forebygge og redusere sykefraværet foregår kontinuerlig i alle sektorer. IA er mer enn oppfølging av sykemeldte og handler først og fremst om det helsefremmende og forebyggende arbeidet med kontinuerlig fokus på arbeidsmiljøforbedring.

Gjøvik kommune har et godt og innarbeidet samarbeid med Nav Arbeidslivssenter og Nav Gjøvik.

Tiltaket "Helsefremmende arbeidsplasser" ble videreført til 2016. Tiltaket er et samarbeid mellom HR Stab i Gjøvik kommune og Nav Arbeidslivssenter. Målet med tiltaket er å redusere sykefraværet. Delmålet er å utvikle og forbedre samarbeidet mellom leder, tillitsvalgt og verneombud på det enkelte driftssted. Siden tiltaket startet opp i 2009 har totalt 16 arbeidsplasser deltatt og det har vært positive tall i fraværsutviklingen for flere av disse. Tiltaket oppfattes å ha stor nytteverdi med tanke på arbeidsmiljøforbedringer.

Våre ledere og ansatte benytter seg av virkemidler fra NAV, bl.a. forebyggings- og tilretteleggingstilskudd, BHT honorar og kjøp av helsetjenester.

HR arbeider for å øke ledernes kompetanse i forhold til det helhetlige arbeidet med IA, oppfølging av sykmeldte, gir opplæring og informasjon til ledere, deltar i møter med sykmeldte og bistår ledere med rådgivning og veiledning.

	1.kvartal	2.kvartal	3.kvartal	4.kvartal	Totalt
2010	9,5	7,8	8,7	10,1	9,1
2011	10,8	9,7	8,7	10	9,9
2012	10,6	8,6	8,3	9,6	9,4
2013	10,8	8,4	7,4	9	9
2014	9,5	8,1	8,2	9,1	8,8
2015	10	8,9	8,4	9,1	9,2
2016	10	8,9	7,9	9,8	9,3

Utviklingen i sykefravær 2010-2016

Kommunen har ambisjon om lavere sykefravær og innsatsen for å redusere sykefraværet gis høy prioritet i 2017 gjennom revitaliseringen av IA arbeidet. Oppfølgingen og arbeidet i etterkant av medarbeiderundersøkelsen 2015 er fortsatt en viktig del av det forebyggende og helsefremmende arbeidet.

HELTID/DELTID

Gjøvik kommune skal redusere omfanget av deltidsstillinger og øke antall heltidsstillinger. Målsettingen er å bedre tjenestekvaliteten, mer effektiv bruk av personellressurser og et bedre arbeidsmiljø.

Det jobbes med en heltidskultur, og det samarbeides med de tillitsvalgte både på overordnet systemnivå, og mellom plasstillitsvalgt og leder på det enkelte driftssted om utarbeidelse av turnusplaner, arbeidstidsordninger og vurdering av deltidsansattes muligheter for å få økt sin stilling.

47 prosent av de ansatte i kommunene jobber heltid og 53 prosent deltid. Omfanget av deltidsarbeid er ulikt fordelt mellom kjønn, aldersgrupper, utdanningsnivå og sektor. Det er først og fremst kvinner som jobber deltid. I Gjøvik kommune jobbet 42,9 prosent av alle ansatte heltid i 2016 mot 47,3 prosent i 2014. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for alle ansatte i Gjøvik kommune var 73 prosent pr. 01.12. 2016. (Kilde: PAI 2016)

Status pr. 31.12.2016	Årsverk og antall faste hjemler		Årsverk faste hjemler		Antall deltid faste hjemler
Sektor	Årsverk	Antall ansatte	Heltid	Deltid	Antall deltidsansatte
Adm.,forvaltning og tekn. drift	279,20	296	241	38,20	55
Oppvekst	744,89	824	578	166,89	246
Helse og omsorg	734,28	1155	333	401,28	822
NAV	49,00	53	43	6,00	10
Samfunnsutvikling	77,83	98	54	23,83	44
Gjøvik kommune	1885,20	2426	1249	636,20	1177

Det er sektor Helse- og omsorg som har de største utfordringene i forhold til heltid/deltid. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for fastlønte i Helse – og omsorg i Gjøvik kommune var pr. 31.12. 2016 på 63,5 prosent stilling. 45 prosent av de fastlønte ansatte i Helse – og omsorg jobbet heltid. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for faste deltidsansatte i helse – og omsorg var 49 prosent stilling. (Kilde: Visma)

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for fastlønte ansatte i barnehage var 92 prosent stilling. I barnehage jobber 86 prosent av de fastlønte ansatte heltid. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for fastlønte deltidsansatte i barnehage var 66 prosent stilling. (Kilde: Visma).

Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for fastlønte ansatte i skole var 90 prosent stilling. 74 prosent av de fastlønte ansatte i skole jobber heltid. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse for fastlønte deltidsansatte i skole var 69 prosent stilling. (Kilde: Visma).

En av hovedutfordringene i arbeidet med å redusere uønsket deltid er antall helger som arbeides. Et av tiltakene for å stimulere til at ansatte i Gjøvik kommune jobber noen flere helger, er at det gjennom de lokale lønnsforhandlinger er avsatt midler til godtgjøring av helgearbeid. Dette for ansatte som over en periode på minimum 2 år tar på seg to eller fire helger ekstra pr. år. Ordningen er frivillig.

Andelen heltidsansatte i Gjøvik kommune har gått ned siden 2014. Imidlertid har det for fastlønte ansatte i helse – og omsorg vært en økning fra 2015 hva gjelder gjennomsnittlig stillingsstørrelse, fra 62 – 63, 5 prosent og gjennomsnittlig stillingsstørrelse for deltidsansatte, fra 47 – 49 prosent.

Lokale retningslinjer for redusert bruk av uønsket deltid, et resultat av et partssammensatt arbeid med representanter fra arbeidstakersiden og arbeidsgiversiden i 2015, forventes på sikt å redusere andelen deltidsansatt og øke andelen heltidsansatte. Det vil i 2017 bli vurdert iverksatt nye tiltak for øke andelen heltidsansatte i Gjøvik kommune.

Ansatte fordelt på stillingsstørrelse pr. ansatt *) og kjønn. I Gjøvik kommune. Tall pr. 1. desember i det enkelte år

Stillingsstørrelse per ansatt	Kjønn	Årstall 2014		2015		2016	
		Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent	Antall ansatte	Prosent
0 - 24,9%	Kvinner og menn	154	6,3	330	12,2	381	13,4
	Kvinner	127	6,5	257	12,1	305	13,6
	Menn	27	5,3	73	12,6	76	12,5
25 - 49,9%	Kvinner og menn	177	7,2	232	8,6	237	8,3
	Kvinner	143	7,3	184	8,7	187	8,3
	Menn	34	6,7	48	8,3	50	8,2
50 - 74,9%	Kvinner og menn	491	19,9	487	18,0	500	17,6
	Kvinner	438	22,4	429	20,2	433	19,3
	Menn	53	10,4	58	10,0	67	11,0
75 - 99,9%	Kvinner og menn	476	19,3	482	17,8	508	17,8
	Kvinner	424	21,7	435	20,5	455	20,3
	Menn	52	10,2	47	8,1	53	8,7
100%	Kvinner og menn	1.165	47,3	1.173	43,4	1.221	42,9
	Kvinner	820	42,0	820	38,6	860	38,4
	Menn	345	67,5	353	61,0	361	59,5

*) Tabellen handler om stillingsstørrelse pr. ansatt. Derfor vil f. eks. en person med to stillinger på hhv. 20 og 50 % bli tilordnet gruppen 50 - 74,9 %

DIGITALISERING – STRATEGISK ANVENDELSE AV IKT

Digitalisering og ny teknologi vil prege alle kommunale tjenester. Nye metoder utvikles, flere arbeidsprosesser og rutiner digitaliseres og forenkles.

Digitaliseringsarbeidet har hatt høyt fokus i 2016. Vedtak om digitaliseringsstrategi og gjentakende kartlegginger for å identifisere behov er iverksatt. Handlingsplanen for 2016 er gjennomført som forutsatt og revidert i første kvartal 2017. Administrativt styringsråd for IKT er reetablert og det er utarbeidet et eget dokument for IKT arkitektur i Gjøvik kommune. I digitaliseringsstrategien som ble vedtatt våren 2016 var det forutsatt å prioritere interne arbeidsprosesser i 2016. Dette arbeidet er i god rute og i løpet av kommende år vil mange papirskjemaer avløses av digitale prosesser. Blant annet er nytt sak/arkivsystem anskaffet og innført i løpet av 2016. Dette har gjort det mulig å ta i bruk SvarUt som er kommunesektorens løsning for digital kommunikasjon med innbyggere. Parallelt med at vi har fått et elektronisk godkjent sakarkiv er det også nå mulig for innbyggere og andre interesserte å få direkte innsyn i alle dokumenter på post- eller sakslistene som ikke er unntatt offentlighet. Det gjenstår å digitalisere en del andre fagarkiver. Dette arbeidet starter derfor opp i løpet av året.

En viktig forutsetning for digitale tjenester er at IKT infrastruktur støtter opp under mobilitet og bruk av teknologi. Trådløse nett er etablert for alle kommunale lokasjoner med unntak av helse- og omsorg hvor det akkurat er startet utrulling. Alle barne- og ungdomsskoler er lagt over på en ny og moderne plattform basert på Windows 10 og Office 365. Oransje nett (dvs. nett som forenkler pålogging på åpne nett for helse- og omsorgsektoren) er klargjort.

Det er pilotprosjekter i gang på Office 365/One Drive og Sharepoint og det har vært gjennomført forberedende arbeid for å kunne tilby epost og fildeling til alle.

I forbindelse med utflyttingen til Øvre Torggate tas SoftPhone (telefon via PC) og Skype i bruk for alle på rådhuset, mens ordinære telefonapparater fases ut.

Arbeidet med å digitalisere innbyggerskjemaer er nå i gang og vil ha full fokus fra 2017 og fremover.

Digitaliseringen som skjer både i forhold til tjenester, interne prosesser og i forhold til innbyggere fordrer blant annet at vi styrker medarbeidernes kompetanse innenfor IKT.

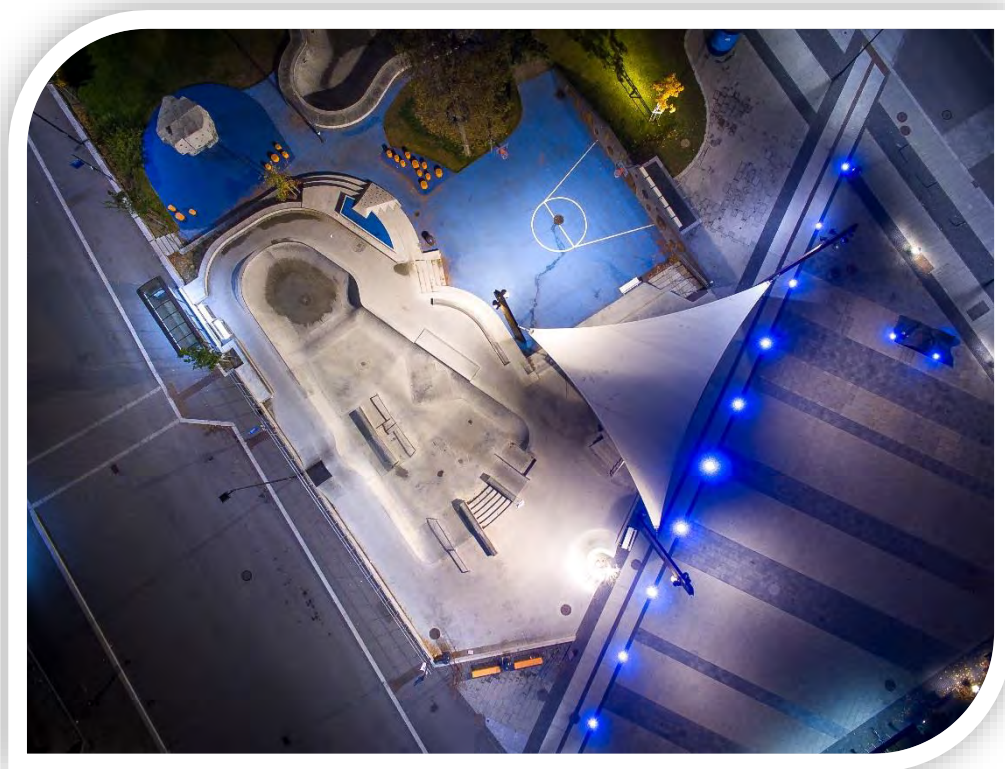
Gjøvik kommune har tatt i bruk digital opplæring og benytter KS – læring som en felles e – læringsportal for alle kommuner i Norge.

30 medarbeidere fra ulike arbeidsplasser gjennomførte i 2016 opplæring som superbrukere. De deler sin kompetanse gjennom klasseromskurs eller gjennom enkeltvis opplæring og veiledning på arbeidsplassen.

Fra februar 2017 ble det lansert et opplæringsprogram i digitale ferdigheter. Opplæringspakka «Grunnleggende IKT-ferdigheter» er obligatorisk for alle ansatte, og inneholder 5 moduler med stoff som alle ansatte bør kunne. Trinn to er opplæringspakka «Grunnleggende kontorferdigheter» som er obligatorisk for alle *kontoransatte*, det vil si saksbehandlere, merkantile og ledere. Medarbeidere

gjennomfører kurs på PC, iPad eller telefon når det passer ved å logge seg på portalen med BankID på mobil.

Det er også utarbeidet et e - læringskurs knyttet til informasjonssikkerhet- *Sikkerhetsinstruks for ansatt* – som alle ansatte skal gjennomføre i 2017. Flere andre opplæringsprogrammer er også påbegynt og vil bli ferdigstilt i 2017.

SEKTORENE

Kapitlet inneholder nærmere opplysninger om de ulike administrative sektorene i kommunen. De vil i hovedsak vise følgende:

- Kort om økonomisk resultat i.f.t. årsbudsjett 2016
- Status i.f.t. måloppfølging ut fra styringsdokument 2016-2019
- Status i.f.t. organisasjonsutvikling
- Vurdering av driftsstatus
- Eventuelle oppfølgingspunkter

Det vises for øvrig til Årsregnskap 2016 og nøkkeltallshefte 2016 (vedlegg til årsrapport).

SEKTOR FOR ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT

ØKONOMISK RESULTAT

Administrasjon, forvaltning og teknisk drift	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Politisk	9 208	8 698	8 722	-510	-5,9 %	8 884
Rådmannen	2 492	3 344	3 272	852	25,5 %	16 938
Eiendom	52 541	52 427	21 896	-114	-0,2 %	31 359
Forvaltning og drift	37 902	36 652	32 872	-1 250	-3,4 %	34 729
Økonomi	41 809	41 867	40 776	58	0,1 %	32 472
HR	12 503	13 765	14 268	1 262	9,2 %	12 529
Teknisk drift	63 648	64 396	53 966	748	1,2 %	60 036
AFT adm	1 183	1 195	0	12	1,0 %	
Felles utviklingsstab	4 565	4 606	3 307	41	0,9 %	
Totalt for sektoren	225 851	226 951	179 079	1 099	0,5 %	196 947

Sektor Administrasjon, forvaltning og teknisk drift har et årsresultat på 1,1 million. Dette skyldes i hovedsak mindreforbruk i forbindelse med sykefravær og vakanse i stillinger.

Avviksanalysen for sektoren er beskrevet i årsregnskapsdokumentet.

MÅLOPPFØLGING STATUS PR. 31.12.

MÅLTABELL - ADMINISTRASJON, FORVALTNING OG TEKNISK DRIFT	Status			Mål	
FOKUSOMRÅDER:					
MÅL 2016 / 2016-2019:	2014	2015	2016	2016	2019
ØKONOMI:					
Budsjettavvik - i %		4,3 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %
BRUKERE: (Brukertilfredshet og kvalitet)					
Digitaliseringsgrad lik eller høyere enn i sammenlignbare kommuner	= <	= <	*	=>	=>
IKT modenhet lik eller høyere enn i sammenlignbare kommuner	<	<	*	>	>
Elektronisk innmeldte vannavlesninger %	70 %	64 %	65 %	75 %	75 %
Klager på vinterdrift, brøyting av kommunale veger - antall	< 75	45	43	< 75	< 75
Tilfredshet med renovasjonstilbudet	85 %	85 %	*	90 %	90 %
Trafikksikker kommune - nullvisjon ulykker kommunale veger	1	0	0	0	0
Antall kjørte km skiløyper hver uke/hver sesong	320	320	334	320	320
Utviklingen av energibruk VA-infrastruktur (antall GWh/år)	8,99	8,57	8,80		
Utviklingen av energibruk kommunale bygg (kr pr. kv.m.)	141	118	120		
Arealutnyttelse i kommunale bygg (m2/innbygger)	3,9	4	4,3		
Utfasing av fossil energi til fornybar energi i Gjøvik kommune, antall KWh/år	1 368 438	1 121 454	1 151 097		
Overvannsdisponering, separat overvannshåndtering, antall meter nett/år.	1 440	1 550	1 600	1 400	1 400
MEDARBEIDERE:					
Sykefravær AF - kvartalsvis rapportering	5,30 %	8,8 %	9,1 %	6,0 %	5,5 %
Sykefravær TD - kvartalsvis rapportering	2,80 %	5,3 %	3,2 %	5,0 %	5,0 %
Fornøydhet med kanaler og muligheter for internkommunikasjon				4,0	4,0
10-faktorundersøkelsen: Mestringsorientert ledelse	-	-	3,9		
10-faktorundersøkelsen: Mestringsklima	-	-	3,9		

Digitaliseringsgrad sier noe om i hvilken grad kommunen kan motta og svare digitalt på meldinger, søknader og rapporter innenfor områder hvor det ligger til rette for det. Det er ikke gjennomført noen ny undersøkelse av digitaliseringsgraden i løpet av året, men det foregår en systematisk prosess i å legge til rette for digitalisering av interne tjenester. Det er iverksatt arbeid med å digitalisere innbyggerskjemaer, noe som har fullt fokus fra 2017.

IKT modenhet innebærer at prosesser for drift skal være definert og beskrevet, at det er fokus på gevinstrealisering og at kommunen har strategisk fokus på IKT, dvs. hvordan IKT kan understøtte enhetene og virksomheten i å nå sine mål. IKT modenheten er i ferd med å bli større gjennom at det nå er satt på dagsorden og styres på en mer systematisk måte. Det gjenstår noe før alle deler av organisasjonen tenker på hvordan IKT kan bidra innenfor eget område. Dette er et tema som settes på dagsorden jevnlig og som enhetene utfordres på.

Det har ikke vært gjennomført noen måling av fornøydhet med kanaler og muligheter for internkommunikasjon. Det har imidlertid vært gjennomført kartlegginger og prosesser for å få på plass nye verktøyer for internkommunikasjonen. Workplace er valgt som kommunikasjonsplattform og det forhandles nå rundt en avtale slik at den kan tas i bruk i løpet av 1 halvår 2017. Det er også igangsatt en prosess for å få til en helhetlig bruk av informasjonsskjermer både i intern- og eksternkommunikasjonen.

ORGANISASJONSUTVIKLING

Administrasjon, forvaltning og teknisk drift er en ny sektor og med felles overordnet ledelse. Avdelingene for byggesak og oppmåling er lagt under teknisk drift som er en tjenesteenhet innenfor administrasjon, forvaltning og teknisk drift.

I 2016 ble det gjennomført organisasjonsendringer for å bygge opp under digitaliserings-, innovasjons- og endringsarbeidet i kommunen. Ressurser fra flere av stab- og støttefunksjonene er samlet i en egen stab – felles utviklingsstab – som jobber prosjektrettet med digitalisering og innovasjons- og utviklingsprosesser.

I 2016 startet vi også opp en prosess knyttet til samarbeid mellom enheter innenfor samfunnsutvikling og teknisk drift og samarbeid mellom kommune og utbyggere.

Denne prosessen er nå kommet så langt at det skal gjennomføres brukerreiser i samarbeid med en gruppe utbyggere i Gjøvik kommune. Vi har tro på at denne gjennomgangen skal bidra til avklaringer som gjør at samarbeidet og kontakten mellom utbyggere og kommunen blir bedre.

I forbindelse med at vi etablerer et internt delegeringsreglement innenfor forvaltning av kommunal eiendom jobbes det også med en gjennomgang av ansvarsforholdene innenfor enheter innenfor samfunnsutvikling og teknisk. Det er for tidlig å si om denne avklaringen også bør gjenspeiles i organisasjonsmessige endringer.

STATUSVURDERING

AFT har ansvar for mange interne styringsprosesser og 2016 har stått i revideringens tegn.

Det har blitt utarbeidet strategidokumenter innenfor digitalisering, kommunikasjon og arbeidsgiverpolitikk. I tillegg er det utarbeidet en regional telefonistrategi, regional strategi for kjøp av elektrisk kraft og den regionale anskaffelsesstrategien er revidert.

Det politiske delegeringsreglementet ble revidert i forbindelse med ny kommunestyreperiode. I etterkant av dette har det vært jobbet med å få på plass et administrativt delegeringsreglement fra rådmannen til kommunalsjefer og fra kommunalsjefer til stabs- og tjenesteledere. Som følge av ny kommunestyreperiode er også finansreglement revidert, som gir rammeverket for gjelds- og finansforvaltningen.

Brannordningen, ROS analysen og beredskapsplanen er revidert. Det er også flere lokale forskrifter innenfor VA. Blant annet nytt sanitærreglement. Arbeidet med revidering av lønnspolitisk plan, nytt lederutviklingsprogram og etiske retningslinjer er også i slutfasen.

AFT har ansvar for gjennomføring av en rekke investeringsprosjekter. AFT ved eiendomsavdelingen har prosjektoppfølgning ved ombygging og nybygg til tjenester. I 2016 stod tilbygget ved Nordbyen omsorgssenter og Gjøvik barnehage ferdig, mens det er startet opp med planlegging av Biri omsorgssenter. Deretter står nytt omsorgssenter i Snertingdal for tur.

AFT ved avdeling for bymiljø har ansvaret for vedlikehold og oppgradering av veier og gang- og sykkelveier. Bevilgningene til oppgradering og asfaltering har økt og det skjer en omfattende oppgradering og asfaltering av kommunale veger og gater. I tillegg har Parkgata bru blitt skiftet ut. De største tiltakene innenfor sykkelbyprosjektet har vært ny sykkelveg i Østre Totenveg og flere sykkelparkeringsprosjekter. Det har også vært gjennomført trafiksikkerhetstiltak på Bondelia, Engehaugen og Nøssvegen i Snertingdal. Det er et eget prosjekt for utfasing av gatelysarmaturer med kvikksølv damp. Kommunen overtok også driftsansvaret for til sammen 28 km med fylkesveger i 2016. Mens fylkeskommunen til gjengjeld overtok gang og sykkelveier og gatelys fra kommunen.

AFT har også ansvar for kommunens parker og friområder. Avdeling for bymiljø er i gang med oppgradering på Gjøvik stadion. Kunstgress er skiftet ut og det er etablert nytt vanningsanlegg på hovedbanen. Mjøs promenaden oppgraderes også og det er nå kommet på plass belysning. Toaletter er satt opp på Vikenstranda. I lysløypa mot Lerudåsen er det skiftet ut lys, mens asfaltøya på Øverby er rehabilitert.

VA- nett saneres og det er flere prosjekter på gang i områdene på Tongjordet og Kirkeby. Arbeidet med revidering av hovedplan for VA er så smått i gang og vil legge grunnlaget for videre utskifting/utbedring. Høsten 2016 vedtok kommunestyret handlingsplan for opprydding i avløp fra spredt bebyggelse.

GLT Renovasjon overtok ansvaret for innhenting av husholdningsavfall fra 1 januar i 2016. Det er nå utarbeidet en felles renovasjonsforskrift for de fem kommunene som skal behandles av kommunestyrene i løpet av 1 halvår.

Innenfor byggesak har oppfølging av hybelhusprosjekter vært spesielt utfordrende. Det er derfor lagt frem en politisk sak om å få inn bestemmelser i kommuneplanen som gjør det mulig å stille noen krav til etablering av hybelhus i Gjøvik.

Oppmålingsavdelingen har forhandlet frem nye festeavtaler med Opplysningsvesenets fond for prestegårdsjordet på Biri. Avdelingen er også godt i gang med å forberede retaksering av eiendommer som grunnlag for eiendomsskatt. I løpet av sommeren ble skåfoto fra kommunen ferdigstilt og tilrettelagt i WEB-kartene våre.

Brann- og redning har hatt flere tilsyn i løpet av året. Det viktigste målet for brannvesenet er å redusere antall bygningsbranner. I 2016 var det 18 bygningsbranner mot 21 året før.

Utflytting fra rådhuset og «bestilling» av rehabilitert rådhus har vært arbeidskrevende for flere av stab- og støtteavdelingene innenfor AFT. Rydding og planlegging av flytteprosessen har involvert alle avdelinger på rådhuset og det har vært en gedigen jobb å legge til rette for at ryddeprosessen har kunnet skje så smidig som mulig. Når det gjelder rehabilitert rådhus er flere av stab- og støttefunksjonene involvert i arbeidet med å være tydelige bestillere mot kommunens eget utleieselskap Rådhusbygg AS og deres samarbeidspartnere. Målbildet om et rehabilitert rådhus med aktivitetsbaserte arbeidsplasser er formulert i konkrete krav til utforming av lokalene. Samtidig gjennomføres det egne organisasjonsutviklingstiltak for å forberede organisasjonen på nye arbeidsformer.

På beredskapsfronten har det vært stor aktivitet i 2016. I begynnelsen av året var det spesielt mottaket av flyktninger og etablering av midlertidig flyktningmottak på Bondelia som krevde oppfølging fra flere sektorer, men også fra enheter innenfor AFT.

ROS analysen for Gjøvik kommune er revidert i løpet av året og mange medarbeidere har deltatt i risikovurderingene på sine fagområder. I dette arbeidet har også eksterne samarbeidspartnere deltatt.

Kommunen har øvd beredskapen i flere runder i løpet av året. Den nye rådmannsledelsen og politisk ledelse ble kurset på Starum i januar. Kommunen har også deltatt som observatør i forbindelse med ulike tabletop øvelser og gjennomført egen øvelse av stabs- og informasjonsressurser. I september deltok kommunen i en fullskalaøvelse rundt temaet tankbilvelt. Her ble politi, sykehus og brann øvet. Men også kommunens kriseledelse og deler av organisasjonen.

Brannordningen har blitt revidert i løpet av året og høsten 2016 hadde kommunen tilsynsbesøk fra Direktoratet for sivilt og brannberedskap. Kommunen fikk gode tilbakemeldinger og ingen avvik.

I videreføringen av kommunikasjonsstrategien er det gjennomført et arbeid for å få på plass nye løsninger for internkommunikasjon. Resultatet av dette er et administrativt vedtak om å ta i bruk Workplace som en av flere kanaler for internkommunikasjon. Det foregår nå et arbeid mot Facebook for å få på plass en avtale og målet er å ta i bruk Workplace tidlig på sommeren.

OPPFØLGINGSPUNKTER

Internkontroll i AFT – status og utfordringer

HMS og HR avdelingen har rullet ut nytt internkontrollområde innenfor informasjonssikkerhet og i løpet av 2017 skal alle kommunens virksomheter ha gjennomført ROS analyse og opplæring av ledere og medarbeidere.

Brann og redning:

Det foreligger vedtak om pålegg fra Arbeidstilsynet i forhold til beskyttelse og rutiner mot eksponering av farlige stoffer m.v. Avvikene omhandler risikovurdering og instruks for bruk av verneutstyr, sanering av røykdykkere, renhold av forurenset utstyr og klær, bytting av filtermasker, m.v. Frist for lukking av avvik er 1. mai og utføres i samarbeid med verneombud og ansatte.

Ulovlighetsoppfølging etter eiendomstaksering/byggesak.

AFT ved oppmålingsavdelingen har ansvar for gjennomføringen av retaksering av eiendommer som grunnlag for eiendomsskatt. I den forbindelse er det også opprettet en prosjektstilling som skal sørge for oppfølging av ikke godkjente tiltak som ble avdekket ved siste taksering i 2012 og som avdekkes under retakseringen som skjer nå. I tillegg skal stillingen følge opp andre tiltak som byggesaksavdelingen tidligere ikke har hatt ressurser eller kapasitet til.

SEKTOR OPPVEKST

Økonomisk resultat

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
Oppvekst	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Oppvekst administrasjon	1 676	1 170	1 172	-506	-43,2 %	
Skole	337 289	337 601	331 947	312	0,1 %	338 954
Barnevern	60 294	56 665	56 362	-3 629	-6,4 %	56 790
Barn og familie	31 265	33 442	33 242	2 177	6,5 %	30 217
Barnehage	208 194	202 003	201 986	-6 191	-3,1 %	200 817
Totalt for sektoren	638 717	630 880	624 709	-7 837	-1,2 %	626 778

Sektoren har totalt et merforbruk på kr. 7,8 mill. 1,24 % av netto budsjettramme. Merforbruket ble høyere enn anslått ved 2. tertial 2016.

Det er flere årsaker til merforbruket innen sektoren. Merforbruket er i hovedsak knyttet til tjenestene barnehage og barnevern. Avviksanalysen for sektoren er beskrevet i årsregnskapsdokumentet.

Måloppfølging status pr. 31.12.

MÅLTABELL - OPPVEKST	Status			Mål	
FOKUSOMRÅDER:	2014	2015	2016	2016	2019
MÅL 2016 / 2016-2019:					
ØKONOMI:					
Budsjettavvik - i %		-0,6 %	-1,2 %	0,0 %	0,0 %
BRUKERE: (Brukertilfredshet og kvalitet)					
Barnehage: Alle barn med rett til plass etter loven tildeles plass			100 %	100 %	100 %
Øke pedagognormen til 50 % i alle barnehager.			90 %	50 %	50 %
Andel ungdom i alderen 13 – 19 år som har deltatt i tiltak gjennom prosjektet UngMestring@Gjøvik 2016 (i %)			11 %		
I hvilken grad opplever brukere som er i kontakt med TFT at hjelpen er til nytte for dem. (På en skala fra 1-6 der 1 er ingen og 6 er i stor grad)	Ikke målt, ny undersøkelse	5,0	4,7	4,6	4,8
Eksamen 10. trinn: Snittkarakteren for skriftlige fag skal ligge på eller over nasjonalt snitt (N).				Mål beskrevet i målformulering	
- Norsk hovedmål N 2016 = 3,5	3,0	3,3	3,4		
- Norsk sidemål N 2016 = 3,2	2,6	3,0	3		
- Matematikk N 2016 = 3,3	2,9	3,1	3,2		
- Engelsk N 2016 = 3,6	3,5	3,6	3,4		
Gjennomføring videregående skole: Prosentandel elever som slutter i løpet av 1. år på vdg. skole ligger på eller under snitt for Oppland. Oppland 2016 = 2,0	3,5	4,9	2,8	Mål beskrevet i målformulering	
I hvilken grad opplever brukere som er i kontakt med/får hjelp av barneverntjenesten at hjelpen er til nytte for dem? (På en skala fra 1-6, der 1 er ingen og 6 i svært stor grad.)	NY	Ny	*	4,5	4,5
MEDARBEIDERE:					
Sykefravær, Oppvekst samlet			8,8 %	8,0 %	8,0 %
10-faktorundersøkelsen: Mestringsorientert ledelse	-	-	4,1	-	
10-faktorundersøkelsen: Mestringsklima	-	-	4,3	-	

Skole

Eksamen 10.trinn: Eksamen våren 2016 viser en liten framgang fra i fjor i norsk hovedmål og matematikk, og en tilbakegang i engelsk. Den samme tendensen gjelder nasjonalt, derfor presterer vi fremdeles under nasjonalt snitt.

Barnehage

Alle barn med rett til plass har fått det; målsettingen er nådd 100 %.

Vi er nesten i mål med at alle barnehagene har 50 % pedagogandel, i 2016 er det kun 1 barnehage som ikke har nådd målet; målsetting 100 %; resultat 2016 =90 %.

Tverrfaglig familieteam:

Brukerne av tverrfaglig familieteam opplever å ha meget god nytte av hjelpen fra tjenesten og kan vise til et resultat på 4,7 i 2016.

Ungdomsavdelingen

Andel ungdom i alderen 13 – 19 år som har deltatt i tiltak gjennom prosjektet UngMestring@Gjøvik 2016 = 11 % (205 unike brukere)

Målet for 2016 var 15 % og var estimert ut fra søknad til Bufdir. På grunn av mindre tilskudd enn søkt om måtte vi redusere aktiviteten noe. Det har totalt deltatt 255 ungdom på UngMestring i 2016.

Antall deltagere, konsultasjoner, samtaler eller besøk i tilbudet til Ung i Gjøvik var 12288.

Barnevern

Har ikke hatt kapasitet til å gjennomføre en brukerundersøkelse knyttet til målet i måltabellen.

Sykefravær

Sektor oppvekst har et samlet sykefravær på 8,8 % der langtidsfraværet utgjør 6,3 %. Dette er høyere enn målsettingen på 8 % for 2016. Sykefraværsprosenten varierer mellom tjenestene og innad i den enkelte tjeneste. Det arbeides systematisk med å sikre gode arbeidsmiljøer i virksomhetene, og sykefravær følges opp i henhold til rutiner.

Barnehage

Sykefravær er fortsatt høyt, 11,3 %. Det er langtidsfraværet som gir det høye utslaget, korttidsfraværet er lavt, mellom 1-2 %. Verken ansatte eller leger definerer fraværet som arbeidsrelatert, og årsakene er ulike; det er benbrudd, operasjoner, kreft, psykiske lidelser og slitasje. Det arbeides systematisk og nitid fra styrernes side i tråd med Handlingsplan for IA.

Barnehagesektoren skal sammen med helse- og omsorg delta i et prosjekt som KS har etablert i samarbeid med NAV i 2017. Prosjektet skal gi drahjelp til vårt eget arbeid med å redusere fraværet og skal presentere ny forskning om hva som fremmer nærvær på den enkelte arbeidsplass.

Skole

Sykefraværet for 2016 er på 7,9 %, nøyaktig det samme som for året før. Vi har ennå ikke nådd målsettingen på 7,5 %

Det er langtidsfraværet som gir det høye utslaget, korttidsfraværet er nede på 1,5 %.

Noen få skoler og skolefritidsordninger drar opp snittet. På disse skolene er det også først og fremst

langtidsfravær som bidrar til høyt snitt. Ledelsen ved skolene jobber systematisk for å få ned fraværsprosenten.

Barnevern

Sykefraværet samlet for året er 6,7 %. Dette er noe høyere en ønskelig og det er en økning sammenlignet med tidligere. Tredje tertial 2016 drar opp, noe som skyldes en radikal økning i ett av teamene. Dette skyldes en kombinasjon av utenom arbeidsplassrelatert og jobbrelatert som kommer av høyt arbeidspress over tid i det teamet som håndterer det akutte og de ad-hoc sakene som må håndteres fortløpende. En stor del av fraværet er langtidsfravær. Dette var en utvikling vi så komme høsten 2016 og var en av grunnene til at vi fikk flere faste stillinger i budsjett for 2017.

Barn og familie

Totalt sykefravær for Barn og Familie er 8,0 %. Innen helsestasjonstjenester har det vært langtidsfravær. Noe som gir utslag på 11.2 % for helsestasjonstjenester.

Organisasjonsutvikling

I sektor Oppvekst har det siden vår 2016 pågått et ledelses- og organisasjonsutviklings-program for alle lederne i Oppvekst. Programmet har overskrift Kultur- og Organisasjonsbygging og gjennomføres i samarbeid med Høgskolen i Hedmark. Oppvekst er fortsatt en forholdsvis ny sektor. Det er opplagt krevende å skulle samkjøre de ulike kulturene i nye Oppvekst samtidig som den enkelte fagtjeneste skal og må beholde sin egenart. Det trenger imidlertid ikke ligge motsetninger mellom den enkelte fagtjenestes egenart og behovet for å utvikle et felles verdigrunnlag. Alle tjenester i Oppvekst er rettet mot og for barn, unge, foreldre og familier. En god organisasjon har blant annet et felles verdigrunnlag på sentrale områder, samt vilje og evne til å la dette prege praksis. For alle ansatte i Oppvekst er dette sentralt som et felles grunnlag for hvordan de ansatte møter barn, ungdom og foreldre. Her ligger Oppvekst sitt store organisasjonsutviklingsprosjekt.

I 2016 er det gjennomført 6 dagsamlinger. Arbeidsmåten i programmet understøtter målet om å utvikle et felles verdigrunnlag. Lederne er organisert i læringsgrupper på tvers av tjenester. For at studiet skal bidra til praksisendringer er det også valgt at eksamen er å gjennomføre et utviklingsprosjekt i egen virksomhet eller avdeling. Så langt har alle lederne levert 3 arbeidskrav knyttet til refleksjoner rundt eget lederskap, en beskrivelse av mål, bakgrunn og begrunnelse for valgt utviklingsprosjekt, samt en plan for initiering og implementering av prosjektet.

Vi ønsker at det blir naturlig, selvfølgelig og legitimt for ansatte i de respektive tjenestene å samarbeide på tvers og slik finne gode faglige løsninger til barns og familiers beste. Løsninger som får bedre kvalitet som resultat av tverrfaglig samarbeid enn om utfordringen hadde blitt løst internt i en tjeneste. Dersom vi skal lykkes med dette, må vi selv gå foran som gode eksempler. Det er lederne som har størst betydning for kulturens innhold. En enkel løsning kunne vært å støtte seg til de organisatoriske endringene som er innført gjennom at sektor Oppvekst nå er et samlet myndighetsområde og tro at ønskede endringer for utvikling av en felles kultur vi oppstår som et resultat av ny struktur. Vi tar imidlertid utgangspunkt i oss selv som ledere og har i etableringen og utviklingen av sektor Oppvekst oss selv som første skritt på veien i dette arbeidet.

Organisasjonsutvikling i den enkelte tjenesten. De viktigste områdene / tiltakene:

Barnehage

- Etablering av nye barnehageplasser Biri og Snertingdal er gjennomført
- Arbeidet med revidering av Barnehageplan er i gang.
- Videreføring av prosjektet «Gutter i ungdomskolen som lekeressurs» er gjennomført av Snertingdal skole, Skonnordtjernet barnehage, Kopperud skole, Kvartsvegen barnehage og Vindingstad barnehage. Formålet er på sikt å få ungdom til å velge yrkesvalg på tvers av tradisjonelle kjønnsroller. Det kom inn 36 søknader og 24 ungdomsskolegutter fikk «sommerjobb» i barnehagene.
- Kompetanse for Mangfold i regi av NAFO, HIHM og Fylkesmannen ble avsluttet i juni 2016. Gjøvik var en av tre kommuner i Oppland som har deltatt på dette prosjektet. 3 barnehager, Huskestua, Lissomskogen og Marka, og to skoler, Kopperud og Blomhaug.
- Framdrift Viken/Engehaugen; Salg av tomt gjennomført, Stiftelsen Viken er gjennomfører, Trygge barnehager bygger
- Tilsyn er gjennomført i 4 private og 2 kommunale barnehager med tema Spesialpedagogisk hjelp. Tilsyn på arbeidet med forebygging av mobbing i barnehagen er gjennomført i 2 kommunale og 2 private barnehager.
- Oppfølging og veiledning har vært gjennomført etter behov i forbindelse med tilsyn.
- Kursrekke for 29 assistenter fra private og kommunale barnehager er gjennomført, tema gjeldende lovverk, uteliv, lek, de minste barnas trivsel, relasjonskompetanse
- Engasjert og begeistret arbeid med realfagsatsingen, administrasjonen gjennomførte Planleggingsdag i samarbeid med Vitensenteret for alle ansatte i alle barnehager i november 2016

Barnevern

- Etablere tettere interkommunalt barnevernsamarbeid i Gjøvikregionen, fått skjønnsmidler for å ansette prosjektleder.
- Profesjonalisere og utvikle internkontrollarbeidet
- Etablere heldigital saksbehandling, inkl digitalt arkiv
- Generell fagutvikling
- Implementert nye strukturerte/validerte foreldreveiledningsprogram
- Ferdigstilt prosjekt «rutiner»
- Etablert et formalisert samarbeid med politiet

Skole

- Leseprosjekt, samarbeid med Statped og PPT, fokus på begynneropplæringen. Prosjektstilling som leseveileder for skolene
- Skolebruksplan: igangsatt arbeid for å undersøke kapasitet og tilstand på alle skolene. Slutføres vår 2017
- Kompetanse for Mangfold i regi av NAFO, HIHM og Fylkesmannen: se under barnehage
- Realfagsatsing: Vardal krets med veiledning fra Høgskolen i Innlandet. Kommunal spredningskonferanse november 2016. Pilotprosjekt for samarbeid barneskole-barnehage Fredheim og Kråkjordet med veiledning fra Vitensenteret Innlandet. 2 skoler deltar i Lektor II-prosjektet, realfagsopplæring knyttet til arbeidslivet, i samarbeid

med lokale bedrifter. 1 skole er med i prosjekt "Den naturlige skolesekken", eksperimentelle metoder i naturfag. 1 skole med i prosjekt om matematikk i opplæringen med Fylkesmannen i Oppland og Høgskolen i Lillehammer.

- «Eierskap og ledelse gjennom dialog»: Deltakelse i pilotprosjekt i samarbeid med KS og Imtec. Hovedfokus er på trepartssamarbeid mellom politikere, skoleadministrasjon/fagledelse og lærerorganisasjonen.
- Fast veiledning for nyutdannede lærere i 2 år samt samlinger med opplæring av alle nytilsatte lærere
- "Jeg vil trives": kursing av ansatte som skal drive samtalegrupper med elever
- Alle ungdomsskolene deltar i den nasjonale satsingen "Satsing på ungdomstrinnet: Motivasjon og mestring". For 1-10-skolene er alle klassetrinnene med. Med utgangspunkt i dette settes nå videre fokus på vurdering og læreplanforståelse
- 2 skoler deltar i «Kreativt partnerskap». Her utforskes kreative metoder og tilnærminger for å oppnå bedre resultater, mer læringslyst og bedre motivasjon

Barn og familie

- Omorganisering ved Helsestasjon for ungdom (HFU). Helsestasjon for ungdom har gjennom pilotprosjektet «Ung seksualitet» utvidet tilbudet til også å omfatte unge voksne og studenter. HFU har vært tilstede ved NTNU en ettermiddag i uken, og har gitt studentene et tilbud innen seksuell helse. I tillegg benytter unge voksne og studenter opp til 25 år tilbudet ved HFU lokalisert i Ungdommens hus. På grunn av økt etterspørsel av tjenestene ved HFU har vi økt stillingsressursen med en 50 % stilling som sykepleier.

Tverrfaglig familieetam

- Endring av mandat fra høsten 2016.
- Nytt mandat: TFT skal komme tidligst mulig inn i familier, for at barn og ungdom skal ha en god oppvekst i Gjøvik kommune.
- TFT er et lavterskel tilbud til familier med barn og ungdom i alderen 0 – 18 år.
- TFT har fokus på tidlig inn, det vil si både i fht alder og problematikk. Ved stor pågang prioriteres de minste barna.

PPT:

- PP-tjenesten og logopedtjenesten har utviklet et veiledningsteam rettet mot ansatte i alle barnehager i Gjøvik. I utviklingsfasen har 1 fra barnehagekontoret og 2 PP-rådgivere og 1 logoped deltatt. Teamet gjør raske avtaler ut fra ansattes behov. Evaluering viste et klart ønske om videreføring, og teamet er utvidet med en helsesøster og en fra TFT. Inn i ordinær drift i 2017.
- Opprettelsen av Gjøvik International School. PP-tjenesten har måttet omorganisere sin virksomhet og utvide sin kompetanse for å sikre barn med særskilte behov deres rettigheter på denne typen privatskole.

Helsestasjonen :

- Helsestasjonstjenestene har hatt god aktivitet i 2016. Vi tilfredsstiller krav til tjenesten i henhold til veilederen når det gjelder barn i alderen 0 – 5. Vi har deltatt i utdanningsprogram for å komme tidlig inn til utsatte barn, dette er planlagt strategi. Vi har f. eks også gjennomført hjemmebesøk til alle i løpet av 10 dager etter fødsel, der vi har hatt kjennskap til barnet. Det var 288 nyfødte, 16 færre enn året før, og det laveste på flere år.
- I ungdomsskolen fikk vi høsten 2015 tilført ressurser, dvs. at de store skolene økte fra 10 % til 50 %. Dette gjør at vi har vært mer til stede, og har hatt mulighet til å gjennomføre gruppeaktiviteter på åttende trinn, og være mer tilgjengelig for samtaler.
- I barneskolene er det fortsatt helt marginal bemanning. Vi får gjennomført alle vaksinasjoner på andre, sjette og syvende trinn, alle får skolestartundersøkelse og samtale i andre trinn. Utover det blir det helt tilfeldig hva helsesøster kan få bidratt med. Det kunne vært levert ubegrenset antall avviksmeldinger, men det er vanskelig å melde på alt vi ikke vet om fordi vi ikke er der.
- Jordmortjenesten gir oppfølging av alle gravide som søker til oss, ca. 80 %. De har hatt totalt 1805 ulike konsultasjoner. De fleste har noen kontroller hos jordmor og noen hos lege. Ny veileder for svangerskapsomsorgen sier at alle mødre skal ha tilbud om hjemmebesøk fra jordmor etter fødsel. Vi har avgrenset dette til de som er spesielt utsatt, utfra registrering før fødsel eller på oppfordring fra ansatte ved fødeavdelingen. Dette pga. ressursmangel. Hjemmebesøk er en viktig investering i et godt forløp av barseltid og har betydning for god oppfølging av barnet. Hjemmebesøk av jordmor er koordinert med hjemmebesøk fra helsesøster.
- Det er satt ca. 1300 reisevaksiner i 2016, det er konsultasjoner tre dager i uken. Dette er en tjeneste befolkningen kjøper, går omtrent i balanse.
- Videre er det arbeidet med opprettelse av et migrasjonsteam som får oppstart januar -17. Dette var endringer gjennomført innen gjeldende rammer og krevde omfordeling av oppgaver.

Statusvurdering

Programmet for lederne i Oppvekst er som beskrevet etablert ut i fra behovet om å utvikle en felles kultur og et felles verdigrunnlag. Det er gledelig at programmet allerede ser ut til å fungere i henhold til målet. I november 2016 ble det gjennomført en questback blant deltakerne. Det refereres til 3 av utsagnene som vurderes som særlig viktige for statusen på tiltaket:

- På en skala fra 1 til 6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er i svært stor grad
Har videreutdanningen så langt bidratt til bedre vilkår for samarbeid på tvers av tjenester i Oppvekst? **Snitt 4,5**
- På en skala fra 1 til 6, hvor 1 er svært lite bra og 6 er svært bra
Hvordan opplever du utbyttet av arbeidet i læringsgruppen? **Snitt 5,1**
- På en skala fra 1 til 6, hvor 1 er svært liten grad og 6 er i svært stor grad.
Er det faglige innholdet i utdanningen relevant for deg? **Snitt 5,7**

Når det gjelder status for tjenestene i sektoren vises det til kommentarer knyttet til mål og beskrivelse av organisasjonsutvikling. De områdene som er beskrevet under organisasjonsutvikling, sier også noe om status.

Oppfølgingspunkter:

Overordnet, hele sektoren:

- Kultur- og Organisasjonsbygging i Oppvekst:
 - Lage en strategiplan for sektor Oppvekst.
 - Samle ulike rutiner på de områdene som er tverrfaglige.
 - Følge opp de ulike utviklingsprosjektene i den enkelte tjenesten. Disse beskrives i tjenestenes utviklings- og kvalitetsplaner
 - Tverrfaglige møteplasser.
 - Følge opp lederutviklingen for arbeidsgiverne i sektoren.

SEKTOR HELSE OG OMSORG

Økonomisk resultat

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
Helse og omsorg	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Helse og omsorg adm.	3 017	2 442	3 627	-575	-23,5 %	3 485
Tilrettelagte tjenester	169 129	171 101	170 885	1 972	1,2 %	147 094
Hjemmetjenester	166 215	164 707	163 951	-1 508	-0,9 %	160 598
Sykehjemtjenester	145 210	133 421	132 516	-11 789	-8,8 %	136 105
Helsetjenester	56 101	56 483	56 319	382	0,7 %	53 119
Forpleining	14 645	16 879	15 704	2 234	13,2 %	16 388
Utviklingssenter for sykehjem	998	1 000	1 000	2	0,2 %	1 014
Fellesoppgaver	-9 507	4 386	4 201	13 893		338
Samhandlingsreformen	4 424	1 900	1 900	-2 524		4 017
Felles drift omsorgssentre	3 172	3 631	3 308	459	12,6 %	8 862
Totalt for sektoren	553 403	555 949	553 411	2 546	0,5 %	531 020

Sektoren har et mindreforbruk på kr 2,5 mill, 0,5 % av netto budsjettramme. Avviksanalysen for sektoren er beskrevet i årsregnskapsdokumentet.

Måloppfølging status pr. 31.12.

MÅLTABELL - HELSE OG OMSORG					
FOKUSOMRÅDER:		Status			Mål
MÅL 2016 / 2016-2019:		2014	2015	2016	2016 2019
ØKONOMI:					
Budsjettavvik - i %			-1,5 %	0,5 %	0,0 % 0,0 %
BRUKERE: (Brukertilfredshet og kvalitet)					
Mottakere av tjenester (Hj tj + inst) pr. 1000 innb 80 år og ove		479	491	465	437 408
Mottakere av hjemmetjenester pr. 1000 innb 0-66 år (KOSTRA		27	28	28	25 19
Antall korttidsopphold		1 405	1 400	1 492	1 350 1 500
Antall vedtak hverdagsrehabilitering			60	129	150 250
Antall brukere som har individuell plan		110	162	169	200 225
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning (KO		80	80	79	80 85
Antall hjemmeboende med trygghetsalarm			778	808	800
MEDARBEIDERE:					
Sykefravær		11,0 %	10,2 %	11,4 %	9,8 % 9,5 %
10-faktorundersøkelsen: Mestringsorientert ledelse				4,0	
10-faktorundersøkelsen: Mestringsklima				4,2	

Sektoren er i all hovedsak fornøyd med måloppnåelsen i 2016. Det var et mål på 1350 korttidsopphold i sykehjem. Faktisk tall er 1492. Dette tilsvarer 20427 korttidsdøgn, en ønsket økning på 1972 sammenlignet med 2015. Antall langtidsdøgn var redusert fra 46771 til 44671, en reduksjon på 2100. Dette gjenspeiler en stadig bedre gjennomstrømming på plassene, og de økte overbeleggsdøgn beskrevet over.

Det har de siste år vært svært mange ansatte som har gjennomført interne kurs, og fått sin kompetanse økt. I tillegg har flere startet etter- og videreutdanning. For sektoren har dette vært et satsningsområde for å tette kompetansehullene.

Organisasjonsutvikling

Tilrettelagte tjenester

- Integrering av rustjenesten
- BrukerPlan er gjennomført i mai, der 471 brukere er kartlagt innenfor ROP-gruppen.
- Samarbeidsavtaler mellom DPS Gjøvik og kommunen vedr Psykisk Helse og Rus er utarbeidet, men ikke vedtatt ennå.
- Regionalt samarbeid vedr KAD-plasstilbud, også for personer med psykiske lidelser og rusproblemer, er påstartet.
- Opplæring i web-basert verktøy Individuell Plan, ressurspersoner pr avdeling samt opplæring til alle koordinatorene.
- Flere kurs i «Håndtering av voldelig atferd (HAVA), Psykisk Helsearbeid og Målrettet Miljøarbeid».
- Lokale brukerråd er etablert flere steder i tjenesten. Holdningsarbeid vedrørende selvbestemmelse og forebygging av tvang og makt for personer med utviklingshemming, er sentralt tema i tjenesten.
- Etablering av Basisteam som et tilbud til familie med særlig krevende omsorgsoppgaver for barn med omfattende tjenestebehov, i samarbeid med skole.

Hjemmetjeneste

- Prosjekt «Endret driftsstruktur» i avd. Haugtun 6, basert på LEAN prinsipper,
- Samordnet nattjeneste i de 5 sentrumsnære avd innført fra 01.04.16.
- Trygghetsalarmer; Digitale alarmer og mottakssentral ved Telenor Objects har fungert meget godt i 2016. Daglig drift i.f.t tekniske arbeidsoppgaver er organisert ved hjelpemiddellageret.
- Hverdagsrehabilitering som arbeidsmetode i alle avd.
- Førstegangssamtale inkl. avklaring av vedtak og tjenestebehov, implementert som arbeidsmetode i alle avd.
- Dagtilbud for demente – helårsdrift av 10 plasser ved Sørbyen
- Ernæringscreening systematisert som arbeidsmetode i alle avd.
- Fokus på individuelle vedtak om tjenester til beboerne i de 3 bokollektivene.
- Gericar - mål og tiltaksplaner, kompetanseheving i bokollektivene
- Utskiftning av Leasing biler 2016

Sykehjem

- Planlegging for avvikling, og etablering av nye tilbud til beboere på Biri sykehjem som flyttet inn i bokollektiv i Nordbyen.
- Fornyet avtale om etablering av Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT)- med Gjøvik som vertskommune er etablert.
- Prosjekt venteliste for pasienter til langtids botilbud

- Pasientflyt, prosedyrer i EQS

Forpleining

- Forpleiningstjenesten har vært en aktiv pådriver for ernæringsarbeidet ute i de ulike tjenestene.
- Stort nasjonalt fokus på måltider og sen middag, og sektoren har innført eller prøvd sen middag på samtlige enheter / avdelinger. Mottakskjøkken har endret arbeidsrutiner og arbeidstid.
- Økning dagaktivitets plasser, Sørbyen, Nordbyen og Snertingdal. Omstilling i flere kjøkken.
- Økt antall brukere av mat til hjemmeboende har ført til flere leveringsstopp for sjåfør.
- Vaskeriet har hatt en vesentlig økning av tøy, grunnet hyppigere utskiftning av pasienter og dårligere pasienter som krever hyppigere sengeskit
- Arbeidet med å fase inn arbeidstøy til hjemmetjenesten er påstartet.
- Brukerundersøkelse forpleiningstjenesten. En todelt brukerundersøkelse er gjennomført. Tema fornøydhet på mat tilbudet, både middagsmat og øvrige måltider. Første del er gjennomført gjennom å intervju sykehjemspasienter, dette for å øke mulighet til bruker medvirkning. Andre del er en tradisjonell spørreundersøkelse rettet mot mottakere av hjemmeboende mat.

Statusvurdering

Hver uke er det over 1000 henvendelser (telefoner, sms, e-post, internmeldinger, PLO-meldinger, direkte oppmøte) til Tildeling og koordinering. Dette synliggjør et fortsatt stort press på tjenestene og saksbehandlerne, som må håndtere dette i tillegg til selve vedtaksskrivingen. Det ble saksbehandlet 5064 søknader i 2016. I tillegg møter de ansatte opp på på sykehuset for å kartlegge pasienter i forhold til videre pasientforløp.

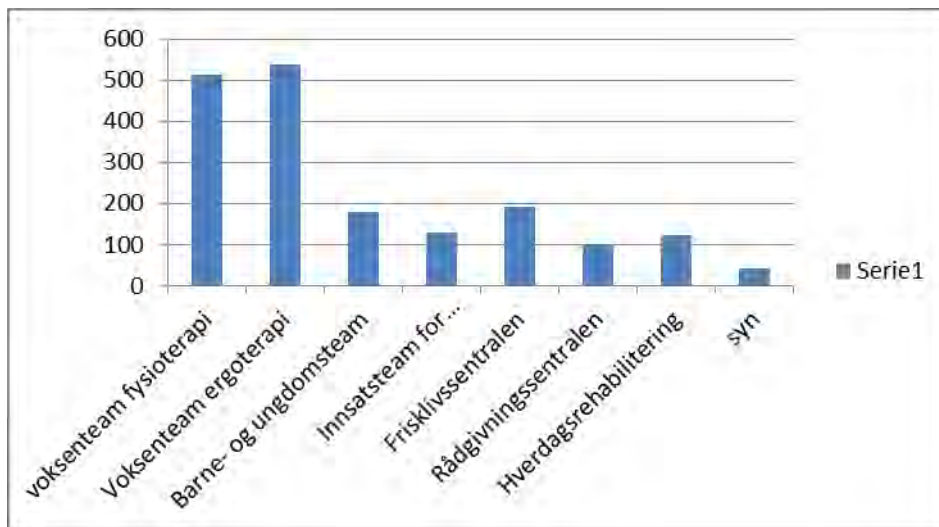
I styringsdokumentet for 2016 har flere av hovedprioriteringene vært rettet mot at innbyggerne skal leve lengst mulig i eget liv, og i eget hjem. Målet er at den enkelte skal forbli uavhengig, selvhjulpen og aktivt deltakende i eget liv så lenge som mulig. På den måten kan tidspunktet for behov for offentlige tjenester utsettes. Dialog med brukerne om hva de selv har som mål, har vært, og er, grunnleggende for Helse og omsorg for å finne ut hvordan tjenestene skal innrettes hos den enkelte pasient/ bruker. Fortsatt er forebyggende helsearbeid en viktig prioritering for Helse og omsorg.

Økt satsning på hjemmebaserte tjenester gir større etterspørsel etter fysio- og ergoterapitjenester, og ventelisten til ergoterapi pr 31.desember var 55 personer hvorav 16 ventet på synshjelpemidler. Innsatsteamet for hjemmerehabilitering har stort fokus på gode overganger og pasientforløp, og de er oppsøkende mot sykehuset hver uke. Har i 2016 gitt tjenester til 130 pasienter.

Frisklivssentralen hadde 10-års jubileum i 2016, og har etablert seg som en viktig bidragsyter i arbeidet med personer som har behov for livsstilsendring. Opprettelse av Frisklivssentraler i kommunene er sterkt fokusert fra sentrale myndigheter som et bidrag til å fremme helse for befolkningen. Helsetjenesten har utarbeidet en helhetlig aktivitetskalender for folkehelse og frisklivstilbud i fysio- og ergoterapitjenesten og i kommunen for øvrig. Denne er publisert på kommunens hjemmeside og i papirform.

Målet for Rådgivningstjenesten 65+ er å legge til rette for aktive eldre, trygghet og trivsel, sosialt fellesskap og mestring av egen alderdom. Tilbudet utvides stadig med kurs og sosiale aktiviteter som bidrar til bedre livskvalitet og helse for brukerne. Høsten 2016 arrangerte Rådgivningstjenesten en meget vellykket Senior messe, med over 200 frammøtte. Det var foredrag om aktuelle temaer, og utstillere hadde stands med nyttige varer og tips for målgruppen over 65 år.

Antall brukere som har fått bistand fra bl.a fysio/ ergoterapi tjenesten. Antall brukere som vises for « rådgivningssentralen» er kun de som er får individuell oppfølging og registreres i Gerica

Utlånte tekniske hjelpemidler til Gjøvik kommune fra NAV Hjelpemiddelsentral Oppland i 2016.

	Antall aktive brukere	Antall brukere med utleverte hjelpemidler i perioden	Antall hjelpemidler utlevert	Antall mors	Totalverdi
Utlevering 2016	4049	1122	6751	172	Kr 19 458 548,-

Sektoren merker en økning i flere kompliserte saker der blant annet brukermedvirkningen hos søker/bruker er blitt utfordret. Flere aktører påberoper seg å ta avgjørelser for disse, og det kreves høy kompetanse i forhold til ulike juridiske vurderinger. Flere av saksbehandlerne er derfor prioritert til videreutdanning helserett.

Sykehjem har hatt 797 overbeleggsdøgn i avdelingene, 250 døgn fler enn i 2015. Helse og omsorg har betalt for 838 døgn i Sykehuset innlandet, dette er 35 døgn færre enn i 2015, og har betalt for 172 døgn på Steffensrud, 61 døgn fler enn i 2015.

Det er fortsatt økte krav og forventninger fra innbyggere og sentrale myndigheter på levering av tjenester, samtidig som det er et gap mellom ressurser og forventninger, og mellom behov og tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Desto viktigere for sektoren blir det å utvikle gode strategier på kapasitet, evne til omstilling og utvikling, og kompetanse- og kvalitetsheving.

Flere av innbyggerne i Gjøvik får demenssykdommer/ psykiske sykdommer som gir symptomer med svært utfordrende adferd, og etterspørselen etter forsterket demenstilbud har økt. Sektoren har ikke hatt nok kapasitet på en plass til å ivareta alle med disse behov, og de har fått helsehjelp ved flere av våre institusjoner. Dette har gitt seg utslag i bruk av ekstra ressurser og overtid. Dette har vært nødvendig på grunn av den enkelte pasients hjelpebehov samt sikkerheten for medpasienter og personell. Her har det også utløst behov for tettere opplæring og veiledning, som tjenesten er heldig å ha tilgang på gjennom samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Det er disse behovene som utgjør den største påvirkningen på det økonomiske resultatet for sektoren. Helse og omsorg har utarbeidet prosedyrer for «gode pasientforløp» for å få til optimal bruk av de ulike avdelinger med tanke på å gi et best mulig tjenestetilbud og utnytte tilgjengelige ressurser, faglige og økonomiske, maksimalt.

Tilrettelagte tjenester gir helhetlige og heldøgnsbemannede helse- og omsorgstjenester til en stadig større og mer sammensatt brukergruppe. Et stort aldersspenn og varierte tilstander krever en tverrfaglig og tung fagkompetanse innenfor rehabiliteringsarbeid.

Tjenesten merker godt at 2.linjetjenestenes ansvar stadig flyttes over til å bli kommunens oppgaver, både innenfor Psykisk Helse og Habilitering.

Det vurderes høyere omfang/endring i organisering av tjenester til enkeltpersoner med rusproblemer, og/eller personer med psykiske lidelser. Det har vært jobbet tett i samarbeid med Psykisk Helsevern for personer med særskilt krevende utfordringer. Etablering av FACT-team vil være av betydning for hvordan de øvrige tjenestene må tilpasses endringene.

Brukergruppen på «Avlastningsenheten» er betydelig endret i 2016, med til dels svært unge barn. Tid til koordineringsarbeid har vært vesentlig for å få til god og tilstrekkelig bistand til enkeltfamilier med særlig tyngende omsorgsoppgaver.

Oppfølgingspunkter

- Vurdering av organisasjonsstrukturen i tjenestene, sektoren må til enhver tid kunne tilpasses behov for endringer
- Kontinuerlig oppfølging av driften i alle avd. inkl. månedlige drifts- og økonomirapporter. God budsjett disiplin og fokus på effektiv drift og gode nok tjenester
- Øke rekrutteringen av riktig kompetanse, må vurderes i sammen med organisasjonene hvordan få til dette
- Effektivisere organisasjonen med tanke på bedret samarbeid på tvers av fag og tjenester.
- Øke evnen til omstilling og utvikling, og kompetanse- og kvalitetsheving blant egne ansatte.
- Økning av satsningen på Hverdagsrehabilitering.
- Vurdere flere dagplasser i sektoren på flere sentere. Er i dialog med Helsedirektoratet på muligheter for flere tilskudd
- Øke saksbehandlingsressursene på tildeling og koordinering

SEKTOR NAV

Økonomisk resultat

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
NAV	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
NAV adm.	13 677	15 482	15 493	1 805	11,7 %	13 733
NAV tilskuddsordninger	4 748	6 201	6 208	1 453	23,4 %	5 986
Sosiale tjenester	45 090	36 024	35 896	-9 066	-25,2 %	45 366
Rusforebyggende tjenester	-1 196	0	0	1 196		1 423
Arbeidskvalifiserende tjenester	4 404	3 949	3 955	-455	-11,5 %	3 744
IMDI tilskudd	-49 123	-41 869	-41 869	7 254	-17,3 %	-40 572
Flyktningetjenester	14 978	15 448	15 415	470	3,0 %	12 173
Introduksjonsordningen	23 820	19 854	19 614	-3 966	-20,0 %	15 351
NAV drift	5 919	7 834	7 834	1 915	24,4 %	5 370
Totalt for sektoren	62 317	62 924	62 546	606	1,0 %	62 574

NAV Gjøvik har et budsjettavvik på 491 000,- for 2016, tilsvarende 0,78 %. Avviksanalysen for sektoren er beskrevet i årsregnskapsdokumentet.

Måloppfølging status pr. 31.12.

MÅLTABELL - NAV	Status			Mål	
FOKUSOMRÅDER:					
MÅL 2016 / 2016-2019:	2014	2015	2016	2016	2019
ØKONOMI:					
Budsjettavvik - i %		1,0 %	1,0 %	0,0 %	0,0 %
BRUKERE: (Brukertilfredshet og kvalitet)					
Andel personer med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid (NAV)	40 %	44 %	44 %	48 %	50 %
Andel arbeidssøkere med overgang til arbeid (NAV)	57 %	ingen m	63 %	65 %	65 %
Andel deltakere med overgang til arbeid/utdanning etter Introduksjonsprogrammet	40 %	47 %	60 %	47 %	50 %
Andel deltakere med overgang til arbeid/utdanning etter Kvalifiseringsprogrammet	35 %	43 %	33 %	40 %	40 %
Andel med nedsatt arbeidsevne 20-29 år med godkjent aktivitetsplan (NAV)		55 %	81 %	90 %	90 %
MEDARBEIDERE:					
HKI (i statlig regi, men for alle ansatte)	22,5	22,5	23,8	23	24
10-faktorundersøkelsen: Mestringsorientert ledelse	-	-	3,8	-	
10-faktorundersøkelsen: Mestringsklima	-	-	3,9	-	
Sykefravær, kommunalt ansatte	8,0 %	11,1 %	8,2 %	6,7 %	6,7 %
Sykefravær, statlig ansatte	8,9 %	7,8 %	9,5 %	6,7 %	6,7 %

Overgang til arbeid er en indikator på effekten av den bistand og de tiltak NAV iverksetter overfor den enkelte bruker. I tillegg vil overgang til arbeid være påvirket av konjunktursvingninger i arbeidsmarkedet. Overgangen til arbeid for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne er stabil. 44 % av brukerne i denne kategorien er i jobb 8 mnd etter at de avsluttet sin kontakt med NAV. Andelen ordinære arbeidssøkere som er i jobb har økt gjennom 2016 og i snitt var 63 % i jobb 8 mnd etter siste kontakt med NAV.

Overgangen til arbeid etter Introduksjonsprogrammet har også hatt en positiv økning fra 47 % i 2015 til 60 % 2016. Integreringsarbeid over tid har bidratt til i Gjøvik kommune har en relativt god sysselsettingsgrad blant innvandrere, også for innvandrere fra ikke vestlige land. Pr. 01.10.2016 var i

følge SSB, kun 3,8 % av bosatte innvandrere med ikke vestlig bakgrunn arbeidsledige i Gjøvik. Tilsvarende tall for Lillehammer og Hamar er hhv 4,0 % og 5,4 %.

33 % av de 30 personene som avsluttet Kvalifiseringsprogrammet i 2016 avsluttet til jobb eller utdanning. I tillegg avsluttet 23 % programmet for å fortsette i arbeidskvalifiserende tiltak med annen stønad.

Ungdommer under 30 år har gjennom hele 2016 vært en prioritert gruppe for tiltak og aktivitet. Strukturen og målrettinga i dette oppfølgingsarbeidet har blitt styrket og indikatoren «godkjent plan» har økt jevnt. Ved utgangen av året hadde 81 % av ungdommene i målgruppa en godkjent plan for den arbeidsrettede oppfølginga fra NAV.

NAV Gjøvik har i 2016 videreført det interne arbeidet med å styrke kommunikasjon, samhandling og motivasjon for endring. Dette på bakgrunn av utfordringer fra tidligere medarbeiderundersøkelser. I tillegg har det vært jobbet aktivt med oppfølging av den enkelte ansatte knyttet til mestring av arbeidsoppgaver, samt tidlig iverksetting av tiltak ved sykefravær. Medarbeiderundersøkelsen HKI ble gjennomført høsten 2016 og viste en positiv utvikling i hele organisasjonen. Sykefraværet har vært noe lavere enn i 2015, men det økte betydelig siste tertial.

Organisasjonsutvikling

- NAV Gjøvik gjennomførte høsten 2016 en evaluering av omorganiseringa som ble iverksatt fra 01.09.15. Det iverksettes påfølgende tiltak for å videreutvikle organisasjonen, spesielt knyttet til samarbeid på tvers av tjenester og avdelinger.
- NAVs direktør Sigrun Vågang har iverksatt et obligatorisk lederutviklingsprogram «PULS». Dette hadde våren 2016 fokus på ledelsens forståelse og kommunikasjon av NAVs samfunnsoppdrag, mens det fra høsten har vært oppstart av lokale ledergruppeutviklingsprosesser. NAV Gjøvik deltar med hele sin ledergruppe.
- Stampevegen Produksjon og Service har gjort vesentlige endringer i sin produksjon for å tilpasse tilbudet til deltakernes behov for arbeidstrening, tilrettelegging og veiledning. De ansatte har også deltatt i opplæringstiltak for å styrke sin veiledningskompetanse. Tiltakets fokus er endret fra å være en produksjonsbedrift og tjenesteleverandør til å gi kvalifiserende oppfølging til deltakerne. Dette har vært en nødvendig omstilling for å møte behovet for kommunale tiltaksplasser til sosialhjelpsmottakere som omfattes av aktivitetsplikten fra 01.01.2017. Endringsarbeidet videreføres i 2017.
- NAV Gjøvik har tilsatt en fagleder sosiale tjenester for å sikre internkontroll, kompetanseheving og koordinering av fagområdet på hele NAV kontoret.

Statusvurdering

Gjøvik kommune og NAV Gjøvik har i 2016 bosatt flere flyktninger enn noen gang tidligere. Totalt 138 personer er bosatt i løpet av 2016, hvorav 44 har kommet som familiegjenforente. Dette innebærer at det ved utgangen av 2016 var 144 deltakere i Introduksjonsprogrammet. NAVs flyktningtjeneste har hatt svært stort arbeidspress i 2016, men har likevel drevet viktig utviklingsarbeid. I samarbeid med Gjøvik Læringssenter har Introduksjonsprogrammet blitt vesentlig mer arbeidsrettet, slik at deltakere som ikke har mål om videre skolegang, i større grad får en tilpasset og praktisk

språkopplæring. I tillegg har det vært gjennomført gruppevis foreldreveiledning og et prosjekt knyttet til digital opplæring av flyktninger.

Ulike prosjekter har styrket oppfølgingen av brukere på ulike områder. Ungdomstiltaket MUV (muligheter, utvikling og vekst) har gitt et tilbud til totalt 35 deltakere og nærmere 80 % av dem er ved utgangen av året i en aktiv løsning med enten, skole jobb eller arbeidsmarkedstiltak.

En prosjektmedarbeider har jobbet spesielt med arbeidsrettet oppfølging av personer med kjente rusutfordringer. Dette gjøres i tett samarbeid med ruskonsulenter og øvrig hjelpeapparat. Prosjektet som retter sin innsats mot lavinntektsfamilier ble startet opp i oktober 2016 og videreføres ut 2018. Oppstarten følger prosjektplan og de sentrale føringer for framdrift.

Husbankens ulike virkemidler har vært godt benyttet også i 2016. Det har spesielt vært lagt vekt på å bidra med både praktisk hjelp og veiledning overfor personer som har potensiale for å eie sin egen bolig. Denne innsatsen har resultert i at flere har klart å komme seg inn på boligmarkedet og over i en varig god bosituasjon.

Gjeldsrådgivning og økonomisk rådgivning er en tjeneste som etterspørres i stor grad, noe som indikerer at mange har betalingsproblemer. Det er også 89 personer som har frivillig disponering fra NAV på bakgrunn av at de trenger bistand til å disponere sine midler for å ivareta de grunnleggende behov for mat og bolig.

Oppfølgingspunkter

- Digitaliseringen i NAV og endringer på de statlige områdene vil ha stor innvirkning på organisering, arbeidsmetodikk og prioritering i NAV kontoret de nærmeste årene. Forenklet oppfølging og økt digital kommunikasjon med brukere vil sammen med utvikling av inkluderingskompetanse prege det fremtidige NAV kontoret.
- Tett samarbeid med arbeidsmarkedet og tiltaksarrangører vil være avgjørende for at vi skal lykkes med overgang til arbeid for alle brukergrupper
- Stortingsmelding nr.33 (2015-2016) (NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet) er førende for utviklingen av NAVs tjenester. Her vektlegges bedre brukermøter, arbeidsrettede tjenester til brukere og arbeidsgivere, samt økt myndighet og handlefrihet til NAV kontor.
- Oppfølging av aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp forventes å gi resultater i form av økt overgang til arbeid, og dermed redusert utgift til økonomisk sosialhjelp på sikt.
- Bosetting, kvalifisering og integrering av flyktninger vil i årene fremover være svært viktig for å bidra til at de som er bosatt i kommunen får benyttet sin kompetanse og ressurs på en positiv måte i lokalsamfunnet.
- Systematisk arbeid med sykefravær og arbeidsmiljø må prioriteres videreført

SEKTOR SAMFUNNSUTVIKLING

Økonomisk resultat

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. Budsjett	Avvik	Avvik 31.12.16	Regnskap
Samfunnsutvikling	2016	2016	2016	31.12.16	i prosent	2015
Samfunnsutvikling	1 745	2 113	2 313	368	17,4 %	1 190
Næringsutvikling	7 176	6 660	6 661	-516	-7,7 %	4 929
Utbygging	470	1 078	748	608	56,4 %	811
Arealpan	6 295	5 466	5 486	-829	-15,2 %	6 270
Kultur	54 681	56 970	51 025	2 289	4,0 %	49 964
Landbruk/naturforvaltning	5 391	5 534	5 544	143	2,6 %	4 927
Øvrig samfunnsplanlegging	2 926	2 967	3 310	41	1,4 %	1 226
Totalt for sektoren	78 683	80 788	75 087	2 104	2,6 %	69 317

Sektor for Samfunnsutvikling hadde totalt et mindreforbruk på kr. 2.113.000,-, 2,6%. Hovedårsakene er på den ene siden godt kinobesøk og mindreforbruk lønn pga. sykmeldinger og på den andre siden merforbruk pga. uforutsette utgifter og mindre inntekter utleie idrettshaller.

Måloppfølging status pr. 31.12.

MÅLTABELL - SAMFUNNSUTVIKLING					
FOKUSOMRÅDER:			Status		
MÅL 2016 / 2016-2019:	2014	2015	2016	2016	2019
ØKONOMI:					
Budsjettavvik - i %		6,2 %	2,6 %	0,0 %	0,0 %
BRUKERE: (Brukertilfredshet og kvalitet)					
Næringsutvikling. Resultat/plassering NæringsNM (NHO-måling)	15	20	-	15	10
Bolig- og næringstomter.					
Antall solgte boligtomter / antall solgte dekar næringstomter	2 / 37	3 / 1	10 / 5,3	10 / 25	15 / 30
Byutvikling.					
Bruk av avsatte kommunale "byinvesteringsmidler"	100 %	100 %	0 %	100 %	100 %
Attraktivitet, kultur og idrett. Antall solgte billetter gjennom kommunens billettsystem:	108.000/	122.098/	135.077/	113.000/	115.000/
Kino / andre kulturarrangementer	13.000	21.143	18.457	18.000	20.000
Bioøkonomi, landbruksbasert næringsutvikling.	+263	+15	-481	+200	+250
Endring areal i aktiv drift (dekar)					
Antall miljøfyrtårn	23	30	33	33	40
Endring jordbruksareal, antall da/år			562		
Utvikling av klimagassutslipp i Gjøvik kommune. Co2-ekvivalenter/år			144258		
Antall offentlige bygg/konstruksjoner i tre, antall nye/år			1		
Antall arbeidsplasser innen bioøkonomi, antall totalt/år		1050	-		
Antall medlemmer i idrettslag i Gjøvik kommune, medlemstall Norges Idrettsforbund	12 451	10 956	-	12 500	13 000
Antall medlemmer i lag og foreninger innen kulturorganisasjoner som søkte kulturmidler siste 3 år	1 080	1 141	981	1 200	1 300
Antall barn / unge, under 19 år, som er i aktivitet i Tranberghallen, GVS-hallen, Campus Arena, Fjellhallen, Snertingdalshallen, Gjøvik svømmehall og Kopperudbadet kl. 15.00-22.00 hverdager + helg, en normaluke. Telles nov. hvert år.	2 860	3 540	4.617	3 600	3 800
MEDARBEIDERE:					
Sykefravær - i %		6,5 %	5,8 %	5,0 %	5,0 %
10-faktorundersøkelsen: Mestringsorientert ledelse			4,2		
10-faktorundersøkelsen: Mestringsklima			4,0		

Noen av måltallene forefinnes ikke for 2016, f.eks. NæringsNM.

Kommentarer til måloppnåelse ulike tjenestekområder:

Kultur:

- Antall solgte billetter kino og arrangement: Et grådig godt resultat. I tillegg kommer besøkende til gratis arrangement og øvelser i kulturhuset. Ca. 200.000 har besøkt huset i 2016.
- Antall medlemmer i idrettslag: Norges Idrettsforbund har ikke disse tallene klare ennå. Frist for innsending av tall fra idrettslagene til idrettsregistreringa er endret til 1. april. Derfor har vi ingen målbare tall for 2016.
- Antall medlemmer i org. som søkte kulturmidler: Det er noe nedgang i medlemstall. Mest nedgang i Snertingdal Skytterforening.
- Aktivitet i idrettshaller: Et godt resultat. Tallene kan imidlertid variere fra år til år. I år var det håndballkamper for yngres lag hele helga, både i Tranberghallen og Campus Arena.

Landbruk:

- Endring areal i aktiv drift (dekar) oppsummeres med totalt areal omsøkt gjennom søknad om produksjonstilskudd fra ett år til et annet. For 2016 er arealet mindre enn faktisk antall dekar dyrket mark i kommunen, da bunnfradraget er blitt så høyt at flere unnlater å søke produksjonstilskudd på arealer.

Arealplan:

Byutvikling – kjøpet av ca. 30 dekar tomteareal på Huntonstranda er en viktig milepæl. For øvrig kommer prosjekter som Jernbaneparken sør, Strandgata m.fl. til gjennomføring noe seinere enn forutsatt (2017 – 2018).

Når det gjelder sykefravær er dette isolert sett ganske høyt på Arealplan i 2016. Dette skyldes i all hovedsak langtidsfravær. Fravær etter egenmelding er på godt under 2 %.

Utbygging:

Både boligområdet Skoglund Øst og næringstomter i Damstedet Sør ble opparbeidet i 2016. Salget starter i 2017. For øvrig har det blitt solgt en hel del av eksisterende tomteområder i 2016, og det er økende omfang av forespørsler. Skjerven Skog var helt spesiell med 150 dekar som Hunton Fiber skal erverve (formelt salg reg. i 2017 i måltabell).

Næringsutvikling og øvrig:

Svært mange av de største bedriftene og en rekke andre mindre bedrifter innen ulike bransjer er besøkt gjennom året for å få bedre kunnskap om muligheter samt utfordringer disse har. Bedre dialog og samhandling med bedriftene og offensiv oppfølging bidrar til økt verdiskaping. Kr. 3 mill. avsatt til utviklingsprosjekter i bedrifter via næringsprogrammet er benyttet fullt ut. Dette blir regionalisert fra 2017. Avtalen med Hunton om å bygge sin nye fabrikk på Skjerven samtidig som kommunen sikret seg Huntonstranda er historisk, og vurderes som svært viktig for Gjøviksamfunnets videreutvikling.

Organisasjonsutvikling

Det ble ansatt en næringspådriver som startet i april. Videre startet ny skogbrukssjef og to nye arealplanleggere på høsten. Bedre samarbeid og koordinering mellom enheter i sektorene AFT og

Samfunnsutvikling og herunder bedre dialog mellom kommune og utbyggere er iverksatt. Prosessen innebærer bl.a. gjennomføring av brukerreiser (noen utbyggere). Videre jobbes det med å gjennomgå ansvarsforholdene innenfor enheter i Samfunnsutvikling og teknisk uten at dette behøver å innebære organisasjonsmessige endringer.

Frivilligsentralen har overtatt drift av Allhuset.

Statusvurdering

Sektoren har stor aktivitet og samtidig god styring på økonomien. Styrket kapasitet innen arealplan var helt nødvendig pga. økt aktivitet med mange private samt offentlige planer. Det vil trolig gi økt belastning på utbygging i neste omgang. En viss kapasitetsoppbygging vurderes derfor løpende. Dette gjelder også innenfor næringsutvikling der mange tiltak er i støpeskjeen. Økt satsing også innenfor det grønne skiftet med ambisiøse målsetninger krever ressurser. En rekke søknader om tilskudd er utarbeidet, og vil trolig bidra til gjennomføring av nye tiltak.

Det er behov for forsterket innsats bl.a. innenfor omdømmebygging og tiltak som stimulerer til økt tilflytting, særlig fra andre deler av landet. I dag er det innvandringen fra utlandet som hovedsakelig har bidratt til befolkningsveksten.

Det har vært stor regional aktivitet, særlig gjennom deltakelse i det arbeidet som kommunen kanaliserer gjennom Gjøvikregionen Utvikling. Ny modell for samfunns- og næringsutviklingsarbeid er iverksatt. Oppfølging av Byutviklingsprogrammet, næringsarbeid og samferdselssaker har vært viktige innsatsområder. Kommunen bidrar med midler til turistkontoret, Byen Vår Gjøvik samt Fjellhallen (GOA) og benytter disse som offensive verktøy i utviklings- og omdømmearbeidet.

Ny kommunal planstrategi for Gjøvik kommune er vedtatt. Den trekker opp føringer for hvordan planlegging skal drives i kommunen, og peker på hvilke politikkområder som skal prioriteres i sektorens og kommunens planleggingsarbeid.

NTNU i Gjøvik er viktig for Gjøvik kommune. Studentmelding som ble vedtatt i 2016 legger grunnlaget for kommunens satsing mht. videre utvikling av Gjøvik som universitetsby og studiested. Handlingsdel for oppfølging av planen ble innarbeidet i styringsdokumentet for 2017. Innsatsområdene som er prioritert samarbeid og medvirkning, arealbruk og infrastruktur, bolig, arbeid, tjenester og tilbud, samt velferd og byliv. Det er tett dialog med Sit om utvikling og utbygging av studentboliger.

Kultur 2016:

Generelt har det vært et aktivt kulturår for Gjøvik. Av større hendelser nevnes Ungdoms OL i februar, TV-produksjonen Skibladner minutt for minutt, som ble avsluttet med en gedigent folkefest på Skibladnerbrygga 16. juli, Byfest ved studieoppstart NTNU 20. august, og den årlige Akevittfestivalen 13.-15. oktober. 7. juni ble det gjort en viktig markering ved at det ble lagt ned «snublesteiner» utenfor «Londonerbaren» til minne om familien Jaffe som ble deportert og henrettet under krigen.

Gjøvik kunst- og kulturskole har i tillegg til daglig undervisning avholdt flere større konserter/arrangementer. For 2016 nevnes barneoperasatsningen Noahs ark i april, der alle avdelinger var involvert i en scenisk-musikalsk storproduksjon. Videre de årlige Sparre Olsen-dagene med landsomfattende musikkonkurranse for barn og unge.

Gjøvik bibliotek og litteraturhus deltok i sponsorprosjektet, BIBSAM, et nasjonalt og nordisk pionerprosjekt. Gjøvik bibliotek og litteraturhus fikk sin første sponsor. Formell sponsoravtale underskrevet januar 2017. Av positiv aktivitetsutvikling nevnes opprettelse av sytilbudet OM ATT der biblioteket stiller symaskiner gratis tilgjengelig for besøkende, Bok & Te arrangementene der bibliotekansatte serverer litterære tips, te og biscotti, samt oppstart av et dataspill-tilbud.

Kinosal 2 og 3 ved Gjøvik kino og scene er rehabilitert/oppgradert. Videre er det forbedret funksjonalitet på kulturhusets arenaer ved ettermontering glassvegg/dører for å skille arenaer fra foajeområder. 2016 ble det beste kinoåret siden 1976 med 135 000 solgte billetter. Gjøvik kultursenter hadde videre over 100 musikkarrangementer i Friscena (blackbox) i tillegg til en rekke teater/foredrag/standup/konferanser. I oktober var det turnepremiere for Riksteatret av «Fire begravelser og et bryllup» av og med Gjøvik-mannen Morten Joachim. I desember fikk 1500 publikummere (3 utsolgte forestillinger) oppleve HumorGalla i sal 1.

Landbruk:

Det svært gledelig at antall saker innen deling og konsesjon fortsatt øker i Gjøvik. Det gjør også antall søknader om nydyrking, antall søknader fra landbruket om investeringstilskudd fra Innovasjon Norge og total melkekvote i kommunen. Det står i kontrast til de fleste andre kommuner i Innlandet, og en av flere årsaker er trolig den ekstra «landbruksmillionen» som kommunen satser på næringsutvikling i landbruket.

Avvirkning av tømmer øker fortsatt, og ringvirkningene lokalt og regionalt er store mht. arbeidsplasser og verdiskaping. Innenfor bioøkonomi har kommunen nå over 1000 arbeidsplasser, og disse er også økende. Sammen med en rekke utviklingsaktører og FOU-miljøet ved NTNU Gjøvik er forventningene nå store mht. innovative og offensive tiltak fremover.

Arealplan:

Styrking av bemanningen og dermed økt kapasitet har vært viktig for Arealplan i 2016. Dette sikrer bedre oppfølging av private planarbeid og bedre kapasitet for gjennomføring av egne plan- og prosjektarbeid.

Det har vært og er stor aktivitet innen privat sektor. Noe som gjenspeiles i antall planer under arbeid og vedtatte planer for 2016 (økning i gebyrinntekter). Av vedtatte planer i 2016 kan nevnes Kvartal 15 (Origo), Honne, Kvartal 40, Bjørnsveen panorama, Kallerud Næringspark m.fl. Videre ble arbeidet med Boligpolitisk plan og revisjon av kommuneplanen startet opp. Huntons avtale med kommunen vedr. kjøp av Huntons areal på Huntonstranda har gjort det mulig å starte opp plan og utviklingsarbeidet for dette området.

Det er inngått ny 5-årig avtale for ATP-samarbeidet med Oppland fylkeskommune, Statens vegvesen og Byen vår Gjøvik. Aktiviteten i prosjektet har vært stor med gatebruksplan for Gjøvik by som et sentralt arbeid i 2016.

Oppfølgingspunkter

Kompetanseutvikling ledere og herunder mer effektiv bruk av nye dataverktøy som Websak og Framsikt. Noen virksomhetsområder vil bli fulgt opp tettere gjennom året for å avdekke eventuelle avvik fra budsjett tidligere, slik av tiltak kan iverksettes. Behov for kapasitet og ny kompetanse (vegplanlegger) innenfor Utbygging vil bli vurdert nærmere.

Gjøvik kommune**REFERATSAKER**

Sluttbehandles i:	Kontrollutvalget		
Behandling	Møtedato	Saksbehandler	Unntatt off.
Kontrollutvalget	20.04.17	Kjetil Solbrækken	Nei

Saksdokumenter:	
1. Valg av nytt varamedlem i kontrollutvalget – Kari Bergum (k.sak 146/17: Søknad om fritak fra politisk verv – Marit Eid)	Vedlegg 1
2. Oppfølging av kontrollutvalgets bestilling til Innlandet Revisjon IKS om gjennomgang av sak vedr. utbetaling til private barnehager, jf. kontrollutvalgets vedtak 1. desember 2016 og kommunestyrets vedtak den 24. november 2016.	Vedlegg 2
3. Diverse avisartikler	Vedlegg 3
4. Neste møte: Tidspunkt/saksliste	Muntlig orientering
5. Utbetaling av møtegodtgjørelse til kontrollutvalget – evaluering av rutiner mv.	Muntlig orientering

FORSLAG TIL VEDTAK:

1. Referatsakene tas til orientering.
2. Kontrollutvalget tar til orientering at Innlandet Revisjon IKS planlegger å ferdigstille rapport kontrollutvalget i møte den 15. juni 2017 om utbetaling av tilskudd til private barnehager, jf. referatsak nr. 2.

VEDLEGG 1

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 24.11.2016

Sak: 146/16
SØKNAD OM FRITAK FRA POLITISK VERV - MARIT EID

Behandling:

Even Solhaug foreslo Kari Bergum som nytt varamedlem i Kontrollutvalget.

Solhaugs forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Marit Eid fritas fra politisk verv som varamedlem i Kontrollutvalget ut valgperioden.

Som nytt varamedlem for Arbeiderpartiet velges: Kari Bergum

Vedlegg 2

Gjøvik, 6. desember 2016.
J.nr./referanse: 35-16/GK/ks

Innlandet Revisjon IKS
(e-post)

Att.: Bjørg Hagen og Reidun Grefsrud

**Melding om vedtak i kontrollutvalget i Gjøvik kommune. Sak:
FEIL I UTBETALING AV TILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER –
OPPFØLGING AV VEDTAK I KOMMUNESTYRET**

Kontrollutvalget i Gjøvik kommune behandlet saken i sitt møte den 1. desember 2016 som sak 76/2016.

Vedtaket punkt 2 og 3 oversendes herved til videre oppfølging.

Det ble fattet følgende vedtak (enstemmig):

1. Kommunestyret oppdrag til kontrollutvalget om å «gå grundig inn sakens ulike sider» tas til orientering, jf. kommunestyrets vedtak i møte den 24/11-16 (sak 143/16).
2. Saken følges opp ved å engasjere Innlandet Revisjon IKS til å foreta en grundig kartlegging og beskrivelse av hva som er skjedd, årsaken til at feilen oppstod og hvordan kvalitetssikrings- og kontrollrutiner har fungert. Kontrollutvalget ber videre om en kartlegging og vurdering av nye rutiner på området, herunder kontroll med at det benyttes korrekt prisjustering i beregningene for tilskudd til private barnehager.
3. Kontrollutvalget mener saken synliggjør en ikke ubetydelig risiko knyttet til bruk av regneark i forvaltningen. Innlandet Revisjon IKS bes om å kartlegge kommunens bruk av regneark som benyttes som grunnlag for vesentlige inntekter og utgifter i kommunens regnskaper.
4. Kontrollutvalget vil berømme rådmannen for sin åpenhet i den oppståtte situasjonen og tar til orientering at rådmannen har varslet en egen gjennomgang/revisjon av saken (internrevisjon).

Med hilsen

Kjetil Solbrækken
utvalgsssekretær

Adresse:

Kontrollutvalgstjenester Kjetil Solbrækken
Studievegen 7, 2815 Gjøvik
Tel. 995 77 903, e-post: kjetil@kontrollutvalget.no

Fasteaksjon fra dør til dør fra 2. til 4. april

Fra 2. til 4. april vil bosseberere banke på dørene i Gjøvik slik at flere kan få rent vann. Gjennom de 50 årene Fasteaksjonen har blitt arrangert har en million nordmenn gått med bøsser, og flere hundre tusen mennesker har fått hjelp på ulike vis.

I år er det rent vann som står i sentrum, for selv om rent drikkevann er en rett alle mennesker har, så er det likevel millioner av mennesker som ikke har tilgang til

slikt vann i dag. Det har Gjøvik-menighetene tenkt å gjøre noe med sammen med Kirkens Nødhjelp.

– Vi vil besøke så mange hjem som mulig, slik at flest mulig kan få sjansen til å støtte Kirkens Nødhjelps arbeid, og at flere på den måten kan få rent drikkevann, sier Kristin Nicolaisen, fungerende regionkoordinator i Kirkens Nødhjelp Oppland/Hedmark.

Akkurat nå er det en kritisk tørke i flere afrikanske land.

Over 660 millioner mennesker må drikke urent vann. – I fjor ble det samlet inn 166.872 kroner i Gjøvik kommune. Det er vi veldig godt fornøyd med, men det hadde jo vært moro å samle inn enda mer i år, sier Kristin Nicolaisen.

Industribygg satser videre på Kallerud

Industribygg har flyttet inn i egne leide lokaler på Kallerud. Byggetrinn to på Gjøvikregionen International School rett over gata er sist gjennomførte byggeprosjekt. Samtidig ser selskapet nye store muligheter på Kallerud.

Torbjørn Auvåg
torbjorn@gjoviks-blad.no

Byggetrinn to ved Gjøvikregionen International School skal overleveres 1. april.

– Utbyggingen gir skolen 1.000 nye kvadratmeter. Med utvidelsen kan skolen ta imot inntil 200 elever, sier daglig leder i Industribygg, Per Jacobsen.

Han ser skolen som en viktig satsing for Gjøvik og Campus.

– Industribygg har investert 50 millioner i skolen. Vi har med skolen fått en spennende innpakning på Campus, mener Jacobsen.

Leder i egne lokaler

Jacobsen tiltrådte som Industribyggs nye leder 1. mars. Samtidig har administrasjonen flyttet ut av rådhuset og inn hos

EAB Engineering AS på Kallerud.

– Vi skal ikke tilbake til rådhuset. Sannsynligvis blir vi værende her på Kallerud. Leieavtalen vår går ut i 2018. Vi leier av EAB, som igjen leier bygget av oss, forklarer Jacobsen.

Samtidig har Industribygg ideer om å utvide på Campus.

– Vi kan bygge inntil 4.000 kvadratmeter på tomten mellom EAB-bygget og nybygget på NTNU. Her kan vi realisere et byggetrinn til. Vi jobber med interessante leietakere, forteller Jacobsen.

Totalt kan selskapet bygge ut 10.000 kvadratmeter på Kallerud.

– Det er her vi har hovedtyngden av våre bygg, og vi eier alle tomtene til våre bygg på Kallerud. Her ligger det muligheter, fastslår Industribyggs nye leder.

Gjøvik kommune eier alle aksjene i Industribygg, som dermed er et heleid datterskap av kommunen.

– Industribygg er et verktøy for at kommunen er i stand til å tilby næringslivet lokaler i Gjøvik. Vi leier ut 52.500 kvadratmeter

Daglig leder i Industribygg, Per Jacobsen, kan bygge ut 10.000 kvadratmeter på Kallerud. – Vi kan bygge inntil 4.000 kvadratmeter på tomten mellom EAB-bygget og nybygget på NTNU. Her ligger det muligheter, fastslår Industribyggs nye leder.

næringslokaler i Gjøvik. Vi er et relativt stort eiendomsselskap, sier Jacobsen.

Stor rådhusjobb

Industribygg er inne på eiersiden i planene om å utvikle Farverikvartalet. Her er det foreslått at kvartalet skal bygges ut

med en kombinasjon av parkering, forretningslokaler, boliger og kulturfornål. Jacobsen forventer også at Industribygg får en rolle fremover i utviklingen av Huntonstranda.

– Vi har ikke tatt noen beslutning om hva neste prosjekt blir. Rehabilitering av nye Gjøvik råd-

hus tar mye tid nå. Det skal være innflyttingsklart tidlig i 2019. Det blir det viktigste prosjektet for oss de neste to årene, forteller lederen av Industribygg.

Rehabilitering og ombyggingen av rådhuset har en kostnadsramme på 220 millioner kroner.

Det er på Kallerud Industribygg har hovedtyngden av sine bygg. Byggetrinn to på Gjøvikregionen International School er sist gjennomførte byggeprosjekt, viser Per Jacobsen.

Flere innbrudd i distriktet

Natt til i går ble det meldt om flere innbrudd og innbruddsforsøk i virksomheter rundt i Gjøvik. Både i sentrum, på Rambekk og på

Koppeland har noen vært på ferde. Det kan også være en sammenheng med et innbruddsforsøk på Raufoss samme natt.

Trenger opplysninger om bil

I forbindelse med en etterforskning trenger politiet opplysninger fra dem som kan ha observert en bestemt bil i Gjøvik-området de siste dagene. Det dreier seg

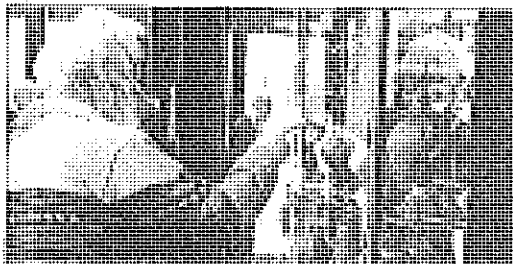
om en rød Ford Transit Connect med registreringsnummer VF 66255. Har du sett denne bilen, ta kontakt med politiet på telefon 02800.

Utstilling om Gjøvikglass åpnet

Fredag var det utstillingsåpning av den unike samlingen av Gjøvikglass på Holmen Brenneri. Mange hadde tatt turen for å få med seg begivenheten. Utstillingen består av glass produsert ved Gjøvigs Glasverk i perioden fra 1827 til 1844.

Utstillingen viser også Biriglass og produkter laget av flere ulike glassverk i samme periode. Mjøsmuseet har jobbet et par års tid med utstillingen. Museet forvalter en samling på rundt 250 glass. 200 av disse glassene inngår i den permanente utstillingen.

Her er det brennevinsglass, karaffer, buteljer, apotekerglass, fluefangere og potpurrikrummer i alle varianter.

Interessen for den unike samlingen av Gjøvikglass var stor under utstillingsåpningen fredag. (Foto: Torbjørn Auvåg).

HEIMLY

på Raufoss
se ffn-kode = 78585532
Vi søker også etter
tomter for salg/samarbeid!

NORGESHUS

der du vil ha
www.norgeshus.no/
forhandlere/en-bolig
Tlf. 02830

Rådhusmalerier trygge på et hemmelig sted

Når et rådhus skal tømmes, innebærer det også at mange kulturskatter skal tas vare på. Alle kunstverkene som var i rådhuset er pakket ned. To av maleriene er så verdifulle at det er tegnet egne forsikringer og de er lagret på hemmelig sted.

Torbjørn Aunvåg
E:torbjorn@gjoviks-blad.no

De to maleriene vi snakker om er «Olympia» av Arne Ekeland og «Horizon Pyramidal» av den franske samtidskunstneren Jean-Pierre Vasarely. Forsikringssummene er på henholdsvis 100.000 kroner og 200.000 kroner. Forsikringen dekker også transport tur retur Gjøvik rådhus.

Rådhusåpning

Størrelsen på maleriet Horizon er på hele fire ganger to meter, og det ble innkjøpt i forbindelse med åpningen av rådhuset i 1980. Oljemaleriet av Ekeland ble også innkjøpt til dette formålet.

– Det var en delegasjon fra Gjøvik som reiste til Frankrike og plukket ut maleriet spesielt til rådhuset. Det var mye oppstyr rundt dette, vet kultursjef Arne Moen.

Gjøvik kommune har i dag et kunstreglement, der det står at det skal avsettes et beløp (prosent av byggekostnad) i alle byggeprosjekt. Dette gjelder både nybygg og rehabilitering.

Bare i Rådhuset befant det seg i underkant av 200 registrerte verk.

– Vi har tidligere vist frem noe av rådhuskunsten. Vi har en plan i det nye rådhuset. I hjørnet mot lyskrysset i Hunnsvegen/Strandgata er det et lokale som kan brukes til utstillinger, blant annet rådhuskunst, røper Moen.

Stor kunsteler

Gjøvik kommune har cirka 500 kunstverk i form av skulpturer, malerier, grafikk, foto, tekstil, kunsthåndverk og minnesmerker. De mest verdifulle kunstverkene er forsikret.

– Gjøvik kommune er en stor kunsteler. Det er ikke bare kunst på rådhuset, men også i mange andre kommunale bygg, som skoler, sykehjerner og barnehager, forteller Moen og kultursjef Irene D. Nesthun. – Folk tenker ikke på alle kunsten. De ser det som noe dekorativt og ikke som kunst, erfarer de.

Innkjøp og gaver

Mange av kunstverkene er av

Gjøvik rådhus har mange kunstsatter som nå er blitt pakket ned i forbindelse med rehabiliteringen av rådhuset, forteller kultursjef Arne Moen og kultursjef Irene D. Nesthun. Kunstverket Horizon Pyramidal av den franske kunstneren Jean-Pierre Vasarely er spesielt verdifullt. Maleriet er forsikret og befinner seg på et trygt og hemmelig sted, bak denne treveggen.

lokale kunstnere, noe er kjøpt inn og noe er gaver.

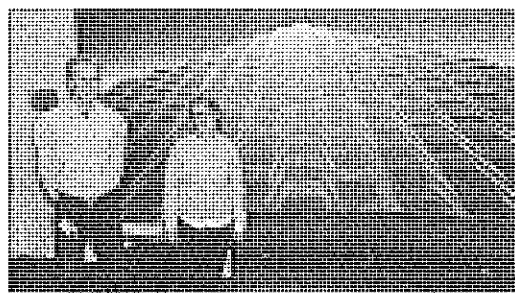
«Frihetens søstre», som også er et oljemaleri av Arne Ekeland, ble gitt i gave fra Norges kulturråd i forbindelse med det nye rådhuset i 1980. Det ble flyttet til Gjøvik kino og scene i 2011.

– Vi har et veldig stort spenn av kunst. Vi fikk mange kunstgaver i forbindelse med jubile-

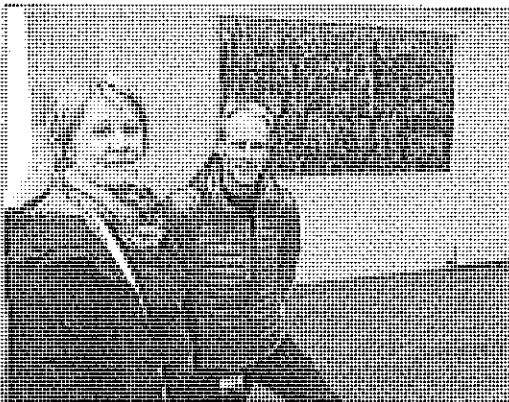
ene, vet Moen.

Kunstverkene som er pakket ned er registrert etter kunstner, type kunst, årstall og tittel, motiv, format og hvor kunstverket stod. Til det nye rådhuset skal det nedsettes en egen utsmykningskomite.

– Vi må tenke litt over hvilke kunstverk vi skal fylle det nye rådhuset med, sier Moen.

Maleriet av den franske kunstneren provoserte mange da det ble kjøpt inn til rådhusåpningen i 1980. (Arkivfoto fra 2014).

Gjøvik kommune har et veldig stort spenn av kunst. Kunsten er både kjøpt inn og gitt som gaver. Frihetens søstre ble gitt i gave i forbindelse med det nye rådhuset i 1980. Det ble flyttet til Gjøvik kino og scene i 2011.

Gjøvik-Lyn har besøkt Vålerenga for å lære

I forrige uke var FK Gjøvik-Lyns spillere og trenere på besøk til Vålerenga fotballklubb i Oslo for å observere treningsgruppa rundt A-laget og de andre lagene klubben har på ulike nivåer.

Her fikk Lyn-trenere god innsikt i hvordan Vålerenga jobber for å utvikle både lag og spillere. Det ble også tid til møter med A-lagstrener, junior-trener og utviklingsansvarlig,

samt observasjon av treningen for både A-lag, G19, G16 og G14.

Gjestenes inntrykk var at det jobbes godt i klubben, noe som ga dem gode erfaringer å ta med hjem og prøve å overføre til eget miljø og inspirere til videre utvikling.

Det vil bli et videre samarbeid med Vålerenga rundt utvikling av både spillere og trenere i FK Gjøvik-Lyn.

Gjøvik:
Marcus Thranesgt. 4,
Tlf.: 61 15 05 80
Toten:
Tlf.: 61 19 84 50
www.trostrudbegravelse.no

BIL & LYD
BILDELER OG DAB-MONTERING
400 63 405 WWW.BILLYD.NO
Sommervegen 3, 2816 Gjøvik

Nyhetsartikkel Kommunal Rapport

Store forskjeller i tilbudet til svake elever

SKOLE. – Skoleeierne mangler kontroll på tilbudet til elever med særskilte opplæringsbehov, viser en ny rapport fra Statped.

Lokalpolitikerne er mer opptatt av økonomi enn kvalitet, og mer opptatt av «normalelevens» resultater, ifølge Agenda Kaupang. Illustrasjonsfoto: Colourbox

Berit Almendingen

Publisert i går, kl. 14.35

– Rapporten viser at det kanskje kan stilles litt strengere krav til hvordan lovverket forvaltes lokalt, sier avdelingsdirektør Marie Elise Axelsen i Statped.

Kommunestyrene er nærmest fraværende i å følge opp elever med særskilt opplæringsbehov. Det viser rapporten *«Nærskoleprinsippet og inkludering av barn med særskilte opplæringsbehov i grunnskolen»*, som Agenda Kaupang har laget for Statped.

TEMA • YTRINGSFRIHET

-Det er ikke lojalt å holde kjeft

Kommuneansatte som vil arbeidsgiveren vel, **SIER FRA OM KONSEKVENSENE** av nedskjæringer og omorganiseringer, mener jurist Birthe Eriksen.

Det hersker stor usikkerhet i kommunal forvaltning om hvor grensen for ansattes ytringsfrihet går, mener sivilombudsmann Thor Aage Falkanger. Han har nå anbefalt Kommunaldepartementet å lage egne retningslinjer for kommunene. Bakgrunnen er at flere klagesaker de senere årene har avdekket kommunale reglement som begrenser ansattes ytringsfrihet ulovlig, ifølge kontorsjef hos ombudsmannen, Annette Dahl.

- I saker vi har behandlet har vi sett eksempler på at kommunenes regler om hvem som kan uttale seg om hva på vegne av virksomheten fører til misforståelser om ansattes egen ytringsfrihet. Dette fører til at mange tror at ansatte først må gå «tjenestevei» før de uttaler seg til mediene, selv om de uttaler seg på egne vegne, sier hun.

Ikke lojalt å holde kjeft
Dårlig kommuneøkonomi og kommunereformen kommer til å set-

te ansattes ytringsfrihet på prøve, frykter universitetslektor og jurist ved NHH, Birthe Eriksen. Hun forbereder seg til sin prøveforelesning om lojalitetsplikt i arbeidsforhold når Kommunal Rapport ringer.

- Spørsmål rundt bruken av den alminnelige ytringsfriheten og arbeidstakers rett til å varsle om «kritikkverdige forhold» sauses dessverre ofte sammen i det offentlige, sier Eriksen.

- Etter hvert som det offentlige tvinges til tuffere velferdsprioriteringer, vil man trolig oftere oppleve at arbeidstakere kommer i lojalitetskonflikter. Det er derfor ekstremt viktig at kunnskap om håndtering av ytrings- og varslingssituasjoner styrkes i kommunene.

- Hva er lojalitetsplikten, og hvor langt går den?

- Lojalitetsplikten handler om det som går utover den lydighet du skal vise i forhold til dine ordinære arbeidspplikter som arbeidstaker.

LOJALT
Å frambringe kritisk informasjon til arbeidsgiver, er en lojal handling

Birthe Eriksen,
universitetslektor ved NHH

Lojalitetsplikt handler om hvordan du utover arbeidspplikten plikter å ta hensyn til arbeidsgivers legitime interesser, sier Eriksen.

I sine forberedelser til prøveforelesningen har hun funnet fram til en bok om arbeidsrett fra 1930, skrevet lenge før man hadde et eget begrep for varsling.

- Her får man utgangspunkt i at arbeidstakere som oppdager forhold eller får informasjon om forhold som er egnet til å skade arbeidsgivers interesser, opptrer lojalt når de bringer denne informasjonen fram til egen arbeidsgiver, sier hun.

Eriksen mener dette perspektivet er langt mer interessant enn hvordan varsling ofte framstilles, nemlig som noe negativt.

- Å frambringe kritisk informasjon til arbeidsgiver, er en lojal handling fordi den bidrar til å styrke de beslutningsgrunnlaget

til de folkevalgte og til administrasjonen, påpeker Eriksen.

Roser Stavanger

I en kronikk i Stavanger Aftenblad som hun har gjengitt på sin blogg, roste hun Stavanger kommune for deres håndtering en vanskelig sak. Ifølge Eriksen startet saken med at en ansatt i barnevernet fikk skriftlig advarsel for «uakseptabel oppførsel» etter hun skal ha varslet internt om mobbing og maktmisbruk. Etter kritiske avisartikler om saken snudde kommuneledelsen, og beklaget til den ansatte.

- Imponerende, mener Eriksen.

Hun roser kommunen i slitt innlegg for å trekke tilbake advarselen og advarer samtidig andre kommuner:

«Politisk styrte virksomheter synes å ha en limebygget refleks til å opptre instinktivt defensivt overfor det som oppfattes som potensiell risiko for å bli ansvarliggjort eller stilt i forlegenhet. Uten bevissthet om slike mekanismer, står politisk

utvalg som ser på hele problematikken knyttet til ansattes ytringsfrihet og varslingsrett i et mer helhetlig perspektiv

og lyråkrattisk ledelse i føre for å motarbeide muligheten for å sikre seg forsvarlige beslutningsgrunnlag og for å øke risikoen for unødvendige og ressurskrevende konflikter».

Fikk større takhøyde

Rana er blant kommunene som har vært i Slvombndsmannens søkelys.

En sykehjemslege som kritiserte rådmannens budsjettforslag i lokalavisen måtte kjempe mot reaksjoner fra kommuneledelsen. Saken endte med sterk kritikk fra ombudsmannen.

I tiden før uttalelsen kom var stemningen spent, forteller hovedtillitsvalgt for Fagforbundet i Rana, Roger Martinussen. Isitt verv hadde han ikke opplevd manglende ytringsfrihet som noe spesielt problem. Men i denne saken ble grensene satt på prøve.

Uttalelsen fra ombudsmannen fastslår at sykehjemslegen som ut-

gangspunkt hadde rett til å ytre seg offentlig om spørsmål som har stor samfunnsmessig betydning innenfor eget arbeidsområde. Dette gjelder også politiske prioriteringer.

– Alle var ikke like sikker på at det skulle komme en så positiv og klar uttalelse. Den opplevdes som en seier, for den fastslår at man skal ha anledning til å delta i den offentlige samtalen også som ansatt, sier Martinussen.

Fagforbundet opplever at kommuneledelsen har tatt uttalelsen innover seg, og mener at kulturen i kommunen har endret seg til det bedre.

Kommunal Rapport har ikke lyktes å få kommentar fra rådmannen selv til denne artikkelen.

– Tror du dine medlemmer vil tørre å motsi rådmannens budsjettforslag dersom det blir nødvendig igjen?

– Ja, det vil jeg tro de gjør. Jeg har inntrykk av at det er en større takhøyde nå, og at det også oppleves

Ikke bare oppfordrer Leikanger-ordfører Jon Håkon Odd (Ap) de ansatte til å si fra hva de mener – han forventer det.

FOTO: KAI MARTIN BREKKE/ SOGH AVIS

slik i organisasjonen, sier Martinussen.

Åpenhet som virkemiddel

Leikanger er en av mange kommuner som står overfor store omstillinger og behov for kutt i driftsutgiftene. I denne situasjonen mener ordfører Jon Håkon Odd (Ap) det er avgjørende å få med seg både innbyggere og ansatte. Han har derfor signalisert tydelig at han ikke bare ønsker, men forventer, at ansatte ytrer seg fritt. For han er ikke åpenheten et mål i seg selv, men et middel for å sikre medvirkning.

– Jeg tror virkelig ikke vi er i stand til å gjøre omstillingene vi trenger uten at alle faktisk er med. Det gjelder å skape forståelse for kuttene som skal gjøres, og sørge for prosesser hvor alle, både innbyggere, ansatte, næringslivet og frivilligheten kan medvirke. I kommunestyrets mandat til arbeidsgruppen

som skal se på mulige kutt, står derfor åpenhet og medvirkning sentralt, sier Odd.

– Ordføreren ønsker til og med at ansatte som er faglig uenig med rådmannen ikke bare tør å si det internt, men også eksponere uenigheten i lokalavisen:

– Helt klart. Det må være full åpenhet om konsekvensene som følger av vedtak om kutt. Det er ingen grunn til at det ikke skal gjøres kjent utenfor kommunestyret. Det ser jeg på som både uproblematisk og ønskelig, sier ordføreren.

– Lojalitet handler om å gjennomføre vedtak som blir fattet. Det er misforstått å tro at det er lojalt å la være å stille kritiske spørsmål eller synliggjøre konsekvenser offentlig. Det er ikke lojalt å holde kjeft og la være å ytre seg kritisk.

I likhet med ombudsmannen peker universitetslektor Birthe Eriksen på et behov for tydeligere regler om

temaer som lojalitetsplikt, ytringsfrihet og varsling.

- Vi trenger et lovutvalg som ser på hele problematikken knyttet til ansattes ytringsfrihet og varslingsrett i et mer helhetlig perspektiv, ikke minst som følge av den internasjonale rettsutviklingen på området.

Eriksen tror kommunene også hadde hatt nytte av at et eget rundskriv om ansattes ytringsfrihet, slik ombudsmannen anbefaler.

- Det vil nok kunne bidra til å klargjøre hvor langt de ansattes ytringsfrihet faktisk går.

Hvorvidt Kommunaldepartementet i det hele tatt vil ta Sivilombudsmannens anbefaling om å lage et nytt rundskriv til følge, er foreløpig uklart.

Departementet vurderer nå hvordan uttalen til Sivilombudsmannen skal følges opp, og hvilke tiltak som eventuelt skal iverksettes, er alt statssekretær Paul Chaffey (H) vil si om den saken.

Sivilombudsmannen avventer nå departementets tilbakemelding.

- Det er nettopp de personene som uttaler seg i kraft av sin fagkunnskap som kan være med og løfte debatten og informasjonsflyten som tilflytter allmennheten. Det bør være stor takhøyde for at de får bidra. Hvis for mange er usikre og ikke tør å ytre seg, så blir vi andre fattige på informasjon, sier kontorsjef Annette Dahl hos Sivilombudsmannen.

VEGARD VENLI, 470 69 391
vegard@kommunal-rapport.no

Derfor fikk Rana kritikk

«Det er mulig å foreta valg i budsjettet som ikke så dramatisk rammer de skrapeligste og minst taleføre i samfunnet. Å framstille det for befolkningen og politikerne som om en ikke har et valg i det hele tatt, er en falsk premisse».

Dette skrev sykehjemslegen fra Rana i 2013.

Knappt to uker hans innlegg sto på trykk i lokalavisen, kom reaksjonen. Kommunen viste til at rådmannen var den som skulle orientere offentlig på kommunens vegne om budsjettet.

«Faglig uenighet omkring interne prosesser bør søkes løst tjenestevet. I ditt tilfelle er du en del av den faglige ledelsen ved sykehjemmene, og arbeidsgiver forventer en høyere grad av lojalitet fra ledere. På bakgrunn av dette finner arbeidsgiver det nødvendig å gi en tilrettevisning som følger av det omtalte forhold», skrev kommunen i et brev til sykehjemslegen.

Men etter ombudsmannen var ferdig med saken måtte altså kommunen trekke tilbake tilrettevisningen. Hovedgrunnene til dette var følgende:

1 Uttalelsene sto for sykehjemslegens egen regning, og utad framsto slik at de ikke var framsett på kommunens vegne. Da skal det langt mer til før arbeidsgiver lovlig kan begrense ytringer fra ansatte.

2 Selv om sykehjemslegen hadde en høy stilling, mente ombudsmannen at det ikke var såkalt identifikasjonsfare. Det betyr at det ikke var fare for at innbyggerne kunne tolke hans uttalelser som kommunens.

3 Ytringene var heller ikke egnet til å påføre skade på kommunens legitime og saklige interesser som arbeidsgiver. At en ytring skaper debatt eller er ubehagelig for arbeidsgiver, skaper i seg selv ikke slik skade.

Test deg selv: Er dette greit?

Kommer du til **SAMME KONKLUSJON** som ekspert på ytringsfrihet, Birthe Eriksen?

1 En renholder skriver på Facebook at renholdsleder er en udugelig sjef som ikke vet opp ned på en vaskekost, og at vedkommende «hadde hatt godt av å prøve seg med vaskeklut og såpo»!

ERIKSEN: Dette er ren personsjikanne og ikke en forsvarlig framgangsmåte dersom dette menes å være et slags varsel. Det er vel heller ikke en påstand om et kritikkverdig forhold. Som ytring er den neppe ulovlig, selv om en slik opptreden ikke er å anbefale. Kan brukes som eksempel ved dillematrening på etikkurs i kommunen hvor temaet er hvordan man arbeider sammen og (ikke) bør oppføre overfor hverandre.

2 Kommunestyret har i behandlingen av finansreglementet bestemt at det ikke lenger skal investeres i aksjefond eller aksjeselskaper, men at kommunens langsiktige midler kun skal plasseres i banken. Økonomsjefen rykker ut med leserbrev i lokalavisen: «Finnes det noen i kommunestyret som i det hele tatt besto matematikkensamen på videregående? Enhver forstår vel at om kommunen skal få noe ut av sparepengene sine, kan ikke pengene ligge og råtna på konto?»

ERIKSEN: Økonomsjefen har en posisjon som lett kan identifisere ham med kommunen som arbeidsgiver. Det må nok forventes at han opptrer litt mer lojalt til kommunestyrets vedtak.

En slik uttalelse vil nok kunne gi grunnlag for en advarsel. Vurderingen ville imidlertid slett se annerledes dersom ytringen kom fra en underordnet på økonomiavdelingen, for eksempel en regnskapsmedarbeider.

3 Rådmannens budsjettforslag legger opp til å legge ned en skole. På et informasjonsmøte med foreldrene gir rektor rådmannen inn. «Jeg skjønner ikke at rådmannen får sove om natta. Nedleggelsen av Blåbærtua skole vil gi ulykkelige elever som i verste fall får dårligere utdanning om de må flytte til Maurhaugen storskole».

ERIKSEN: Dette er en lovlig faglig/politisk ytring fra rektors side.

4 En ansatt på planavdelingen deltar på en chattegruppe om lokalsamfunnet. Her gir han ordføreren det glatte lag for å ha lukket et møte i formannskapet. «En kan saktens begynne å lure på hva ordføreren skjuler for vanlige folk, når han kan tillate et sånt hemmelighetskremmeri», skriver den ansatte.

ERIKSEN: Dette er også en lovlig politisk ytring fra en ansatt på lavere nivå i kommunen.

5 En lærer legger ut et åpent Facebook-innlegg om en pågående debatt om reguleringsplanen for området hvor hun bor. Hun er alt annet enn fornøyd med planseffens forslag. «Jeg er så flau over å jobbe i denne kommunen! Hvordan har plansjefen magamål til å foreslå et kjøpesenter på ballplassen der mine barn har lekt i alle de år? Fy og fysj! Vurderer å spørme meg jobb og annet sted, for i Tulledeal kommune jobber det rett og slett for mange inkompetente folk!»

ERIKSEN: Dette er også en lovlig, politisk ytring.

Utsagnene er laget av Kommunal Rapport

ILLUSTRASJON: COLOURBOX

STORTAKHØYDE
Hvis for mange er usikre og ikke tør å ytre seg, så blir vi andre fattige på informasjon

Annette Dahl,
kontorsjef hos
Sivilombudsmannen

Slik er ytringsfrihetsreglene i Oslo

Oslo kommune skiller mellom **TWO TYPER YTRINGER** i et rundskriv om ansattes ytringsfrihet.

Ansattes ytringer på egne vegne

Ytringsfriheten er en grunnleggende menneskerettighet. Grunnloven § 100 må forstås slik at ingen arbeidsgiver kan gi en generell beskyttelse mot offentlig kritikk fra sine ansatte.

- Det er ikke tillatt for overordnede å drive for håndsensur av ansattes ytringer.
- Ansatte har rett til å uttale seg om faktiske forhold ved virksomheten de er ansatt i, og til å delta i politisk og faglig debatt om spørsmål som berører virksomheten. Dette gjelder selv om virksomheten settes i et uheldig lys som følge av ytringen.
- Ansatte kan bidra til en opplyst samfunnsdebatt på grunn av sin særlige kompetanse og innsikt i saksforholdet. Offentlig ansatte bør ha stor ytringsfrihet når ytringen gir kunnskap til allmennheten om et spørsmål som det er naturlig at all-

mennheten tar stilling til, og denne kunnskapen ikke framkommer på annen måte.

- Begrensninger i ytringsfrihet krever en særskilt begrunnelse, slik som taushetsplikt.
- Den ulovfestede lojalitetsplikten overfor arbeidsgiver kan også gi noen begrensninger for de ansatte:
 - Bare ytringer som påviselig er til skade for arbeidsgivers interesser på en uopnøyd måte, kan anses som illojale.
 - Ytringer der risikoen eller skaden er liten, kan ikke regnes som illojale.
 - Arbeidsgiver kan bare påberope seg skade på sine legitime interesser, og lojalitetsplikten kan ikke brukes til å beskytte kritikkverdige forhold.
 - Lojalitetsplikten retter seg mot virksomheten man arbeider i – ikke til enkeltpersoner eller ledelsen i virksomheten.

Ansattes uttalelser på virksomhetens vegne

- Arbeidsgiver kan selv bestemme hva som sies på virksomhetens vegne. Ansatte som gir uttalelser på virksomhetens vegne har derfor en sterkere lojalitetsplikt.
- Ansatte som uttaler seg på virksomhetens vegne har en viss adgang til å komme med personlige synspunkter. Dette gjelder særlig når den ansatte kan bidra med informasjon av stor verdi for offentlig debatt. Når slike uttalelser gis av en person som representerer virksomheten, eller som kan forveksles med virksomheten, bør vedkommende opplyse offentligheten om at det dreier seg om personlige synspunkter.
- Det kan utpekes en talsperson for en virksomhet, men det må ikke skje på en slik måte at ansatte oppfatter at det legges hindringer for deres ytringsfrihet.

Skrivet ble vedtatt i 2007

Til kamp mot rådmannen

KONTROLLUTVALGET i Øystre Slidre går til frontalangrep på rådmannen i varslingsbrev til kommunestyret.

«Kommunestyret varsles om at rådmann er kilde for mye støy og negativt omdømme i kommunen og Valdres».

Det er tittelen på et brev til kommunestyrets medlemmer i Øystre Slidre 20. mars, undertegnet av kontrollutvalgets tre medlemmer og sekretær.

«Kontrollutvalget mener at rådmann bidrar til vanvittig mye pengeforbruk på unødig konfliktskaping, som igjen skaper kritikkverdige psykososiale arbeidsmiljø rundt rådmann og dårlig omdømme av Øystre Slidre kommune», heter det i brevet.

Av brevet går det fram at en langvarig konflikt mellom rådmann Øivind Langseth og kontrollutvalg/kommunerevisjon har blitt ytterligere tilspisset. Årsaken er at rådmannen 7. februar skrev brev til Fylkesmannen. Her ba han om juridiske avklaringer rundt kontrollutvalgets sekretariatsfunksjon og arbeidsmåter, samt revisjonens uavhengighet.

«Rådmannen toppet dette» i kommunestyremøte 16. februar, da han, «kritiserer kontrollutvalgets arbeidsmetoder og uttalte at kommunen har en ikke uavhengig revisor og derav ulovlig valgt revisor, uten at han først hadde varslet oss om forholdet».

- Vepsebol

- Vi har flere ganger hatt dialog med ordføreren, uten at han har gjort noe. Hvis ikke kommunestyret rydder opp, får det finne et annet kontrollutvalg. Men ingen vil sitte i dette vepsebolet frivillig. Brevet til kommunestyret er et siste rop om hjelp, sier kontrollutvalgets leder Arnfinn Beito (Sp), som også er medlem av kommunestyret.

- Bør rådmannen sies opp?
- Rådmannen er vanvittig dyk-

Ordfører Kjell Melbyråten (Ap) vil behandle kontrollutvalgets brev for åpne dører i kommunestyret. - Det er ingen personalsak, sier han. ARKIVFOTO: MAGNUS K. BJØRKE

KRAV TIL SEKRETARIAT

- ♦ Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstiller utvalgets behov.
- ♦ Sekretariatet skal påse at saken er forsvarlig utredet og at utvalgets vedtak blir iverksatt.
- ♦ Det skal være uavhengig av kommunens administrasjon og kommunerevisjon.
- ♦ Det skal følge de retningslinjer og pålegg utvalget gir.

Kontrollutvalgskriftens §20

KRAV TIL REVISORS UAVHENGIGHET

- ♦ «Den som foretar revisjon kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjonen.»

Kommunelovens § 79

tig. Hvis ikke, hadde jeg utvilsomt svart ja.

Langseth vil ikke kommentere brevet, siden det ikke er stilet til ham. Han sier han ikke vet hvor-

for kontrollutvalget bruker tid på at han søker juridiske avklaringer.

- Mitt ansvar er å gi kommunestyret rett informasjon i rett tid, sier han.

Ordfører Kjell Melbyråten (Ap) innkalte rådmann, kontrollutvalgsleder og revisjonssjef til samtale tirsdag denne uken. Han vil ikke kommentere kontrollutvalgets kritikk av rådmannen.

- Jeg tar brevet alvorlig. Vi må finne tiltak som kan bedre kommunikasjonen mellom partene. Men dette vil jeg diskutere i kommunestyret, som er rådmannens arbeidsgiver, ikke pressen. I samme møte skal vi også diskutere hva slags sekretariat kontrollutvalget skal ha i framtiden. Saken vil gå for åpne dører, sier han.

- Så du anser ikke dette som en personalsak?

- Nei.

I brevet til Fylkesmannen skriver Langseth at han i flere år har påpekt en «uheldig sammenblanding av roller» mellom kontrollutvalget og Kommunerevisjon IKS - som eies av kommunene i Valdres og Hallingdal.

Han ber Fylkesmannen vurdere lovligheten av innkalling og møtereferat fra kontrollutvalgs-møte i Øystre Slidre 24. januar. Kontrollutvalget var da uten sekretær, og dokumentene ble skrevet og sendt ut av revisjonssjefen.

- Fikk lite medhold

Rådmannen vil også ha vurdert revisjonssjefens habilitet og uavhengighet på bakgrunn av flere dokumenter. Han vil dessuten vite om det er god forvaltnings-skikk at kontrollutvalget legger fram saker til kommunestyre/formannskap uten at han har fått uttalt seg.

Fylkesmannen svarte 10. mars.

Han slår fast at rådmannen skal ha mulighet til å uttale seg før saken behandles. Fylkesmannen mener også det er i strid med kommuneloven og kontrollutvalgskriftens artikkel om revisor utfører oppgaver som sekretariat for kontrollutvalget.

«All den tid innkallingen ikke er i tråd med loven, er den folkelig i strid med god forvaltnings-skikk», heter det.

Fylkesmannen kan ikke svare på om revisjonen oppfyller kravene til uavhengighet, men påpeker at den har et selvstendig ansvar for å vurdere dette.

«I forlengelsen av dette må revisjonen oppføre på en slik måte at det ikke er egnet til å stille spørsmål ved deres uavhengighet», skriver Fylkesmannen.

- Det gjør vi hele tiden. Revisjonens uavhengighet er ikke noe problem, svarer revisjonssjef Åge Sandsengen.

- Rådmannen stiller spørsmål ved om revisjonen er uavhengig av kontrollutvalget. Men det er ikke noe krav om dette. Det er sekretariatet som må være uavhengig av revisjonen. Hvis kommunen mener sekretariatet ikke er uavhengig, må den velge et annet, sier han.

I brevet til kommunestyret skriver kontrollutvalget at «rådmannen fikk ikke nye medhold av fylkesmannen». Det samme sier Sandsengen.

- I den grad det er en korrekis av revisjonen, så er det fordi jeg hjalp utvalget med å få en møteinnkalling, da det var uten sekretær. Det er ulovlig. Derfor avklarte jeg dette med ordfører på forhånd.

MARTE DANBOLT, 416 58 639

marte@kommunal-rapport.no

10.000 hydrogenbiler på veiene i Oslo og Akershus innen 2025 er én av målingene i Akershus fylkeskommunes hydrogenstrategi. ARKIVFOTO: BRITT GLOSVIK

MILJØ

Hydrogenbilene ruller sakte fram

Til år etter at første hydrogenbil rullet ut på veiene ble hydrogenbil nr 50 registrert. Den gangen uttalte daværende leder av miljøstiftelsen Zero, Einar Håndlykken, at han hadde tro på 1.000 hydrogenbiler innen fem år, altså i løpet av 2012, skriver Dagsavisen.

- Jeg skjønner godt at folk ikke løper mann av huse for å kjøpe hydrogenbiler når det ikke er noen steder å fylle tanken, sier Kari Asheim i Zero nå.

I 2014 vedtok Akershus fylkesting en egen hydrogenstrategi.

- Akershus er et stort og sammensatt fylke som ikke kan satse bare på el - vi må satse fossilfritt. Vi er en pådriver for hydrogen, sa fylkesordfører Anette Solli (H) til Kommunal Rapport året etter.

Da var det 21 hydrogenbiler som rullet rundt på veiene.

I november i fjor åpnet en ny hydrogenstasjon i Bærum. Samtidig etablerte Akershus fylkeskommune en støtteordning på 100.000 kroner per bil til kjøp av ti nye hydrogenbiler i kommunene.

10.000 biler og 10-15 hydrogenstasjoner i Oslo og Akershus innen 2025 er én av målingene i Akershus fylkeskommunes hydrogenstrategi.

Til sammenlikning kjører det nå over 100.000 el-biler rundt på veiene.

PST

Ber kommunene forberede seg å ta imot IS-barn

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) ber kommunene om å forberede seg på å motta norske barn som kommer hit fra IS-regimet i Syria.

Ifølge anslag Aftenposten har gjort, er mer enn 40 barn født av norske statsborgere som kjenner for IS i Syria.

- Vi står i fare for å få i retur svært sårbare barn som har vært utsatt for kraftig indoktrinering, som er lært opp til å alle andre enn dem selv er vant, og at det er legitimt å ta livet av vantro, sier PST-sjef Benedicte Bjørnland til avisa.

Spesialrådgiver Yngve Carlsson i KS sier at bosetting og oppfølging av slike barn vil bli svært krevende for de kommuner det vil gjelde. Han erklærer at Norge ikke har et apparat som er forberedt på å ta mot barn som kan ha blitt opplært til å hate og drepe, og at det forutsetter svært spesialisert tilnærming.

Savner sekretariat med juridisk kompetanse

- Når rådmannen og revisjonen er uenige om lovtolkning, burde vi innhentet juridisk bistand fra tredje part.

Det sier kontrollutvalgets leder Arnfinn Beito (Sp) i Øystre Slidre til Kommunal Rapport.

I likhet med de andre kommunene i Valdres har Øystre Slidre ikke et kontrollutvalgsekretariat med juridisk kompetanse.

Beito sier utvalget er avhengig av å søke råd hos kommunerevisjonen i spørsmål om tolkning av kommunelov og annet lovverk. Det er også revisjonen som innhenter uttalelser fra rådmannen for saker legges fram til behandling, forklarer han.

- Temperaturen i konflikten med rådmann har nok blitt ekstra høy fordi vi ikke har søkt juridisk bistand fra en tredje part, sier Beito.

Valdres-kommunenes revisjonsselskap, Kommunerevisjon IKS, var tidligere også sekretariat for kontrollutvalgene. Den nye kontrollutvalgskriftens artikkel 2013 krevde et skille mellom revisjon og sekretariat. Kommunene inngikk da midlertidige avtaler med to pensjonister.

Avtalene om sekretariatstjenester ble i desember i fjor forlenget ut 2017. Kommunestyret i Øystre Slidre vedtok samtidig at kontrollutvalget skulle arbeide for å skaffe seg sekretariat med

juridisk kompetanse. Sekretæren sa opp og ble erstattet av Reidar Schlytter, som heller ikke har juridisk kompetanse.

- Jeg er pensjonist, 75 år, har lang erfaring fra kommunal forvaltning og har tatt på meg et lite oppdrag for å hjelpe kommunen, sier han.

Schlytter sier konflikten i Øystre Slidre handler om at rådmannen ikke godkjenner revisjonens og kontrollutvalgets arbeid.

- Øystre Slidre har en uavhengig revisjon og en sekretariatsordning etter kommunelovens regler. Vi utdeler nå en ny, permanent ordning, og skal legge fram forslag til kommunestyrene i juni. Dagens ordning er uansett

saga blott i 2018, sier han.

Schlytter er også leder av kontrollutvalget og medlem av kommunestyret i Sør-Aurdal, som nylig sa opp sin rådmann, Håkon Rydland. At han hadde fremmet egne synspunkter om kontrollutvalgets sekretariat, var ett av punktene i oppsigelsessaken, som Rydland vil ta til retten.

På spørsmål om kommunestyret i Øystre Slidre bør gjøre som i Sør-Aurdal, svarer Schlytter slik:

- Jeg leser i avisa Valdres at rådmannen i Øystre Slidre ønsker å fortsette. Da regner jeg med at han endrer retorikken sin.